

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Diplomová práce

2022

Bc. Tereza Gleichová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Náplň veřejné služby v ČR: veřejná služba očima
členstva Rady České televize a Rady Českého rozhlasu**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Tereza Gleichová

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: PhDr. Vlastimil Nečas, Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 27. 4. 2022

Tereza Gleichová

Bibliografický záznam

GLEICHOVÁ, Tereza. *Náplň veřejné služby v ČR: veřejná služba očima členstva Rady České televize a Rady Českého rozhlasu*. Praha, 2022. 205 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Vlastimil Nečas, PhD.

Rozsah práce: 233 277 znaků

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje tématu veřejné služby, médiím veřejné služby a vybraným atributům spojeným s jejich fungování, konkrétně pak reflexi vybraných témat z těchto oblastí členy kontrolních orgánů médií veřejné služby – Rady České televize a Rady Českého rozhlasu. V teoretické části zprvu představuje různé přístupy ke konceptu veřejné služby, přibližuje média veřejné služby, jejich úkoly a vývoj. Dále se zabývá mediálním systémem České republiky, přičemž se zaměřuje zejména na česká média veřejné služby, jejich kontrolní orgány a vývoj. Snaží se také o ukotvení pojmu veřejná služba v české legislativě. Stručně pak představuje BBC jako ideál médií veřejné služby. Podrobněji také rozebírá hodnocení veřejné služby na příkladu České televize, Českého rozhlasu a BBC. Na závěr identifikuje současné postavení médií veřejné služby, jejich úkoly a problémy. Ve své analytické části práce mapuje postoje a názory členů Rady ČT a Rady ČRo ohledně čtyř sledovaných oblastí – role médií veřejné služby v současné české společnosti, hlavních úkolů médií veřejné služby, řízení médií veřejné služby a vnímané potřebnosti a možnostech hodnocení plnění úkolů médií veřejné služby. K tomu v rámci kvalitativního šetření využívá metodu polo-strukturovaného rozhovoru s vybranými současnými i bývalým členem kontrolních orgánů. Výsledky – tedy postoje a názory radních na jednotlivé zkoumané oblasti – zasazuje poté do kontextu současné odborné debaty ohledně náplně veřejné služby, médií veřejné služby a platné legislativy, kde odhaluje shody i nesrovnalosti v mínění radních a zmíněné odborné debaty a legislativy. Výsledky nadále ukazují v některých oblastech shodné, v jiných ale zcela rozdílné postoje a názory členů kontrolních orgánů.

Abstract

The diploma thesis deals with the topic of public service, public service media and selected attributes associated with their functioning, specifically the reflection of selected topics from these areas by members of public service media control bodies – the Czech Television Council and the Czech Radio Council. In the theoretical part, it first introduces various approaches to the concept of public service, introduces the public service media, their tasks and development. It also deals with the media system of the Czech Republic, focusing mainly on the Czech public service media, their control bodies and development. It also seeks to anchor the concept of public service in Czech legislation. In short, it presents the BBC as the ideal of public service media. It also discusses the evaluation of the public service

in more detail on the example of Czech Television, Czech Radio and the BBC. Finally, it identifies the current position of public service media, their tasks and problems. In its analytical part of the thesis it maps the attitudes and opinions of the members of the Czech Television Council and the Czech Radio Council regarding four monitored areas – the role of public service media in contemporary Czech society, main tasks of public service media, public service media management and perceived needs and possibilities of public service media tasks. To do this, it uses the method of semi-structured interview with selected current and former members of control bodies in a qualitative survey. The results – the attitudes and opinions of councilors in the individual areas examined – are then placed in the context of the current professional debate on the content of public service, public service media and applicable legislation, where it reveals similarities and inconsistencies in council and the mentioned professional debate and legislation. The results continue to show in some areas the same, but in others completely different, attitudes and opinions of the members of the supervisory bodies.

Klíčová slova

veřejná služba, média veřejné služby, Rada České televize, Rada Českého rozhlasu, členstvo mediálních rad, kontrola médií veřejné služby, hodnocení veřejné služby, problémy médií veřejné služby, úkoly médií veřejné služby, řízení médií veřejné služby

Keywords

public service, public service media, Czech Television Council, Czech Radio Council, membership of media councils, public service media control, public service evaluation, public service media problems, public service media tasks, public service media management

Title/název práce

The Content of Public Service in the Czech Republic: Public Service through the Eyes of the Membership of the Czech Television Council and the Czech Radio Council

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce PhDr. Vlastimilu Nečasovi, Ph.D. za odborné vedení práce, cenné rady, pohotové odpovědi a velmi vstřícný přístup. Děkuji také rodině, zejména mamince za pomoc a podporu. Babičce poté za celoživotní inspiraci.

Obsah

ÚVOD	3
1 TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1 POJEM VEŘEJNÁ SLUŽBA A K NĚMU RŮZNÉ PŘÍSTUPY	7
1.1.1 <i>Definice médií veřejné služby</i>	8
1.1.2 <i>Úkoly médií veřejné služby</i>	10
1.1.3 <i>Vývoj konceptu médií veřejné služby</i>	14
1.2 MEDIÁLNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	16
1.2.1 <i>Česká média veřejné služby a jejich kontrolní orgány</i>	17
1.2.2 <i>Vývoj médií veřejné služby v ČR</i>	22
1.2.3 <i>Ukotvení pojmu veřejná služba v české legislativě</i>	24
1.3 BBC JAKO IDEÁL MEDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY	32
1.4 HODNOCENÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY	33
1.4.1 <i>Hodnocení veřejné služby v případě České televize</i>	34
1.4.2 <i>Hodnocení veřejné služby v případě Českého rozhlasu</i>	37
1.4.3 <i>Hodnocení veřejné služby v případě BBC</i>	38
1.5 SOUČASNÉ POSTAVENÍ MEDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY, JEJICH ÚKOLY A PROBLÉMY	41
1.5.1 <i>Potřeba médií veřejné služby</i>	43
1.5.2 <i>Financování médií veřejné služby</i>	45
1.5.3 <i>Vliv vyvíjejících se technologií a digitalizace</i>	47
1.5.4 <i>Nezávislost kontrolních orgánů médií veřejné služby a transparentnost</i>	49
1.5.5 <i>Způsob hodnocení médií veřejné služby</i>	51
1.5.6 <i>Možná řešení problémů médií veřejné služby</i>	53
1.6 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI A VÝCHODISKA PRO ANALYTICKOU ČÁST	55
2 ANALYTICKÁ ČÁST	62
2.1 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU	62
2.2 VÝZKUMNÉ CÍLE	63
2.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	63
2.4 METODA ZKOUMÁNÍ	64
2.4.1 <i>Konstrukce výběrového souboru</i>	64

2.4.2	<i>Základní charakteristiky výběrového souboru respondentů</i>	65
2.5	LIMITY VÝZKUMU.....	66
2.6	VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	66
2.6.1	<i>Role médií veřejné služby (VO1)</i>	67
2.6.2	<i>Hlavní úkoly médií veřejné služby (VO2)</i>	72
2.6.3	<i>Řízení médií veřejné služby (VO3)</i>	77
2.6.4	<i>Hodnocení médií veřejné služby (VO4)</i>	88
2.7	ZHODNOCENÍ ANALYTICKÉ ČÁSTI A DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ VÝZKUM.....	95
	ZÁVĚR	97
	SUMMARY	102
	SEZNAM ZKRATEK	104
	POUŽITÁ LITERATURA	105
	TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE	111
	SEZNAM PŘÍLOH	115

Úvod

Média veřejné služby prošla za zhruba sto let své existence řadou proměn. Pod tlakem rychle se měnícího mediálního prostředí, s tím spojeným rostoucím počtem médií a změnou chování uživatelů čelí v současné době novým výzvám. V kontextu těchto proměn pak musí odpovídat na otázky ohledně jejich společenského přínosu a úlohy v dnešní společnosti. Média veřejné služby na rozdíl od soukromých médií musí plnit požadavek na službu veřejnosti a jsou financována pomocí občanů. Nachází se tak pod soustavným tlakem veřejnosti, ale i politické scény. Jejich fungování je přitom kontrolováno – na média veřejné služby v České republice – Českou televizi (ČT), Český rozhlas (ČRo) a Českou tiskovou kancelář (ČTK) – dohlíží příslušné kontrolní orgány, Rada České televize (Rada ČT), Rada Českého rozhlasu (Rada ČRo) a Rada České tiskové kanceláře (Rada ČTK).

Kontrolní orgány médií veřejné služby se skládají z různého počtu členů, kteří jsou voleni Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky (PSP ČR) na návrh „*organizací a sdružení představujících kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy*“ (zákon č. 483/1991 Sb., § 4). Orgány prostřednictvím svých členů uplatňují právo veřejnosti na kontrolu činnosti příslušných médií. Ze zákona mají vymezené oblasti působnosti – kromě jiného dohlíží na plnění úkolů veřejné služby. Ta je v českém prostředí definována zákony, úkolům veřejné služby se věnují ale i kodexy médií, v některých bodech nicméně velmi obecně a neurčitě. V zákonech a kodexech chybí například konkrétní vymezení jednotlivých úkolů a jejich cílů pro každou službu a cílovou skupinu (Jakubowicz, 2017; Lowe a Bordoel, 2007; Nečas a kol., 2017). Podle Douděrové (2016) jsou požadavky stanovené v zákoně o České televizi velmi obecné a kritéria stanovená Kodexem ČT často nereflektují aktuální problémy. To samé pak platí i v případě Rady Českého rozhlasu – i zde dávají obecné formulace zákona i kodexu vysílatelům jen přibližný návod k tomu, jak mají svou činnost a charakter veřejné služby hodnotit. Mezi kompetence orgánů patří ale i jmenování a odvolávání generálního ředitele, schvalování rozpočtu příslušných médií, zřizování dozorčí komise a další.

Diplomová práce se věnuje konceptu veřejné služby, médiím veřejné služby a vybraným atributům spojených s jejich fungováním, konkrétně pak reflexi vybraných témat z těchto oblastí členy kontrolních orgánů médií veřejné služby – Rady ČT a Rady ČRo. Na tuto oblast se zaměřuji, jelikož kontrolní orgány dohlíží na média veřejné služby, kontrolují je a hodnotí. Pohled, jakým členové kontrolních orgánů pohlíží na média veřejné služby a

aspekty spojené s jejich fungováním je tak zásadní. Právě na nich závisí, jak budou příslušné kompetence dané zákonem vykonávány. Hodnocení plnění úkolů veřejné služby je do značné míry záležitostí subjektivního názoru člena kontrolního orgánu, přičemž ale rozhoduje většina hlasováním. Zjištění postojů a názorů radních na náplň veřejné služby a fungování médií veřejné služby je zásadní v případě, že usilujeme o pochopení kroků kontrolních orgánů vůči médiím veřejné služby, porozumění jejich vnímání fungování těchto médií a jejich role v současné české společnosti. Náplň veřejné služby, možnosti a význam jejího hodnocení jsou předmětem odborné diskuse, ale i debaty mezi širokou veřejností.

Cílem práce je popsat jednotlivé přístupy k pojmu veřejná služba, představy o konceptu veřejné služby v českém mediálním kontextu a o fungování médií veřejné služby a jeho hlavních atributech, a to prostřednictvím současných i bývalých členů kontrolních orgánů médií veřejné služby – Rady ČT a Rady ČRo. Konkrétně budou zmapovány postoje a názory členů Rady ČT a Rady ČRo o roli médií veřejné služby v současné české společnosti, o hlavních úkolech těchto médií, o řízení médií veřejné služby a o vnímané potřebnosti a možnostech hodnocení plnění úkolů médií veřejné služby. Česká tisková kancelář a její kontrolní orgán nebudou předmětem zkoumání, a to z důvodu specifického předmětu své činnosti, kdy se ČTK zaměřuje primárně na obchodní klienty, kterým poskytuje službu za úplatu.

V teoretické části práce bude zprvu rozebrán koncept veřejné služby a k němu různé přístupy. Pomocí českých i zahraničních autorů budou přiblížena média veřejné služby, jejich úkoly i vývoj tohoto konceptu. Teoretická část práce se bude dále zabývat mediálním systémem České republiky, přičemž se zaměří na jednotlivá česká média veřejné služby a jejich vývoj. V neposlední řadě se bude snažit o ukotvení pojmu veřejná služba v české legislativě. Přiblíží rovněž médium veřejné služby ve Velké Británii, konkrétně British Broadcasting Corporation (BBC), které je v mnohých aspektech svého fungování považováno za vzor médií veřejné služby. Dále se práce bude věnovat hodnocení veřejné služby, kde tento mechanismus přiblíží na třech institucích – České televizi, Českém rozhlasu a na BBC. Předposlední kapitola teoretické části práce popíše současné postavení médií veřejné služby, jejich úkoly a problémy, kterým čelí a které je ovlivňují. V rámci poslední kapitoly pak budou shrnuty poznatky z teoretické části a identifikovány čtyři okruhy, jimiž se diskuze odborné obce o postavení médií veřejné služby nejčastěji zabývá.

Předmětem analytické části práce je zmapování postojů a názorů členů Rady ČT a Rady ČRo ohledně čtyř sledovaných oblastí – role médií veřejné služby v současné české společnosti, hlavních úkolech médií veřejné služby, řízení médií veřejné služby a vnímané potřebnosti a možnostech hodnocení plnění úkolů médií veřejné služby. Toho bude dosaženo v kvalitativním šetření, kde bude využito metody polo-strukturovaného rozhovoru s vybranými členy kontrolních orgánů. Otázky rozhovoru budou zpracovány na základě poznatků z teoretické části práce – vycházet budou z představ odborné obce i legislativy, která média veřejné služby vymezuje. Výsledky zkoumání poté budou zasazeny do kontextu současné odborné debaty ohledně náplně veřejné služby a médií veřejné služby, kterou představila teoretická část, a platné legislativy.

V českém prostředí dosud nevznikla žádná práce, která by se zabývala postoji a názory radních o výše zmíněných aspektech – zjištění těchto informací je rovněž hlavní motivací pro napsání práce. Dosavadní práce reflektují legislativní vymezení médií veřejné služby, srovnání se zahraničím, případně se zabývají způsoby nominací a výběru radních kontrolních orgánů. Dosavadní zpracování tématu pak poskytuje odpovědi především na otázky týkající se definice veřejné služby, její náplně, změn chápání pojmu veřejná služba a jeho vývoje (Lowe a Bardoel, 2007; Jakubowicz, 2017; Raboy, 1999; Hendy, 2013). Věnuje se ale i roli médií veřejné služby v současných demokratických společnostech (Jakubowicz, 2017; Raboy, 1999). Současné poznatky ale neposkytují odpovědi na výzkumné otázky a obecně cíl této práce.

Práce se mírně odchýlila od původně zamýšlených tezí v podobě výzkumných otázek. Oproti schváleným tezím byl cíl práce více konkretizován. Nebyl tak zjišťován pouze pohled radních na náplň veřejné služby, hlavní úkoly médií veřejné služby a jejich souvislost s digitální současností. Na základě studia literatury a příslušných zákonů byly vymezeny čtyři hlavní oblasti, které jsem shledala za relevantnější a více vypovídající předmět zkoumání. Konkrétně se jedná o roli médií veřejné služby v současné české společnosti, hlavní úkoly médií veřejné služby, řízení veřejné služby a hodnocení plnění úkolů médií veřejné služby.

Oproti tezím se obsah práce mírně odlišuje ještě ve dvou aspektech struktury práce. Místo samostatné kapitoly diskuze v rámci analytické části práce je diskuze přítomná u výsledků ke každé zkoumané výzkumné otázce, a to z důvodu dosažení větší přehlednosti a snadnější orientaci ve výsledcích práce. Také, místo hodnocení veřejné služby na příkladu

více cizích zemích, byla uvedena jen jedna země, a to Velká Británie s BBC. Ostatní země byly vynechány vzhledem k rozsahu práce a menší potřebnosti popsání jejich systémů hodnocení vzhledem k předmětu práce.

V tezích je rovněž napsáno, že v rámci analytické části práce budou uskutečněny rozhovory se současnými a bývalými členy Rady ČT a Rady ČRo. Tento aspekt práce splňuje, nicméně sedm z osmi respondentů jsou současní členové, pouze jeden pak bývalý člen. Právě současní členové byli upřednostněni před bývalými, a to za cílem poskytnutí co nejrelevantnějších výsledků vzhledem k současnosti.

1 Teoretická část

1.1 Pojem veřejná služba a k němu různé přístupy

Pojem veřejná služba je široce rozkročený a nabývá několika významů. Lze tvrdit, že jako takový je spíše právnickým pojmem než termínem mediální teorie. Podle Tichého (2007) vychází pojem veřejná služba z francouzského „service public“ – ten v minulosti rozlišoval soukromé právo od veřejného. V současnosti nabývá pojem především dvou významů. Popisuje se jím zejména správa a veřejné organismy, které správa vytvořila. V druhém smyslu se používá k charakteristice veřejných činností v zájmu „*obecného blaha a obecného národního zájmu*“ (Tichý, 2007, s. 73). V různých právních kulturách ale není terminologie ustálená (Tichý, 2007, s. 70). V České republice nepatří pojem veřejná služba do běžné právní terminologie, nicméně v české pozitivně-právní úpravě existuje.

Z hlediska mediální teorie a praxe je pojem veřejná služba vázán na média veřejné služby – tak s ním v práci bude rovněž pracováno. Ani v případě mediální teorie a praxe neexistuje jednotná shoda na definici veřejné služby – jak tvrdí většina autorů zabývajících se touto problematikou, znaky veřejné služby jsou univerzálně obtížně definovatelné, koncept vysílání veřejné služby je komplexní, obtížně uchopitelný a dynamicky se rozvíjející (např. Banarjee a Seneviratne, 2005; Nečas a kol., 2015; Syvertsen, 1999; Raboy, 1999). Převážně pak v každé zemi pojem veřejná služba a média veřejné služby nabývají jiného významu, který je podmíněn politickými, ekonomickými, kulturními či technologickými specifiky daného státu.

V neposlední řadě je nutné zmínit, že pojem veřejná služba je v kontextu médií často zaměňován, případně považován za synonymum s pojmem veřejnoprávnost. Slovo veřejnoprávní pochází z německého „öffentlich-rechtlich“, které ale popisuje čistě právní formu instituce, nikoli její náplň činnosti. Termín veřejnoprávní média je ukotven v legislativě (např. Sdělení Komise o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání, 2009). Šmíd (2011, s. 3) nicméně konstatuje, že by se tento pojem měl používat převážně v právním kontextu, zatímco v oblasti médií by měl být upřednostněn termín „*média veřejné služby*“ – podle něj „*slovo „veřejnoprávní“ označuje právní formu vysílací organizace, nikoli náplň nebo charakter její činnosti*“. Je třeba si tak uvědomit, „*že není důležité, zda vysílatel bude mít veřejnoprávní status, ale zda vykonává veřejnou službu*“ (Šmíd, 2011, s. 3). Vhodnější je tedy pracovat s pojmem veřejná služba, namísto

veřejnoprávnosti. V práci bude nicméně s oběma pojmy pracováno jako se synonymy, a to vzhledem k jazykovému úzu a jistému zdomácnění tohoto pojmu.

Jak již bylo zmíněno, pojem veřejná služba je vázán na média veřejné služby – tak s ním bude i dále pracováno. Pro účely práce je tedy zprvu nutné představit média veřejné služby a prostřednictvím nich definovat veřejnou službu, kterou vykonávají. Následující kapitoly tak přiblíží média veřejné služby a jejich úkoly, zaměří se také na jejich vývoj. Vzhledem k velkému množství pohledů na média veřejné služby ze strany různých autorů bude vybrána pouze jejich část.

1.1.1 Definice médií veřejné služby

Definovat média veřejné služby je úkol velmi obtížný. V různých zemích a mediálních systémech nabývají jiných významů, rovněž tak přístupy autorů ve snaze charakterizovat jejich činnost a poslání se liší. Velmi obecně lze média veřejné služby definovat jako „*média zřízená zpravidla zákonem k tomu, aby naplňovala veřejný zájem v oblasti mediální komunikace, tj. poslání poskytovat službu veřejnosti výrobou a vysíláním rozhlasových a televizních programů, popř. dalšími veřejně komunikačními aktivitami*“ (Reifová, 2004, s. 138). Tato definice je ale velmi obecná a k účelům práce nedostatečná. Níže tak budou nabídnuty další přístupy jiných autorů. Důraz bude kladen především na úkoly médií veřejné služby a požadavky na ně kladené.

Jak shrnula Vysloužilová (2020, s. 89) ve své dizertační práci, koncept veřejné služby stojí podle studií, které se tématem zabývají, zejména na dvou složkách. Těmi jsou:

- Legislativní vymezení a normativní představy, ideály o tom, jak by tato média ve společnosti měla fungovat a jakých kvalit by měla nabývat, co společnost nejspíše potřebuje, co by ji mělo být doručováno.
- Vkus a potřeby publika, tedy to, co sama veřejnost chce, co si žádá, oceňuje a vybírá.

Koncem minulého století se pokusila sestavit tři nejčastější významy veřejné služby norská mediální teoretička Trine Syvertsen (1999, s. 6–7). Následující možné významy vyplývají z několika desítek definic veřejné služby a jsou jimi:

- veřejná služba jako **veřejná prospěšnost**,
- veřejná služba jako **veřejná sféra**,

- veřejná služba jako **individuální službu konkrétnímu publiku**.

Prvně zmíněná veřejná služba ve smyslu veřejné prospěšnosti platí pro koncept veřejné služby z jeho nejstaršího období, kdy bylo vysílání řazeno mezi ostatní veřejné služby, které poskytoval stát – například zajišťoval dopravu, spoje nebo telekomunikaci (Syvertsen, 1999, s. 6). Druhý možný význam veřejné služby vychází podle Syvertsen (1999, s. 7) z pojetí veřejné služby jako platformy realizace veřejné sféry. Vysílání veřejné služby má zaručit, že všichni občané mají přístup k informacím a vědomostem – převážně pak k těm, které potřebují k naplňování aktivního občanství. Třetí možná definice veřejné služby vychází ze ztotožnění veřejnosti s publikem. Cílem je uspokojovat zejména individuální, nikoliv společenské, potřeby diváka. Ještě během 80. letch byla tato interpretace odmítaná, v 90. letech ale začala být postupně legitimizována v souvislosti s komercionalizací (Syvertsen, 1999, s. 7).

Postavení médií veřejné služby ve společnosti se odvíjí od kulturně-sociálního kontextu prostředí, ve kterém se nachází, ale i od jejich vývoje, potažmo historie země. Média veřejné služby jsou přítomná v mnoha státech celého světa, nicméně tak, jak jsou chápána v českém prostředí se nejčastěji vyskytují v Evropě. Tato „evropská“ mají především následující společné znaky – jsou financována z veřejných zdrojů a fungují mimo komerční a politický vliv. Jejich existence je rovněž legislativně ukotvena. Média veřejné služby *„mají sloužit občanům, kterými jsou nejen financována, ale i kontrolována, a jejich úlohou má být informovat, vzdělávat, ale i bavit a splňovat přitom určité kvalitativní standardy“* (Vysloužilová, 2020, s. 15).

I v rámci Evropy se ale v různých státech chápání médií veřejné služby liší. Specifické postavení mají v zemích střední a východní Evropy, jelikož zde byl přítomný komunismus, jehož existence zkrátila dobu fungování médií veřejné služby oproti nekomunistickým státům. Pokud nahlédneme mimo Evropu – například ve Spojených státech amerických má vysílání veřejné služby mnohem slabší tradici (Hendy, 2013, s. 2).

Je zapotřebí důrazně rozlišit státní média a média veřejné služby, jelikož se ve veřejném prostoru často zaměňují, a to i přesto, že se jedná o dva zcela rozlišné pojmy. Děje se tak, protože velmi málo zemí světa má skutečně přítomné vysílání veřejné služby – ve většině jsou ale naopak přítomna státní vysílací média. Ve srovnání s komerčním vysíláním je státní vysílání také považované za více orientované na veřejnoprávní službu – právě to

vede k běžné záměně vysílání veřejné služby a státního vysílání (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 15).

1.1.2 Úkoly médií veřejné služby

Někteří autoři charakterizují úkoly médií veřejné služby spíše obecně (Banarjee a Seneviratne, 2005), jiní definují parametry veřejné služby konkrétněji (Raboy, 1999; Syvertsen, 1999). V následujícím textu budou představeny možné úkoly médií veřejné služby pohledem různých autorů.

Obecně se v některých aspektech úkoly médií veřejné služby odlišují od těch, které vykonávají soukromá média. Nejčastější argument na podporu médií veřejné služby je založen na tzv. tezi o selhávání trhu v oblasti kulturních statků (Berg a kol., 2014, s. 105). Soukromá média nejsou podle této teze schopná zajistit dostatek rozmanitých služeb, zejména pak těch, ze kterých dané médium nemusí profitovat (např. pořady pro menšiny) – z tohoto důvodu jsou pak potřebná média veřejné služby.

O sestavení základních principů veřejné služby v oblasti vysílání se snažila už v polovině 80. let například britská skupina Broadcasting Research Unit (BRU). Koncem minulého století stanovil úkoly médií veřejné služby i kanadský teoretik Marc Raboy. Ten uvádí devět bodů pojednávajících o tom, co by vysílání veřejné služby mělo poskytovat. Podle něj by mělo přinášet:

- společný referenční bod pro všechny členy veřejnosti,
- fórum pro širokou veřejnou diskusi,
- nestranné zpravodajství,
- pluralitní, inovativní a rozmanité programování,
- programování, které je jak v zájmu široké veřejnosti, tak věnující pozornost potřebám menšin,
- reflexi různých myšlenek a přesvědčení v plurietnických a multikulturních společnostech,
- rozmanitost národního a evropského kulturního dědictví,
- originální produkci od nezávislých výrobců,

- rozšířený výběr diváků a posluchačů nabídkou programů, které neposkytuje komerční sektor (Raboy, 1999, s. 15).

Více obecněji se jednotlivými úkoly vysílání veřejné služby zabývají autorky Banarjee a Seneviratne (2005, s. 16). Staví přitom na charakteristikách, které byly předloženy organizacemi a komisemi z celého světa, z nichž vyplývají následující charakteristiky vysílání veřejné služby:

- **univerzálnost** – vysílání veřejné služby musí být dostupné pro každého občana v celé zemi, mělo by oslovit celou populaci a využito co největším počtem lidí,
- **rozmanitost** – vysílání veřejné služby by mělo nabídnout rozmanitý program zajištěný různými typy pořadů pro různé typy cílového publika, rovněž tak se zaměřit na různé zájmy publika a reflektovat celou škálu aktuálních problémů společnosti,
- **nezávislost** – veřejnoprávní vysílání by mělo být fórem, které je otevřené různým názorům, myšlenkám a kritice – to musí být zajištěno nezávislostí média veřejné služby na komerčním a politickém vlivu,
- **odlišnost** – služby, které vysílání veřejné služby poskytuje, se musí odlišovat od těch, které poskytují jiné vysílací služby. Vysílání veřejné služby by rovněž mělo přicházet s inovacemi, vytvářet nové žánry či udávat tempo v audiovizuálním světě.

Podle autorek by rovněž základním úkolem vysílání veřejné služby mělo být obohacování, pobavení a zmocnění publika vytvářením debat a aktivismu ve veřejné sféře, *„zřízením tří nebo čtyřstupňové televizní sítě/sítí na úrovni národního státu, města a komunity; a zprůhlednění politického procesu tím, že bude fungovat jako hlídací pes“* (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 87).

K požadavku na univerzálnost polský mediální teoretik Karol Jakubowicz (2013, s. 169) dodává, že již není možné chápat ji ve smyslu stejného obsahu pro všechny na jednom či dvou vysílacích kanálech. Naopak by univerzálnost měla být chápána, že jde o přítomnost na všech příslušných platformách a také o schopnost *„zpřístupňovat veřejnou službu na vyžádání“* (Jakubowicz, 2013, s. 169).

Jakubowicz (2017, s. 184) staví média veřejné služby do kontextu s demokracií. Úkoly veřejné služby v tomto případě shrnuje do čtyř kategorií: informace a kontrola výkonných orgánů, tvorba fóra pro veřejnou debatu a vytváření prostoru pro prezentaci a autoprezentaci různých sociálních skupin a participační funkce. Veřejnoprávní vysílání totiž rovněž hraje klíčovou roli při ochraně národních kultur a při budování národní identity (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 105).

Jednou z hlavních otázek v případě plnění funkce veřejné služby je podoba programu daného média. Vysílatelé veřejné služby musí plnit totožné funkce vůči etnickým, kulturním a jazykovým menšinám, rovněž tak zohledňovat generační rozdíly ve společnosti (Jakubowicz, 2017, s. 193). Jakubowicz (2017) zpracoval dodatečné závazky médií veřejné služby v 21. století v kontextu sociální integrace. Patří mezi ně:

- *„uspokojování kulturních potřeb menšin a komunit imigrantů, aniž by jim byl odepřána možnost asimilace,*
- *podpora mezinárodních integračních procesů prostřednictvím šíření znalostí o kultuře a pocitu pospolitosti s dalšími národy, jež se angažují ve stejných organizacích,*
- *podpora dialogu mezi kulturami i náboženskými směry a respektu k rozdílným kulturám,*
- *zvlášť velký důraz na program pro děti a mládež, přizpůsobený jejich potřebám a estetickému citu,*
- *pomoc při zmírňování digitálního vyloučení, aby nikomu nebyl odepřen přístup ke kultuře prostřednictvím nových technologií“* (Jakubowicz, 2017, s. 194).

Snahu o definici úkolů médií veřejné služby má i Evropská vysílací unie (EBU), která sdružuje vysílatele veřejné služby v rámci Evropské unie (EU). Podle ní (2016) mohou mít média veřejné služby několik podob, hlavně by ale měla informovat, vzdělávat a bavit veřejnost, přitom zachovat nejvyšší možnou kvalitu, morální integritu a maximální efektivitu. Výše uvedené úkoly médií veřejné služby očima různých autorů lze velmi obecně a poněkud nepřesně shrnout do několika bodů, jak je vytyčila právě EBU. Podle ní (nedatováno, s. 4–5) mezi základní hodnoty médií veřejné služby, které mají reflektovat měnící se mediální prostředí zapříčiněné digitální revolucí a změnu vztahu s publiky, patří:

- **Univerzalita** – obsah louží všem segmentům společnosti a všude. Sdílené názory a myšlenky musí být pluralitní, obsah je poskytován na mnoha různých platformách.

- **Nezávislost** – cílem médií veřejné služby je důvěryhodnost ve veškerých aspektech jejich činnosti. Média veřejné služby musí být nestranná a nezávislá na politických, komerčních a jiných vlivech a autonomní ve svém rozhodování – k tomu mají sloužit záruky dané zákony.
- **Kvalita** – média veřejné služby by měla vytvářet měřítka v rámci mediálního průmyslu. Obsah produkovaná médii veřejné služby obohacovat publikum a vést k jeho maximálnímu zapojení.
- **Rozmanitost** – obsah a názory produkované médii veřejné služby musí být přizpůsobené různým generacím, kulturám, náboženstvím, většině i menšinám. Cílem je budovat inkluzivnější a méně fragmentovanou společnost.
- **Odpovědnost** – média veřejné služby musí být otevřená, naslouchat publiku a vést smysluplnou debatu. S tím souvisí i transparentnost médií veřejné služby – zveřejňování redakčních pokynů a rozhodování, přiznání a opravení chyb a podléhání veřejné kontrole.
- **Inovace** – média veřejné služby by měla být hnací silou inovací a kreativity, zaměřovat se na nové formáty, technologie a nové způsoby propojení s publikem.

Jak píše EBU (nedatováno, s. 6), aby média veřejné služby splnila svůj závazek vůči veřejnosti, potřebují silnou legislativu, přiměřené a udržitelné financování.

Kvalitativní požadavky kladené na média veřejné služby přehledně shrnula Kristýna Vysloužilová (2020, s. 16). Tabulka níže vychází ze syntézy různých definic médií veřejné služby.

KVALITNÍ OBSAH A INFORMACE		PLATFORMA PRO VEŘEJNOU DEBATU
Institucionální standardy	Obsahové standardy	
nezávislost na komerčních i politických (státních) vlivech	ideologická, názorová vyváženost obsahu (předkládaných informací)	publikum by mělo být chápáno jako občan, partner, nikoliv cílová skupina (spotřebitel), k tomu se pojí hodnoty jako pluralismus, demokracie nebo kulturní historie
cílem je naplňovat veřejnou službu, nikoliv generovat zisk	obsah je zajímavý a pro občana relevantní	vytvoření platformy, která umožní přístup k veřejné debatě všem občanům bez ohledu na sociální či ekonomické postavení
referenční bod vysoké kvality na mediálním trhu (technologicky i obsahově)	vzdělávací funkce, obsah pomáhá lépe rozumět veřejným záležitostem, rozhodovat se	podpora občanského „vědomí“ a aktivní účasti občanů v debatě o veřejných a politických záležitostech i jejich vlastního zapojení do těchto záležitostí

Tabulka 1, Model kvalitativních požadavků kladených na média veřejné služby (Vysloužilová, 2020, s. 16)

V neposlední řadě snahu o definici úkolů veřejné služby komplikuje fakt, kdy obsahem každé definice je služba veřejnosti či služba sloužící veřejnému zájmu. Není ale jasné, „*kdo je (nebo má být) jeho nositelem, respektive skrze jakou společenskou skupinu má být veřejný zájem artikulován*“ (Nečas a kol., 2015, s. 11).

1.1.3 Vývoj konceptu médií veřejné služby

Média veřejné služby si za přibližně sto let jejich existence prošla vývojem, který je transformoval. Níže budou stručně přiblíženy jednotlivé milníky médií veřejné služby a významné vlivy, které na ně působily.

Vysílání veřejné služby má své formální kořeny ve 20. letech minulého století, kdy s jejich koncem vznikla BBC. Samotný vznik konceptu médií veřejné služby se úzce váže právě na britskou BBC. Obecně lze říct, že média veřejné služby začala vznikat kvůli

nedostatkům, které měly státem kontrolované mediální systémy nebo ty komerční (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 13).

Úvahy o smyslu a vysílání veřejné služby lze historicky spojit s teorií společenské odpovědnosti médií, kterou v roce 1956 zformuloval Theodore Peterson v rámci čtyř teorií tisku. Teorie předpokládá, že média plní funkci služby veřejnosti namísto převážně komerčního fungování (Reifová, 2004). Média by tak měla fungovat ve prospěch společnosti.

Motivy, které zapříčinily vznik konceptu médií veřejné služby a determinovaly jeho následný vývoj identifikoval ve své práci Karol Jakubowicz (2007a, s. 115–137). Podle něj za vznik konceptu médií veřejné služby stojí trojice impulzů, a to:

- 1) Motivace paternalistická – média veřejné služby měla mít jasně normativní roli v kulturním, politickém i morálním vývoji země. Příkladem je třeba vznik BBC ve 20. letech 20. století ve Velké Británii.
- 2) Demokratické jako impulz ke vzniku médií veřejné služby v Evropě. Státní vysílací média se v mnoha evropských státech transformovala v média veřejné služby.
- 3) Změny systému – typicky u zemí, kde v minulosti skončila určitá forma diktatury, včetně bývalých komunistických států.

Koncept médií veřejné služby se pak od jeho vzniku vyvíjel. Jakubowicz (2017, s. 175) v další ze svých mnoha publikací týkající se médií veřejné služby uvádí několik výrazných období, která tato média ovlivnila. Prvním obdobím jsou dvacátá až sedmdesátá léta 20. století. V nich se vytvářel systém médií veřejné služby v západních státech. Ve druhém období, osmdesátých letech, byla média veřejné služby zasažena krizí identity a definicí cíle i důvodu existence. V tomto období prudce narůstaly počty vysílatelů provozujících veřejnou službu. Třetí období pak bylo ovlivněno procesem konvergence, krizí demokracie a krizí role médií v demokracii.

S vývojem samotných médií veřejné služby se vyvíjely a měnily úkoly, které tato média měla plnit. Do poloviny 20. století bylo jejich poslání poněkud prosté – za úkol měla hlavně informovat, vzdělávat a bavit příjemce. V šedesátých a sedmdesátých letech přibyly médiím další úkoly, a to „*vyhýbat se a bojovat proti diskriminaci, chránit děti a mládež před škodlivým působením médií a podporovat toleranci*“ (Jakubowicz, 2017, s. 178). Ke konci 20. století pak vysílatelé začali věnovat pozornost rozmanitosti a kvalitě programové

nabídky, dále se zabývali otázkami sounáležitosti a sociální soudržnosti (Jakubowicz, 2017, s. 178).

Od 80. let 20. století pak prošlo vysílání turbulentním vývojem, který byl poznamenán několika faktory. Rozšířila se kapacita kanálů a hranicí vysílání díky novým technologiím, oslabilo se postavení státního vysílání, které následně končilo kvůli kolapsu socialistického bloku a demokratizaci v různých částech světa. Vzestup naopak zaznamenalo tržní vysílání (Raboy, 1999, s. 3).

1.2 Mediální systém České republiky

V českém mediálním prostředí funguje systém tzv. duálního vysílání – existují vedle sebe média soukromá, tedy držitelé licence, spolu s provozovateli vysílání ze zákona – tedy s médii veřejné služby. Tento systém je typický pro celou Evropu (Vysloužilová, 2020, s. 17). Ve většině zemí světa je přítomný smíšený model vysílání – existují vedle sebe komerční vysílací společnosti vedle státních médií či médií veřejné služby. Právě duální systémy médií poskytují nejlepší mediální ekologii (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 12).

Česká média veřejné služby se začala ustavovat v 90. letech minulého století po pádu komunistického režimu. Docházelo k transformaci státních médií právě na média veřejné služby. Systém duálního vysílání se v ČR začal utvářet v letech 1991–1992 spolu s novou legislativou. V té době čelilo vysílání veřejné služby těžké zkoušce – nastupovala satelitní vysílání, rostla kanálová kapacita a rozvíjely se nadnárodní vysílací sítě (Nečas a kol., 2015, s. 9). Vedle vznikajících médií veřejné služby začala existovat také média soukromá. Z toho důvodu bylo zapotřebí, aby se prvně zmiňovaná odlišila od těch soukromých – začala se tedy profilovat jakožto alternativa soukromého sektoru.

Duální systém předpokládá v ČR zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Ten vymezuje působnost zákona pro tři typy provozovatelů vysílání. Těmi jsou:

- provozovatelé vysílání ze zákona – tedy provozovatelé, kteří vysílání provozují na základě zvláštních právních předpisů,
- provozovatelé vysílání s licencí,
- provozovatelé převzatého vysílání (zákon č. 231/2001 Sb., § 3).

Médiím a jejich fungování se pak v českém prostředí věnuje celkem osm zákonů. Patří mezi ně:

- zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů,
- zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi,
- zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu,
- zákon č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři,
- zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních službách na vyžádání,
- zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku,
- zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů,
- zákon č. 40/1992 Sb., o regulaci reklamy.

1.2.1 Česká média veřejné služby a jejich kontrolní orgány

Mezi česká média veřejné služby se řadí Česká televize, Český rozhlas a Česká tisková kancelář. Na ně dohlíží kontrolní orgány – Rada ČT, Rada ČRo a Rada ČTK. Každé médium zvlášť definují příslušné zákony. Kromě rozdílů v činnosti jednotlivých médií se od sebe liší také způsobem, jakým jsou financována. V tom se odlišuje Česká tisková kancelář, která má specifický důvod své činnosti – zaměřuje se primárně na obchodní klienty, kterým poskytuje služby za úplat. Jak již bylo zmíněno, z tohoto důvodu bude v analytické části práce vynechána.

1.2.1.1 Česká televize

Česká televize je zřízena zákonem České národní rady č. 483/1991 Sb., o České televizi, který byl naposledy novelizován v září roku 2017 (údaj aktuální k 27. 4. 2022). V něm jsou formulovány podmínky existence a fungování České televize, rovněž tak konkretizována Rada ČT jakožto kontrolní orgán. Blíže se zákon věnuje službě veřejnosti a tomu, jakým způsobem má médium plnit funkci veřejné služby v oblasti televizního vysílání – tomu bude věnována pozornost níže. Mimo jiné zákon stanovuje dozorčí komisi jakožto poradní orgán Rady ČT ve věcech kontroly hospodaření ČT (zákon č. 483/1991 Sb., § 8a). Statutární

orgánem ČT je podle zákona generální ředitel, jehož náplň práce a pravomoci zákon definuje. Vedle dalších aspektů zákon upravuje vedení účtování a televizních studií ČT.

Česká televize poskytuje celoplošné vysílání na všech sedmi stanicích. Mezi ně se řadí ČT 1, ČT 2, ČT 3, ČT 24, ČT Sport, ČT :D a ČT Art. Celoplošným televizním vysíláním je zákonem myšleno takové vysílání, které může přijímat alespoň 95 % obyvatel České republiky podle posledních údajů pramenících ze sčítání lidu.

Česká televize je právnickou osobou, která hospodaří s vlastním majetkem – stát přitom neodpovídá za její závazky. Financování ČT se liší od ostatních soukromých televizních stanic na českém mediálním trhu – jejími hlavními finančními zdroji jsou zejména televizní poplatky vybírané podle zvláštního právního předpisu a poté příjem z vlastní podnikatelské činnosti (zákon č. 483/1991 Sb., § 10). Televizní poplatek aktuálně činí 135 Kč měsíčně (údaj platný k 27. 4. 2022).

Na vrcholu organizační struktury České televize je její generální ředitel. Dalšími pak Rada ČT a dozorčí komise. Rada ČT je kontrolním orgánem České televize, skládá se z 15 členů – z nich je jeden předseda a tři místopředsedové. Členové musí splňovat požadavky stanované v zákoně. Volí je a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky tak, aby v ní byly *„zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy“* (zákon č. 483/1991 Sb., § 4). Děje se tak na základě návrhů na kandidáty ze strany organizací a sdružení *„představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy“* (zákon č. 483/1991 Sb., § 4). Mandát členů rady je šestiletý s tím, že každé dva roky je obměněna jedna třetina členů. Radní mohou být zvoleni opětovně. Jednání rady jsou veřejně přístupná a záznam je vždy dostupný na internetových stránkách ČT.

Členství v radě je neslučitelné s množstvím dalších funkcí. Mezi ně patří například funkce prezidenta republiky, poslance nebo senátora, soudce nebo člena vlády. Zároveň ale člen rady nemůže zastávat ani jakoukoli funkci v politických stranách, hnutích nebo občanských sdruženích (zákon č. 483/1991 Sb., § 5). Na základě posledně zmíněného tak v Radě ČT skončila například Hana Lipovská, která ve volbách do PSP ČR kandidovala za politické hnutí Volný Blok.

Jakožto kontrolní orgán vykonává rada kontrolu veřejnosti nad činností média. Do její působnosti patří následující:

- jmenování a odvolávání generálního ředitele a na jeho návrh ředitele televizních studií,
- schvalování rozpočtu České televize, přehledu pohledávek a závazků a účetní uzávěrky ČT,
- kontrola účelného a hospodárného využívání finančních zdrojů a majetku ČT,
- sledování naplňování požadavků práva Evropských společenství na transparentnost finančních vztahů v ČT,
- schvalování Statutu ČT na návrh generálního ředitele,
- předkládání Poslanecké sněmovně ke schválení Kodex ČT,
- schvalování návrhů generálního ředitele na zřizování nebo zrušení televizních studií,
- rozhodování o stížnostech týkajících se generálního ředitele,
- dohlížení na plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu ČT a za tím účelem vydávání stanovisek a doporučení týkající se programové nabídky,
- schvalování dlouhodobých plánů programového, technického a ekonomického rozvoje,
- zřizování dozorčí komise, schvalování jejího kontrolního řádu a stanovení výše odměn členů dozorčí komise,
- určování mzdy generálního ředitele (zákon č. 483/1991 Sb., § 8).

Mimo jiného musí Rada ČT předkládat Poslanecké sněmovně ke schválení výroční zprávu o hospodaření České televize a výroční zprávu o činnosti České televize.

Vedle Rady ČT existuje také dozorčí komise, která představuje poradní orgán Rady ČT ve věci kontroly jejího hospodaření. Má pět členů – ti jsou voleni z občanů ČR s odbornými předpoklady pro výkon funkce člena dozorčí komise a odvolávání radou. Funkční období člena komise jsou čtyři roky, může být volen opětovně, ne však na více než čtyři jdoucí funkční období po sobě. Komise sleduje, zda jsou „*finanční zdroje a majetek*

České televize účelně a hospodárně využívány podle schváleného rozpočtu České televize v souladu s právními předpisy a s požadavky práva Evropských společenství“ (zákon č. 483/1991 Sb., § 8a).

Generální ředitel je statutárním orgánem ČT. Na základě výsledků výběrového řízení ho jmenuje Rada ČT na funkční období šesti let. Za předpokladů vyjmenovaných v zákoně může Rada ČT generálního ředitele odvolat.

1.2.1.2 Český rozhlas

Český rozhlas je zřízen zákonem České národní rady č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, který byl naposledy novelizován v listopadu roku 2021 (údaj platný k 27. 5. 2022). Jsou v něm formulovány podmínky existence a fungování Českého rozhlasu a konkretizována Rada ČRo jakožto jeho kontrolní orgán. Blíže se zákon věnuje službě veřejnosti a tomu, jakým způsobem má médium plnit funkci veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání – tomu bude věnována pozornost níže. Mimo jiné zákon stanovuje dozorčí komisi jakožto poradní orgán Rady ČRo ve věcech kontroly hospodaření ČRo (zákon č. 484/1991 Sb., § 8a). Statutárním orgánem ČRo je podle zákona generální ředitel, jehož náplň práce a pravomoci zákon definuje. Mimo jiné zákon upravuje například rozhlasová studia.

Český rozhlas poskytuje celoplošné vysílání na jedenácti stanicích. Patří mezi ně Radiožurnál, Dvojka, Vltava, Plus, Radiožurnál Sport, Radio Wave, D-dur, Jazz, Rádio Junior, Pohoda a Radio Prague Int.

Český rozhlas je právnickou osobou, která hospodář s vlastním majetkem – stát přitom neodpovídá za jeho závazky. Finančními zdroji ČRo jsou zejména rozhlasové poplatky vybírané podle zvláštního právního předpisu a příjem z vlastní podnikatelské činnosti (zákon č. 484/1991 Sb., § 10). Rozhlasový poplatek aktuálně činí 45 Kč měsíčně (údaj platný k 27. 5. 2022). Kromě výjimek, které konkretizuje zákon ho musí platit každá fyzická i právnická osoba, která vlastní funkční rozhlasový přijímač.

Na vrcholu organizační struktury Českého rozhlasu stojí generální ředitel. Dalšími jsou poté Rada ČRo a dozorčí komise. Rada ČRo je kontrolním orgánem Českého rozhlasu. Skládá se z devíti členů, které za stejným účelem jako v případě České televize volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR (zákon č. 484/1991 Sb., § 4). Kandidáti jsou navrhováni stejným způsobem jako v případě České televize. Mandát členů rady je šestiletý

s tím, že každé dva roky se obmění jedna třetina radních. Členové mohou být voleni opětovně, ne však na více než dvě funkční období jdoucí po sobě (zákon č. 484/1991 Sb., § 4). Stejně jako v případě ČT člen rady nesmí vykonávat žádnou ze zákonem stanovaných funkcí (zákon č. 484/1991 Sb., § 5).

Do působnosti rady náleží jmenování a odvolávání generálního ředitele ČRo, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu ČRo, zřizování dozorčí komise a další. Klíčovým úkolem rady je dohlížení na plnění úkolů veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu Českého rozhlasu (zákon č. 484/1991 Sb., § 8).

Do působnosti Rady ČRo konkrétně náleží:

- jmenovat a odvolávat generálního ředitele a na jeho návrh ředitele rozhlasových studií Českého rozhlasu,
- schvalovat rozpočet a závěrečný účet Českého rozhlasu a kontrolovat plnění rozpočtu Českého rozhlasu,
- schvalovat na návrh generálního ředitele Statut Českého rozhlasu,
- předkládat Poslanecké sněmovně ke schválení Kodex Českého rozhlasu,
- schvalovat návrhy generálního ředitele na zřizování nebo zrušení rozhlasových studií,
- rozhodovat o stížnostech týkajících se generálního ředitele,
- dohlížet na plnění úkolů veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu Českého rozhlasu a za tím účelem vydávat doporučení týkající se programové nabídky,
- schvalovat dlouhodobé plány programového, technického a ekonomického rozvoje, zřizovat dozorčí komisi a stanovit výši odměn členů dozorčí komise,
- určovat mzdu generálního ředitele (zákon č. 484/1991 Sb., § 8).

Vedle Rady ČRo existuje také dozorčí komise, která představuje poradní orgán Rady ČRo ve věci kontroly hospodaření Českého rozhlasu. Sleduje, zda jsou finanční zdroje ČRo a jeho majetek účelně a hospodárně využívány. Má pět členů, kteří jsou voleni a odvoláváni Radou ČRo. Funkční období člena jsou dva roky, může být volen i opětovně, ne však na více než dvě jdoucí funkční období po sobě (zákon č. 484/1991 Sb., § 8a).

Generální ředitel je statuárním orgánem ČRo. Na základě výsledků výběrového řízení ho jmenuje Rada ČRo na funkční období 6 let, které je následně odpovědný (zákon č. 484/1991 Sb., § 9). Za předpokladů vyjmenovaných v zákoně může rada generálního ředitele odvolat.

1.2.1.3 Česká tisková kancelář

Česká tisková kancelář byla zřízena zákonem č. 517/1992 Sb. České národní rady, o České tiskové kanceláři. V něm jsou formulovány podmínky její existence a fungování, stejně tak konkretizována Rada ČTK jakožto kontrolní orgán. Jako taková je právnickou osobou. „*Tisková kancelář poskytuje za úplatu slovní a obrazové zpravodajství ostatním hromadným sdělovacím prostředkům i jiným právnickým a fyzickým osobám*“ (zákon č. 517/1992 Sb., § 3). Tyto informace by podle zákona měly být objektivní a všestranné pro svobodné vytváření názorů (zákon č. 517/1992 Sb., § 2). Tím, že ČTK smí za definovaných podmínek vykonávat podnikatelskou činnost se zásadním způsobem liší od České televize a Českého rozhlasu.

Finančními zdroji ČTK jsou příjmy z poskytování svých služeb, dále pak příjmy z jiné podnikatelské činnosti (zákon č. 517/1992 Sb., § 10).

Na vrcholu organizační struktury ČTK stojí její generální ředitel. Kontrolním orgánem ČTK je Rada ČTK. Tímto orgánem se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti ČTK. Rada má 7 členů, které volí a odvolává Poslanecká sněmovna (zákon č. 517/1992 Sb., § 4). Členové jsou voleni na 5 let, přičemž zvolení mohou být opětovně, ne však více než na dvě po sobě jdoucí období. Členství v radě je rovněž neslučitelné se zákonem stanovenými funkcemi (zákon č. 517/1992 Sb., § 5).

Do působnosti Rady ČTK mimo jiné náleží jmenování a odvolávání generálního ředitele ČTK, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu ČTK či schvalování Statutu ČTK (zákon č. 517/1992 Sb., § 8).

1.2.2 Vývoj médií veřejné služby v ČR

Média veřejné služby v ČR se začala ustavovat až počátkem 90. let 20. století, a to transformací ze státních médií, které byly v područí komunistického režimu. Postupem času začala na mediální trhu působit i média soukromá – došlo tak ke vzniku duálního systému.

Níže bude stručně popsán vývoj českých médií veřejné služby – nejprve v případě České televize, poté Českého rozhlasu a na závěr ještě stručněji u České tiskové kanceláře.

1.2.2.1 Česká televize

Úspěšnější pokusy televizního vysílání se datují k roku 1948, kdy se uskutečnilo první pokusné vysílání v centru výzkumu v oblasti televizního vysílání v Dolní Smržovce (Štoll, 2018). Televizní vysílání v jeho počátcích bylo v područí komunistického režimu – od toho se vyvíjel program, který byl zahlcený propagandou. Vývoj vysílání byl ale zastaven z důvodu soustředění se na konflikt v podobě studené války. Následně se ale rozvoj televizního vysílání stal předmětem první pětiletky – vysílání mělo být dokončeno do roku 1953.

Dne 1. května 1953 tak došlo k zahájení prvního zkušebního televizního vysílání – vysílalo se jednu hodinu denně, střídavě dvakrát až třikrát týdně. Dnem 25. února 1954 přestalo být vysílání považováno za zkušební – vláda ho legitimovala a ustanovila ho jako pravidelné. Jelikož byly televizní přijímače nad finanční možnosti většiny československých rodin, příliš se neprodávaly. V roce 1954 tak byla jejich cena uměle snížena na polovinu (Štoll, 2018). Ke konci roku pak přijímač měly více než 4 tisíce domácností, v roce 1957 asi 173 tisíc a v roce 1959 už více než půl milionu (Štoll, 2018).

Dějiny televize pak do značné míry kopírovaly i historické dějiny Československa. Televize byla hlásnou troubou komunistické propagandy, nicméně i v jejím případě docházelo v 60. letech ke značné liberalizaci, a dokonce ke krátkodobému zrušení cenzury. Toto období bývá nazýváno jako zlatá éra televize (Štoll, 2018). Poté, stejně jako v politické sféře, došlo k utužení poměrů a tzv. normalizaci, která přišla po invazi vojsk Varšavské smlouvy v srpnu roku 1968.

V roce 1970 začala Československá televize vysílat i na druhém programu, o tři roky později i barevně. Na prvním programu barevné vysílání fungovalo až od roku 1975. Po Sametové revoluci roku 1989 vznikla 1. ledna 1992 samostatná Česká televize.

Vedle České televize jakožto média veřejné služby se postupem času začala objevovat i média soukromá. První licenci jakožto soukromý vysílatel získala FTV Premiéra v roce 1992, vysílání zahájila o rok později. Druhou licenci pak dostala TV Nova, která začala vysílat v únoru 1994.

1.2.2.2 Český rozhlas

Československý rozhlas začal pravidelně vysílat 18. května 1923, a to nejprve jednu až dvě hodiny denně. Rozhlas se v prvních dvou letech jeho existence potýkal s finančními problémy. V roce 1951 tak do něj jako podílník s 51 % vstoupil stát. Od té doby se rozvíjel – v roce 1926 už vysílal celý den a roku 1937 získal miliontého koncesionáře (Štoll, 2018). Stejně jako historii Československa (a de facto celého světa), ovlivnila rozhlas druhá světová válka. Docházelo v něm k čistkám, dvojnásobné cenzuře nebo se nevysílaly zprávy.

V roce 1948 vznikl zákonem Československý rozhlas, který byla ale v plné kontrole Komunistické strany Československa. Rozhlas zaznamenal další personální čistky, v roce 1953 pak byla zavedena předběžná cenzura. Stejně jako v případě Československé televize i Československý rozhlas poznamenalo rozvolňování poměrů v 60. letech a následných vpád vojsk Varšavské smlouvy k jejich konci.

Dne 1. ledna 1992 vznikl samostatný Český rozhlas. Následoval vznik dalších soukromých rádiových stanic – v polovině 90. let už v České republice vysílalo přibližně 70 soukromých rádií.

1.2.2.3 Česká tisková kancelář

Československá tisková kancelář byla založena 28. října 1918, na její činnost pak v roce 1992 jako médium veřejné služby navázala Česká tisková kancelář. Hlavním zdrojem příjmů ČTK je zpravodajský servis, který za úplaty poskytuje. Mezi její další příjmy pak patří ty z nájemného, tržby za techniku, reklamu či z PR služeb a dalších. Kromě toho provozuje ČTK zpravodajský web ceskenoviny.cz a od roku 2018 do své obchodní nabídky zařadila také službu ČTK Videostream.

1.2.3 Ukotvení pojmu veřejná služba v české legislativě

Médiím veřejné služby nastavuje v České republice mantinely legislativa, jejíž součástí je i vymezení hlavních úkolů veřejné služby. Zákony zřizující média veřejné služby ale samotnou veřejnou službu v leckterých případech definují velmi obecně. Vzhledem k předmětu práce považuji za vhodné přiblížit takové části zákona, které o veřejné službě pojednávají. To je zásadní, pokud se snažíme pochopit, jak požadavky plynoucí z legislativy členové kontrolních orgánů médií veřejné služby chápou a jak je následně interpretují při

hodnocení. Případně k porovnání, jaké mají o náplni veřejné služby představy radní a jak je přítom veřejná služba definována zákonem.

Zásadním bodem zákona pro kontrolní orgány médií veřejné služby je ten, který pojednává o dohlížení na plnění úkolů veřejné služby. Konkrétně má Rada ČT „*dohlížet na plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu České televize a za tím účelem vydávat stanoviska a doporučení týkající se programové nabídky*“ (zákon č. 483/1991 Sb., § 8). Rada ČRo pak má „*dohlížet na plnění úkolů veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu Českého rozhlasu a za tím účelem vydávat doporučení týkající se programové nabídky*“ (zákon č. 484/1991 Sb., § 8). Obě mediální rady pak musí Poslanecké sněmovně předkládat výroční zprávu o činnosti ČT, respektive výroční zprávu o činnosti ČRo. V nich mimo jiné předkládají i hodnocení plnění úkolů veřejné služby Českou televizí, respektive Českým rozhlasem.

V následujících kapitolách je pozornost věnována vybrané legislativě, která médiím veřejné služby v ČR poskytuje rámec, podle něhož média fungují. Patří mezi ně zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu a zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Úkolům veřejné služby se věnují také kodexy jednotlivých médií – Kodex ČT a Kodex ČRo. Kodexy předkládají ke schválení PSP ČR opět kontrolní orgány médií.

1.2.3.1 Veřejná služba v zákonech o České televizi a Českém rozhlasu

Česká televize i Český rozhlas mají ze zákona poskytovat službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních, respektive rozhlasových programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky. Česká televize tak má činit za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu (zákon 483/1991 Sb., § 2). Český rozhlas pak má tuto službu poskytovat i do zahraničí (zákon č. 484/1991 Sb., § 2). Níže budou představeny vybrané body zákona, které se věnují veřejné službě, nikoli však jejich vyčerpávající přehled.

Zákon o České televizi a zákon o Českém rozhlasu vymezují hlavní úkoly veřejné služby v televizním a rozhlasovém vysílání, které se v obou případech shodují. Patří mezi ně následující:

- poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů,
- přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky,
- vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti,
- rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin,
- výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež (zákon č. 483/1991 Sb., § 2).

Všechny výše zmíněné body zákonů jsou velmi obecné. Příslušné mediální rady jednotlivých médií veřejné služby tak mají na naplňování konceptu veřejné služby dohlížet, v zákonech jim ale chybí konkrétní parametry, podle kterých tak mají činit. Plnění veřejné služby je tedy do značné míry otázkou jejich vlastní interpretace.

Zákony dále definují naplňování veřejné služby – v některých bodech opět velmi nekonkrétně. Například v oblasti televizního vysílání má Česká televize naplňovat veřejnou službu třeba tím, že podporuje českou filmovou tvorbu a kulturní projekty, vysílá díla domácí a zahraniční tvorby či vyvíjí činnost v oblastech nových vysílacích technologií a služeb (zákon č. 483/1991 Sb., § 3). Jak přesně ale mají být jednotlivé požadavky ve vysílání zastoupeny nebo jak přesně a kde přesně má ČT vyvíjet činnost v oblastech nových vysílacích technologií i služeb, zákon nespécifikuje. Podobná je situace i v případě Českého rozhlasu.

Naopak mezi body zákona, které se velmi konkrétně náplni veřejné služby věnují, patří převážně ty věnující se otázkám regionálního vysílání nebo menšinám. Podle nich Česká televize (obdobně je to i v případě Českého rozhlasu) naplňuje veřejnou službu tím, že:

- provozuje zemské celoplošné digitální vysílání alespoň 4 televizních programů, multimediálního obsahu a doplňkových služeb prostřednictvím sítě zemských vysílacích rádiových zařízení s využitím rádiových kmitočtů vyhrazených pro Českou televizi státním orgánem, který vykonává správu kmitočtového spektra podle zvláštního právního předpisu,
- v oblasti zpravodajských a publicistických pořadů zajišťuje regionální vysílání prostřednictvím televizních studií České televize pro území jejich působnosti. Regionální vysílání každého televizního studia musí vyváženě obsahovat příspěvky z celého území jeho působnosti,
- poskytuje alespoň na jednom vysílaném programu 24hodinovou programovou službu, včetně aktuálního zpravodajství,
- opatřuje alespoň 70 % vysílaných pořadů skrytými nebo otevřenými titulky a alespoň 2 % vysílaných pořadů vyrábí v českém znakovém jazyce nebo opatřuje simultánním tlumočením do českého znakového jazyka pro osoby se sluchovým postižením a dále alespoň 10 % vysílaných pořadů zpřístupňuje pro osoby se zrakovým postižením (zákon č. 483/1991 Sb., § 3).

1.2.3.2 Veřejná služba v zákoně o provozování rozhlasového a televizního vysílání

Veřejnou službou se zabývá také zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Ten kromě jiného také vymezuje působnost Rady pro rozhlasové a televizní vysílání – ústřední správní úřad, který mimo jiného vykonává státní správu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a dohlíží na „*zachovávání a rozvoj plurality programové nabídky a informací v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a dbá na jeho obsahovou nezávislost*“ (zákon č. 231/2001 Sb., § 4). Jako taková tedy není kontrolním orgánem jako Rada ČT, Rada ČRo a Rada ČTK, ale regulačním „správním“ orgánem.

RRTV je složena ze 13 členů, které jmenuje a odvolává předseda vlády na návrh Poslanecké sněmovny. Jejich funkční období je šestileté. Do působnosti rady patří například

dohlížení na dodržování právních předpisů v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a podmínek stanovených v rozhodnutí o udělení licence či v rozhodnutí o registraci, udělování či odnímání licencí k provozování rozhlasového a televizního vysílání, ukládání správních trestů podle zákona, monitorování obsahu rozhlasového a televizního vysílání a další (zákon č. 231/2001 Sb., § 5). Rada je každoročně povinna předkládat Poslanecké sněmovně výroční zprávu o své činnosti a o stavu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a v oblasti poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání (zákon č. 231/2001 Sb., § 6).

Jak již bylo zmíněno, zákon se rovněž věnuje pojmu veřejná služba, nicméně vymezuje ho velmi nekonkrétně. Mezi body zákona, které se zabývají veřejnou službou, patří například následující:

- Provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Názory nebo hodnotící komentáře musí být odděleny od informací zpravodajského charakteru.
- Provozovatel vysílání je povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.
- Provozovatel vysílání ze zákona je povinen sestavovat programovou skladbu tak, aby ve svém vysílání poskytoval vyváženou nabídku pro všechny obyvatele se zřetelem na jejich věk, pohlaví, barvu pleti, víru, náboženství, politické či jiné smýšlení, národnostní, etnický nebo sociální původ a příslušnost k menšině (zákon č. 231/2001 Sb., § 31).

1.2.3.3 Veřejná služba v kodexech médií

Kromě zákonů se veřejné službě věnují i kodexy jednotlivých médií. Ty stanovují zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního a rozhlasového vysílání. Rada ČT a Rady ČRo je předkládají Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR ke schválení.

Kodex ČT

Kodex České televize předložila Rada ČT ke schválení Poslanecké sněmovně 2. července 2003. Kodex stanovuje zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání závazné pro Českou televizi a její pracovníky. Normy v něm uvedené se stávají de facto pracovněprávní – dokument schvaluje Poslanecká sněmovna s odkazem na zákoník práce. Porušení kodexu se kvalifikuje jako porušení pracovní kázně podle zákoníku práce. „*Kodex vychází z pojetí veřejné služby zajišťující přístup k informacím, kultuře, vzdělání a zábavě pro všechny občany*“ (Kodex ČT, 2003, s. 3).

Kodex se skládá z preambule, závěrečných ustanoveních a celkem 26 článků, které se soustředí na jednotlivé oblasti fungování České televize.

V kontextu poskytování veřejné služby Česká televize podle jejího kodexu (2003) především:

- *„Vytváří svými pořady orientační bod pro všechny členy společnosti a podporuje soudržnost společnosti a integraci všech jednotlivců, skupin a společenství, zvláště se pak musí vyvarovat jakýchkoli forem kulturní, sexuální, náboženské či rasové diskriminace a společenské segregace.*
- *Představuje fórum pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyjadřovat nejširší možné spektrum názorů a hledisek.*
- *Poskytuje nestranné a nezávislé zpravodajství, informace a komentáře.*
- *Vytváří pluralitní, invenční a rozmanitou programovou nabídku, která splňuje vysoká etická a kvalitativní měřítká, a nepodřizuje snahu o kvalitní výstup tlakům trhu.*
- *Vytváří a strukturuje programová schémata a programy, které mohou zaujmout širokou veřejnost, a přitom zůstávají vnímavými vůči potřebám menšinových skupin.*
- *Odráží rozmanitost filozofických koncepcí a náboženských vyznání ve společnosti s cílem napomáhat vzájemnému porozumění a toleranci a podporovat soudržnost mnohonárodní a multikulturní společnosti.*
- *Aktivně přispívá k lepšímu poznání, pochopení a šíření národního a evropského kulturního dění a dědictví.*

- *Dbá na to, aby programová schémata obsahovala významný podíl původní tvorby, zvláště celovečerních filmů, dramatické tvorby a dalších tvůrčích počinů, a má na zřeteli potřebu spolupráce s nezávislymi výrobci a filmovým sektorem.*
- *Rozšiřuje divácký výběr tím, že poskytuje nabídku programových služeb, jež komerční vysílatelé normálně neposkytují. Nepovyšuje kritérium sledovanosti pořadů ani rychlosti informace nad jejich maximální možnou kvalitu.“*

Už preambule kodexu nicméně přiznává, že je jeho znění obecné (Kodex ČT, 2003, s. 4). To ostatně nasvědčují i výše zmíněné body kodexu – například bod první, třetí či šestý. Vyberme jeden příklad – jsou vyjmenovány určité divácké skupiny, na které má program ČT cílit, naprosto ale chybí časová dotace na tyto pořady – tedy, jak by měly být ve vysílání zastoupeny.

Kodex ČRo

Kodex ČRo předložila Rada ČRo ke schválení PSP ČR. Český rozhlas především:

- *„Poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením rozhlasových programů. Své programy vysílá svobodně a nezávisle.*
- *Podporuje soudržnost společnosti a integraci všech jednotlivců, skupin a společenství, zvláště se vyvaruje kulturní, sexuální, náboženské, rasové či politické diskriminaci a společenské segregaci.*
- *Představuje fórum pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyjadřovat široké spektrum názorů a hledisek.*
- *Poskytuje nestranné a nezávislé zpravodajství, informace, komentáře a analýzy*
- *Vytváří pluralitní, nápaditou a rozmanitou programovou nabídku, která splňuje vysoká etická a kvalitativní měřítká, a nepodřizuje snahu o kvalitní výstup tlakům trhu.*
- *Vytváří a strukturuje programová schémata a programy, které mohou zaujmout širokou veřejnost, a přitom zůstávají vnímavými vůči potřebám menšinových skupin.*

- *Odráží rozmanitost filozofických koncepcí a náboženských vyznání ve společnosti, aby napomohl vzájemnému porozumění a toleranci a podporoval soudržnost mnohonárodnostní a multikulturní společnosti.*
- *Aktivně přispívá k lepšímu poznání, pochopení a šíření národního, evropského a světového kulturního dění a dědictví.*
- *Provozuje rozhlasové vysílání do zahraničí a přispívá tak k propagaci dobrého jména České republiky.*
- *Pěstuje původní rozhlasovou tvorbu a dbá na to, aby programová schémata původní rozhlasovou tvorbu obsahovala. Český rozhlas pořizuje vlastní hudební nahrávky, zachycuje a archivuje nejlepší projevy českého interpretačního umění hudebního i slovesného.*
- *Rozšiřuje posluchačský výběr tím, že poskytuje nabídku programových služeb, jež provozovatelé vysílání s licencií běžně neposkytují. Nepovyšuje kritérium sledovanosti pořadů nad jejich kvalitu“ (Kodex ČRo, nedatováno).*

Rada České televize a Rada Českého rozhlasu se řídí pouze platnou, v několika bodech velmi obecnou legislativou. Zákon radním neukládá, co je přesně veřejná služba a jaké jsou její konkrétní parametry. Chybí například přesné a konkrétní vymezení jednotlivých úkolů a jejich konkrétních cílů pro každou službu a cílovou skupinu. K tomu, že požadavky stanovené v zákoně o České televizi jsou velmi obecné a kritéria stanovaná Kodexem ČT často nereflektují aktuální problémy dochází i Douděrová (2016, s. 57), která se problematice věnovala ve své diplomové práci. Navíc je legislativa upravující fungování médií veřejné služby zastaralá a nezohledňuje rapidní proměnu komunikačního prostředí v uplynulých deseti letech (Nečas a kol., 2015, s. 10).

Záleží tak výhradně na členech kontrolních orgánů, jak chápou koncept veřejné služby a jeho náplně v příslušných zákonech, co si pod ním představují. Na základě jejich subjektivních názorů a představ o konceptu veřejné služby tak vzniká hodnocení veřejné služby. Právě při hodnocení veřejné služby je přitom důležitá transparentnost celého procesu (Nečas a kol., 2017, s. 6). Je tedy zásadní zjistit, jak členové mediálních rad chápou veřejnou službu, abychom více pochopili i její následné hodnocení.

1.3 BBC jako ideál medií veřejné služby

Britské médium veřejné služby BBC je globálně jedním z nejdominantnějších hráčů televize, rádia i nových médií (Hendy, 2013, s. 3). Podle mnohých autorů je BBC považována za vzor pro média veřejné služby (Čulík, 2000; Raboy, 1999). Čulík (2000, s. 8) tvrdí, že je nutné neustále srovnávat práci médií v zemích střední Evropy zejména s Velkou Británií. Tato kapitola si klade za cíl přiblížit BBC a její fungování, rovněž tak důvody, proč je považována za ideál medií veřejné služby. Ty ale budou podrobněji rozebrány v kapitole věnující se hodnocení veřejné služby BBC.

Velká Británie je zemí, kde mají média veřejné služby svůj původ. Britská British Broadcasting Company byla založena v roce 1922 a přinášela každodenní radiové vysílání z Londýna, které se šířilo do dalších britských měst. Na konci roku 1922 byl generálním ředitelem média zvolen John Reith – výrazná osobnost v oblasti diskuzí o roli medií veřejné služby (Vysloužilová, 2020, s. 44). Ten se chtěl vymezit vůči „západnímu neregulovanému komerčnímu trhu s radiovým vysíláním v USA a silicímú sovětskému pojetí rigidně kontrolovaného státního systému vysílání“ (Vysloužilová, 2020, s. 44). Podle něj měla média stát mimo politickou kontrolu a komerční vlivy inzerentů. V roce 1927 začala BBC fungovat jako British Broadcasting Corporation pod záštitou Královské charty, která dosud BBC ústavně ukotvuje a stanovuje její cíle, pravomoci a povinnosti.

BBC na rozdíl od většiny států, kde jsou média veřejné služby zřizována zákonem, funguje na základě Královské charty a Rámcové dohody. Ty jsou každých deset let obnovovány, což umožňuje relativně flexibilní reakci na vyvíjející se mediální trh (Douděrová, 2016, s. 22). Královskou chartu schvaluje parlament a Rámcová dohoda je uzavírána mezi BBC a ministrem pro kulturu, média a sport.

BBC je odpovědná orgánu BBC Trust. Ten jakožto kontrolní orgán vykonává kontrolu veřejnosti nad aktivitami BBC. Členové orgánu jsou na základě doporučení předsedy vlády jmenováni britskou královnou. Na BBC dohlíží kontrolní orgány. Jsou jimi Nadace BBC, která má dvanáct členů – mezi nimi předsedu, místopředsedu a deset řádných členů. Hlavním úkolem tohoto orgánu je „hájení zájmů plátců poplatku, ochrana veřejného zájmu a účinná podpora veřejných účelů BBC tak, jak jsou uvedeny v Chartě a Rámcové dohodě“ (Šmíd, 2014, s. 20). Dalším orgánem je Výkonná rada, která reálně BBC řídí. Je

v ní generální ředitel a management organizace. Mezi další orgány, které dohlíží na BBC patří dále například Divácká rada, která se skládá z běžných občanů.

BBC je financována pomocí licenčních poplatků, které jsou hrazené majiteli radiových a televizních přijímačů. Licenční poplatek za služby BBC činí ročně 159 liber, což je v přepočtu více než 4 700 Kč (aktuální k 27. 4. 2022) (BBC, 2022).

1.4 Hodnocení veřejné služby

Snahu získávat zpětnou vazbu na svoji činnost měla média veřejné služby od začátků jejich existence, a to převážně ze dvou hlavních důvodů. Prvním je interní potřeba zjišťovat úspěšnost či neúspěšnost vysílaných pořadů u publika z důvodu jejich eventuální úpravy v budoucnosti. Druhým důvodem je pak externí očekávání veřejnosti za cílem ujištění, že veřejné prostředky byly vynaloženy racionálním způsobem, který vychází vstříc potřebám a očekáváním, které jsou spojené s veřejnou službou (Nečas a kol., 2015, s. 39).

Při hodnocení veřejné služby poskytované médiu veřejné služby jsou podle Nečase a kol. (2017, s. 6), autorů, kteří se zabývali hodnocením veřejné služby Českým rozhlasem, zásadní zejména tyto tři faktory:

- nezávislost a transparentnost procesu hodnocení a kontrolního orgánu, který dohlíží na plnění požadavků média veřejné služby,
- přesnost a konkrétnost stanovených úkolů a cílů,
- nastavení indikátorů, pomocí nichž budou konkrétní úkoly a cíle vyhodnoceny.

Hodnocení veřejné služby se v současné době stále více mění. Převážně v západní Evropě se opouští „autonomní model“ hodnocení veřejné služby, kdy naplňování veřejné služby hodnotila samotná média veřejné služby. Místo něho nastupuje „model kontrolované služby“, kde médium veřejné služby spolu se státem a publikem uzavírá dohodu, ve které konkretizuje programové výstupy. Děje se tak například ve Velké Británii u BBC, Francii, Německu, Itálii, Irsku, Švédsku, Dánsku a dalších (Nečas a kol., 2015, s. 39–40).

Jako optimální nástroj k hodnocení médií veřejné služby se přitom jeví právě ten model, kdy jsou v zákonech jednotlivých médií vytyčeny obecné a zastřešující požadavky na média veřejné služby, které jsou dále doplňovány a konkretizovány pomocí podzákoných norem ve formě krátkodobějších dohod mezi státem neboli veřejností, a

provozovatelem média veřejné služby (Nečas a kol., 2017, s. 6). Právě „*nezbytnost přesného a konkrétního vymezení jednotlivých úkolů, jejichž plnění má být následně hodnoceno, je zdůrazňována jak v teoretických a metodologických dokumentech, tak v praxi*“ (Nečas a kol., 2017, s. 6).

Hodnocení plnění veřejné služby médií je komplikované, a to především kvůli velmi obecnému vymezení veřejné služby v příslušných zákonech. Podle Nečase a kol. (2015, s. 12) dávají obecné formulace zákona i kodexu vysílatelům veřejné služby jen „*přibližný návod k tomu, jak mají svou činnost a charakter veřejné služby hodnotit.*“ Členové kontrolních orgánů se tak často rozhodují podle subjektivního názoru, respektive toho, jak oni sami chápou veřejnou službu. Ve většině případů přitom probíhá hodnocení formou výročních zpráv, které jsou často jediným dokumentem, který se plnění veřejné služby věnuje.

Níže bude představeno, jak funguje hodnocení veřejné služby v případě České televize, Českého rozhlasu a britské BBC.

1.4.1 Hodnocení veřejné služby v případě České televize

V případě České televize předkládá Rada ČT v rámci každé výroční zprávy o činnosti ČT ke schválení Poslanecké sněmovně i souhrnné hodnocení plnění úkolů médií veřejné služby. „*Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2021 dokumentuje a hodnotí naplňování zákonem definované služby veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky ve sledovaném období*“ (Česká televize, 2022, s. 13). Ve výročních zprávách je uvedeno, že Rada ČT využívá k hodnocení veřejné služby České televize exaktní metody inspirované praxí veřejnoprávních médií západoevropských zemí, zejména Velké Británie a Nizozemska (Česká televize, 2022, s. 91). Hodnocení naplňování úkolů veřejné služby a cílů médií veřejné služby je přitom na základě konstatování rady upraveno potřebám a specifickému prostředí České republiky a integruje hodnocení úkolů ČT podle zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi a Kodexu ČT (Česká televize, 2022). Výroční zpráva za minulý rok je předkládána vždy ke konci března roku následujícího. Poslední zpráva za rok 2021 je tak již přítomná na webových stránkách České televize.

Kromě výročních zpráv o činnosti předkládá rada k 31. srpnu následujícího roku ještě výroční zprávu o hospodaření ČT.

Důležité je zmínit, že Rada ČT ani její členové nemohou ze zákona přímo zasahovat do tvorby a vysílání pořadů České televize. V jejich kompetenci je ale hodnotit, jak tvorba a vysílání České televize naplňují požadavky zákona (Česká televize, 2022, s. 13).

Při hodnocení plnění veřejné služby vychází Rada ČT z dat, které jí poskytne Česká televize a z výzkumných zpráv Českou televizí najatých externích agentur. Metodika hodnocení plnění veřejné služby ČT vychází z požadavků formulovaných v zákonných normách, konkrétně převážně ze zákona o České televizi, dále ze zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání a z Kodexu ČT. Hlavní část hodnocení vychází z metodiky hodnocení televize veřejné služby, která byla poprvé použita při zpracování Výroční zprávy o činnosti ČT za rok 2012. Tyto požadavky jsou převedeny do souboru měřitelných indikátorů, které jsou rozdělovány do tří kategorií podle typu zdroje. Jsou jimi indikátory vycházející z měřitelného chování a postojů veřejnosti, indikátory vycházející z expertního posouzení plnění zásad definovaných Kodexem ČT a indikátory vycházející z tzv. „tvrdých dat“ (Česká televize, 2022, s. 91).

Závěry o plnění úkolů vysílání veřejné služby následně vychází z vyhodnocení jednotlivých indikátorů v kontextu tří perspektiv:

1. *„podle míry naplňování šesti mezinárodně uznávaných obecných cílů a dalších profesních norem kvality a zákonných požadavků;*
2. *podle vývoje základních ukazatelů RQI charakterizujících úroveň vysílání veřejné služby;*
3. *podle vyváženosti programové nabídky dle potřeb různých diváckých skupin“* (Nečas a kol., 2015, s. 13; Česká televize, 2022, s. 91).

Pod první bod patří obecné cíle, které by mělo vysílání ČT naplňovat. Jednotlivými cíli, které reflektují škálu požadavků zákonů a norem, jsou:

1. poskytování zpravodajských a publicistických informací, udržování a rozvoj občanské společnosti a demokracie,
2. podpora vzdělanosti a vzdělávání,
3. podpora kultury,
4. podpora sportu,
5. prezentace regionů České republiky, Evropy a světa,

6. rozvoj nových médií a vysílacích služeb (Česká televize, 2022, s. 100).

V rámci druhého bodu stanovuje ČT tři ukazatele jakožto jedny ze základních kritérií pro hodnocení plnění veřejné služby v ČT. Těmi jsou zásah, kvalita a dopad.

Bod třetí se týká zohlednění vysílání pro jednotlivé divácké skupiny – ty jsou definovány společensky, demograficky, osobními preferencemi diváků, jejich vkusem a očekáváním od vysílání (Nečas a kol., 2017, s. 8).

Výsledky jsou porovnávány meziročně, následně také s výsledky ostatních médií veřejné služby i soukromými médii, rovněž tak s domácími i zahraničními médii. O splnění požadavků na média veřejné služby rozhodují v konečné fázi příslušné rady.

V pořadí poslední výroční zprávě o činnosti ČT za rok 2021 je konstatováno, že ČT v tomto roce plnila povinnosti dané příslušnými zákony, Kodexem ČT i další právní normy a doporučení Evropské unie (Česká televize, 2022, s. 150).

Z posouzení hodnocení plnění veřejné služby Českou televizí, které provedli autoři z Fakulty sociálních věd UK v roce 2015 vyplývá, že *„nastavení základních principů hodnocení plnění veřejné služby ČT respektuje značně heterogenní povahu existujících požadavků a nároků na plnění veřejné služby a pokrývá všechny relevantní oblasti hodnocení veřejné služby“* (2015, s. 13). Zároveň autoři uvádí, že způsob, jakým Česká televize hodnotí plnění veřejné služby je srovnatelný pouze s postupy v BBC¹.

- *„V obecné rovině lze konstatovat, že systém hodnocení veřejné služby pokrývá zásadní oblasti činnosti vysílatele veřejné služby tak, jak je ukládá Zákon o ČT i Kodex ČT.*
- *Deklarované principy a nastavení systému hodnocení je v souladu s aktuální praxí v BBC a doporučeními EBU.*
- *Nastavení základních principů hodnocení plnění veřejné služby ČT respektuje značně heterogenní a nejednoznačnou povahu platných závazných požadavků na vysílatele veřejné služby.*
- *Důraz kladený na výzkumy publika (různých cílových skupin) je v souladu s postupy BBC a doporučeními EBU“* (Nečas a kol., 2017, s. 9).

¹ Autoři analyzovali média veřejné služby ve Velké Británii, Německu, Francii, Nizozemí a Rakousku.

Co se týče dalšího prostoru pro zlepšení – autoři konstatují, že je v současném hodnocení plnění veřejné služby Českou televizí jistá metodologická roztržitost, kde by byla žádoucí revize. Tou by mělo být sjednocení používané metodiky v některých oblastech, případně doplnění o další typy dat (např. zapojit nezávislé expertní panely) (Nečas a kol., 2015, s. 4). Autoři (Nečas a kol., 2015, s. 14) doporučují hlavně ve větší míře využívat „průzkumy názorů a preferencí veřejnosti, které by šly nad rámec trackingového průzkumu“ – to by mělo do hodnocení veřejné služby více promítnout vnímání těch, kterým je služba určena. Za příklad dávají systém veřejných konzultací, jak ho provozuje BBC.

Ve studii, kde autoři posuzovali hodnocení plnění veřejné služby ČT, stavují zároveň možnosti dalšího rozvoje. Mezi ně patří:

- zvážení možností většího zapojení veřejnosti (např. po vzoru systému veřejných konzultací provozovaného BBC),
- doplnění existujících zdrojů dat pro zhodnocení veřejné služby o expertní posouzení,
- doplnění metodiky o ukazatele hodnoty vzhledem k vynaloženým prostředkům („Value for Money“) a pravidelné aktualizování cílů RQI,
- vzhledem k postupnému prosazování „modelu kontrolované služby“ v zemích západní Evropy a s ohledem na doporučení EBU zvážit možnosti průběžné aktualizace konkrétních cílů pro každou službu a cílovou skupinu (Nečas a kol., 2017, s. 10).

Limitujícím faktorem celého hodnocení veřejné služby jsou podle autorů také legislativní pravidla, která „*neumožňují Radě ČT disponovat právní subjektivitou (a tedy ani vlastním rozpočtem)*. *Výzkumy a studie od externích subjektů, které Rada ČT při hodnocení veřejné služby využívá, proto zajišťuje samotná ČT, a to často v rámci služeb, které jsou primárně mířeny k využití v rámci průběžného řízení obsahu a zpětné vazby redakcím.*“ (Nečas a kol., 2017, s. 10).

1.4.2 Hodnocení veřejné služby v případě Českého rozhlasu

Zprvu je nutné zmínit, že se Český rozhlas v hodnocení veřejné služby co do kvality a hloubky provedení nemůže rovnat České televizi – hodnocení veřejné služby nemá tak propracované. Plnění úkolů veřejné služby se Český rozhlas věnuje ve výročních zprávách o činnosti Českého rozhlasu, které předkládá ke schválení Poslanecké sněmovně. V ní se

zabývá jednotlivými úkoly, které jsou stanoveny zákonem. Sleduje tedy například poskytování objektivních, ověřených a ve svém celku vyvážených informací pro svobodné utváření názorů, přispívání k právnímu vědomí obyvatel ČR či vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel.

V samostatné kapitole zprávy se pak věnuje celkovému zhodnocení plnění veřejné služby. K tomu využívá rada materiály předložené generálním ředitelem ČRo nebo přímo těch, které si sama vyžádá (Český rozhlas, 2022, s. 1).

Nečas a kol. (2017, s. 18) v rámci expertízy pro Český rozhlas zpracovali doporučení k postupu Rady ČRo při systematickém hodnocení veřejné služby poskytované Českým rozhlasem. V uvedené expertíze doporučují zvážit následující:

- rozpracovat hodnocené úkoly veřejné služby do podoby konkrétních cílů pro každou službu a cílovou skupinu, včetně určení indikátorů pro vyhodnocení jednotlivých cílů,
- možnost využít metodiku a nástroje používané pro hodnocení veřejné služby ČT,
- více zohlednit poznatky o potřebách a očekávání veřejnosti (viz např. Průzkumy účelů posílání BBC),
- doplnit hodnocení o metodiku RQIV,
- přidat systematické hodnocení vybraných parametrů a trendů (2017, s. 18).

1.4.3 Hodnocení veřejné služby v případě BBC

Hodnocení veřejné služby v případě BBC se odlišuje od toho v ostatních evropských zemích. BBC se totiž nachází v jiném právním systému, který vychází z common law a je založený na precedencích a tradicích tamního demokratického systému (Šmíd, 2014, s. 20). Základní organizační pravidla BBC určuje Královská charta (Royal Charter BBC). Podle ní BBC uzavírá s vládou Dohodu (The Agreement) o konkrétních úkolech, které má plnit. Právě Dohoda umožňuje BBC Trustu (Nadaci BBC) modifikovat priority veřejné služby podle aktuálního dění. „*Formou dodatků je tak možné v Dohodě flexibilně měnit či upůsobovat priority a reagovat tak na konkrétní události*“ (Douděrová, 2016, s. 36).

Charta BBC v roce 2007 nahradila dvanáctičlennou Radu guvernérů (Board of Governors) právě orgánem BBC Trust, který má rovněž dvanáct členů. Ti jsou voleni na

různě dlouhé volební období, maximálně však na 5 let. Nadace je na BBC nezávislá – jako taková má za úkol ji kontrolovat a činit rozhodnutí v zájmu koncesionářů.

Hlavním úkolem Nadace BBC je „*hájení zájmů plátců poplatku, ochrana veřejného zájmu a účinná podpora veřejných účelů BBC tak, jak jsou uvedeny v Chartě a v Rámcové dohodě*“ (Šmíd, 2014, s. 20). Dále má BBC Trust schvalovací pravomoci, mezi něž patří dohled nad rozpočtem, schvalování strategických cílů, licencování nových programů a služeb, schvalování směrnic a redakčních standardů a řízení vlastního úřednického aparátu Trust Unit (Šmíd, 2014, s. 21).

Zkoumání a rozhodování o obsahu a rozsahu veřejné služby se v BBC děje za přítomnosti Testu veřejné hodnoty (Public Value Test). Tento nástroj je využíván v případech, kdy se má zavádět konkrétní nová služba nebo má být zrušena některá ze složek stávajících. Obsah testu vychází z veřejných účelů BBC² stanovených Chartou BBC (2016, čl. 6), při hodnocení jsou rovněž využívány externí expertízy a také tzv. veřejné konzultace.

O použití Testu veřejné hodnoty rozhoduje management BBC, který musí každou závažnější uvažovanou změnu projednat nejprve s Nadací BBC. Ta rozhodne, zda zvažovaná změna musí Testem projít. Následně Nadace BBC nejprve ocení veřejnou hodnotu – hodnotí přitom ukazatele zásahu, kvality, dopadu a hodnoty vzhledem k vynaloženým prostředkům (tzv. Value for Money). Poté dochází k posouzení tržního dopadu chystané změny – to má v kompetenci britský komunikační regulátor Ofcom. Výsledky obou částí Testu následně posuzuje Nadace BBC za přítomnosti tzv. veřejných konzultací, kdy se k hodnocení může vyjádřit veřejnost či zainteresované instituce. Jako poslední pak vydá Nadace BBC závěrečné rozhodnutí.

Jak konstatuje Nečas a kol. (2015, s. 41): „*Na jedné straně je evidentní, že pro ocenění veřejné hodnoty se používají subjektivní kritéria členů Trustu BBC a expertů, na straně druhé do procesu definování veřejné hodnoty je zapojeno více subjektů, které*

² Veřejné účely BBC jsou: 1. podporovat občanský život a občanskou společnost, 2. podporovat vzdělání a výuku, 3. podněcovat kreativitu a kulturní znamenitost, 4. reprezentovat Velkou Británii, její národy, regiony a komunity, 5. přiblížovat Velkou Británii světu a svět Velké Británii, 6. při prosazování jejích dalších účelů zpřístupňovat veřejnosti výhody nových komunikačních technologií a služeb s tím, že se ujme vůdčí role při přechodu na digitální vysílání televize (Royal Charter, 2016).

využívají multikriteriálního hodnocení vycházejícího z již definovaných a zakotvených hodnot“.

Dalším z nástrojů, který BBC k hodnocení veřejné služby používá je Průzkum účelů poslání BBC. Ten je realizován každý rok formou dotazníkového šetření a jeho účelem je zjistit, do jaké míry se daří naplňovat šest veřejných cílů BBC. Cílem je zjistit, jak lidé vnímají službu BBC, *„jak jsou spokojeni s nabídkou jejich programů, včetně názorů na to, bez kterého televizního programu na britské scéně by mohli existovat a zda za uhrazený poplatek získává britský spotřebitel službu, kterou potřebuje“* (Nečas a kol., 2015, s. 45).

BBC s novou formulací Charty a Dohody v roce 2006 naplno rozvinula trend, kdy hlavní odpovědnost BBC směřuje k jejím příjemcům. *„Průběžné hodnocení a snaha o transparentnost ve vztahu k divákovi se zde nespolehá jen na kvantitativní ukazatele výročních zpráv, ale také na kvalitativní analýzu programů BBC a jejich vnímání širokým publikem“* (Nečas a kol., 2015, s. 54).

Porovnají-li se systémy hodnocení veřejné služby ČT a BBC, vyjde z hodnocení lépe BBC (Nečas a kol., 2015, s. 55). Úkoly veřejné služby u BBC totiž nevycházejí ze stálého dokumentu, který byl jednou schválen (v případě České televize je to zákon), ale z Dohody, která Nadaci umožňuje měnit a modifikovat priority v reakci na aktuální situaci a dění. BBC nepracuje jen s obsahovými analýzami vysílání, ale využívá i veřejných konzultací s diváckou a odbornou veřejností. Cílem hodnocení veřejné služby v případě BBC je rovněž nejen obhájení úspěšnosti plnění úkolů veřejné služby v oblasti zpravodajství a publicistiky před veřejností, ale i hledání cest, jak tuto službu zlepšit. *„Závěrečná zpráva Trustu BBC proto nejen podává výčet faktů jako hodnocení ČT, ale uvádí také konkrétní akce, které budou podniknuty pro nápravu nedostatků a další rozvoj (posílení zahraničního zpravodajství ve zpravodajských relacích, rozvíjení obsahu online apod.) Tyto závěry v hodnocení plnění veřejné služby České televize chybějí“* (Nečas a kol., 2015, s. 55).

Podle Nečase a kol. (2015, s. 45) je britská BBC vzorem a příkladem pro skládání účtů veřejnosti svému publiku, konkrétně plátcům rozhlasového a televizního poplatku.

Hodnocení plnění veřejné služby Českou televizí si ale mezi médii veřejné služby v jiných zemích EU stojí velmi dobře. S výjimkou BBC podle Nečase a kol. (2015, s. 56) žádné médium ze sledovaných zemí k tomuto úkolu nepřistupuje tak komplexně jako ČT. Právě systém veřejných konzultací provozovaný BBC by ale pro Českou televizi mohl být

cestou, jak do hodnocení veřejné služby více promítnout vnímání příjemců (Nečas a kol., 2015, s. 14).

1.5 Současné postavení médií veřejné služby, jejich úkoly a problémy

V první kapitole práce byla pozornost věnována konceptu veřejné služby, definici médií veřejné služby a jejich úkolům. Tato kapitola rozebere postavení konceptu veřejné služby a médií veřejné služby v současnosti, rovněž tak úkoly, které se od počátku fungování médií veřejné služby proměnily a problémy, kterým v současné době média veřejné služby a koncept veřejné služby čelí. Právě v posledních dvou desetiletích prošla oblast vysílání totiž dramatickými změnami (např. Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 12). Zmíněny budou oblasti, které odborná obec nejčastěji skloňuje, nikoliv však vyčerpávající přehled různých přístupů.

Média veřejné služby v současné době čelí rozsáhlé kritice z několika stran. O jejich nelehkém postavení hovoří téměř všichni autoři dlouhodobě se zabývající touto problematikou (např. Banarjee a Seneviratne, Jakubowicz, Raboy, Šmíd, Hendy a další). Problémy, před kterými tato média stojí, jsou zapříčiněny několika druhy tlaků – politickými, ekonomickými, komerčními a technologickými silami (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 112). O výzvách, které ohrožují existenci médií veřejné služby se zmiňuje i Rada Evropy – podle ní si tato média musí obhájit svoji existenci a financování v protikladu k médiím soukromým a zajistit si nezávislost na politických tlacích a státu obecně (Council of Europe, 2012).

V situaci, kdy si média veřejné služby musí svoji existenci obhajovat se přitom nenachází poprvé. Už od roku 1927, kdy se British Broadcasting Company přetransformovala na veřejnou korporaci pověřenou výkonem veřejné služby, je model vysílání veřejné služby pod tlakem, kritikou a pochybami o jeho významu (Nečas a kol., 2015, s. 9).

Vysloužilová (2020, s. 76) analyzovala akademické texty, které se zabývaly otázkou legitimacy médií veřejné služby, přičemž příčiny případných nesouhlasů v očekávání a naplňování veřejné služby lze podle autorů kategorizovat do dvou oblastí:

- nové technologické trendy,
- sociální proměny ovlivňující chování publika.

O tom, že se média veřejné služby nacházejí v krizi se hovořilo už koncem minulého století. Yves Achille označil hned tři druhy krizí, kterým tento druh médií čelí – krizi identity, financování a fungování (Raboy, 1995). Marc Raboy následně zdůraznil tři sady paralelních vývojů, které nové vysílací prostředí charakterizují. Těmi jsou:

- „*exploze kapacity kanálů a mizení audio-vizuálních hranic, které umožňují nové technologie,*
- *rozpad modelu státního vysílání s rozpadem socialistického bloku a směřováním k demokratizaci v různých částech světa,*
- *vzestup tržního vysílání a zavádění smíšených vysílacích systémů v zemích s bývalými monopoly veřejné služby“ (Raboy, 1999, cit. podle Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 12).*

Polský mediální teoretik Karol Jakubowicz (2013, s. 163–164) dokonce hovoří o tom, že budoucnost médií veřejné služby je velmi nejistá. Mohou za to podle něj především následující důvody:

- prudký rozvoj komerčního sektoru rozhlasu a televize,
- kulturně-společenská změna, včetně ideologické (silný důraz na tržní řešení vede k oslabení podpory médií veřejné služby ze strany vlád, převážně kvůli tomu, že jsou pod tlakem komerčního sektoru),
- problémy médií veřejné služby přizpůsobit nárokům nové situace (neexistuje promyšlená veřejná politika, která by řídila proces jejich modernizace, aby média veřejné služby mohla plnit svoje funkce v novém sociálně-kulturním a technickém kontextu).

Problémy, kterým média veřejné služby v současnosti čelí shrnula i Brevini (2013). Za hlavní označila pak:

- pochybnosti o skutečné nezávislosti médií veřejné služby,
- pochybnosti o relevanci jejich obsahu,
- souboj o roztržštěnou pozornost publika,
- souboj o finanční zdroje.

Vlastimil Nečas spolu s kolektivem autorů (2017, s. 3–6) v rámci expertízy určené pro Český rozhlas zpracovali přehled současných pojetí veřejné služby v mediální sféře v ČR a v Evropě. Autoři strukturovali hlavní pojetí a proměny konceptu médií veřejné služby a témata diskusí o roli a postavení médií veřejné služby do čtyřech hlavních oblastí. Těmi jsou veřejná služba v éře síťových médií, odpovědnost a prokazování efektivity, řízení a kontrola a nezávislost médií veřejné služby (Nečas a kol., 2017, s. 3–6). Těmto oblastem bude pozornost věnována níže.

Jak již bylo nastíněno – média veřejné služby jsou kritizována za kvalitu plnění služby veřejnosti či za způsob, jakým jsou financována. Další výzvou pro média veřejné služby je zajistit si nezávislost na politice. V současné době je také čím dál častěji diskutována otázka, jakou mají média veřejné služby budoucnost v současné době digitalizace. Podle Jakubowicze (2013) nemají média veřejné služby jasně daný předmět svého fungování v budoucnosti, a to především v oblasti nových společensko-kulturních a technických podmínkách.

Níže budou v jednotlivých kapitolách identifikovány hlavní výzvy a problémy médií veřejné služby v současnosti, včetně hlavních témat debat, které se okolo jejich existence vedou. Identifikace výše zmíněného je důležitým předpokladem pro realizaci analytické části práce.

1.5.1 Potřebnost médií veřejné služby

Samotná existence médií veřejné služby stojí a padá na jejich míře potřebnosti. Potřebuje dnešní společnost média veřejné služby? Ta zcela vážně stojí před samotnou otázkou potřebnosti jejich existence. „*Proč vůbec existuje veřejná televize? Nemohla by veřejnou službu vykonávat další soukromá televize?*“ pokládala si otázku Irena Válová již v roce 2000 (2000, s. 109). Odpověděla si, že zatím nemohla. V současné době přitom tyto otázky zaznívají nadále a podle některých autorů jsou opodstatněnější než kdy jindy.

Patricia Holland (2003, s. 2–3) tvrdí, že média veřejné služby a komerční média nelze postavit striktně proti sobě a že hranice mezi nimi se v současné době stírá. Nové pohledy na média veřejné služby jsou navíc podle ní vzdáleny od „*priority pro univerzálnost, nezávislost s rozmanitostí*“ (Holland, 2003, s. 6). Dnes přetrvávající pohledy na definici médií veřejné služby odlišila Holland (2003, s. 6–7) od těch původních – patří mezi ně pohled extrémně tržní, kde televizní služba, která má zaručený příjem od státu může za

narušení trhu a je tedy nelegitimní formou. Druhý pohled klade důraz na přítomnost médií veřejné služby – ta by měla informovat, vzdělávat a bavit a doplňovat tím komerční média – tedy plnit tyto úkoly, když již toho soukromí vysílatelé nebudou schopni. Třetí pohled pak na média veřejné služby nahlíží jako na ta, která mají za úkol poskytovat pouze vysoce kvalitní a velmi specifický obsah, jinak jejich produkci nelze považovat za veřejnou službu.

Jež několik let dochází k nárůstu konkurenčního prostředí na mediálním trhu a k fragmentaci mediálních publik – i kvůli tomu čelí média veřejné služby otázkám ohledně jejich potřebnosti (Nečas a kol., 2017, s. 4). Ve veřejné prostoru se debatuje o jejich přínosu a efektivitě fungování. Je tak snaha o přísnější definici médií veřejné služby, která by je odlišila od komerčních médií. Rovněž se více klade důraz na odpovědnost a transparentnost médií veřejné služby ve vztahu k veřejnosti. Výsledkem jsou zprávy jednotlivých médií, která hodnotí vlastní plnění veřejné služby (Nečas a kol., 2017, s. 4). Právě otázka, proč potřebujeme v dnešní době média veřejné služby, když veřejnou službu mohou vykonávat i média komerční, je čím dál tím palčivější.

Mezi argumenty, které dále zaznívají proti existenci médií veřejné služby je klesající počet jejich konzumentů. Podle Banarjee a Seneviratne (2005, s. 113) ale není přesné tvrdit, že vysílání veřejné služby konzumuje pouze zmenšující se část populace. Důkazem jsou například země jako Velká Británie či Německo, které dokazují, že vysílání veřejné služby má potenciál být stejně populární a respektované jako jakýkoli komerční provozovatel vysílání – tedy za předpokladu, že poskytují vysoce kvalitní obsah.

Právě poskytování kvalitního obsahu a posílení veřejnoprávního vysílání je podle některých autorů jediným způsobem, jak chránit a prosazovat veřejný zájem. Je tak zapotřebí činit v době, kdy vládnoucí elity ovládají státní média, aby posílily svou moc a komerční média dbají pouze na logiku zisku a výnosy z reklamy (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 12). Opodstatněnou roli má vysílání veřejné služby také v případě, kdy je veřejnost přetížena informacemi – zkoumá zdroje a slouží jako referenční bod (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 24). „*Nedávný vývoj ve vysílání po celém světě nás vede k přesvědčivému zjištění, že PSB³ je relevantnější než kdykoli předtím a že je naléhavě nutné pečovat a posilovat instituce a praktiky PS⁴, aby byla zajištěna integrita a zájmy občanů*“ (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 12).

³ public service broadcasting – vysílání veřejné služby

⁴ public service – veřejná služba

Kromě názorů volajících po zrušení médií veřejné služby se objevují i takové, které chtějí přeměnu komerčních médií na firmy, jejichž cílem není vysoký zisk nebo vůbec nemají ziskový status (Jakubowicz, 2017, s. 172). To by mělo zachránit opravdovou žurnalistiku.

Podle Šmída (2014, s. 68–69) není existence nezávislých médií veřejné služby evropského typu samozřejmostí ani nezbytnou nutností. „*Skutečnost, že média veřejné služby jsou stále významným hráčem na mediálních scénách evropských států, je závislá na dvou základních faktorech – na vůli politické scény a na podpoře veřejnosti ochotné tuto službu podporovat.*“ Oba tyto faktory podle něj na evropské scéně stále existují.

Situace není jiná ani v případě českých médií veřejné služby – jak zdokumentovala Kristýna Vysloužilová (2020, s. 72) ve své dizertační práci, „*média veřejné služby v České republice bezesporu čelí nutnosti obhajovat svoji činnost a plnění úlohy média veřejné služby, a to ve stejných oblastech, které jsou zahraničními autory popisovány jako oblasti politickými představiteli typicky zmiňované (vyváženost, objektivita, transparentnost.*“

Na straně médií veřejné služby stojí také Amsterdamský protokol. Ten uvádí, že veřejnoprávní vysílání přímo souvisí s demokratickými, sociálními a kulturními potřebami evropských občanů a nezbytností pro zachování plurality médií (Bardoel a Lowe, 2007, s. 11).

I vzhledem k výše zmíněným problémům ale volají někteří autoři po potřebnosti redefinice médií veřejné služby – jinak tato média ztratí důvod k existenci (Jakubowicz, 2017, s. 181; Raboy, 1999, s. 5). Otázka potřebnosti médií veřejné služby bude prostupovat i následujícími kapitolami.

1.5.2 Financování médií veřejné služby

Nejen, že se média veřejné služby mnohdy potýkají s nedostatkem finančních prostředků, ale ocitají se i pod samotnou kritikou způsobu jejich financování. Právě ten je jedním z hlavních témat debat, které se týkají kritiky médií veřejné služby (Šmíd, 2011, s. 8). Zprvu je ale nutné přiblížit, jakými způsoby mohou být média veřejné služby financována.

Média veřejné služby se od těch soukromých zásadně liší nejen kvůli konkrétnějším požadavkům na ně kladeným, ale také z důvodu odlišného způsobu financování. Jako taková nejsou ve vlastnictví státu ani nikoho ze soukromého sektoru – stát ani žádná soukromá

osoba je tak přímo nefinancuje. Mezi hlavní způsoby, jakými jsou média veřejné služby po celém světě financována, patří přímé vládní granty, licenční poplatky, reklama a dobrovolné předplatné (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 114–115).

Financování médií veřejné služby se v jednotlivých státech liší. Na území Evropy, kde je působení médií veřejné služby nejtypičtější, se většinou jedná o poplatky, které jsou spojené s vlastnictvím rozhlasového nebo televizního přijímače. V českém prostředí jsou média veřejné služby placena z tzv. rozhlasového nebo televizního poplatku, který lidé platí na základě vlastnictví rozhlasového nebo televizního přijímače.

Primárním finančním zdrojem médií veřejné služby mohou být ale i státní fondy či dotace nebo určité procento z HDP⁵ či státního rozpočtu (Jakubowicz, 2007b, s. 29–44). Vedle zmiňovaných zdrojů financování pak čerpají média peníze i z komerčních aktivit, jakými jsou například reklama nebo sponzoring. Tyto komerční aktivity jsou ale zpravidla přísně vymezeny zákonem.

Komerční média mají zdroje převyšující ty, kterými disponují média veřejné služby (Jakubowicz, 2017, s. 180). Jakubowicz (2017, s. 121) dokonce v této souvislosti hovoří o vážném narušení rovnováhy mezi soukromými médii a médii financovanými z veřejných prostředků. Souhlasí s ním i Bardoel a Lowe, kteří se také zaměřují na počet komerčních médií vs. počet médií veřejné služby. Konstatují, že počet komerčních televizních kanálů výrazně převyšuje nad veřejnoprávními vysílateli (Bardoel a Lowe, 2007, s. 14). Pokud se pak mají média veřejné služby rozšiřovat na digitální platformy, o čemž bude řeč později, jejich financování může být zcela nedostatečné.

Část společnosti nesouhlasí s placením poplatků médiím veřejné služby, když služby poskytované těmito médii nevyužívají. V současné době dochází k poklesu částek, které jsou určeny na provoz médií veřejné služby (Vysloužilová, 2020, s. 73). To vede k redukci v rozpětí nabízených služeb a počtu zaměstnanců (Vysloužilová, 2020, s. 74). Zaznívají proto argumenty, že veřejná služba je to, co lidé chtějí vidět a slyšet. Argumentují tak převážně přívrženci soukromých médií. Proti tomu se ohrazují autorky Banarjee a Seneviratne (2005, s. 113), které doslova tvrdí, že by poté „*24hodinový pornografický kanál mohl být také považován za vysílání veřejné služby.*“

⁵ HDP = hrubý domácí produkt

1.5.3 Vliv vyvíjejících se technologií a digitalizace

Patrně jednou z největších výzev současnosti pro média veřejné služby jsou rychle se vyvíjející technologie, které ovlivňují fungování médií jako takových, a s tím spojená digitalizace. Právě digitalizace postupně mění všechna elektronická média na nová média: multimediální, interaktivní, na vyžádání, schopná propojit masovou a individuální komunikaci (Jakubowicz, 2013, s. 16). Původní koncept médií veřejné služby je tak v současné době z důvodu technologické proměny nutné adaptovat na prostředí digitálních médií – internetových či síťových médií (Nečas a kol., 2017, s. 3).

Jakubowicz (2013, s. 162) dále zmiňuje konvergenci, která ohrožuje existenci rozhlasového a televizního vysílání veřejné služby. Osud těchto médií bude záviset na tom, *„jaká rozhodnutí budou přijímána v procesu digitální konvergence rozhlasu a televize a zejména pak na tom, budou-li tato média zapojena do digitálních multiplexů, nebo nebudou.“* Aby si tak média veřejné služby obhájila právo na svoji existenci, měla by přestat být pouze rozhlasovými a televizními vysílateli a *„měla by se stát navíc dodavatelem obsahu určeného k šíření všemi dostupnými technologiemi a nosiči“* (Jakubowicz, 2013, s. 167). V těchto souvislostech dochází k nahrazování termínu vysílání veřejné služby termínem média veřejné služby, který by měl mít více všeobjímající obsah (Šmíd, 2014, s. 5). Tento požadavek ale problematizuje třeba nedostatečné financování veřejné služby.

System médií veřejné služby by tak měl zahrnovat i internetová média, mobilní aplikace a další služby na vyžádání (Davidová, 2010, s. 41; Šmíd, 2011, s. 9). V současné době už podle Evropské vysílací unie (2016) média veřejné služby zahrnují nejen tradiční formy vysílání, rovněž ale digitální platformy, které mají za cíl vyhovět požadavkům současného publika. Digitalizace vede média obecně k přechodu na digitální platformy (Jakubowicz, 2013, s. 16).

Lidé stále více konzumují zprávy na internetu a média se na internet přesouvají, přičemž se oslabuje role tiskových médií – zejména novin (Šmíd, 2011, s. 8). Jak tvrdí Jakubowicz (2013, s. 166), *„veřejnoprávní vysílatelé dávno vědí, že média veřejné služby spočívající pouze ve vysílací službě nemají v nové éře důvod pro svou existenci.“* Média veřejné služby by tak měla disponovat čtyřmi typy nabídek:

- **tradičními lineárními programy** – ty mohou přijímat všichni,

- **specializovanými lineárními programy** – jsou určeny pro konkrétní skupiny příjemců,
- **programovou nabídkou na internetu a na jiných platformách,**
- **programovou nabídkou plně interaktivní, personalizovanou nebo individualizovanou** (Jakubowicz, 2013, s. 166–167).

Technologická změna zároveň vede k fragmentizaci trhu a zbavuje média veřejné služby masového publika (Jakubowicz, 2017, s. 179). Od médií veřejné služby odvádí jejich mladé a nejmladší publikum, nicméně zároveň také pro diváka znamená možnost volby (Jakubowicz, 2017, s. 180).

Televize a rozhlasové vysílání veřejné služby jsou v budoucnu ohrožené likvidací, a to z důvodů mimo-technologických a ideologických (Jakubowicz, 2013, s. 162). Osud médií veřejné služby tak bude záviset na tom, jaká rozhodnutí budou přijata v rámci procesu digitalizace a na tom, jestli tato média budou zapojena do digitálních multiplexů nebo nebudou (Jakubowicz, 2013, s. 162). Mnozí autoři ale odmítají, že by se internetové prostředí mohlo stát klíčovou oblastí fungování veřejné sféry (Vysloužilová, 2020, s. 83).

Rozšiřování svého působení na nových platformách komplikuje financování médií veřejné služby, kde si některá nemohou dovolit investice do zřizování webu, mobilních aplikací či obecně působení na internetu. V případě České republiky pak působení médií veřejné služby na digitálních platformách problematizuje i platná legislativa. Ta, která upravuje média veřejné služby je zastaralá a nezohledňuje rapidní proměnu komunikačního prostředí v uplynulých deseti letech (Nečas a kol., 2015, s. 10). Jedná se především o tzv. nová média, kterým se česká legislativa blíže nevěnuje. Jednoznačně tak chybí opora v zákoně pro adaptaci médií veřejné služby na prostředí digitálních médií. Mimo jiné také velmi obecně definuje úkoly veřejné služby.

Kristýna Vysloužilová (2020, s. 77) se ve své dizertační práci zabývala tím, jakým způsobem mohou síťová digitální média ovlivnit legitimitu médií veřejné služby. Vztah médií veřejné služby a nových technologií obecně nahlíží v těchto souvislostech:

- Digitální síťová média mohou ohrozit legitimitu médií veřejné služby (přebírají jejich klíčové společenské funkce a úlohy, které jsou médiím veřejné služby ukládány legislativou, ale souvisí i s normativními představami o jejich fungování).

- Digitální síťová média naopak posilují postavení médií veřejné služby (z podstaty svého fungování přináší jistá rizika, která by média veřejné služby měla korigovat).
- Digitální síťová média a obecně rozvoj nových technologií jsou něčím, co by média veřejné služby měla implementovat do nabízených služeb, jinak je ohrožena jejich legitimita.

Média veřejné služby musí rozšířit své služby na platformy, které sleduje jejich publikum. K tomuto kroku ale není potřeba zásadním způsobem měnit dosud definované úkoly médií veřejné služby, jen je třeba „*upravit nástroje, které jsou k jejich naplnění využívány*“ (Vysloužilová, 2020, s. 84).

1.5.4 Nezávislost kontrolních orgánů médií veřejné služby a transparentnost

Kontrola médií veřejné služby a jejich transparentnost jsou dalšími tématy, která rezonují v současných diskusích. Důraz se klade na odpovědnost a transparentnost médií veřejné služby ve vztahu k veřejnosti. Výsledkem jsou zprávy jednotlivých médií, která hodnotí vlastní plnění veřejné služby (Nečas a kol., 2017, s. 4). To, jakým způsobem je realizována kontrola médií veřejné služby se v různých zemích liší, některé aspekty jsou ale shodné. Společným aspektem je existence kontrolního orgánu, která na médium veřejné služby dohlíží (Pavlík a Šmíd, 2011, s. 7). Mezi úkoly kontrolních orgánů médií veřejné služby zpravidla patří dohlížení na naplňování veřejné služby a na to, zda médium naplňuje zákonem dané požadavky, jmenování a odvolávání generálního ředitele či jmenování správní rady, která dohlíží na financování.

Pro pochopení možného ohrožení nezávislosti těchto orgánů je zprvu důležité přiblížit, jakým způsobem může být kontrolní orgán ustavován. To se v každé zemi liší. V případě volby členů těchto orgánů rozlišujeme především mezi dvěma modely – delegovaným a voleným modelem. V delegovaném modelu jsou členové rad zástupci konkrétních institucí či občansko-společenských skupin (například církve, odbory či univerzity), kteří jsou voleni na předem dané a pevně ohraničené časové období. V modelu voleném či jmenovaném volí členy rad parlament (Rumphorst, 1999, cit. podle Douděrová, 2016, s. 29).

Jedním z hlavních problémů médií veřejné služby je jejich vztah s politikou. Přestože mají média veřejné služby za sebou téměř stoletou historii, nejsou stále vyjasněny otázky

jejich předpokládané nezávislosti a vztahů se světem politiky (Jakubowicz, 2017, s. 178). Z podstaty věci je jasné, že média veřejné služby a politika, respektive politici, budou mít vzájemně úzký vztah, tím, že spolu přicházejí do kontaktu na denní bázi. Politické strany ale mají přímý vliv na média už jen proto, že stojí za tvorbou legislativních pravidel, která média veřejné služby upravují. Tato legislativní pravidla se týkají vytváření regulačních institucí, způsobu nominace členů mediálních rad nebo nastavení pravidel jejich financování (Jarmara, 2015, s. 5). Politický tlak na média veřejné služby přitom stále roste (Jakubowicz, 2017, s. 179).

Právě pochybnosti nad nezávislostí kontrolních orgánů médií veřejné služby přetrvávají. Ty by měly reprezentovat celou společnost a dohlížet, zda jí dané médium slouží. Klíčovou je tedy metoda, jakou je kontrolní orgán povoláván a jaké je jeho složení (Jakubowicz, 2017, s. 178). Jelikož zásadní je autonomie vysílání veřejné služby, které by mělo být odděleno od politických, komerčních nebo jiných nátlakových skupin, zmiňují způsob ustavení a zmocnění dozorčí rady médií veřejné služby jako klíčové i autorky Banerjee a Seneviratne (2005, s. 33).

Chris Hanretty vytvořil pět modelů, které rozlišují, jak je dozorčí orgán média veřejné služby ustavován. Jsou jimi severský, parlamentní, korporativní, francouzský a zbytkový model (Jakubowicz, 2017, s. 179). Média veřejné služby v České republice spadají do parlamentního modelu – dozorčí radu zde zřizuje parlament, na pozici generálního ředitele mohou nastávat časté změny a financování pochází z různých zdrojů. Rada také slabě ovládá politický obsah a nestrannost programu (Hanretty, 2007, cit. podle Jakubowicz, 2017, s. 179).

Jak už bylo zmíněno výše, na vysílací média dohlíží v České republice několik subjektů. Je jimi Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV, tzv. velká rada), která je hlavním regulačním orgánem, který dohlíží na televizní a rozhlasové stanice médií veřejné služby i na média soukromá. Nad Českou televizí, Českým rozhlasem a Českou tiskovou kanceláří pak vykonávají dohled jejich kontrolní orgány – tzv. malé mediální rady. Je jimi Rada ČT, Rada ČRo a Rada ČTK. Členové těchto orgánů voleni Poslaneckou sněmovnou na návrh „organizací a sdružení představujících kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy“ (zákon č. 483/1991 Sb, § 4). Tento způsob vzbuzuje značné pochybnosti, jelikož nebrání politikům nominovat „svého“ člověka pomocí nějaké výše zmiňované organizace. Čulík

(2000, s. 8) dokonce hovoří o spiknutí hlavních politických parlamentních stran, které „opakovaně jmenuje do kontrolní Rady České televize až na výjimky neprofesionální osoby druhořadého významu se zjevným cílem mít je pod stranicko-politickou kontrolou.“

O politické snaze ovlivňovat česká média veřejné služby hovořil Šmíd (2000, s. 32) už začátkem tohoto století. Jednalo se podle něj o dlouhodobější trend posilování vlivu politických stran v médiích veřejné služby – příčinu viděl v neochotě poslanců podělit se o kontrolu médií veřejné služby s dalšími složkami politického systému a občanské společnosti (Šmíd, 2000, s. 33). I podle něj se „kontrolní rady a dozorčí orgány se tak stávají parlamentními komisemi svého druhu, v nichž ne vždy rozhoduje racionalita řešení, nýbrž politický handl“ (Šmíd, 2000, s. 33).

V případě změny stávajícího systému volby členů mediálních rad se nejčastěji zmiňuje systém tzv. trojnožky. Třetinu mediální rady by v tomto případě nominovala Poslanecká sněmovna, třetinu Senát a poslední třetinu prezident republiky. Orgány by členy volily přímo, aby se nastalo, že Poslanecká sněmovna zamítne všechny kandidáty, které sama nenavrhl. I přes kritiku způsobu volby rad přes více než dvě desetiletí se ale nezměnilo nic. Poslanecká sněmovna tak může manipulovat Českou televizí v oblasti financování – oddalovat přiměřené zvyšování koncesionářského poplatku navzdory inflaci nebo omezení vysílání reklamy (Grygar, 2000, s. 93). Kontrola médií veřejné služby se tímto nepřímo dostává do agendy Poslanecké sněmovny (Jirák, 2000, s. 99).

1.5.5 Způsob hodnocení médií veřejné služby

Právě rozpor mezi tím, co je společenskou potřebou, kterou by média veřejné služby měla naplňovat, a co je potřebou a vkusem publika, je „klíčovou otázkou úvah souvisejících se vztahem těchto médií s jejich publikem a předmětem diskuze o možné definici toho, co je to vlastně ona veřejná služba a nakolik by zájmy publika vůbec měla reflektovat“ (Vysloužilová, 2020, s. 85). Obecně jsou média veřejné služby kritizována za to, že rozhodují o tom, jaký obsah příjemce dostane a co je v jeho nejlepším zájmu. Jdou tak proti konceptu síťových digitálních médií (Vysloužilová, 2020, s. 86).

Proces hodnocení plnění veřejné služby Českou televizí a Českým rozhlasem byl podrobněji představen v kapitole 1.4 Hodnocení veřejné služby. Médii veřejné služby bývá vyčítáno, že nedostatečně zapojují veřejnost do fungování médií a nedávají ji dostatečný prostor k hodnocení poskytování veřejné služby. Poslání médií veřejné služby

spočívá přitom v „*důsledném zdokonalování pohledu zaměřeného na publikum*“ (Bardoel a Lowe, 2007, s. 22). Veřejnosti by tak co nejlépe mělo být umožněno podílet se na řízení veřejné služby.

Jednotlivé země se k zapojování příjemců mediálních obsahů do fungování médií veřejné služby staví jinak. Nejvíce rozvinutý systém dohledu veřejnosti nad médii mají skandinávské země, dále také Velká Británie, Irsko, Německo, Belgie nebo Holandsko. Horší situace je pak u zemí jako Itálie, Španělsko, Francie, Řecko, Rakousko, Portugalsko a další. Nejhorší jsou na tom zejména postkomunistické země, kde takové formy dohledu téměř neexistují (Scifo in Jakubowicz, 2017, s. 186–187).

Karol Jakubowicz (2017, s. 187–189) zpracoval, jakým způsobem jsou uživatelé médií veřejné služby zapojováni do jejich fungování. První možností jsou organizace monitorující činnost vysílatelů veřejné služby (např. Voice of the Listener & Viewer ve Velké Británii nebo Friends of Canadian Broadcasting v Kanadě). Tyto organizace jsou obráncem médií veřejné služby, rovněž ale jejich kritikem a recenzentem. Druhou možností je podle Jakubowicze možnost „slovo má lid“. V rámci diskuse ve vysílání se státním úředníkem zaznívají dotazy a stížnosti. Další možností je pak existence poradních sborů, různé konzultační mechanismy či programy a pořady s účastí publika.

V současné době je v zemích západní Evropy opouštěno od tradičního autonomního modelu veřejné služby, kdy službu hodnotí samo médium veřejné služby. Přechází se na model kontrolované veřejné služby, v němž „*veřejnoprávní vysílatel uzavírá se státem a veřejností (publikem) dohodu, ve které jsou (kvantitativně i kvalitativně) specifikovány cíle a požadavky na programové výstupy*“ (Nečas a kol., 2017, s. 5). Děje se tak například v Irsku, Německu, Itálii, Francii či v Dánsku. Nejdelší tradici má tento model ve Velké Británii, kdy je se státem uzavírána tzv. Dohoda (The Agreement) – v ní jsou vymezeny úkoly veřejné služby na určité období. Právě veřejná hodnota musí být „*pravidelně přehodnocována a znovu definována na základě aktuálního společenského vývoje a průběžného vyjednávání s publikem a dalšími zainteresovanými stranami*“ (Hornes, Lekhi & Blaug, 2006, cit. podle Vysloužilová, 2020, s. 92). Mnohými autory je právě model hodnocení a kontroly plnění veřejné služby považován za vzor. Česká legislativa ale neposkytuje „*prostor pro zprostředkování a redefinování základního poslání vysílatelů veřejné služby formou periodických dohod a veřejné službě*“ (Nečas a kol., 2015, s. 12).

V případě hodnocení a měření veřejné služby v českém prostředí se Česká televize a Český rozhlas soustředí především na analýzy obsahu. To je ale pouze jeden z pohledů, jak může být veřejná služba hodnocena. Česká televize a Český rozhlas nezjišťuje názor diváků, respektive příjemců, na vysílaný obsah jako činí BBC. Ten je přitom zásadní, jelikož právě lidé mohou stav veřejné služby, který se jim od médií veřejné služby dostává, zhodnotit.

1.5.6 Možná řešení problémů médií veřejné služby

V případě některých problémů médií veřejné služby již byly výše popsány eventuální možnosti jejich řešení. V této kapitole budou shrnuta některá řešení, jak je nabízí vybraní autoři.

Autorky Banarjee a Seneviratne (2005, s. 113) jmenují konkrétní reakce, které veřejnoprávním vysílatelům ve většině zemí umožnily být významnými hráči v sektoru vysílání navzdory problémům ohledně nedostatečného financování, roztržitosti publika a komerční konkurence. Těmi jsou:

- *„Efektivnost interních nákladů včetně snižování počtu zaměstnanců, reorganizace a restrukturalizace a snižování nákladů na produkci programů a přenos za účelem snížení provozních nákladů.*
- *Agresivní marketing produktů a služeb a další podnikatelské aktivity ke zvýšení příjmů.*
- *Vytvoření obchodních divizí, které budou fungovat souběžně s divizemi veřejné služby.*
- *Změna programového mixu na veřejnoprávních kanálech ve prospěch komerčních žánrů schopných přilákat velké publikum a příjmy z reklamy.*
- *Vytvoření strategických aliancí se sektorem komerčního vysílání, na národní i mezinárodní úrovni.*
- *Investice do nových webových technologií.“*

Koexistenci různých typů médií na internetu se věnuje Karol Jakubowicz (2013, s. 164–165). Předestírá přitom čtyři možné koncepce, jak realizovat požadavek na vyvážený model koexistence různých typů médií (tedy včetně médií veřejné služby) na internetu. Jsou jimi:

- **Čistě programový model** – rezignuje na institucionální veřejnoprávní vysílatele a otevírá cestu četným dodavatelům veřejnoprávního programu a obsahu, veřejné fondy by tak mohly být rozdělovány mezi řadu různých dodavatelů obsahu, kteří o fondy usilují.
- **Smíšený model s převahou programového** – k dosažení vyváženého systému nabízejícího jak komerční obsahy, tak i obsahy veřejnoprávního charakteru tím, že se zmenší úloha médií veřejné služby.
- **Smíšený model s převahou misijního** – podle něj je nutné postavit digitální strategii, která veřejnoprávním vysílatelům bude přisuzovat „*úlohu centra sítě veřejných a občanských sítí, které dohromady tvoří digitální společenství.*“
- **Čistě institucionální model** – preferují samotná média veřejné služby, která se obávají, že změna v dosavadním systému povede k jejich oslabení či likvidaci.

O nástrojích, jak zachovat média veřejné služby i v budoucnosti hovoří i Klimkiewicz (2010). Média veřejné služby by měla nabízet příjemcům několik typů nabídky, aby udržela tempo s vyvíjejícím se prostředím. Těmito typy jsou:

- tradiční lineární programy, které by sloužily většinové společnosti,
- tematický lineární program sloužící specifickým skupinám příjemců s větším podílem interaktivity,
- personalizovaný program „na míru“, jehož podoba je přizpůsobena příjemcům a vyznačuje se vysokou mírou interaktivity.

Budoucím vývojem médií veřejné služby a jejich rolí se zabývala i Burri (2016). Ten je podle ní determinován tím, nakolik média veřejné služby propojí klíčové složky své role – kvalitní obsah a poskytování sociální složky. Existují podle ní tři scénáře:

- Média veřejné služby budou nástrojem nápravy možných selhání trhu. Role médií veřejné služby bude pouze tam, kde nebudou stačit komerční média. Vynechat by tak média měla například sport nebo zábavu, rovněž by neměla aktivněji využívat síťová média.
- Média nebudou v budoucnu potřeba, jelikož možné nedostatky soukromých médií nahradí digitální síťová média. Autorka ale přiznává, že i digitální síťová

média mohou selhávat – proto by je na druhou stranu měla využívat média veřejné služby, která ale musí respektovat striktní pravidla.

- Média veřejné služby budou institucemi, které udržují silnou veřejnou sféru a vytváří sociální hodnoty – měla by vytvářet prostor pro celospolečenskou diskusi, aktivně se zapojovala i do aktivit digitálních síťových médií a poskytovala tak jakýsi nový druh sociální služby.

Jako další model lze rovněž uvést možnost kompletní likvidace médií veřejné služby (Jakubowicz, 2013, s. 165).

Navzdory všem tlakům, které na vysílání veřejné služby působí, nemůže být považováno za mrtvé. Naopak se ukazuje, že na vysílání veřejné služby záleží akutněji než kdy dřív (Hendy, 2013, s. 3). Právě již zmíněná konvergence, digitalizace nebo globalizace legitimizují společenský význam vysílání veřejné služby (Bardoel a Lowe, 2007, s. 15). Podle Paulina, Guaziny a Oliveiry je nutné, aby existovala služba zaručující občanům *„dostupnost kvalitních, různorodých informací, služba zároveň sloužící jako nástroj společenské inkluze a participace občanů v debatě o veřejných záležitostech. I kdyby média veřejné služby neměla mít jinou úlohu, má jejich existence podle autorů smysl“* (cit. podle Vysloužilová, 2020, s. 93).

1.6 Shrnutí teoretické části a východiska pro analytickou část

V teoretické části práce byl zprvu rozebrán koncept veřejné služby a k němu různé přístupy. Pomocí českých i zahraničních autorů byla přiblížena média veřejné služby, jejich úkoly i vývoj. Teoretická část práce se dále zabývala mediálním systémem České republiky, přičemž se zaměřila na jednotlivá česká média veřejné služby a stručně nastínila jejich vývoj. V neposlední řadě se snažila o ukotvení pojmu veřejná služba v české legislativě. Přiblížena byla média veřejné služby ve Velké Británii, konkrétně BBC, která je v mnohých aspektech svého fungování považována za vzor médií veřejné služby. Dále se práce věnovala hodnocení veřejné služby, kde tento mechanismus přiblížila na třech institucích – České televizi, Českém rozhlase a na BBC.

Předchozí kapitola teoretické části práce si kladla za cíl popsat současné postavení médií veřejné služby, jejich úkoly a problémy, kterým čelí a které je ovlivňují. Na základě toho lze identifikovat čtyři okruhy, jimiž se odborná diskuze o postavení médií veřejné služby zabývá. Těmi jsou:

- 1) **adaptace na změny mediálního prostředí,**
- 2) **proměny mediálních publik a způsobů užívání médií,**
- 3) **klíčové hodnoty (cíle), způsoby řízení a hodnocení médií veřejné služby,**
- 4) **financování médií veřejné služby.**

Ty budou ještě ve stručnosti charakterizovány níže.

Adaptace na změny mediálního prostředí – Vlivem digitalizace vysílání (komprimaci přenosu, vzniku multiplexů) došlo během posledních let k dramatickému nárůstu počtu dostupných médií. To představuje pro média veřejné služby jednu z největších výzev – na mediálním trhu totiž čelí mnohem větší konkurenci. Počet médií se zvýšil i kvůli existenci internetu – ten dal vzniknout dalším čistě síťovým médiím, která se těší oblíbenosti publika.

V debatě o současném postavení médií veřejné služby tak zaznívají pochyby nad jejich potřebností. Mohou být totiž nahraditelná jinými médii na mediálním trhu (Nečas a kol., 2017, s. 4). Musí si tak obhájit svoji existenci například v protikladu k médiím soukromým. Čelí rovněž legitimní otázce příjemců, proč mají platit za jejich služby, když si každý člověk může potřebné informace najít jinde. Veřejná služba je tak leckdy interpretována jako něco, co lidé chtějí vidět a slyšet. Mnozí autoři se ale proti tomuto pojetí veřejné služby vymezují (např. Banarjee a Seneviratne, Jakubowicz, Raboy). Pokud se neztotožníme s názorem, že média veřejné služby by měla zaniknout, popřípadě pouze doplňovat média soukromá, stále více je jim v dnešní době připisován úkol, kdy by měla sloužit jako jakýsi orientační bod, který příjemcům pomůže vyznat se v informačně přeplněné současnosti. Měla by přinášet ověřené informace, které budou plnit potřeby společnosti, nebudou orientované ziskem a poskytovat i služby pro specifické skupiny (lidí s hendikepem, etnické, národnostní a náboženské skupiny apod.), regionální vysílání, tvůrčí činnosti a podporovat tuzemskou produkci. V odborné diskusi také panuje shoda, že aby si média veřejné služby obhájila právo na svoji existenci, měla by přestat být pouze rozhlasovými a televizními vysíláči a „*měla by se stát navíc dodavatelem obsahu určeného k šíření všemi dostupnými technologiemi a nosiči*“ (Jakubowicz, 2013, s. 167).

Proměny mediálních publik a způsobů užívání médií – Technologický pokrok a vznik internetu přesunul média do online prostředí. Došlo k rozmachu internetu a síťových médií. Lidé se naučili konzumovat zprávy na internetu, zároveň se snižuje počet konzumentů tištěných médií. Obsah médií je možné konzumovat z více technologických zařízení, nabízí rovněž obsah na vyžádání. Tomu se přizpůsobilo i chování uživatelů médií a způsoby jejich

užívání. Dochází k fragmentarizaci publik, uživatelé se chovají interaktivně a selektivně, vznikají specializovaná publika a důraz se klade na on demand⁶ způsob užívání médií.

Koncept médií veřejné služby je proto podle řady autorů nutné adaptovat na prostředí síťových médií, jehož součástí bude i existence programové nabídky na internetu a jiných platformách, existence webu, mobilních aplikací a dalších. Pokud se tak nestane, mohou být média veřejné služby ohrožena na své existenci (Jakubowicz, 2013, s. 167). Zaznívají ale také hlasy, že nové technologie mohou posílit postavení médií veřejné služby (Vysloužilová, 2020, s. 77).

Investice do nových webových technologií jsou považovány za reakci, která by veřejnoprávním vysílatelům ve většině zemí umožnila být významnými hráči v sektoru vysílání navzdory problémům ohledně nedostatečného financování, roztržitosti publika a komerční konkurence (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 113). Požadavek na digitalizaci médií veřejné služby a rozšíření prostředí svého fungování ale naráží zejména na financování – pro média veřejné služby znamená přesun na nové platformy velké finanční náklady, které si nemusí smět dovolit. Dalším problémem je pak platná legislativa, která se v českém prostředí legitimitě působení médií veřejné služby na digitálních platformách nevěnuje, nebo jen velmi obecně. Legislativa obecně nereflexuje změny, který se v posledních letech odehrály. Jednoznačně tak chybí opora v zákoně pro adaptaci médií veřejné služby na prostředí síťových médií.

Klíčové hodnoty (cíle), způsoby řízení a hodnocení médií veřejné služby – Z uvedených změn, které média veřejné služby v současné době ovlivňují (nárůst konkurenčního prostředí na mediálním trhu, změna chování uživatelů, fragmentace mediálních publik, rozmach internetu a síťových médií a dalších), vyplývá nutnost redefinice jejich rolí, cílů, způsobů řízení, hodnocení i jejich základních hodnot. Z těchto důvodů se totiž média veřejné služby potýkají s otázkami potřebnosti jejich existence (Jakubowicz, 2017, s. 181; Raboy, 1999, s. 5; Nečas a kol., 2017, s. 4). Média veřejné služby musí lépe reagovat na měnící se mediální prostředí. Právě proto je snaha o přísnější definici médií veřejné služby, která by je odlišila od komerčních médií. Je potřeba, aby byla nezávislá, nejen politicky, ale i ekonomicky či z hlediska produkce pořadů. Rovněž musí být odpovědná – transparentní, otevřená a schopná prokazovat efektivitu a plnění úkolů veřejné služby ve vztahu k veřejnosti.

⁶ obsah na vyžádání

Požadavky na média veřejné služby v současné době do značné míry vychází z hodnot, jak je stanovila EBU (nedatováno, s. 4–5). Ta zmiňuje šest základních hodnot médií veřejné služby, které mají reflektovat měnící se mediální prostředí zapříčiněné digitální revolucí a změnu vztahu s publiky. Jsou jimi univerzalita, nezávislost, kvalita, rozmanitost, odpovědnost a inovace. Na těchto hodnotách se víceméně shodují i další autoři zabývající se touto problematikou (Šmíd, 2014, s. 66; Nečas a kol., 2015, s. 1). Patrně nejzásadnějším a nejčastěji opakovaným je požadavek na svobodné vyjadřování. Média veřejné služby by měla být nezávislá, zejména na politických a ekonomických tlacích, nabízet rovný přístup ke všem svým službám a pestrou obsahovou nabídku. Požadavek na rovnost je pak chápán ve smyslu rovnosti přístupu k mediálním obsahům, rovnosti zastoupení v mediálních obsazích či rovnosti ve smyslu nestrannosti (Nečas a kol., 2015, s. 11). U médií veřejné služby je také žádána diverzita – měla by poskytovat pestré obsahy z hlediska použitých formátů, témat nebo názorových proudů, také ale škálu specifických diváckých skupin. Za další důležité prvky jsou považovány kvalita, původnost a inovativnost obsahu veřejnoprávních médií osvobozených od tlaku ziskovosti a požadavku masové sledovanosti za každou cenu (Šmíd, 2014, s. 66). Právě poskytování kvalitního obsahu a posílení veřejnoprávního vysílání je podle některých autorů jediným způsobem, jak chránit a prosazovat veřejný zájem. Je tak zapotřebí činit v době, kdy vládnoucí elity ovládají státní média, aby posílily svou moc a komerční média dbají pouze na logiku zisku a výnosy z reklamy (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 12). Jak ale konstatuje Jakubowicz (2013, s. 164) – neexistuje promyšlená veřejná politika, která by řídila proces modernizace médií veřejné služby, aby mohla plnit svoje funkce v novém sociálně-kulturním a technickém kontextu.

Vysílání veřejné služby je, jak bylo zmíněno, v současné době připisována řada funkcí. Podle některých autorů hraje významnou roli v případě, kdy dochází k přetížení informacemi – média veřejné služby v tomto případě zkoumají zdroje a slouží jako referenční bod (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 24). Jsou ale potřebná i z toho důvodu, kdy soukromá média nejsou schopná zajistit dostatek rozmanitých služeb, zejména pak těch, ze kterých dané médium nemusí profitovat (např. pořady pro menšiny) (Berg a kol., 2014, s. 105). Někteří autoři si ale potřebou existence médií veřejné služby nejsou jistí nebo ji zcela odmítají. Například Patricia Holland (2003, s. 2–3) tvrdí, že média veřejné služby a komerční média nelze postavit striktně proti sobě a že hranice mezi nimi se v současné době stírá. Jiní autoři chtějí přeměnu médií veřejné služby na firmy, jejichž cílem není vysoký zisk nebo

vůbec nemají ziskový status (Jakubowicz, 2017, s. 172). Někteří pak existenci médií veřejné služby evropského typu vůbec nepovažují za nezbytnou nutnost (Šmíd, 2014, s. 68–69).

Právě nové podmínky představují pro média veřejné služby řadu výzev. Existuje několik scénářů, jak digitální síťová média mohou ovlivnit média veřejné služby. Ty ve své dizertační práci zpracovala například Kristýna Vysloužilová (2020, s. 77) – digitální síťová média mohou podle ní ohrozit legitimitu médií veřejné služby, nebo naopak postavení médií veřejné služby posílit, či obecně být něčím, co by média veřejné služby měla implementovat do nabízených služeb, jinak je ohrožena jejich legitimita. Média veřejné služby by tak v současné době měla disponovat čtyřmi typy nabídek – tradičními a specializovanými lineárními programy, programovou nabídkou na internetu a na jiných platformách a programovou nabídkou, která je plně interaktivní, personalizovaná nebo individualizovaná (Jakubowicz, 2013, s. 166–167).

Nezávislost médií veřejné služby, která patří mezi základní hodnoty stanovené EBU, je dalším rezonujícím tématem v diskuzi o jejich postavení. Nezávislost, zejména ta na politických tlacích, vzbuzuje debatu už od samotného počátku existence médií veřejné služby. Aktuálně je diskutována v souvislosti se způsobem volby členů kontrolních orgánů. Právě metoda, jakou je kontrolní orgán povoláván je podle řady autorů klíčová (např. Jakubowicz, Banarjee a Seneviratne). V případě volby členů těchto orgánů přitom rozlišujeme mezi dvěma modely – delegovaným a voleným. V delegovaném modelu jsou členové rad zástupci konkrétních institucí či občansko-společenských skupin (například církve, odbory či univerzity), kteří jsou voleni na předem dané a pevně ohraničené časové období. V modelu voleném či jmenovaném volí členy rad parlament (Rumphorst, 1999, cit. podle Douděrová, 2016, s. 29). V českém prostředí je kritizován právě způsob volby členů mediálních rad, kdy na návrh různých zájmových skupin a organizací volí členy Poslanecká sněmovna. Do rad se tak mohou dostávat političtí nominanti, kteří představují ohrožení nezávislosti média veřejné služby.

V souvislosti se zvýšením míry nezávislosti kontrolních orgánů – Rady ČT, Rady ČRo a Rady ČTK – je skloňována změna způsobu voleb jejich členů, a to zavedením systému tzv. trojnožky, kdy by třetinu mediální rady nominovala Poslanecká sněmovna, třetinu Senát a poslední třetinu prezident republiky. Tato možnost je v souvislosti s volbou členů kontrolních orgánů skloňována již dlouhá léta, ovšem politici ji nikdy neschválili.

Nezávislost není ale skloňována jen směrem ke kontrolním orgánům. Politici kromě voleb členů mediálních rad ovlivňují média veřejné služby také tím, že stojí za tvorbou legislativních pravidel, která se týkají vytváření regulačních institucí nebo nastavování pravidel financování médií. Politický tlak na média veřejné služby přitom stále roste (Jakubowicz, 2017, s. 179). Kromě politické nezávislosti je ale diskutována rovněž nezávislost tvůrčí, redaktorská či finanční.

Postavení médií veřejné služby v současné společnosti vytváří požadavky i na hodnocení plnění veřejné služby. Za zásadní faktory při hodnocení jsou mimo jiné považovány nezávislost a transparentnost procesu hodnocení a kontrolního orgánu, který na plnění požadavků dohlíží. V českém prostředí členové kontrolních orgánů, v našem případě zkoumané Rady ČT a Rady ČRo, v rámci hodnocení vycházejí především z analýz obsahu. Nezapojují veřejnost, jejíž chápání veřejné služby poskytované médii je ale zásadní. To bývá médii veřejné služby vyčítáno. V odborných kruzích panuje shoda, že veřejnosti by mělo být co nejvíce umožněno podílet se na řízení veřejné služby. I proto se v současné době v zemích západní Evropy opouští od tradičního autonomního modelu veřejné služby, kdy službu hodnotí samo médium a přechází se na model kontrolované veřejné služby, v němž „*veřejnoprávní vysílatel uzavírá se státem a veřejností (publikem) dohodu, ve které jsou (kvantitativně i kvalitativně) specifikovány cíle a požadavky na programové výstupy*“ (Nečas a kol., 2017, s. 5). Nejdelší tradici má tento model v britské BBC, která je v tomto ohledu mnohými autory považována za vzor médií veřejné služby (např. Hendy, 2013; Čulík, 2000; Raboy, 1999). Se státem je v tomto případě uzavírána Dohoda, v níž jsou vymezeny úkoly veřejné služby na určité období. Médium tak dokáže flexibilně reagovat na měnící se dobu (v současné době například na epidemii koronaviru či problematiku dezinformací). Česká republika ale žádný takový, ani podobný, model řízení a hodnocení veřejné služby nemá.

Samotné hodnocení plnění veřejné služby médii je v českém prostředí komplikované, a to především kvůli velmi obecnému vymezení veřejné služby v příslušných zákonech. Podle Nečase a kol. (2015, s. 12) dávají obecné formulace zákona i kodexu vysílatelům veřejné služby jen „*přibližný návod k tomu, jak mají svou činnost a charakter veřejné služby hodnotit.*“

Financování médií veřejné služby – Podmínkou pro redefinici rolí, cílů, způsobů řízení, hodnocení i základních hodnot médií veřejné služby a obecně jejich přizpůsobení na měnící se mediální prostředí je zajištění financování médií veřejné služby. Jak tvrdí například EBU

(nedatováno, s. 6) – aby média veřejné služby splnila svůj závazek vůči veřejnosti, potřebují silnou legislativu, přiměřené a udržitelné financování.

Právě financování médií veřejné služby významně ovlivňuje jejich fungování. Řeší se nedostatek finančních prostředků, za nímž stojí pokles počtu plátců televizních či rozhlasových poplatků a další faktory. Jak již bylo zmíněno, někteří občané států nechtějí platit poplatky směřující médiím veřejné služby, když je nekonzumují. Nedostatek financí pak může za to, že dochází k redukci nabízených služeb či k poklesu počtu zaměstnanců, a to může ovlivňovat například kvalitu obsahu (Vysloužilová, 2020, s. 74). Média veřejné služby tak často nekonkurují komerčním médiím, která disponují několikanásobně většími zdroji (Jakubowicz, 2017, s. 180). V této souvislosti se dokonce hovoří o vážném narušení rovnováhy mezi soukromými médii a médii financovanými z veřejných prostředků (Jakubowicz, 2017, s. 121).

V rámci debaty o finančních příjmech médií veřejné služby jsou pak diskutovány různé způsoby jejich financování, které by jim zajistily dostatek finančních prostředků (např. důraz na příjem z reklamy a další).

2 Analytická část

2.1 Vymezení výzkumného problému

Jádrem výzkumné části je reflexe pojmu veřejná služba, médií veřejné služby a atributů spojených s jejich fungováním u členů Rady České televize a Rady Českého rozhlasu. Na tuto oblast se zaměřují, jelikož kontrolní orgány médií veřejné služby veřejnou službu kontrolují a hodnotí. Náplň veřejné služby, možnosti a význam jejího hodnocení jsou předmětem odborné diskuse, ale i debaty mezi širokou veřejností. V českém prostředí je náplň veřejné služby definována legislativními normami, v některých bodech ale velmi obecně a neurčitě. To samé vyplývá i ze zjištění Lucie Douděrové (2016, s. 57), která tvrdí, že požadavky stanovené v zákoně o ČT jsou velmi obecné a kritéria stanovená Kodexem ČT často nereflktují aktuální problémy. Hodnocení plnění úkolů veřejné služby je tak do značné míry záležitostí subjektivního názoru člena kontrolního orgánu, přičemž ale rozhoduje většina hlasováním.

Již zmíněná Lucie Douděrová se systému hodnocení plnění veřejné služby v případě České televize věnovala ve své diplomové práci. Došla k závěru, že *„jakkoli je systém hodnocení velmi zevrubný a posuzuje mnoho proměnných, není z dostupných materiálů možno zjistit, na základě čeho Rada ČT ve výsledku rozhodne o plnění či neplnění požadavků veřejné služby“* (Douděrová, 2016, s. 69). Rada podle ní v každé části výroční zprávy představí získaná data a následně pouze konstatuje naplnění úkolu veřejné služby, *„aniž by specifikovala, jak k tomuto závěru došla či jakým způsobem pracovala s daty“* (Douděrová, 2016, s. 69). Zároveň si členové Rady ČT nestanovují míru úspěšnosti či hranici, při jejímž dosažení by se jednalo o úspěšné plnění veřejné služby. Rada ČT rovněž nepředkládá doporučení a oblasti možného zlepšení v případě veřejné služby. To samé pak platí i v případě Rady Českého rozhlasu – i zde dávají obecné formulace zákona i kodexu vysílatelům jen přibližný návod k tomu, jak mají svou činnost a charakter veřejné služby hodnotit (Nečas a kol., 2015, s. 12).

V českém prostředí dosud nevznikla žádná práce, která by se zabývala postoji a názory radních o veřejné službě a médiích veřejné služby – v tom spatřuji přínos svojí práce. Dosavadní práce reflektují legislativní vymezení médií veřejné služby, srovnání se zahraničním, případně se zabývají způsoby nominací a výběru radních kontrolních orgánů. V současné době v České republice existuje legislativa, která média veřejné služby upravuje,

zároveň ale nevíme, jak situaci vidí radní. Kromě hodnocení plnění veřejné služby mají kontrolní orgány ale i další zákonem dané úkoly, jak bylo zmíněno výše. Zodpovězení výzkumných otázek je zásadní v případě, že usilujeme o pochopení kroků kontrolních orgánů vůči médiím veřejné služby, o pochopení jejich vnímání fungování médií veřejné služby, jejich role v současné české společnosti a o vysvětlení, jak radní hodnotí média veřejné služby. Právě na členech kontrolních orgánů závisí, jak budou příslušné kompetence dané zákonem vykonávány.

2.2 Výzkumné cíle

Cílem analytické části práce je zmapovat postoje a názory členů Rady ČT a Rady ČRo: (1) **o roli médií veřejné služby v české společnosti**, (2) **o hlavních úkolech těchto médií**, (3) **o řízení médií veřejné služby** a (4) **o vnímané potřebnosti a možnostech hodnocení plnění úkolů médií veřejné služby**.

Výsledky zkoumání se pokusím interpretovat v kontextu současné odborné debaty o médiích veřejné služby, jejíž hlavní oblasti jsem identifikovala v kapitole 1.6 Shrnutí teoretické části a východiska pro analytickou část. Těmi jsou následující:

- 1) **adaptace na změny mediálního prostředí,**
- 2) **proměny mediálních publik a způsobů užívání médií,**
- 3) **klíčové hodnoty (cíle), způsoby řízení a hodnocení médií veřejné služby,**
- 4) **financování médií veřejné služby.**

2.3 Výzkumné otázky

Výzkumné otázky vycházejí z výše stanovených cílů práce.

Výzkumná otázka č. 1 (VO1): Jak vnímají členové kontrolních orgánů roli médií veřejné služby v současné české společnosti?

Výzkumná otázka č. 2 (VO2): Jaké jsou podle radních hlavní úkoly médií veřejné služby?

Výzkumná otázka č. 3 (VO3): Jak členové kontrolních orgánů vnímají řízení médií veřejné služby?

Výzkumná otázka č. 4 (VO4): Jakým způsobem by podle radních měla být média veřejné služby hodnocena?

2.4 Metoda zkoumání

Za účelem dosažení výzkumných cílů je použito kvalitativní výzkumné šetření. Hlavní metodou je polo-strukturovaný rozhovor. Polo-strukturované rozhovory jsou realizovány se současnými a jedním bývalým členem kontrolních orgánů médií veřejné služby – Rady ČT a Rady ČRo.

Kvalitativní výzkumné šetření bylo vybráno z důvodu schopnosti získat podrobný popis a vhléd při zkoumání jedince a skupiny a pomoci při počáteční exploraci fenoménů (Hendl, 2016, s. 48). Právě kvalitativní výzkum se provádí za pomoci „*delšího a intenzivního kontaktu s terénem nebo situací jedince či skupiny jedinců*“, přičemž hlavním úkolem je objasnit, jak lidé chápou, co se děje, příčiny jejich jednání a organizování jejich aktivit a interakce (Hendl, 2016, s. 48). Konkrétně se v rámci kvalitativního šetření provádí podrobná komparace případů a jejich hloubková analýza (Hendl, 2016, s. 49). Rozhovor je pak považován za jednu ze základních metod kvalitativního výzkumu, která má výhodu porozumění zkušenosti (Hendl, 2016, s. 46). Zvláště vhodný je pak pro pochopení zkušeností, znalostí a světonázorů sociálních aktérů (Lindlof a Taylor, 2011, s. 173). V práci bude konkrétně využito metody polo-strukturovaného rozhovoru – ten se vyznačuje „*definovaným účelem, určitou osnovou a velkou pružností celého procesu získávání informací*“ (Hendl, 2016, s. 168). Ústřední roli pak sehrává postava výzkumníka, který nasbíraný materiál interpretuje (Hendl, 2016, s. 48).

Nejprve jsou sestaveny otázky polo-strukturovaného rozhovoru (viz Příloha č. 1) a následně oslovení jednotliví členové kontrolních orgánů médií veřejné služby. Poté dochází k realizaci rozhovorů a jejich přepisu (viz Přílohy č. 4–11). Následně je uskutečněna analýza rozhovorů, kde se zaměřuji na vyjadřování jednotlivých respondentů vzhledem k výzkumným otázkám, přičemž jejich odpovědi uvádím do vzájemného porovnání. Výsledky práce jsou poté rozebrány vždy v samostatné kapitole práce, následně zasazeny do kontextu současné debaty o veřejné službě a médiích veřejné služby.

2.4.1 Konstrukce výběrového souboru

Soubor respondentů, ze kterého je proveden výběr, byl předem dán. S žádostí o rozhovor, jejíž podoba je součástí přílohy práce (viz Příloha č. 3), byli nejprve osloveni všichni současní členové Rady Českého rozhlasu a Rady České televize (kromě Jaroslava Šebka a

Ilji Racka, kteří byli do Rady ČRo a Rady ČT zvoleni ke konci realizace výzkumu nebo po něm), a to pomocí kontaktních údajů uvedených na webových stránkách kontrolních orgánů. Následně byli jednotlivě osloveni ti, na které se podařilo dohledat veřejně dostupný kontakt. K rozhovorům byli upřednostněni současní radní před bývalými. Seznam současných členů obou kontrolních orgánů je přiložen v Příloze č. 2. Celkem bylo e-mailem adresovaným každé konkrétní osobě osloveno 12 radních, z nichž odpovědělo 8 – ti zároveň na rozhovor přistoupili. Celková délka provedených rozhovorů je 7 hodin a 18 minut. Rozhovory byly přepsány a jsou součástí přílohy práce (viz Přílohy č. 4–11).

Samotné rozhovory se uskutečnily po předchozí domluvě v určitý den, čas a na určeném místě či online formou mezi 15. únorem a 1. dubnem roku 2022. Délka jednoho rozhovoru se pohybovala v rozmezí od 30 minut do 2 hodin. Rozhovoru předcházelo představení a respondentovi byla vysvětlena podstata šetření, průběh i okolnosti. Respondent byl rovněž obeznámen s tím, že jeho výpovědi budou anonymizovány a použity pouze pro potřeby diplomové práce. V neposlední řadě mu byla nabídnuta možnost poskytnutí finální podoby práce.

2.4.2 Základní charakteristiky výběrového souboru respondentů

Rozhovory byly realizovány se čtyřmi současnými členy Rady České televize, třemi současnými členy Rady Českého rozhlasu a jedním bývalým členem Rady Českého rozhlasu. Charakteristiky respondentů jsou uvedeny v následující tabulce.

	členství v Radě ČT/ Radě ČRo	pohlaví	rozhovor osobně/online	délka rozhovoru
Respondent A	(bývalý) člen Rady ČRo	muž	osobně	30 min
Respondent B	Rada ČT	muž	online	1 hod 55 min
Respondent C	Rada ČRo	muž	osobně	35 min
Respondent D	Rada ČT	muž	osobně	55 min
Respondent E	Rada ČT	muž	online	32 min
Respondent F	Rada ČRo	muž	osobně	34 min
Respondent G	Rada ČT	muž	osobně	1 hod 27 min
Respondent H	Rada ČRo	muž	osobně	50 min

Tabulka 2, Seznam respondentů, vlastní zpracování

2.5 Limity výzkumu

Provedený výzkum je limitován několika aspekty. Zprvu je nutné připustit, že se jedná o účelový výběr několika respondentů, přičemž vhodné a z hlediska výzkumu přínosné by bylo realizovat rozhovory se všemi členy kontrolních orgánů nebo minimálně s jejich vyšším počtem. Výsledek analýzy by poté poskytl ucelenější představu o postojích a názorech radních. Vyšší počet mohl být zajištěn včasnějším začátkem realizace analytické části práce. Jisté rezervy shledávám také ve způsobu vedení rozhovorů, kdy respondenti ne vždy mluvili přímo k věci a nebylo vůči tomu včas zasaženo. To je dáno malými zkušenostmi s tímto typem sběru dat.

2.6 Výsledky výzkumu

Analytická část práce se věnovala postojům a názorům členů Rady ČT a Rady ČRo ohledně čtyř sledovaných oblastí – role médií veřejné služby v české společnosti, hlavních úkolů těchto médií, řízení médií veřejné služby a vnímané potřeby a možnosti hodnocení plnění úkolů veřejné služby. Níže budou v jednotlivých podkapitolách podle stanovených výzkumných otázek představeny výsledky výzkumu. Odpovědi respondentů z Rady ČT a Rady ČRo budou vyhodnocovány společně – nebudou tedy rozděleny na dvě skupiny podle toho, do jaké rady patří. Sledování těchto rozdílů není předmětem výzkumu.

Jednotlivé výsledky výzkumu v rámci daných výzkumných otázek budou popsány a následně interpretovány v kontextu současné odborné debaty nad médii veřejné služby, která je součástí teoretické části práce, zejména pak kapitoly 1.6 Shrnutí teoretické části a východiska pro analytickou část, a legislativy. Na závěr analytické části bude zpracováno zhodnocení analytické části práce a představeno doporučení pro další výzkum.

Výzkum předkládané diplomové práce je první pokusem o zjištění postojů a názorů členů kontrolních orgánů médií veřejné služby na náplň veřejné služby a aspekty fungování médií veřejné služby. To je zároveň také omezením práce – neexistence podobného typu analýzy, která by se touto oblastí zabývala. Není proto možné porovnat výsledky analýzy s předchozími pracemi a vyvodit trend, popřípadě odlišnosti, kterými se ve vnímání zmíněných aspektů jednotliví radní liší.

2.6.1 Role médií veřejné služby (VO1)

Cílem první výzkumné otázky bylo zjistit, jak vnímají členové kontrolních orgánů roli médií veřejné služby v současné české společnosti. Všichni tázaní se shodli na přínosu médií veřejné služby a potřebnosti jejich existence. „*Jejich role je extrémně důležitá, třeba já jsem absolutním zastáncem médií veřejné služby,*“ (Respondent H). Z odpovědí většiny radních vyplývá, že média veřejné služby by měla být těmi stěžejními v českém mediálním prostředí. Jeden respondent (Respondent D) se ale vyhrazuje – média veřejné služby by podle něj neměla v českém mediálním prostředí zaujímat hlavní roli. „*Já jsem bytostně přesvědčený, že veřejná televize tady má své místo, ale bude minoritní a vždycky měla být minoritní, ne většinová, to je ta základní chyba,*“ (Respondent D).

Mínění naprosté většiny respondentů tak potvrzuje závěry řady autorů, kteří jsou zastánci existence médií veřejné služby (např. Hendy, 2013; Bardeel a Lowe, 2007). Logicky jsou pak v protikladu k tvrzením, že média veřejné služby již v současnosti nemusí být potřebná, jejich existence v budoucnu je velmi nejistá či by měla doplňovat jen média soukromá (Holland, 2003; Jakubowicz, 2017; Jakubowicz, 2013; Raboy, 1999).

Kromě jednoho respondenta se všichni shodují, že zásadní roli mají média veřejné služby tam, kam nesahají komerční média. Kromě pokrývání oblastí, kde působí i soukromá média, tak vidí respondenti roli médií veřejné služby tam, kde komerční média nejsou, a to převážně z důvodu, že by se jim poskytování takových služeb ekonomicky nevyplatilo. „*Roli médií veřejné služby vidím především v komplexní péči o ty oblasti, které jsou nezajímavé pro soukromá média – tedy to, co komerční média z principu nezajímá, nebo se jim nevyplatí, a to zejména s ohledem na udržení i konstrukci povědomí společenského celku a sdílených hodnot,*“ (Respondent H). Podobně se vyjádřili i další respondenti: „*Jsou tady pro to, aby se něco neztrácelo. Takový orientační bod – aby se nezredukovala, samozřejmě nechci být moc filozofický – ale aby se to informační prostředí, ať už mediální, a nemusí být jenom zpravodajské, nezredukovalo na jakoukoli formu zábavy,*“ (Respondent A). „*Ta televize a v podstatě i Český rozhlas se mají samozřejmě zabývat žánry, tématy, které nemůžeme očekávat primárně od komerčního prostředí,*“ (Respondent B). „*Takže vlastně musíme vyplnit tu díru na trhu, kam ten soukromý sektor ne, že nedosáhne, ale nevyplatí se mu to ekonomicky a my tím, že jsme placení koncesionářem, tak vlastně každý si zaslouží, aby si tam něco našel,*“ (Respondent F). Podle radních se pak jedná převážně o cílení médií veřejné služby na různé menšiny.

Konkrétnější představu nabízí Respondent D. Ten problematiku ilustruje na oblasti kultury. „*Co Labutí jezero v Národním divadle? Kdo to bude vysílat? Pošlete přenosák, to je 25 lidí, než to tam natahají, než to tam nasvítí. Kde je reklama? Kde jí prodají? Kdo se na to bude koukat? Někdo, nějaký blázen, to možná zasponzoruje, jednou, ale víckrát ne. Přesto to někam patří,*“ popisuje, kde by měla sehrávat roli právě média veřejné služby.

Jednotliví členové kontrolních orgánů ale shodně varují před tím, že média veřejné služby nemají poskytovat pouze doplňkové služby ke komerčním médiím. „*Ta veřejná televize není proto, aby něco doplňovala, to není doplněk. Ona tady vytváří vlastní segment,*“ (Respondent D). „*Nejsou totiž pouhým doplňkem komerčním médiím. Mají v určité míře poskytovat všechno, co dokážou ta soukromá – a ještě něco navíc,*“ (Respondent H). Média veřejné služby by tak podle všech radních s výjimkou již zmíněného Respondenta D měla stát na pomyslných prvních příčkách v rámci celého mediálního prostředí.

Respondenty nejčastěji zmiňovaná a zásadní role médií veřejné služby je tedy podle všech respondentů kromě jednoho tam, kde nepůsobí komerční média. Médium veřejné služby má podle všech radních působit v těch oblastech, na které komerční média z důvodu ekonomické nevýhodnosti rezignují. Respondenti se tak shodují s nejčastějším argumentem na podporu médií veřejné služby, který je založen na tzv. tezi o selhávání trhu v oblasti kulturních statků (Berg a kol., 2014, s. 105). Soukromá média nejsou podle této teze schopná zajistit dostatek rozmanitých služeb, zejména pak těch, ze kterých dané médium nemusí profitovat (např. pořady pro menšiny) – z tohoto důvodu jsou pak potřebná média veřejné služby. Představy radních o roli médií veřejné služby se tak shodují s představami většiny odborné obce, podle které by tato média měla přinášet ověřené informace, které budou plnit potřeby společnosti, nebudou orientované ziskem a budou poskytovat i služby pro specifické skupiny (lidi s hendikepem, etnické, národnostní a náboženské skupiny apod.), regionální vysílání, tvůrčí činnosti a podporovat tuzemskou produkci. Zároveň se radní shodují nad tím, že média veřejné služby nemají pouze doplňovat komerční média – jejich role a cíle nejsou tedy odvozovány od toho, co chybí nabídce komerčních médií. Média veřejné služby by tak měla podle respondentů představovat samostatný segment, oproti médiím komerčním by ale navíc měla působit i tam, kde komerční média nepůsobí – tedy poskytovat i takovou nabídku, o kterou nemusí jevit zájem většinová společnost. Je ale zapotřebí dodat, že v odpovědi na otázku cílicí na roli médií veřejné služby respondenti nejčastěji zmiňovali právě působení médií veřejné služby tam, kde nepůsobí komerční média. V mnohem menší míře akcentovali

například roli médií v jiných oblastech (vzdělávání, zábava, ...) – to lze považovat za poměrně specifické a omezené vymezení role médií veřejné služby.

Kromě působení v oblastech, kterým se komerční mediální sektor nevěnuje, vidí všichni respondenti zásadní roli médií veřejné služby v poskytování zpravodajství a informačního servisu. „*Pokládám zpravodajství dost zásadně jako část veřejnoprávního média,*“ (Respondent B). Podle Respondenta A poté mají média veřejné služby zcela rozhodující význam v krizových situacích jako jsou například povodně nebo koronavirová krize. Právě k nim se totiž dle jeho mínění veřejnost upíná a žádá pravdivé a dobře zpracované informace. S tímto názorem se přidává i Respondent H: „*Slouží velmi komplexně občanům, pomáhají mu nejen se orientovat v situaci, ale také mu poskytují zcela praktickou informační pomoc.*“ Zpravodajskou roli médií vyzdvihuje také Respondent C. „*Ta role je v tom, že nejen, že rozhlas a televize mají určitou roli jaksi informovat a dodávat informace a zábavu široké veřejnosti, včetně menšin národnostních, náboženských apod., ale důležitá je i důvěra občanů v ta média a ta se právě zejména v té koronavirové krizi projevila, že to je informační zdroj, ke kterému je dobré se upínat. Prostě média veřejné služby by měla poskytovat, a to také poskytují, důvěryhodné, ověřené, nestranné, vyvážené informace. Tím jsou takovým pilířem v té informační době, a proto tady existují.*“

S oblastí zpravodajství pojí někteří členové kontrolních orgánů také požadavek na vyváženost a nestrannost. „*V každém případě by veřejnoprávní média měla být nezávislá, aby nikdo neurčoval to, co se tam vlastně má říkat. Doopravdy nezávislost – a v tom by ta veřejnoprávní média měl být vůdcem,*“ (Respondent E). Vyváženost zase považuje za stěžejní Respondent F. „*Tak já si myslím, ne kvůli tomu, že jsem člen Rady České rozhlasu, ale myslím si, že tu funkci, konkrétně Český rozhlas plní opravdu stoprocentně, že tam slyšíte levou i pravou stranu a máte právo si udělat nějaký obrázek.*“ Respondent B připisuje médiím veřejné služby roli i ve vyvracení dezinformací. „*To je ta role, a to je to působení veřejnoprávních médií – ještě důležitější v mých očích, než tomu bylo před pár lety.*“

Respondent A poté kromě zpravodajství zmiňuje i další oblasti, kde by média veřejné služby měla plnit svou roli. Mezi nimi je třeba i oblast kultury, vzdělávání nebo menšin. „*Já to pořád беру tak, že zredukovat, vydestilovat veřejnoprávní službu na zpravodajství – tak to je takový čistě jenom úzký focus na to, co to médium vlastně dělá,*“ popisuje. „*Ale veřejnoprávnost, nebo ta veřejná role, je opravdu v mnohem širším záběru věcí, které by se neměly ztrácet v tom veřejném prostoru jenom proto – teď to řeknu škaredě – že nejsou*

komercializovatelné. A to je dobře – zase se dostaneme ke kultuře, vzdělávání, menšinám, náboženství, ale to je ta veřejná role,“ zmiňuje i další oblasti působení médií veřejné služby. Shodně před omezením role médií veřejné služby pouze na zpravodajství varuje i Respondent C. „Proto já říkám, že Česká televize nebo Český rozhlas zdaleka nejsou jenom zpravodajství, ale jsou to i ty další stanice, které vysílají prostě kulturu, zábavu, pořady pro děti, pořady pro menšiny atd.“

Poměrně nejasně pak vidí roli médií veřejné služby Respondent G. Podle něj je zprvu nutné definovat, jaká by měla být. *„Já si myslím, že si máme říct, co od médií veřejné služby čekáme. Za to budeme jako společnost médiím platit, aby to mohla vytvářet. A to, co dělají komerční média, to nechme stranou a můžeme to potom při vyhodnocování poměřovat.“*

Je zapotřebí přiznat, že kromě důrazu na poskytování zpravodajství, působení médií veřejné služby v oblasti menšin, vzdělávání nebo kultury, respondenti na jiné oblasti, kde by média veřejné služby měla působit a zmiňuje je odborná obec, téměř rezignují. Mezi tyto opomíjené oblasti patří zejména regionální vysílání, působení na různé věkové skupiny, tvůrčí činnost, podpora tuzemské produkce, programová kvalita a řada dalších. Právě roli médií veřejné služby v poskytování zpravodajství a informačního servisu pak všichni respondenti ztatečně nadhodnocují oproti působení médií veřejné služby v jiných oblastech. Zpravodajství má podle nich občanovi pomoci vyznat se v informačně přehlcleném prostředí. Akcentují tak převážně jen jednu roli ze tří, které zmiňuje například Evropská vysílací unie nebo autorky Banerjee a Seneviratne – a to roli informovat (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 87). Radní tak ve svých odpovědích téměř zcela rezignují na vzdělávací roli či roli zábavnou.

Členové kontrolních orgánů byli také tázáni, zda by média veřejné služby měla působit na digitálních platformách, jelikož vzhledem k technologickému pokroku a změně chování uživatelů se většina médií na tyto platformy přemísťuje a svoji působnost rozšiřuje. Všichni respondenti se shodli, že média veřejné služby mají existovat i na internetu, a to i přesto, že zákon se tomuto způsobu existence blíže nevěnuje. *„Já si myslím, že tou digitalizací je to, že všechny noviny dneska už máte v elektronické podobě a zejména převážná část té mladší generace se pohybuje v online prostředí, tak by bylo absurdní, kdyby ČRo nebo ČT v tom online prostředí nebyly,“* (Respondent C). *„Stoprocentně ano, prostě to není tak, že tady máme televizi a ta televize nemá držet krok s dobou. Naopak – musí. Tzn. včetně sociálních sítích, včetně všeho, co k tomu v současné době patří. Není nutné pro*

všechno hledat přesnou podporu v zákoně, ten zákon se dá brát jako rámcový základ a všechno to ostatní se pod to dá skrýt,“ (Respondent E). „Já vím, že moře takových připomínek nám přichází na iRozhlas. Moře připomínek, že se diví, proč to provozujeme,“ upozorňuje Respondent F. „Já myslím, že to je ruku v ruce a kdo by neakceptoval vývoj techniky, tak by byl jakýsi zpátečník.“

Rozdílné pohledy mají radní ale na to, zda by média veřejné služby měla do rozšiřování se na nové platformy investovat více finančních prostředků. Na otázku, zda by měla, odpověděla polovina radních kladně. Mezi nimi i Respondent B. „Samozřejmě, jistě, ale na druhou stranu musí pracovat s tím budgetem, který má k dispozici. Myslím si, že pokud se nebude v dohledné době řešit otázka financování, tak na to nemá.“ Zároveň vidí v případě webu České televize prostor pro zlepšení a považuje za důležité, aby média veřejné služby své služby poskytované na internetu zkvalitnila. Více financí by Česká televize měla vynakládat právě do rozvoje digitálních platform, shoduje se Respondent E. Naopak přidání více financí do rozvoje Českého rozhlasu na digitální platformy by nepodpořil Respondent H. „Já se domnívám, že Český rozhlas vynakládá dost. Ten budget není malý.“

Respondent D upozorňuje, že rozšiřování médií veřejné služby na digitální platformy nemá přesnou oporu v zákoně. „Mimochodem ten zákon – snad víte, že iVysílání je minimálně zpoilailegální. (...) Ta televize tady podle mě jde trošku partizánsky do něčeho, co je na hraně, ale co já osobně logicky vnímám jako přirozený vývoj.“ Veškeré služby poskytované médii veřejné služby by podle něj měly být přístupné pro každého a všude – ne tedy například pouze na digitální platformě.

Jak bylo popsáno – respondenti se jednoznačně shodují na tom, že média veřejné služby mají být přítomna na digitálních platformách. V tom jsou v souladu s názory většiny odborné obce, která tvrdí, že aby si média veřejné služby obhájila právo na svoji existenci, měla by přestat být pouze rozhlasovými a televizními vysílateli a „měla by se stát navíc dodavateli obsahu určeného k šíření všemi dostupnými technologiemi a nosiči“ (Jakubowicz, 2013, s. 167). Média by měla být přítomná na všech příslušných platformách a také mít schopnost „zpřístupňovat veřejnou službu na vyžádání“ (Jakubowicz, 2013, s. 169). Koncept médií veřejné služby je proto podle řady autorů nutné adaptovat na prostředí síťových médií, jehož součástí bude i existence programové nabídky na internetu a jiných platformách, existence webu, mobilních aplikací a dalších. S tím rovněž souvisí i změna chování příjemců – lidé se naučili konzumovat obsah na internetu, obsah na vyžádání a

pomocí různých technologických zařízení. Chovají se interaktivně a selektivně. Právě tomu by se podle respondentů měla média veřejné služby přizpůsobit. V kontextu závěrů Vysloužilové (2020), která se ve své dizertační práci zabývala tím, jakým způsobem mohou síťová digitální média ovlivnit legitimitu médií veřejné služby, se tak radní domnívají, že média veřejné služby by digitální síťová média a obecně rozvoj nových technologií měla implementovat do nabízených služeb. Nárůst počtu médií na mediálním trhu, který může pro média veřejné služby představovat konkurenci, také spíše podle respondentů posiluje roli médií veřejné služby, která by podle mínění většiny z nich měla sloužit jako jistý orientační bod (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 24). Rozdílné pohledy mají členové kontrolních orgánů ale na to, zda by do rozšiřování na další platformy měla média veřejné služby investovat více finančních prostředků – pouze polovina z nich se domnívá, že ano. Přitom, jak již bylo zmíněno v teoretické části práci, rozvoj médií veřejné služby na digitálních platformách je zásadní podporovat, jinak by média postupem času mohla i zaniknout. Zároveň by investice do nových webových technologií veřejnoprávním vysílatelům ve většině zemí umožnily být významnými hráči v sektoru vysílání navzdory problémům ohledně nedostatečného financování, roztržitosti publika a komerční konkurence (Banarjee a Seneviratne, 2005, s. 113). Jeden respondent zároveň upozornil na to, že rozšiřování na digitální platformy nemá přesnou oporu v zákoně, což ve své práci zmiňuje například Douděrová (2016). Ostatní radní tuto skutečnost nepovažují za zásadní.

Většina, konkrétně šest respondentů, se nezabývala tím, že v zákoně schází jakákoli kritéria či cíle, které by dané médium mělo plnit či dosahovat v digitálním prostředí. A tím pádem schází jakákoli opora pro kontrolu toho, zda finance vydané na tyto aktivity byly vynaloženy účelně a efektivně. Naopak někteří respondenti poukázali na to, že není pro vše nutné hledat oporu v zákoně. Pouze dva respondenti se tímto zabývají – jeden upozorňuje, že rozšiřování médií veřejné služby nemá přesnou oporu v zákoně a druhý hovoří o potřebě umět vyhodnotit, zda jsou peníze do působení médií na digitálních platformách vynakládány efektivně. Vzhledem k tomu, že se jedná o členy kontrolních orgánů, kteří mají kontrolovat činnost média veřejné služby, je znepokojivé, že neřeší, podle čeho mají kontrolovat.

2.6.2 Hlavní úkoly médií veřejné služby (VO2)

Cílem druhé výzkumné otázky bylo zjistit, jaké jsou podle radních hlavní úkoly médií veřejné služby. Z jednotlivých odpovědí vyplývá, že je respondenti pojí do souvislosti právě s rolí médií veřejné služby, kterou mají podle nich plnit. Úkoly médií veřejné služby očima

radních tak do značné míry kopírují jejich odpovědi na to, jak vnímají roli médií veřejné služby.

Média veřejné služby musí naplňovat požadavek na plnění veřejné služby. Ta do jisté míry definuje i úkoly médií veřejné služby. Zprvu je tedy nutné zmínit přiznání některých respondentů, že si sami nejsou jistí, co přesně si pod pojmem veřejná služba představit. „*Veřejnoprávnost – kdo to definuje? To je jak Yetti, všichni o tom mluví, nikdo to neviděl,*“ (Respondent A). „*Ono se dokonce říká, že vlastně nikdo neví, co to je veřejná služba,*“ (Respondent C). „*Jsem větší skeptik vůči té definici veřejnoprávnosti ve smyslu, co má v té radě být napsáno přesněji, aby věděla, co hlídá. To vlastně sám nevím... nebo ani po té zkušenosti si tím nejsem úplně jist,*“ dodává prvně zmiňovaný. Respondent G pak upozorňuje, že se veřejná služba a úkoly médií veřejné služby jako takové mohou měnit. Ty jsou podle něj odvislé hlavně od společensko-politické dohody. „*Zaprvé bych řekl, že já to vnímám tak, že úkoly médií veřejné služby není zjevená pravda, nebo objektivní danost jako Ohmův zákon – něco, co objevíme a pak už platí, ale je to společensko-politická dohoda.*“ Postrádá tak přesnější vymezení veřejné služby v zákoně, mimo jiné i z toho důvodu, aby mohla být lépe proveditelná kontrola plnění veřejné služby.

Dle mínění Respondenta C ale není zapotřebí nějaké konkrétní definice, co přesně pod sebou veřejná služba skýtá. „*Já si myslím, že nemusíte někde mít nějakou přesnou poučku nebo definici, prostě veřejná služba je služba veřejnosti a já si myslím, že lidé v českých veřejnoprávních médiích to vědí, to cítí a dělají, že to je prostě služba pro veřejnost, pro tu nejširší veřejnost, nejen pro speciální skupiny, nejen pro menšiny, ale pro veškerou veřejnost.*“ Veřejná služba pak podle něj znamená i to, že je služba médií přístupná všem i z technologického hlediska.

Skutečnost, že někteří respondenti nejprve konstatovali, že sami konkrétně neví, co přesně by veřejná služba měla obsahovat, podtrhuje závěr plynoucí z teoretické části. Podle něj je veřejná služba velmi obtížně definovatelná a může být nahlížena z několik perspektiv. Ani v případě mediální teorie a praxe totiž neexistuje jednotná shoda na definici veřejné služby – znaky veřejné služby jsou univerzálně obtížně definovatelné, koncept vysílání veřejné služby je komplexní, obtížně uchopitelný a dynamicky se rozvíjející (např. Banarjee a Seneviratne, 2005; Nečas a kol., 2015; Syvertsen, 1999; Raboy, 1999). Problém, že si někteří radní nejsou jistí obsahem veřejné služby ale může působit značné nejistoty v tom, podle čeho a jak se rozhodují při hodnocení naplňování veřejné služby, které mají ze zákona

vykonávat. Pouze jediný respondent by přitom vyžadoval přesnější vymezení náplně veřejné služby a jejích úkolů v zákoně. Jeho požadavek tak koresponduje s některými autory, kteří volají po potřebnosti redefinice médií veřejné služby a jejích úkolů (Jakubowicz, 2017; Raboy, 1999). Ostatní respondenti pevnější vymezení veřejné služby v zákoně nevyžadují – z jejich odpovědí vyplývá, že jim postačuje to, co zákon nabízí, případně vlastní subjektivní úvahy o veřejné službě.

V odpovědích na otázku cílící na hlavní úkoly médií veřejné služby zmiňují respondenti zprvu poskytování zpravodajství. To by podle nich mělo být hlavně vyvážené, objektivní a nestranné, případně nezávislé. Konkrétně tři radní pak explicitně vyjádřili, že ho pak považují za stěžejní úkol, který média veřejné služby mají poskytovat. „*Za mě osobně – když se člověk sám sebe zeptá, co vlastně od veřejné televize čeká – tak já říkám, že čekám primárně, že dostanu nějaké nestranné, nezávislé, objektivní zpravodajství,*“ (Respondent G). „*Za sebe bych řekl, že klíčové je zpravodajství, a to zpravodajství, které je vykonáváno v rámci přísných kritérií, že má být nestranné, objektivní, vyvážené atd.,*“ pokračuje. „*Prostě média veřejné služby by měla poskytovat, a to také poskytují, důvěryhodné, ověřené, nestranné, vyvážené informace. Tím vlastně jsou takovým pilířem v té informační době, a proto tady vlastně existují,*“ přidává se Respondent C. Třetím, který považuje poskytování zpravodajství za stěžejní úkol média, je Respondent B.

Za stěžejní úkol médií veřejné služby považuje Respondent C nestrannost. „*Nemůžete v tom každodenním zpravodajském shonu přesně počítat, kdo kolik měl prostoru, kolik vteřin, minut. Takže nejdůležitější podle mého názoru je nestrannost. Nestrannost se bohužel vytrácí, mnozí novináři v sobě nedokážou potlačit to, že někomu fandí a dávají to najevo,*“ (Respondent C). Respondent F se poté přidává s požadavkem na vyváženost. „*Tam je jeden hlavní úkol – podávat objektivní informace z levé i z pravé strany, ať si posluchač může udělat obrázek.*“

Poskytování zpravodajství není ale jediným úkolem médií veřejné služby, jak shodně respondenti dodávají. „*Já to pořád beru tak, že zredukovat, vydestilovat veřejnoprávní službu na zpravodajství – tak to je takový čistě jenom úzký focus na to, co to médium vlastně dělá,*“ (Respondent A). „*Ale veřejnoprávnost, nebo ta veřejná role, je opravdu v mnohem širším záběru věcí, které by se neměly ztrácet v tom veřejném prostoru jenom proto – teď to řeknu škaredě – že nejsou komercializovatelné. A to je dobře – zase se dostaneme ke kultuře, vzdělávání, menšinám, náboženství, ale to je ta veřejná role,*“ (Respondent A).

Přidává se i Respondent C: „*Proto já říkám, že Česká televize nebo Český rozhlas zdaleka nejsou jenom zpravodajství, ale jsou to i ty další stanice, které vysílají prostě kulturu, zábavu, pořady pro děti, pořady pro menšiny atd.*“ Redukci veřejné služby pouze na zpravodajství také důrazně odmítá Respondent B. „*Vždycky to lítá kolem zpravodajství, ale rozumíte, zpravodajství je svým způsobem zásadní a důležité, ale střípek toho, co Česká televize poskytuje.*“ A přidává se i Respondent H: „*Není to jen o zpravodajství a publicistice, o něž se obvykle vede spor nejčastěji. Média veřejné služby by měla plnit úkoly i v dalších oblastech, kterými se komerční média nezabývají – třeba vysílání pro menšiny, kultura apod.*“

Jak již ilustrovaly předchozí odpovědi radních – vedle zpravodajství tak v očích všech respondentů následují další úkoly, která by média veřejné služby měla plnit. Mezi ty patří zaměření se na menšiny, kulturu, vzdělávání nebo celkovou vyváženost vysílání. Jedná se pak především o oblasti, kterým se blíže nevěnuje soukromý sektor. Další oblasti, kde by média veřejné služby měla působit pak přidává Respondent G: „*Je řada dalších úkolů, které nějak historicky pod úkoly veřejné služby se řadí a myslím, že teď je ta doba, kdy se má diskutovat, jestli tam jsou nebo nejsou. Ke zpravodajství se dost, tak skoro jako souvětím, dodává aktuální publicistika a potom máme třeba podporu českých filmů a české kultury, podporu sportu, nějaký servis pro náboženské menšiny nebo menšiny obecně, věřící lidi, pro handicapované, regionální zpravodajství.*“ Respondent E ilustruje úkoly médií veřejné služby na příkladu sportu. „*Veřejná služba? Docela na tom sportu je to jednoduše vysvětlitelné – tzn. vysílat Ligu mistrů, ale i okresní přebor. A v tom je řečeno vše.*“ „*Úkoly má – má osvětovou, kulturní, zábavnou, vzdělávací – všechny tyhle činnosti samozřejmě by měla veřejnosti poskytovat, což nemusí ta soukromá sféra splňovat – tam nemusí dělat UčíTelku jako dělá Česká televize když byl COVID, tak se děti učily u televize, takže to jsou takové vlastně nepopulární věci, a jsou pro menší skupiny lidí,*“ (Respondent F). Za další příklad uvádí třeba spuštění rádia v ukrajinštině jako reakci na uprchlickou vlnu kvůli válce na Ukrajině.

Kromě výše zmíněného naráží Respondent B na děti jakožto cílovou skupinu České televize. „*Děti jsou důležité, v podstatě to znamená, že já, kdybych si měl vybrat čistě teoreticky určité finanční omezení, tak pokládám Děčko za důležitější veřejnou službu než třeba sportovní obsah.*“

Respondent H poté zmiňuje důležitost regionálního vysílání. „*Velký potenciální*

přínos vidím například v regionálním vysílání, které je de facto jediným, na místní politické reprezentaci a byznysu nezávislým zdrojem informací a lokální publicistiky.“

Jak vyplývá z teoretické části práce, zpravodajství, které respondenti ve svých odpovědích nejprve a v největší míře zmiňují, je ale pouze jedním z úkolů, které mají média veřejné služby plnit. I přes to, že respondenti shodně upozorňují, že zpravodajství rozhodně není jediným úkolem média veřejné služby, sledávám ale poskytování zpravodajství v očích radních za nadhodnocené a v mnohých pohledech prosazované na úkor jiných úkolů médií, jak bylo nastíněno výše. Vedle zpravodajství pak radní nejčastěji zmiňují působení na menšiny, méně pak oblast kultury či vzdělávání – nevysvětlují ale, jak by média v těchto oblastech měla konkrétně působit a jaké kroky by v nich měla podnikat, jak uvádí například Jakubowicz (2017, s. 194). Rovněž není jasné, koho všeho označením „menšina“ myslí. Jak již bylo zmíněno, naprostá většina radních ve svých odpovědích – v porovnání s pohledy odborné obce – z úkolů médií veřejné služby opomíjí zejména regionální vysílání, působení na různé věkové skupiny, tvůrčí činnost, podporu tuzemské produkce, programovou kvalitu a řadu dalších.

Pokud bychom porovnali představy radních o roli médií veřejné služby a jejich hlavních úkolech se základními hodnotami médií veřejné služby, jak je vymezila EBU, vyplyne, že tyto hodnoty akcentují radní jen částečně. Shodují se v požadavku na univerzalitu, nezávislost, kvalitu, rozmanitost. Z většiny ale neakcentují hodnotu odpovědnosti a inovací. Představy radních do značné míry kopírují i charakteristiky vysílání veřejné služby, jak je vymezily Banarjee a Seneviratne (2005). Méně akcentují ale požadavek na odlišnost, kdy služby, které vysílání veřejné služby poskytuje, by se měly od těch, které poskytují jiné vysílací služby lišit. Názory radních na úkoly veřejné služby se také vesměs shodují s požadavky, jak je shrnula Vysloužilová (2020) ve své dizertační práci – nutno říct, že respondenti tyto požadavky interpretovali mnohem obecněji. Ve svých úvahách o úkolech médií veřejné služby se tak radní pohybují spíše na úrovni poněkud obecného zákona než konkrétnějších představ o tom, co vše by měla média veřejné služby vykonávat.

Z odpovědí radních také vyplývá, že v případě stanovování úkolů veřejné služby vychází respondenti především ze zákona. Zmiňují ale jen některé úkoly veřejné služby, kterým se věnuje zákon – zejména poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených informací pro svobodné utváření názorů (zákon č. 483/1991 Sb., § 2; zákon č.

484/1991 Sb., § 2). Respondenti rovněž hovoří o nutnosti vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel, jak je psáno v § 2 bodu c) zákona o České televizi, nicméně kromě náboženských menšin akcentují spíše menšiny obecně, přičemž není jasné, koho vše do této skupiny řadí. Oproti zákonu tak v naprosté většině opomíjí například etnický nebo národnostní původ, sociální původ, věk nebo pohlaví. Z úkolů veřejné služby věnujícím se výrobě a vysílání pořadů, jak je zmíněno v příslušných zákonech, zmiňují členové zejména zpravodajské pořady, v mnohem menší míře poté pořady sportovní, umělecké a pořady pro děti a mládež. Respondenti ve svém pojetí úkolů veřejné služby nezmiňují například pořady dokumentární, publicistické a dramatické, jak je uvedeno v příslušných zákonech (zákon č. 483/1991 Sb., § 2; zákon č. 484/1991 Sb., § 2). V odpovědích pak zcela absentují body zákonů, které mezi hlavní úkoly veřejné služby řadí přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky.

2.6.3 Řízení médií veřejné služby (VO3)

Cílem třetí výzkumné otázky bylo zjistit, jak vnímají členové kontrolních orgánů řízení médií veřejné služby. Respondenti se v odpovědích na tuto otázku velmi liší. Odpovědi budou zpracovány do jednotlivých oblastí řízení médií veřejné služby za účelem zpřehlednění výsledků. Těmi jsou zapojování veřejnosti do řízení, inspirace způsobem řízení veřejné služby, jak je praktikováno v případě BBC, finanční situace médií, role dozorčí komise a NKÚ v kontrole hospodaření médií, management daných médií a tlak politického prostředí. Velmi zjednodušeně je možné konstatovat, že v rámci každé oblasti – kromě politického tlaku, kde se všichni respondenti shodují – se radní dělí na dvě názorové skupiny.

První oblastí je zapojování veřejnosti do řízení médií veřejné služby. Respondenti byli tázáni, jakým způsobem a zda dostatečně média veřejné služby zapojují do svého řízení veřejnost. Podle poloviny z nich je zapojování veřejnosti do řízení médií veřejné služby nedostatečné. „*Já si myslím, že to v podstatě až na formální kroky nečiní vůbec,*“ (Respondent A). Přičemž dodává, že „*vysloveně systematické, průběžné a opravdu funkční zapojování veřejnosti je prostě neexistující stav.*“ S tím souhlasí i Respondenti D a H. Také podle Respondenta B by zapojování veřejnosti do řízení České televize mohlo být v mnoha aspektech lepší. Přiznává ale, že řešení je komplikované. „*Já si myslím, že by bylo dobré v tom smyslu vysílání zlepšit, ale také vím, ať jsem upřímný, že to je z praktického hlediska komplikované. To by musel být nějaký originální nápad, protože jinak, když cokoli otevřete, jakýkoli kanál, tak ten kanál je jenom v podstatě, a to vidím na těch stížnostech, toto využívá*

v naší společnosti určitá skupina kverulentů nebo nespokojených. “ Zároveň radní ale neznají řešení, jak veřejnost do řízení média veřejné služby více zapojit. Respondent A se navíc rovněž obává, že by se do tohoto řízení zapojovali jen určití různě motivovaní lidé. „V uvozovkách normálního, prostého, a nemusí být prostý z hlediska inteligence, člověka bez zájmu v tom médiu dobrat k tomu, aby se měl vlastně věnovat zpětné vazbě zrovna v tomhle, proč? On nebude mít ten důvod. “

Jediné řešení, jak veřejnost do řízení média veřejné služby více zapojit, nabízí Respondent H – ten by ocenil zřízení nezávislých panelů složených ze zástupců veřejnosti. *„Třeba ještě před lety tady byla vůle pořádat panely k některým obecnějším otázkám týkajících se rozhlasového vysílání, prostě snaha vybudovat nějaké širší diskusní platformy, jichž se samozřejmě nemůže účastnit úplně každý občan, ale primárně osobnosti, kteří reprezentují odbornou i občanskou veřejnost. Zpětná vazba tohoto typu chybí často jednak samotnému rozhlasu, jednak radě. “*

Zbylí členové rad se naopak domnívají, že způsob zapojování veřejnosti do řízení médií veřejné služby je víceméně dostatečný. *„Média veřejné služby vlastně spolupracují s tou veřejností dnes a denně, vysílání je interaktivní pochopitelně – posluchači píšou různé stížnosti, ale i podněty, náměty a pochvaly – a na to se reaguje,“* (Respondent C). Respondent E poté konstatuje, že veřejnost Česká televize zapojuje víceméně dostatečně. *„ČT musí dělat to, co veřejnost chce. To, jestli tam je nějaká Divácká rada a podobně, to jsou věci navíc. Já osobně jsem k tomuto trochu skeptik – k těmto tělesům, která mají nějakým způsobem třeba ne řídit tu televizi, ale mají dávat názory, tak tam se hlásí právě ty aktivisté. Tam normální člověk, který sleduje televizi prostě nepůjde, takže mě spíš zajímá tenhle názor normálního člověka, který sedí u televize a který, když se mu to nelíbí, to přepne – tak jako mě zajímá, proč to přepnul, ale tento člověk nepůjde do žádné rady, nepůjde do žádné divácké diskuse nebo něčeho podobného, ani náhodou. “* Způsob, jak tento názor běžného diváka zjistit ale nezmiňuje.

Jak bylo rozebráno, polovina respondentů si myslí, že média veřejné služby nezapojují do svého řízení dostatečně veřejnost. Kromě jediného pak ale přiznávají, že řešení tohoto stavu neznají. To je přitom v protikladu k ideálnímu fungování řízení médií veřejné služby, kdy by se veřejnost na tomto řízení měla podílet. V odborných kruzích totiž panuje shoda, že veřejnosti by mělo být co nejvíce umožněno podílet se na řízení veřejné služby. I proto se v současné době v zemích západní Evropy, jak bylo zmíněno v teoretické části

práce, opouští od tradičního autonomního modelu veřejné služby, kdy službu hodnotí samo médium a přechází se na model kontrolované veřejné služby, v němž „*veřejnoprávní vysílatel uzavírá se státem a veřejností (publikem) dohodu, ve které jsou (kvantitativně i kvalitativně) specifikovány cíle a požadavky na programové výstupy*“ (Nečas a kol., 2017, s. 5). Znepokojujícím faktem je pak tvrzení poloviny respondentů, kteří se domnívají, že zapojování veřejnosti do řízení médií veřejné služby je dostatečné – dle mínění některých autorů i na základě reality fungování médií ve skutečnosti přitom vyplývá, že právě v tomto ohledu mají média značné rezervy. V podstatě jediný způsob, jak se veřejnost může zapojit, je přes stížnosti či podněty k vysílání – pomocí Diváckého centra v případě ČT, ombudsmany nebo kontrolní orgány jednotlivých médií.

Právě v těchto možnostech, tedy převážně ve stížnostech a podnětech, nejčastěji radní vidí zapojování veřejnosti do řízení příslušných médií. Právě agenda stížností a podnětů je podle Respondenta G jedním ze způsobů, které ovlivňují řízení média. Tu považuje za důležitou. „*Přijali jsme celá nová pravidla řešení stížností a podnětů a tam je základní kritérium, stejně jako máte, když si budete stěžovat na Českou poštu, tak si nemůžete rovnou stěžovat u Českého telekomunikačního úřadu, ale musíte nejdřív se obrátit na poštu a na někoho. Takže stejně tak jsme říkali, že s tou radou to musí být stejně, jestli divák je nespokojen s vysíláním České televize, má k tomu Divácké centrum, když je nespokojen s vyřízením Diváckého centra, je televizní ombudsman.*“ Respondent F rovněž zapojování veřejnosti do řízení veřejné služby omezuje převážně na stížnost posluchačů. Za zástupce veřejnosti pak považuje zejména radu. „*A kdo to je veřejnost? S kým se chcete dohadovat – jako s davem? Jak to provést? My jsme zástupci veřejnosti. Já si hlídám svoje, kluci, co jsou novináři, tak si hlídají svoje, takže my jsme ti vlastně volení zástupci v uvozovkách lidu, což zní samozřejmě hrozně, ale my bychom tam měli hlídat tuto záležitost.*“

V kontextu řízení samotné veřejné služby pak byli respondenti konfrontováni s modelem zahraniční BBC. Ta, jak je podrobněji popsáno v teoretické části práce, si na určité časové období stanovuje oblasti veřejné služby, kterým se následně intenzivněji věnuje. Více také do svého řízení zapojuje veřejnost. Tři respondenti s takovým systémem nesouhlasí – způsob, jakým je v Česku řízena veřejná služba, považují za dostatečný. „*Ale když si vezmete obsah toho, co je účelem veřejnoprávní stanice – objektivně informovat o skutečnostech, které se dějí, budou dít nebo se udály, a to si myslím, že je nekonečný cíl, který se musí plnit každodenně a nemá smysl ho rozšiřovat na pětiletky nebo dvouletky,*“

(Respondent F). „*Všechno je asi možné udělat, ale stále myslím, že to u nás funguje relativně dobře. Byl bych velice ostražitý k tomu měnit nějaký systém, který tady je nastavený,*“ (Respondent E).

Ostatní radní by systém BBC uvítali, přiznávají ale, že by se mohl potkat s různými problémy. „*Obecně ten systém by se mi velmi líbil, ale ten systém je budovaný léta na základě obrovské tradice názoru britské veřejnosti, ten se nedá úplně aplikovat, obávám se, u nás, protože společnost není v tomto ohledu tak vnímavá, vyspělá jako britská,*“ (Respondent B). S tím souhlasí i Respondent D. „*Ti Britové... je potřeba vědět jednu věc, tam je kontinuita,*“ říká. „*Toto – ta smlouva mezi výrobcem, tím, kdo vytváří tu společenskou smlouvu, a tím objednavatelem, tzn. tou společností, je podle mě věc nevyhnutelná a její upgrade je věcí určité míry slušnosti, kdy vlastně i já se ptám těch lidí, co ode mě chtějí, co jim chybí, co očekávají.*“

Respondent A připouští, že by zde mohla fungovat určitá obdoba. „*Spíše bych si dovedl představit, že si rada stanoví, že podobné aktualizace bude předkládat vedení té instituce a třeba je bude trošku směřovat, v jakých oblastech si představuje, že se tímto vedení bude zabývat a bude se o tom s ní bavit,*“ (Respondent A). „*Pokud budeme mít tradici anglosaského světa v BBC, ale my jsme ve střední Evropě,*“ konstatuje, přičemž dodává, že se bojí dát do rukou radních nebo Sněmovně více pravomocí tímto směrem. Obdobný způsob jako má BBC by uvítal i Respondent H. „*Ve Francii uzavírají některá muzea jistý typ smlouvy se státem, v níž jsou vyjmenované nějaké oblasti a kvantitativní i kvalitativní parametry, které musí instituce naplnit – a stát se zároveň zavazuje poskytnout finance v určitém objemu v určitém období. A to mi přijde docela vhodný nástroj, který ne zcela v detailech, ale přece jen poměrně konkrétně určuje základní kritéria pro evaluaci poskytování veřejné služby.*“

Jak bylo naznačeno, podněty a stížnosti, které na média veřejné služby často veřejnost adresuje, není jedinou možností, jak veřejnost do řízení zapojit. Respondenti opomíjí třeba pravidelné získávání zpětné vazby, možnost utvoření různých nezávislých panelů, systém veřejných konzultací či průzkum účelů posláním po vzoru BBC a další. Jedním ze způsobů je právě třeba model BBC, kde se veřejnost na řízení médií významně podílí. Model řízení veřejné služby britské BBC by v různých obměnách uvítalo pět respondentů, což je dobré vzhledem k tomu, že model BBC bývá mnohými autory považován za jeden

z nejlepších existujících. Je ale zřetelné, že někteří radní nemají důvěru v českou veřejnost, že by takový systém mohl fungovat.

Řízení médií veřejné služby ovlivňuje podle respondentů i způsob, jakým jsou média veřejné služby financována a míra finančních prostředků, které mají k dispozici. Konkrétně podle šesti členů právě nedostatek financí může mít za následek to, že média veřejné služby sníží kvalitu obsahu, který poskytují, nebo zredukují počty zaměstnanců – výrazně to tak zasáhne do jejich řízení. *„Jaký by měl být ten rozsah veřejné služby? Pokud se to nebude řešit, tak je jasné, že současný rozsah, počet kanálů atd. do budoucna nebude možný,“* (Respondent B). Odvolává se přitom na nedostatek finančních prostředků, kterými média veřejné služby disponují. *„Myslím si, že je to podfinancované na to, jak ten svět je čím dál modernější a jak ty investice jsou nutné,“* přidává se Respondent A s tím, že současná výše rozhlasového poplatku nemůže stačit k tomu, aby ČRo udržel svoji kvalitu.

Ti členové, kteří považují finanční prostředky českých médií veřejné služby za nedostatečné tak přišli z různými návrhy zlepšení této situace. Jedním z těchto řešení je navýšení televizních a rozhlasových poplatků. *„Nevalorizace tohoto veřejného poplatku už je docela mimořádná, u rozhlasu je to vidět hodně, je to směšné svým způsobem. Takže za mě je to na poplatky – vypadá to socialisticky, ale myslím, že to tak z mého pohledu je,“* (Respondent A). *„Sto procentně by se měly zvýšit, proč se nezvýšily X let? Dodáváme tady službu ve stejné kvalitě, ne-li lepší, ale za méně peněz a prostě dlouhodobě to je neudržitelné – a ta křivka se takhle rozjíždí,“* (Respondent E). *„Já s tím vůbec nemám problém, aby se poplatky zvýšily. Máme inflaci, ty poplatky byly stanovené před více než 10 lety, je to citlivá věc, ale když se zvednout o 10, 15 Kč...“* (Respondent H). Respondent F poukazuje na skutečnost, že rozhlas i televize mají výjimku odpočtu DPH. *„Až tohle skončí, tak vlastně každoročně se vybere, odhaduji, kolem dvou a půl miliardy korun na koncesionářských poplatcích a teď, když od toho odečtete 21 %, tak to nějakých 400 milionů zmizí. Ty budou chybět, takže do té doby se musí něco stát.“* Rozhlasový poplatek by se podle něj měl zvednout na 55 až 60 Kč.

Jako další řešení finanční situace médií veřejné služby zmiňují respondenti určitou indexaci poplatků. Například Respondent C se domnívá, že jednorázové navýšení poplatků bude pouze dočasným řešením. *„Do budoucna by bylo dobré, kdyby byla zavedená tzv. indexace podle inflace jako třeba u důchodů,“* vysvětluje. *„Já jsem třeba osobně zastávce spíš indexace poplatků než jednorázového navýšování,“* souhlasí Respondent B.

Ti členové orgánů, kteří požadují navýšení televizních, případně rozhlasových poplatků, nicméně přiznávají, že případné navýšení poplatků nebude jednoduché, a to kvůli politické reprezentaci, pro kterou tento krok není populární.

Respondent G před navýšením televizních, případně rozhlasových poplatků, považuje za nutné nejdříve definovat úkoly, které mají média plnit. *„Když bych vycházel z toho, že televize funguje efektivně a že dělá, co má, no tak pak je jasné, že už jenom kvůli inflaci to, co za ty peníze mohla dělat před 10 lety, nemůže dělat teď, protože ty vstupy vzrostly.“* Nad zvýšením televizních poplatků ale pochybuje. *„Záleží na tom, co si řekneme, že budou ty úkoly, které televize má plnit. Pokud si řekneme, že to má být všechno, co dělá teď, no tak pak samozřejmě je potřeba navýšit. Pokud si řekneme, že toho má být méně, tak pak třeba ne.“* *„Proto já říkám, že teď, když se intenzivně začala znovu diskutovat otázka navýšení koncesionářských poplatků, tak já říkám, no to je ale až druhý krok. První krok by mělo být, pojďme se dohodnout jako společnost, jako politické reprezentace, co od té České televize vyžadujeme.“* Podobně se k navýšení poplatků staví i Respondent D. *„Já osobně bych si nedovolil přijít za lidmi a říct, hele, dejte mi víc, pokud bych si nebyl stoprocentně jistý, že jsem ty peníze správně investoval. A já si jistý nejsem, já nemám ani jako radní informace o tom, že ty finance jsou správně investované,“* (Respondent D). Aby si navýšení poplatku obhájil, považuje za rozhodující přesněji definovat, co je veřejnou službou. *„Mně nejde o to říct, tohle je rigidní hranice, tady je čára – ne, vždycky tam bude příhranice a mlha, ale ne takováto,“* popisuje. *„Ale co s tím? Asi nějaký board hlav pomazaných – Jiráček, Trampota, nějaký frajer z BBC a chvíli si o tom povídat. Měla by tam být nějaká kritéria nastavená, která mluví třeba o jedinečnosti, společenské závažnosti, práce s menšinami, to by asi nebylo těžké vymyslet pro tyhle lidi.“*

Respondent E poté hovoří o potřebě redefinovat, kdo je poplatníkem. *„Myslím, že se musí revidovat také to, kdo je vlastně poplatník, protože řada lidí už sleduje televizi prostě na internetu a nemá ten televizní přístroj – nemusí platit.“* Přidává se k němu i Respondent G. *„Definice poplatníka je držitel televize, když to zjednoduším, televizního přístroje, ale spousta mladých lidí sleduje televizi na tabletu, nebo sledují jenom její digitální aplikace a ty nemusí ze zákona platit.“* Poplatníkem by podle něj mohla být domácnost. *„V tom je to naprosto zastaralé – my to máme vlastně, když to zjednoduším a řeknu lidově, tak je to domácnost, která přizná, že má doma televizi nebo rozhlas,“* (Respondent B). Platit televizní a rozhlasové poplatky by pak podle něj měli všichni dospělí. *„Někteří lidi by nadávali*

samozřejmě, ale uvalil bych to jako přiznanou, otevřenou formu daně.“

V souvislosti s navýšením financí médií veřejné služby je rovněž diskutována možnost změny zákona ve prospěch procenta reklamy, které by tím bylo navýšeno. Média by tak měla další zdroj příjmů. K tomu se ale respondenti staví negativně. Zmiňují výhradně obsahové riziko, které by krok přinesl – program by byl podle nich omezován na úkor reklamy.

Jak bylo uvedeno v předchozích odstavcích, řízení veřejné služby tedy podle většiny radních negativně ovlivňuje nedostatečné financování. Právě financování médií veřejné služby přitom významně zasahuje do jejich fungování. To znepokojivě potvrzuje třeba závěry EBU (nedatováno, s. 6), která konstatuje, že aby média veřejné služby splnila svůj závazek vůči veřejnosti, potřebují silnou legislativu, přiměřené a udržitelné financování. O výzvách, které ohrožují existenci médií veřejné služby se zmiňuje i Rada Evropy (2016) – podle ní si tato média musí obhájit svoji existenci a financování v protikladu k médiím soukromým a zajistit si nezávislost na politických tlacích a státu obecně (ANON., 2012). Respondenti také do jisté míry potvrzují závěr Brevini (2013), který jako jeden z hlavních problémů, kterému média veřejné služby v současnosti čelí, označil souboj o finanční zdroje. V návaznosti na to zmínili radní několik možných řešení finanční situace České televize a Českého rozhlasu, aby si média udržela služby, které poskytují. Těmi jsou navýšení televizních a rozhlasových poplatků, zavedení indexace poplatků nebo potřeba redefinice současného poplatníka. Právě redefinovat, kdo je poplatníkem, považují za dobrý postoj, jelikož vlivem technologických změn došlo k přesunu lidí na digitální platformy, kde obsah mohou konzumovat, ale nemusí za něj platit, jak je to v případě, když službu přijímají pouze na rozhlasovém nebo televizním přijímači.

S ohledem na řízení médií veřejné služby zmiňují dva respondenti roli dozorčí komise v kontrole hospodaření médií. Z jejich výpovědí vyplývá, že její role je nedostatečná. *„I z pohledu kontroly hospodaření veřejnoprávních médií, tak my máme k dispozici pětičlennou dozorčí komisi, kterou dělají lidé samozřejmě renomovaní profesně, ale ve svém vedlejším čase. To je přece iluzorní, že tam 5 lidí zkontroluje úplně všechno,“* (Respondent B). *„My máme svůj poradní orgán, dozorčí komisi, která je poradní orgán pro kontrolu hospodaření, ale to je 5 lidí, kteří to mají jako hodně minimální část svého normálně pracovního úvazku (...),“* (Respondent G).

V návaznosti na kontrolu hospodaření tak někteří radní zmiňují roli Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ). „Zase jsem říkal, že by na to konto třeba měla být kontrolní činnost rozšířená o kontrolu NKÚ,“ (Respondent B). „Česká televize z 90 nebo z 85 % hospodaří s veřejnými penězi. No, tak to má Nejvyšší kontrolní úřad, kde je spousta úředníků, je to správní orgán, jsou na to školení, tak ti to mají kontrolovat a ti tam pak mají přijít a udělat nějakou hloubkovou kontrolu, protože ta dozorčí komise nebo rada to vlastně nikdy nemůže do takového detailu zkontrolovat,“ (Respondent G). Zapojit do kontroly hospodaření NKÚ vyžaduje i Respondent D. V českém prostředí se jedná přitom už o několik let diskutovanou otázku, na kterou politici zatím nepřistoupili.

Řízení média veřejné služby ovlivňuje management daných médií. Zvláště v Radě České televize jsou viditelné odlišné rozdíly ve vnímání managementu České televize. Zatímco někteří respondenti oceňují práci současného generálního ředitele Petra Dvořáka i instituce jako takové (například Respondent B nebo E), jiní se proti němu ztatečně vymezují. „Jsem věděl, kam to půjde s Dvořákem, to není nic proti Dvořákovi, to jsou prostě dva odlišné pohledy na věc,“ (Respondent D). „Dvořák vyhrál, za přibližně tři měsíce nastoupil, den předtím, než nastoupil, tak já jsem dal výpověď a odešel z televize. (...) Já bych nemohl dělat pro takové lidi, já prostě neumím pracovat s těmito lidmi,“ pokračuje. Zaměstnanci v České televizi pak srovnává s jinými médii. „Tam nebyla žádná taková divadla, jako co se dělají třeba v České televizi – my jsme ty mozky, nic nejsou.“ Respondent B naopak práci generálního ředitele oceňuje: „Dvořák je skutečně jeden z nejschopnějších manažerů, které jsem v životě viděl, a to se pohybují napříč sférami a prostředím díky své profesi. A v tom mediálním prostředí je zcela jistě jeden z top manažerů, kteří tady jsou.“ V případě obou médií jsou pohledy radních na management médií rozdělené přesně na půl – dva radní z každé rady vždy s managementem média spíše souhlasí, zbylí dva spíše nesouhlasí.

Sami respondenti se ze zákona z pozic radních nemohou podílet na řízení média veřejné služby. Někteří nicméně přiznávají, že část jejich práce je i komunikace například s managementem médií ohledně jejich fungování. „Kromě toho si myslím, že má být ta úloha rady i konstruktivní v otázce komunikace s managementem České televize – konstruktivní ve smyslu rozvoje té instituce,“ (Respondent B). Respondent F přiznává, že se do provozu Českého rozhlasu snaží zasahovat. „Takže se snažíme nějakým způsobem zasahovat do interního života toho rádia, ale spíš v tom osobním kontaktu než v tom oficiálním, protože v tom oficiálním nemůžeme jakoby nic, my nemůžeme říct, natočte jako víc inscenací, natočte

víc četby,“ konstatuje. „Kompetenci k tomu nemáme. Ale můžeme se domluvit s generálem nebo s kluky z managementu, jestli by nebylo možné náhodou, aby se tady poměr sil změnil, aby opravdu bylo víc toho a toho a můžeme se bavit i o honorářích.“

V případě obou médiích jsou tak pohledy radních na management médií rozdělené přesně na půl – dva radní z každého orgánu vždy s managementem média spíše souhlasí, dva spíše nesouhlasí. To, jak radní vidí management daného média přitom může zasahovat do jejich hodnocení plnění veřejné služby, případně vést k vystupování proti médiím jako takovým nebo naopak k jejich nekritické podpoře. Rada kromě hodnocení plnění veřejné služby má totiž také třeba kompetenci jmenovat a odvolávat generálního ředitele, určovat jeho mzdu nebo schvalovat rozpočet. Je zároveň možné, že do vztahů některých radních s managementem vstupují určité osobní konflikty, které poté ovlivňují úsudek respondentů směrem k managementu médií. Tato situace pak nepřispívá ani k efektivnímu řízení média. Na druhou stranu k tomu nemusí přispívat ani přílišná podpora managementu média, kterou někteří respondenti vyjádřili, jelikož tím může být oslabena kontrolní funkce orgánů.

Všichni kromě jednoho respondenta rovněž zmiňují, že do řízení médií veřejné služby zasahuje politické prostředí – a to zejména tak, že do kontrolních orgánů usedají političtí exponenti. Ti mají podle respondentů za cíl médium veřejné služby přizpůsobovat představě politické strany, kterou zastupují. Zvláště situace v Radě ČT je i z tohoto důvodu napjatá. Jako hlavní milník, kdy vztahy mezi členy rady začaly být napjaté označuje Respondent B volbu dalších členů orgánu před dvěma lety. *„My jsme tomu první týdný, takoví ti starší kolegové a já, kteří jsme tam byli, ne úplně věřili,“* popisuje. *„To byla prostě snaha provést zásadní personální změny v České televizi.“* Za útoky na Českou televizi ze strany některých radních vidí poté politický tlak. *„Už jsme viděli jisté ataky od Hanky Lipovské, která v podstatě chtěla útočit prostřednictvím dozorčí komise na některé konkrétní publicistické pořady. Samozřejmě dost legračně se také projevoval současný předseda Matocha, který tam za našimi zády řešil spíš agendu podnětů a stížností.“* I Respondent H, člen Rady ČRo, je atmosférou v kontrolním orgánu, ve kterém zasedá, znepokojený. *„Myslím si, že profil těch radních není úplně šťastný. Tady jde veřejný zájem stranou.“*

Politický tlak na Radu ČT zmiňují i další respondenti. *„Ted' já z toho vysloveně cítím politický tlak, protože Senát i Parlament jsou v jedněch rukách a vlastně si to chtějí ošetřit. Spíš to vidím jako politický boj, než že by šlo někomu o veřejnoprávnost a nezávislost,“* (Respondent F). *„Tak já ted' v současné chvíli vnímám svoji roli třeba v tom,*

že trošku kopy za Českou televizi, protože teď v poslední době mám pocit, že nevím, z jakého důvodu, jestli politický, nějaký zájmový nebo byznysový, tam je skupina lidí, kteří management České televize těžce podkopávají a já s tím naprosto nesouhlasím,“ (Respondent E). „Já to vidím teď na těch kolezích, my se bavíme třeba s Martinem Doktorem mezi sebou, že to pozorujeme, že oni zjevně chodí normálně někde pravidelně na kobereček a tam se připravují věci. Já jsem to tam za celé roky nezažil, rozumíte. My si z toho děláme soukromě legraci. Já říkám Martinovi, umíš si představit, že by ti někdo takhle zavolal?“ (Respondent B). Sám přitom říká, že obdržel několik telefonátů z různých politických stran. „Třeba v okamžiku, kdy se rozeběhla pandemie, tak jsem měl několik telefonátů třeba od představitelů ODS, kteří byli hrozně naštvaní, že jak začaly ty pandemické okolnosti, že vysílání čtyřadvacítky je permanentní vládní tiskovka,“ (Respondent B). Politizaci potvrzuje i Respondent D. „Je to zpolitizované, já teda nikomu účty neskládám a myslím si, že minimálně dva další kolegové taky ne,“ popisuje. Respondenti ale zároveň upozorňují, že jakýkoliv zásah ze strany politického prostředí do médií veřejné služby není správně.

Právě respondenty zmíněné zásahy politického prostředí do řízení médií veřejné služby jsou přinejmenším znepokojivým zjištěním. Zvláště situace v Radě ČT se i z tohoto důvodu zdá být napjatá. Pokud by se tvrzení radních potvrdila, došlo by k popření samotné podstaty fungování médií veřejné služby – tedy, že jsou nezávislá na politickém prostředí. Je to zároveň i v protikladu k tvrzení odborné obce, která před zasahováním politického prostředí do médií veřejné služby shodně varuje a požaduje jejich nezávislost (např. Banarjee a Seneviratne, 2005). V neposlední řadě pak respondenti do jisté míry potvrzují závěr Brevini (2013), který jako jeden z hlavních problémů, kterému média veřejné služby v současnosti čelí označil pochybnosti o jejich skutečné nezávislosti.

Politický tlak lze podle některých respondentů redukovat změnou volby členů kontrolních orgánů. „Celý ten proces volby Rady ČT je trochu postavený na hlavu, protože se snažíme o to, aby ČT nebyla jaksi postižena politikou a vlastně základní orgán, který nad ní dohlíží, tak tou politikou postižený je,“ (Respondent E). „Volí to zákonodárci, reprezentanti politických stran, samozřejmě to vždycky nějak zpolitizované bude, to není možné, aby nebylo,“ (Respondent G). „To je celé o tom, jak by to mělo být nastaveno, ale to nevím, jestli někdo vymyslí, aby to bylo správně, protože ono to vždycky bude na něco narážet. Jde o to, že tímto způsobem, jak je rada volená, tak je to hodně politicky ovlivnitelné,

a to není správně. Můžeme říct, měli by to být zástupci koncesionářů, jenže na druhou stranu, kdo to je, těch koncesionářů je strašně moc zase,“ (Respondent E).

Návrhů, jak změnit volbu členů kontrolních orgánů, je několik. První zmiňovaná změna spočívá ve vyškrtnutí spolků a sdružení jako nominujících institucí. *„Myslím, že my jsme pořád v systému, který je vlastně vnitřně neupřímný ve smyslu, že nominovat mohou spolky, sdružení. Jasně, je to veřejnoprávní, ale bez toho, aby došlo k vnitřní politické dohodě v té Sněmovně, tak nikdo není zvolen. Za mě je to krycí manévr – tváříme se, že je nominují spolky, ale bez toho, aby se dohodly stranické sekretariáty, tak nebude nikdo zvolen,*“ (Respondent A). Požaduje přitom, aby se strany ke „svým“ kandidátům přiznaly rovnou. *„Takhle se odhaduje, kdo je víc lidovec, kdo přestoupil k ANO, když je tam nominován za Zahrádkáře Kerska – to je prostě absurdní.“* Způsob volby členů by změnil i Respondent H – ten by změnil hlavně možnosti, kdo může kandidáta navrhnout. *„Nicméně bych zároveň v zákoně taxativně vyjmenoval ty subjekty, které vůbec mohou potenciální členy rady navrhopvat. Na takovém seznamu by musela být politická shoda a měl by se v určitém cyklu buď potvrdit, nebo pozměnit,*“ soudí s tím, že by se inspiroval v Německu.

Změna volby by také podle některých členů měla spočívat v rozvržení mezi Poslaneckou sněmovnu a Senát. *„Já bych prostě využil obě komory parlamentu, to mě připadá pořád nejčistší,*“ (Respondent A). *„V současné době se mě třeba líbí ta parita Senátu a Sněmovny,*“ přidává se Respondent B, který ale dodává, že *„ať už to bude vypadat jakkoli, tak stejně politické prostředí jindy v budoucnu to bude zase ohýbat.“* S požadavkem na rozdělení volicích subjektů mezi Sněmovnu a Senát se přidává i Respondent H. *„Má-li to být kontrolní orgán veřejnosti, tak si myslím, že nejlepší je, aby to volila Poslanecká sněmovna nebo Poslanecká sněmovna a Senát nebo Poslanecká sněmovna a prezident, protože to jsou orgány a instituce, které vznikly z demokratických voleb, lidi je volili a jejich reprezentanti tedy pak vyberou reprezentanty do těch orgánů,*“ (Respondent G). *„Já si myslím, že Poslanecká sněmovna je demokraticky zvolený sbor lidí, orgán – prostě občané si zvolili poslance v tomhle složení, tak proč by měl být problém, aby oni rozhodovali,*“ (Respondent C).

S volbou členů rozdělenou mezi Senát a Sněmovnu ale nesouhlasí třeba Respondent E. *„Rozhodně tomu nepomůže, když to bude volit ještě Senát nebo ještě někdo další, kdyby do toho vstupoval – to bude ještě horší.“*

Ostatní se stávajícím způsobem volby členstva rad souhlasí. „*Je dobře, že může kteréhokoli radního nominovat vlastně kdokoli, já vím, že někdy je to třeba myslivecký spolek tam a tam...*“ (Respondent C). Respondent B, člen Rady ČT, zase namítá, že „*je třeba si uvědomit, že v tomto případě nikdy nikdo nevymyslí, nevynalezne klíč, který by byl v podstatě ideální, já tím narážím třeba na model nominace profesními svazy.*“ Přidává se i Respondent F: „*Já si myslím, že to je taková formalita, tam jde o to, do jaké míry tam přichází nějaká osobnost nebo někdo má do něčeho mluvit, má nějaké zkušenosti a je jedno, jestli vás tam nominuje spolek ochotníků nebo Akademie věd.*“

2.6.4 Hodnocení médií veřejné služby (VO4)

Cílem čtvrté výzkumné otázky bylo zjistit, jakým způsobem by měla být média veřejné služby hodnocena. Pohledy respondentů na tuto oblast jsou často velmi rozdílné – konkrétně pět respondentů považuje hodnocení veřejné služby spíše za dostatečné, zbylí tři v něm vidí zásadní nedostatky. Jednotliví členové se ale liší v tom, jaké oblasti považují za problematické – to bude podrobněji přiblíženo níže. Nejprve je však vhodné představit, jak je realizován proces samotného hodnocení dle výpovědí jednotlivých respondentů, kteří se v této oblasti shodují.

Radní před zpracováním výroční zprávy o činnosti daných médií veřejné služby obdrží od příslušného média podklady k hodnocení. V rámci kontrolního orgánu si poté rozdělí příslušné části výroční zprávy, zejména podle jejich profesního zaměření nebo zájmu. Ty následně za pomoci podkladů, eventuálně svého vlastního zjištění zpracují. Poté se výroční zpráva o činnosti zkompletuje, většinou tak činí předseda či místopředseda, a rada ji předá Poslanecké sněmovně. „*Třeba moje role v radě, ať už jsem byl člen, místopředseda nebo předseda, že jsem zaprvé víc viděl do ekonomiky, protože já mám ekonomické vzdělání a víc jsem viděl do některých oblastí jako je třeba zpravodajství, protože jsem v něm dělal, ale i výroba uměleckých pořadů. Zase třeba kolega se zaměřuje spíše na tu kulturní stanici Vltava, někdo na tu publicistickou stanici Plus, někdo má blíž třeba k hudbě jako třeba kolega Krůta,*“ (Respondent C).

Z výpovědí radních vyplývá, že mají shodné znalosti o tom, jaké jsou jejich kompetence dané zákonem. Pět respondentů se shoduje, že pravomoci rady jsou relativně omezené. „*Rada ze zákona má kompetenci strašně málo,*“ (Respondent G). „*My jako současná rada jsme na minulém jednání konstatovali, jsme projednávali nějaké stížnosti, že*

Reportéři ČT v nějaké reportáži porušili Kodex a citovali jsme tam, které paragrafy toho kodexu opakovaně byly v reportáži porušené. To rada může udělat, dát to na vědomí generálnímu řediteli, ale jak on s tím naloží – s tím rada už nemůže nic udělat,“ uvádí příklad. Souhlasí s ním i Respondent A. „Tady je ten manévrovací prostor relativně omezený – vy máte dosah na samotné vedení rozhlasu, odvolat, jmenovat ředitele, hlídat věci stížností, předkládat Sněmovně výroční zprávu, která má být tím zrcadlem a vlastně diskutovat se zástupci lidu o tom, jak to médium funguje (...) Oni mají spíš hlídat, než by to měli sami nastavovat,“ shrnuje. „Rada jenom dohlíží. Rada je strašně bezpohlavní. Vy nemáte vlastně téměř žádný nástroj, jak do toho tvrdě zasáhnout,“ (Respondent D). Přidává se i Respondent F: „Ta opozice té rady je ale strašně složitá, v podstatě naše jediná taková funkce, kam dosáhneme je to, že odvoláváme nebo jmenujeme ředitele, plus schvalujeme na jeho návrh šéfy těch regionálních stanic, jinak svým způsobem nemůžeme mluvit do programu, nemůžeme mluvit do personálních věcí, takže jsme takový jako dohlížecí výbor.“

Naopak kompetence rady považuje za dostatečné Respondent H: „Kompetence rady jsou poměrně široké, neřekl bych, že jich máme málo. Odvolání ředitele a výroční zprávy jsou dostatečně silný nástroj. Já bych se velmi bál rozšiřovat kompetence rady.“

Problém v celém hodnocení médií veřejné služby vidí polovina radních v tom, že podklady pro hodnocení médií veřejné služby jim poskytuje samotné médium, které je hodnoceno. „Vy vlastně máte nějaký základní stupeň, kdy jste závislí z 90 % na tom, co vám řekne ten rozhlas sám a následně teprve děláte, a to jsem optimista, z 10 % práci, když máte třeba kritičtější pojem nebo vás zajímá nějaké téma, jste v něm hlouběji,“ (Respondent A). Poskytováním podkladů pro hodnocení pouze ze strany kontrolovaného média vnímá jako překážku i Respondent G. „Jinými slovy, ten kontrolor, když má data jenom od kontrolovaného, tak ten kontrolovaný subjekt může leccos skrýt. Občas tam něco uteče – když jsme měli jednání na podzim na volebním výboru, který doporučil neschválit tu minulou, tak tam zaznělo, jak je rada blbá, že po televizi chce statistiku nejenom, jak se jednotliví politici objevovali, ale i jak byli zvaní.“ Přidává se i Respondent D: „V rámci možností je hodnocení dostatečné a pokud by mělo být ještě podrobnější, tak by musela být ČT, patrně i ČRo, vůči té radě daleko otevřenější. Ona nedělá nic nelegitimního, ale také nedělá nic navíc, aby tu kontrolu umožnila.“

Z důvodu lepší kontroly nad médii veřejné služby tak někteří radní požadují přidání určitého mezistupně nebo uzákonění právní subjektivity rad, aby mohli zadávat vlastní

analýzy. „*Neexistuje nějaký aparát rady, kde by byl analyticko-kritický útvar a v podstatě jednotlivé oblasti prošly nějakým posouzením ve smyslu zpětné vazby. Vlastně tam sedí devět lidí mezi farářem, historikem, konzervatoristkou a mediálním kuchařem a budou hodnotit veřejnou službu – tady něco chybí,*“ (Respondent A). „*Třeba mít exekutivnější dosah na některá rozhodnutí generálního ředitele ve chvíli, kdy se tam odehrávají nějaké fatální přešlapy, personální přehmaty a tak dál – tam je to o nalezení nějaké síly té rady – to bych si v nějaké legislativní formě dovedl představit, takhle je to kromě vyhrožování odvoláním ředitele dost bezzubé,*“ vysvětluje. „*Je potřeba změnit zákon, ale úplně jinak, než se o tom politici baví a ten úplně základní bod, pokud má rada vykonávat kontrolu, tak musí mít vlastní právní subjektivitu. Tto je Alfa Omega všeho, protože současná situace, kdy rada nemá právní subjektivitu, znamená, že my si sice schválíme rozpočet. My se dohodneme, že bychom chtěli a potřebujeme právní služby nebo potřebujeme analýzu nějakého pořadu, ale ten, kdo to zadává, je generální ředitel. Takže si představte, že kontrolor jde poprosit kontrolovaného, jestli by mu zadal nějakou odbornou analýzu. Ale komu se to zadá si rozhodne ten kontrolovaný a ten kontrolovaný je pak, který proplácí fakturu. Bez právní subjektivity rada nemůže efektivně fungovat a je to velmi problematické,*“ (Respondent G). S takovýmto požadavkem se přidává i Respondent D. „*Aby rada dostala relevantní informace potřebné k tomu, aby skutečně mohla nějakým způsobem kontrolovat, tak to je strašně těžké.*“

Proti právní subjektivitě a rozšíření kompetencí rad se ale vymezuje Respondent H. „*Nemyslím, že by bylo například účelné dát radě právní subjektivitu a uměle posilovat její pravomoci. Spíše se mi zdá, že ani s těmi, které má nyní k dispozici, není schopna či ochotna pracovat – třeba ve vztahu ke strategickému rozhodování vedení rozhlasu a některým aspektům ekonomického řízení instituce.*“

Ostatní respondenti nevidí v hodnocení na základě materiálů poskytnutých médií veřejné služby zásadní nedostatky. „*Prostě já, když chci hodnotit veřejnou službu v oblasti sportu, tak k tomu mám podklady na 15 stran a takhle k té každé oblasti je doopravdy relativně sofistikovaný výzkum, sofistikované grafy atd.,*“ (Respondent E). „*Já jsem s tou analytikou v současné chvíli spokojený, protože pro mé posuzování je poměrně dostatečná,*“ (Respondent B). Dodává přitom, že pokud by mělo být hodnocení rozšiřováno o další prvky, nemusí na to České televizi stačit finanční prostředky. „*Koncesionáři neplatí ty peníze proto, aby se měřilo, jak to v podstatě jenom je.*“

Jak bylo uvedeno, polovina radních shledává problém v tom, že podklady pro hodnocení médií veřejné služby jim poskytuje samotné médium. Z tohoto důvodu tak někteří radní požadují právní subjektivitu rad, která by jim dala možnost nechat si zadávat vlastní analýzy. K tomuto limitujícímu faktoru dospívá i závěr studie zabývající se hodnocením plnění veřejné služby Českou televizí (Nečas a kol., 2017, s. 10). Jak vyplynulo z teoretické části práce – kontrolní orgány by měly být nezávislé a transparentní. Závislost orgánů na podkladech, které jim poskytne samo médium, které je hodnoceno, tak může do jisté míry tento požadavek vylučovat.

Kontrolu médií veřejné služby podle některých radních narušují také relativně silné osobní vazby mezi členy kontrolního orgánu a samotným médiem. „*Vztahy s tím vedením, kdy samozřejmě v rámci osobních vztahů běžného fungování tam dochází k takovému srůstání vztahu, kde je hranice kontrolního orgánu a toho, že rada je vlastně společně s tím vedením,*“ považuje za jisté nebezpečí pro odpovědný výkon rady Respondent A. „*Takže to je spousta problémů v rámci toho, že ono se to tváří jako téměř výkonný orgán, ale je to takový neformální hlídač, a ještě když se skamarádí s vedením, tak ani nehlídá.*“ Soudržnost Rady ČT s vedením potvrzuje i Respondent D, který tuto situaci rovněž nepovažuje za dobrou. „*Vzniká jakási dohoda mezi radou a ředitelem, takový pakt o neútočení, který teď nefunguje, protože je tam část lidí, kteří ještě možná chvíli vydrží.*“ Vztahy radních a samotné instituce potvrzuje třeba i tvrzení Respondenta C: „*Je to tak, že naším partnerem je generální ředitel, potažmo celý rozhlas samozřejmě.*“ Přidává se i Respondent B. „*Klíčová je otázka komunikace s managementem České televize,*“ konstatuje. „*Osobně si myslím, že prostě Rada České televize není jenom kontrolní orgán, že je to prostě orgán, který má Českou televizi i podporovat v tom, co dělá,*“ (Respondent E). Pokud by hodnocení veřejné služby bylo skutečně narušováno osobními vazbami radních a daného média, maří tato skutečnost odpovědný výkon hodnocení plnění veřejné služby.

Z výpovědí respondentů vyplývá, že způsob hodnocení veřejné služby je čistě subjektivní záležitostí každého člena kontrolního orgánu. „*Mám nějaké podklady. Plus mám k tomu nějaký vlastní vhled, mám k tomu zprávu, která jde od ČT Sport a na základě toho udělám souhrnnou zprávu,*“ (Respondent E). Jak již bylo uvedeno, respondenti při zpracovávání výroční zprávy o činnosti médií vychází z podkladů, které jim poskytne samotné médium. Z tvrzení respondentů vyplývá, že je pak zcela na nich, jak s podklady naloží – zda je využijí, přidají vlastní pohled nebo se jimi nebudou zabývat. „*Všiml jsem si,*

že někteří kolegové v poslední době vlastně vezmou tu analytiku a de facto ji tam takhle strčí,“ (Respondent B). „Já něco z toho vyhazuji – některé údaje, protože ta moje část je relativně obsáhlá, řada těch věcí je tam zbytečná,“ dodává. „Vlastně ale nemáte ten celkový pohled, respektive vždycky to je subjektivní pocit, subjektivní dotazy, protože nemáte kapacitu v podstatě přijít s nějakou kvantitativní analýzou, nedej bože kvalitativní,“ (Respondent A). „Já mám přečtený celý ten materiál a další materiály, které dostaneme, mám k tomu vypracované své poznámky a bavím se potom s kolegy, jaké grafy oni z toho použijí. Jaké závěry oni si k tomu udělají,“ (Respondent G). Respondent F postupuje jinak. „Mám právo do toho zasáhnout, což se děje velmi zřídka.“

Někteří respondenti vyjádřili, co oni sami v rámci hodnocení média veřejné služby považují za nejzásadnější. Respondent F za jediné kritérium hodnocení Českého rozhlasu považuje poslechovost. „Máme vyšší cíl zaujmout. Jediné kritérium hodnocení toho rádia je, jestli to lidi poslouchají.“ Respondent G poté zmiňuje relevanci výběru zpráv – Česká televize totiž právě ve výběru zpráv, které pouští do vysílání, podle něj selhává. „Pro mě je důležité, aby televize mnohem více než dnes a lépe referovala o zahraničí – oni referují a zdroje mají téměř výhradně z Evropy nebo ještě ze západního světa, ale ten svět je mnohem širší.“ Respondent F se vymezuje proti tomu, aby předmětem kontroly bylo jen sledování vyváženosti. „Tak ten (pozn. autorky: člen Rady ČRo) naprosto jednostranně neustále vyžadoval od vedení rozhlasu, kolikrát se zjevil ve vysílání název strany SPD, kolikrát ti a kolikrát tamti, jestli to je správné – tak já jsem říkal, podívejte se, já jsem tady zase za úplně jinou skupinu lidí. Já jsem tady v uvozovkách za kulturní frontu, takže já se budu ptát, kolikrát zaznělo ve vysílání Národní divadlo, kolikrát Vinohradské divadlo, kolikrát Divadlo Josefa Kajetána Tyla v Plzni. Když tam bude někdo za sport, tak se bude ptát, kolikrát zazněla Slavia, kolikrát zazněla Sparta? Vždyť je to přece nesmysl.“ S tímto názorem se k němu přidává i Respondent H: „Z mého pohledu je hodnocení veřejné služby nedostatečné. Tam se hodnotí jenom vyváženost zpravodajství a jediným kritériem je, jestli je ve vysílání dostatek poslanců SPD a ANO. That's all. To je jediný hodnotící aspekt, který byl přítomný za poslední dva roky.“ Podle něj je také hodnocení postaveno primárně na kvantitativních ukazatelích, s čímž nesouhlasí. „Ty také slouží jako klacek nebo obrana vůči diskusi o vyváženosti, ale těch strategických nebo spektrálních výkonů v oblasti médií veřejné služby je víc – to si myslím, že si ani většina kolegů neumí představit, co to může znamenat.“

Rada České televize se podle vyjádření jednoho z jejích členů – Respondenta G – aktuálně nejvíce zaměřuje na hospodaření ČT, poté na agendu stížností a podnětů. „*My, když jsme byli dovoleni a přišli jsme v roce 2020, za nejsilnější prioritu jsme měli, že je potřeba podívat se na hospodaření České televize a tam těch důvodů bylo několik a přijatých řešení také.*“

Zjištění, že způsob hodnocení veřejné služby je čistě subjektivní záležitostí každého člena kontrolního orgánu, je důležité. Vychází z toho, že zákon sice nastavuje některá kritéria, je ale na radních, jak si je vyloží, čím vším a v jaké míře se budou v rámci hodnocení zabývat. Přitom se většina respondentů nevyjádřila, že by tato skutečnost byla problematická a potřebovali by například větší oporu v zákoně. Právě přesnost a konkrétnost stanovených cílů je přitom jedním z nejdůležitějších faktorů při hodnocení veřejné služby. Ty ale ani v příslušných zákonech, ani v názorech radních povětšinou nejsou přítomné.

Respondentovi G chybí v hodnocení veřejné služby v případě České republiky další ukazatel, a tím je Value for Money, kterým disponuje například hodnocení BBC. „*Třeba hodnocení veřejné služby, jak se promítá do výroční zprávy, hodně vychází z metodiky vypracované BBC a ta má 4 aspekty, které hodnotí a různě měří. Česká televize přejala jenom tři a to funguje 10 let.*“ Právě čtvrtý ukazatel by podle něj Česká televize měla převzít. „*BBC tam, kromě toho RQI, má ještě jako V, což je Value a hodnotí náklad. Například jeden pořad kolik má diváků a kolik stála výroba toho pořadu a pak různě na jeden kanál atd. – říkám, to je docela užitečný nástroj. Když jste ho nezařadili, proč jste ho nezařadili? Nebo neměl by být zařazen?*“ popisuje s tím, že zavedení tohoto kritéria by mohlo významně rozšířit aspekty hodnocení v případě České televize a zvýšit jeho efektivitu. „*Zdá se, že nebyl zařazen tehdy, protože samozřejmě by to byl hrozně tvrdý nástroj na posuzování efektivity, že by říkali, no tak tady ten pořad skoro nikdo nesleduje, nemá žádný význam a stojí tolik peněz, tak pak je nesmysl. Naopak třeba tady u toho pořadu to vychází hrozně efektivně, tak ho ještě posilme, protože to sleduje hodně lidí, má to super hodnocení a náklady, které na to dáváme, jsou relativně nízké,*“ (Respondent G). „*To je další z úkolů, co mám jako svůj úkol, jako jednu ze svých priorit, že bych chtěl, aby možná na příští rok do zprávy se to rozšířilo o tu hodnotu Value.*“

Tento jediný respondent by tedy rád hodnocení veřejné služby rozšířil o ukazatel Value for Money, kterým disponuje například BBC. Shoduje se tak například s výsledky studie, kde autoři posuzovali hodnocení plnění veřejné služby ČT (2015). Z jejich závěrů

mimo jiné vyplývá, že by metodiku hodnocení bylo vhodné doplnit o ukazatele hodnoty vzhledem k vynaloženým prostředkům, tedy ukazatele Value for Money (Nečas a kol., 2015, s. 10).

Jak bylo popsáno v teoretické části práce, jako optimální nástroj k hodnocení médií veřejné služby se přitom jeví právě ten model, kdy jsou v zákonech jednotlivých médií vytyčeny obecné a zastřešující požadavky na média veřejné služby, které jsou dále doplňovány a konkretizovány pomocí podzákonných norem ve formě krátkodobějších dohod mezi státem, neboli veřejností, a provozovatelem média veřejné služby (Nečas a kol., 2017, s. 6). To ale respondenti kromě tří z nich, kteří nabízejí určitou dobu, nezmiňují. Přitom například již diskutovaná BBC, která je vzorem a příkladem pro skládání účtů veřejnosti svému publiku, má takový mechanismus nastavený (Nečas a kol., 2015, s. 45).

Stejně jako v případě řízení veřejné služby, i v hodnocení nezapojují média dostatečně veřejnost. Zapojení veřejnosti do hodnocení veřejné služby je přitom podle mnohých autorů přínosné – do hodnocení by měla promítnout vnímání těch, kterým je služba určena (Nečas a kol., 2015, s. 14). Například systém veřejných konzultací provozovaný BBC by pro Českou televizi mohl být cestou, jak do hodnocení veřejné služby více promítnout vnímání příjemců (Nečas a kol., 2015, s. 14). Zapojování veřejnosti do hodnocení veřejné služby ale respondenti nezmiňují.

Trochu znepokojující pak může být skutečnost, že rozšíření a zdokonalení hodnocení veřejné služby, jak požadují například Nečas a kol. (2017, s. 18), nepožadovali členové Rady ČRo – zejména proto, že hodnocení v případě Českého rozhlasu je mnohem méně zpracované než v případě České televize.

Do hodnocení také může zasáhnout politické prostředí, vyplývá z výpovědí respondentů. Jelikož někteří z nich, jak bylo rozebráno výše, se domnívají, že někteří radní sympatizují s určitými politickými stranami a své sympatie promítají do závěrečného hodnocení. Přitom právě nezávislost a transparentnost procesu hodnocení a kontrolního orgánu, který dohlíží na plnění požadavků média veřejné služby, je jedním z nejzásadnějších faktorů v celém procesu hodnocení (Nečas a kol., 2017, s. 6). Právě proces volby členů kontrolních orgánů je ale zatížen politickým prostředím. Možná provázanost kontrolního orgánu s politickým prostředím tak podkopává důvěru v transparentní a férový proces kontroly médií veřejné služby.

2.7 Zhodnocení analytické části a doporučení pro další výzkum

Užitá metoda polo-strukturovaného rozhovoru byla pro práci přínosná. Odpovědi radních a jejich následná analýza byla schopná odpovědět na výzkumné otázky a dosáhnout zamýšlených cílů práce. Předem daný soubor otázek umožnil, že se každý respondent vyjádřil ke zkoumané problematice. Zároveň ale byl prostor na položení doplňujících otázek, které mnohdy rozšířily vhléd do fungování kontrolních orgánů médií veřejné služby a do mínění samotného respondenta.

Je ovšem na místě zmínit i několik aspektů, které by průběh výzkumu mohly zlepšit. Jedná se zejména o způsob vedení rozhovorů – kdy se respondent v některých odpovědích odchýlil od zamýšlené otázky a mohl být dříve navrácen k původnímu tématu. Rovněž bych nyní lépe stanovila strukturu rozhovoru, kde bych vynechala zejména první otázku cílicí na motivaci členů ucházet se o místo v kontrolním orgánu.

Závěry analytické části lze použít v reakci na diplomovou práci Lucie Douděrové (2016), která se v ní věnovala systému hodnocení plnění veřejné služby v případě České televize. Ta, jak již bylo zmíněno, došla k závěru, že *„jakkoli je systém hodnocení velmi zevrubný a posuzuje mnoho proměnných, není z dostupných materiálů možno zjistit, na základě čeho Rada ČT ve výsledku rozhodne o plnění či neplnění požadavků veřejné služby“* (Douděrová, 2016, s. 69). Na základě výpovědí respondentů lze tvrdit, že členové obou kontrolních orgánů tak činí zcela subjektivně, přičemž nejvíce vychází z podkladů, které jim k hodnocení veřejné služby poskytne samotné médium. Je pak záležitostí každého člena kontrolního orgánu, zda materiály pouze převezme či do nich nějakým dalším způsobem intervenuje. Zmíněná intervence ale vychází pouze z osobních znalostí, případně domněnek a citění respondenta. Lze tedy souhlasit s tvrzením Douděrové, že rada nespecifikuje, jak k závěrům ohledně plnění veřejné služby došla a jakým způsobem pracovala s daty.

Zjištění, která práce přinesla – postoje a názory členů kontrolních orgánů médií veřejné služby vůči jednotlivým zkoumaným oblastem – poskytují vůbec první vhléd do zatím neprobádané oblasti. Výzkum tohoto tématu je tak teprve na začátku a je nutné v něm pokračovat. Největším přínosem práce je poskytnutí čtenáři představy, jak vybraní členové mediálních rad vnímají zkoumané oblasti. To dává bližší vhléd do fungování rad a pomáhá pochopit jejich vystupování vůči kontrolovaným médiím. V neposlední řadě také nabízí vysvětlení, jak radní hodnotí média veřejné služby. Z výsledků práce ale nelze přesně vyvodit rozdělení členů rad podle jednotlivých názorů. K tomuto účelů by bylo zapotřebí

disponovat větším vzorkem respondentů. V této oblasti tak vidím možné další pokračování výzkumu. Potenciální autoři dalších výzkumů mohou navázat a zjišťovat také představy radních i v dalších oblastech. Zajímavé by rovněž bylo porovnat představy minulých a současných radních zvláště a pokusit se v nich identifikovat případné rozdíly a shody. Přínosné by bylo opakovat výzkum za delší časové období, například 5 nebo 10 let, a zjistit, zda se názory liší, případně jak. Budou v budoucnu vnímat členové kontrolních orgánů médií veřejné služby tyto oblasti jinak? V možném budoucím výzkumu by bylo také zajímavé zaměřit se i postoje a názory členek kontrolních orgánů – žen. Ty ale nejsou v současném složení rad přítomné. Rovněž, pokud dojde k diskutované novele příslušných zákonů, bude zajímavé sledovat chování rad a jejich vystupování v nových podmínkách.

Závěr

Cílem práce bylo popsat jednotlivé přístupy k pojmu veřejná služba, představy o konceptu veřejné služby v českém mediálním kontextu a o fungování média veřejné služby a jeho hlavních atributech, a to prostřednictvím současných i bývalých členů kontrolních orgánů médií veřejné služby – Rady ČT a Rady ČRo. Konkrétně byly zmapovány postoje a názory členů Rady ČT a Rady ČRo o roli médií veřejné služby v současné české společnosti, o hlavních úkolech těchto médií, o řízení médií veřejné služby a o vnímané potřebnosti a možnostech hodnocení plnění úkolů médií veřejné služby. Zjištění, která práce naplněním svých cílů přinesla – tedy postoje a názory členů kontrolních orgánů médií veřejné služby na jednotlivé zkoumané aspekty – poskytují vůbec první vhled do zatím neprobádané oblasti. To je zároveň největším přínosem práce. Výsledky přináší bližší vhled do fungování rad a pomáhají pochopit jejich vystupování vůči kontrolovaným médiím. V neposlední řadě také dávají vysvětlení, jak radní hodnotí média veřejné služby.

V teoretické části práce byl zprvu rozebrán pojem veřejná služba a k němu různé přístupy. Pomocí českých i zahraničních autorů zde byla přiblížena média veřejné služby, jejich úkoly i vývoj tohoto konceptu. Teoretická část práce se dále zabývala mediálním systémem České republiky, přičemž se zaměřila na jednotlivá česká média veřejné služby a stručně přiblížila jejich vývoj. V neposlední řadě se snažila o ukotvení pojmu veřejná služba v české legislativě. Nastínila rovněž koncept médií veřejné služby ve Velké Británii, konkrétně britskou BBC, která je v mnohých aspektech svého fungování považována za vzor médií veřejné služby. V další kapitole se pak věnovala hodnocení veřejné služby, kde v rámci podkapitol tento mechanismus přiblížila na třech institucích – České televizi, Českém rozhlasu a na BBC. Předposlední kapitola teoretické části práce si kladla za cíl popsat současné postavení médií veřejné služby, jejich úkoly a problémy, kterým čelí a které je ovlivňují. Nastínila také možná řešení těchto problémů. V rámci poslední kapitoly pak byly shrnuty poznatky z teoretické části a identifikovány čtyři okruhy, jimiž se diskuze odborné obce o postavení médií veřejné služby nejčastěji zabývá. Ty posloužily také jako východiska pro analytickou část.

Na teoretickou část práce navázala část analytická. Jejím cílem bylo zmapovat postoje a názory členů Rady ČT a Rady ČRo ohledně čtyř sledovaných oblastí – role médií veřejné služby v současné české společnosti, hlavních úkolů médií veřejné služby, řízení médií veřejné služby a vnímané potřebnosti a možnostech hodnocení plnění úkolů médií

veřejné služby. Toho bylo dosaženo v kvalitativním šetření za využití metody polostrukturovaného rozhovoru s osmi členy kontrolních orgánů – sedmi současnými a jedním bývalým. Konkrétně se jednalo o čtyři současné členy Rady České televize a tři současné a jednoho bývalého člena Rady Českého rozhlasu. Otázky rozhovoru byly zpracovány na základě poznatků z teoretické části práce – vycházely z představ odborné obce i legislativy, která média veřejné služby vymezuje. Výsledky byly zpracovány a následně podrobně rozebrány v kontextu současné odborné debaty ohledně náplně veřejné služby a médií veřejné služby, kterou představila teoretická část, a legislativy.

Cílem první výzkumné otázky bylo zjistit postoje a názory členů kontrolních orgánů o roli médií veřejné služby v současné české společnosti. Ty se v mnohých aspektech shodují. Všichni respondenti se shodli na přínosu médií veřejné služby a potřebnosti jejich existence. Kromě jednoho jedince se pak stejně domnívají, že média veřejné služby by měla hrát stěžejní roli v českém mediálním prostředí a zcela nejzásadnější úlohu by měla mít tam, kde nepůsobí komerční média. Média veřejné služby ale podle všech radních nemají poskytovat pouze doplňkové služby ke komerčním médiím – mají představovat samostatný a dominantní sektor mediálního trhu. Všichni respondenti rovněž vidí zásadní roli médií veřejné služby v poskytování zpravodajství a informačního servisu. Po zpravodajství většina respondentů upozorňuje na roli médií veřejné služby i v jiných oblastech – převážně menšin, vzdělávání a kultury. Rovněž se všichni respondenti shodli, že média veřejné služby mají existovat i na internetu a rozvíjet se na digitálních platformách. Rozdílné pohledy mají radní ale na to, zda by média veřejné služby měla do rozšiřování se na nové platformy investovat více finančních prostředků. Na otázku, zda by měla, odpověděla polovina radních kladně, zbylí váhali, nebo zaujali odmítavé stanovisko.

Cílem druhé výzkumné otázky bylo zjistit, jaké jsou podle radních hlavní úkoly médií veřejné služby. Dva radní přiznali, že neví, co vše veřejná služba obsahuje a jeden upozornil, že náplň veřejné služby se může měnit. Mezi hlavní úkoly médií veřejné služby nicméně všichni respondenti řadí nejprve poskytování zpravodajství. Podle explicitních vyjádření třech z nich pak zpravodajství představuje stěžejní úkol, který média veřejné služby mají vykonávat. Zároveň se ale všichni respondenti shodli na tom, že poskytování zpravodajství není jediným úkolem médií veřejné služby. Vedle zpravodajství by se pak v očích všech respondentů měla média zaměřovat zejména na oblast menšin, kultury a vzdělávání. Dva respondenti pak zmiňují vysílání pro děti, dva regionální vysílání, jeden

hovoří o podpoře českých filmů a jeden o podpoře sportu.

Cílem třetí výzkumné otázky bylo zjistit, jak radní vnímají řízení médií veřejné služby. Zde se jejich představy velmi liší. Podle poloviny respondentů je zapojování veřejnosti do řízení médií veřejné služby nedostatečné, zbylí s ním jsou víceméně spokojeni. Kromě jednoho respondenta ale radní nevidí řešení, jak veřejnost více zapojit. V zapojování veřejnosti do řízení médií vidí radní často pouze stížnosti posluchačů nebo diváků. Pět respondentů by poté uvítalo shodný nebo obdobný systém řízení veřejné služby jako má BBC. Podle většiny respondentů také řízení médií ovlivňuje nebo v budoucnu může ovlivnit nedostatek financí – financování českých médií veřejné služby považují za nedostatečné. Ti pak navrhují možná řešení zlepšení tohoto stavu – navýšení televizních a rozhlasových poplatků nebo zavedení indexace poplatků. V neposlední řadě jsou pohledy radních rozděleny na současný management médií. Téměř všichni respondenti se pak domnívají, že do řízení médií veřejné služby zasahuje politické prostředí – a to zejména tak, že do kontrolních orgánů usedají skrytí zástupci politických stran. Politický tlak lze podle některých respondentů redukovat změnou volby členů kontrolních orgánů. Mezi návrhy na tuto změnu patří vyškrtnutí spolků a sdružení jako nominujících institucí či rozvržení volby mezi Poslaneckou sněmovnu a Senát.

Cílem čtvrté výzkumné otázky bylo zjistit, jakým způsobem by měla být média veřejné služby podle radních hodnocena. Jednotlivé postoje a názory radních na tuto oblast se často zásadně liší – konkrétně pět respondentů považuje hodnocení veřejné služby spíše za dostatečné, zbylí tři v něm vidí zásadní nedostatky. Jednotliví členové se ale liší v tom, jaké oblasti považují za problematické. Podle pěti respondentů jsou pravomoci rady relativně omezené. Polovina radních pak vidí problém ve skutečnosti, že podklady pro hodnocení jim poskytuje samotné médium, které je hodnoceno. Za cílem lepšího vykonávání kontroly pak někteří radní požadují rozšíření kompetencí rad, zejména uzákonění jejich právní subjektivity. Z výpovědí respondentů vyplývá, že způsob hodnocení veřejné služby je čistě subjektivní záležitostí každého člena kontrolního orgánu, přičemž vychází hlavně z podkladů, které členům poskytne samotné médium. Jediný respondent by si pak přál hodnotící ukazatele rozšířit o ukazatel Value for Money, jakým disponuje například BBC.

Obecně lze konstatovat, že respondenti vnímají podobněji roli médií veřejné služby v současné české společnosti a jejich hlavních úkoly než jejich řízení a hodnocení. Zde mají v mnohých případech patrně odlišné představy. V odpovědích na otázku cílící na roli médií

veřejné služby respondenti nejčastěji zmiňovali působení médií veřejné služby tam, kde nepůsobí komerční média. V mnohem menší míře akcentovali jejich samostatné postavení v jiných oblastech, kde rovněž fungují soukromá média (kromě zpravodajství). To lze považovat za poměrně specifické a omezené vymezení role médií veřejné služby. Je rovněž jistým překvapením, o kolik více respondenti nadhodnocují zpravodajství oproti jiným úkolům, které média veřejné služby plní. Kromě převážného důrazu na poskytování zpravodajství, v menší míře pak na působení v oblasti menšin, vzdělávání nebo kultury, respondenti na jiné oblasti, kde by média veřejné služby měla působit a zmiňuje je odborná obec, rezignují. Jak již bylo zmíněno, vedle zpravodajství pak radní nejčastěji zmiňují působení na menšiny, méně pak oblast kultury či vzdělávání – nevysvětlují ale, jak by média v těchto oblastech měla konkrétně působit a jaké kroky by v nich měla podnikat. Respondenti dále sice vítají přítomnost médií veřejné služby na digitálních platformách, ale větší investice do této oblasti by podpořila pouze polovina z nich, což je v rozporu s představami odborné obce vzhledem k ideálnímu fungování médií veřejné služby. Rovněž nezmiňují potřebu větší definice rolí a cílů médií veřejné služby na těchto platformách v zákonech. Vzhledem k tomu, že se jedná o členy kontrolních orgánů, kteří mají kontrolovat činnost média veřejné služby, je znepokojivé, že neřeší, podle čeho mají kontrolovat.

V odpovědích radních v porovnání s legislativou chybí také několik důležitých aspektů – radní zmiňují jen některé úkoly veřejné služby, kterým se věnuje zákon. Někteří radní také neví, co přesně si pod veřejnou službou představit – to může působit značné nejistoty v tom, podle čeho a jak se rozhodují při hodnocení naplňování veřejné služby, které mají ze zákona vykonávat.

Je překvapující, že většina respondentů neuváděla možné příklady zapojování veřejnosti do řízení média veřejné služby. Zvláště, když si polovina respondentů myslí, že zapojování veřejnosti do řízení média veřejné služby je nedostatečné. Zbylá polovina si myslí, že je dostatečné, což lze pomocí několika argumentů snadno vyvrátit. Velmi znepokojujícím faktem je pak skutečnost, že do řízení médií podle respondentů zasahuje politické prostředí. Pokud by se tvrzení radních potvrdila, došlo by k popření samotné podstaty fungování médií veřejné služby – tedy, že jsou nezávislá na politickém prostředí.

Očekávala jsem rovněž, že více respondentů bude zmiňovat potřebnost rozšíření kompetencí rad zejména ve vztahu k hodnocení média, jelikož čerpají pouze z materiálů, které jim poskytne samotné médium. Znepokojivý je také proces samotného hodnocení

veřejné služby – z výpovědí radních vyplývá, že záleží pouze na materiálech, které dostanou od média, a na nich, jak se rozhodnou hodnotit veřejnou službu. I z toho důvodu by měly být oblasti hodnocení konkretizovány, stejně jako způsob hodnocení. Trochu znepokojující pak může být skutečnost, že rozšíření a zdokonalení hodnocení veřejné služby nepožadovali členové Rady ČRo – zejména proto, že hodnocení v případě Českého rozhlasu je mnohem méně propracované než v případě České televize. Rovněž také z rozhovorů vyplynulo, že ani vztahy mezi členy orgánů nejsou příliš dobré, jelikož o sobě radní mnohdy hovoří s despektem, používají urážky či jakkoli jinak projevují vzájemný negativní vztah.

Pozitivně lze označit skutečnost, že většina radních by přidala médiím veřejné služby finanční prostředky – s tímto postojem se radní shodují s představami odborné obce.

Je nutné zdůraznit, že výsledky práce nelze obecně shrnout do několika všeobjímajících tvrzení. Každý respondent samostatně vykázal různý přístup, odlišné znalosti i zájem v daných oblastech. I vzhledem k tomu, že se jedná o první výzkum zabývající se touto oblastí, shledávám za nutné pokračovat v něm. Vhodné by bylo například výzkum rozšířit na všechny současné členy Rady ČT a Rady ČRo, aby se jednalo o kompletní vzorek a tím pádem o více vypovídající výsledky vzhledem k současnosti. Potenciální autoři dalších výzkumů také mohou navázat a porovnat představy minulých a současných radních zvláště a pokusit se v nich identifikovat případné rozdíly a shody. Přínosné by bylo rovněž opakovat výzkum za delší časové období, například 5 nebo 10 let, a zjistit, zda se názory liší, případně jak. Budou v budoucnu vnímat členové tyto oblasti jinak? V možném budoucím výzkumu by bylo také zajímavé zaměřit se i postoje a názory členek kontrolních orgánů – žen. Ty ale nejsou v současném složení rad přítomné. Rovněž, pokud dojde k diskutované novele příslušných zákonů, bude zajímavé sledovat chování rad a jejich vystupování v nových podmínkách.

Summary

The aim of the work was to describe the various approaches to the concept of public service, ideas about the concept of public service in the Czech media context and the functioning of public service media and its main attributes, through current and former members of public service media control bodies – Czech Television Council and Czech Radio Council. Specifically, the attitudes and opinions of the members of the Czech Television Council and the Czech Radio Council on the role of public service media in contemporary Czech society, on the main tasks of these media, on public service media management and on perceived needs and possibilities of public service media tasks were mapped. The findings that the work brought to the fulfillment of its goals – the attitudes and opinions of the members of the public service media control bodies on the individual research areas – provide the first insight into the hitherto unexplored area. The biggest benefit of the work is the provision of an idea of how selected members of the media councils perceive the individual research areas. It also provides insight into the functioning of councils and helps to understand their behavior towards controlled media. Last but not least, it also explains how the councilor evaluates the public service media.

In the theoretical part, it first introduces various approaches to the concept of public service, introduces the public service media, their tasks and development. It also deals with the media system of the Czech Republic, focusing mainly on the Czech public service media, their control bodies and development. It also seeks to anchor the concept of public service in Czech legislation. In short, it presents the BBC as the ideal of public service media. It also discusses the evaluation of the public service in more detail on the example of Czech Television, Czech Radio and the BBC. Finally, it identifies the current position of public service media, their tasks and problems.

In analytical part of the thesis the aim was to map the attitudes and opinions of members of the Czech Television Council and the Czech Radio Council regarding four monitored areas – the role of public service media in contemporary Czech society, the main tasks of public service media, public service media management and perceived needs and possibilities of public service media tasks. This was achieved in a qualitative survey using the method of semi-structured interview with eight members of the control bodies – seven current and one former. Specifically, there were four current members of the Czech

Television Council and three current and one former member of the Czech Radio Council. During the discussion, these findings were put into the context of the current professional debate on the content of public service and public service media, which was presented by the theoretical part, and applicable legislation. It revealed matches and inconsistencies in the perceptions of councilors and the mentioned professional community and legislation. The results continue to show in some areas the same, but in others completely different, ideas of the members of the supervisory bodies.

It must be emphasized that the conclusions cannot generally be summarized in a number of overarching statements. Each respondent independently showed a different approach, different knowledge and interest in the given areas. In general, it can be stated that respondents perceive the role of public service media in contemporary Czech society in more detail and their main tasks than their management and evaluation.

Seznam zkratek

BBC – British Broadcasting Corporation

BRU – Broadcasting Research Unit

ČT – Česká televize

ČTK – Česká tisková kancelář

ČRo – Český rozhlas

ČR – Česká republika

EBU – European Broadcasting Union

EU – Evropská unie

PSP ČR – Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

Rada ČT – Rada České televize

Rada ČRo – Rada Českého rozhlasu

Rada ČTK – Rada České tiskové kanceláře

RRTV – Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

Použitá literatura

BANARJEE, Indrajit a Kalinga SENEVIRATNE, 2005. *Public Service Broadcasting: A best practices sourcebook* [online]. [cit. 13. 1. 2022]. UNESCO. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000141584>

BBC, 2022. *Licence fee and funding* [online]. ©2022 [cit. 27. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/aboutthebbc/governance/licencefee/>

BERG, Christian Edelvold, Gregory Ferrell LOWE a Anker Brink LUND, 2014. A Market Failure Perspective on Value Creation in PSM. In: *The Value of Public Service Media* [online]. Göteborg: NORDICOM. Dostupné z: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1534707/FULLTEXT01.pdf>

BREVINI, Benedetta, 2013. *Public Service Broadcasting Online: A Comparative European Policy Study of PSB 2.0*. London: Palgrave. ISBN 9781137295095.

BURRI, Mira, 2016. *Public Service Broadcasting 3.0: Legal Design for the Digital Present*. S.l.: Routledge. ISBN 9781138704725.

Česká televize, 2022. *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2021* [online]. ©2022 [cit. 27. 3. 2022]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1903.pdf?v=2&_ga=2.185728809.1639323659.1648393391-125549138.1641454404

Český rozhlas, 2022. *Výroční zpráva Rady Českého rozhlasu o činnosti Českého rozhlasu za rok 2020* [online]. ©2022 [cit. 27. 3. 2022]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/0f1879aa0ee213aa33e8791f88e236d8.pdf>

COUNCIL OF EUROPE, 2012. *Declaration of the Committee of Ministers on Public Service Media Governance* [online]. [cit. 23. 2. 2022]. Dostupné z: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cb4d4

ČULÍK, Jan, 2000. Může Česká televize významněji přispívat k rozvoji demokracie v ČR? In: *Česká televize – věc veřejná: sborník textů k diskusi o roli televize veřejné služby na počátku 21. století*. Praha: Česká televize, s. 6–15. ISBN 80-85005-31-X.

DAVIDOVÁ, Michaela, 2010. *Pojetí médií veřejné služby v prostředí nových médií: případ České republiky*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Jaroslav ŠVELCH.

DOUDĚROVÁ, Lucie, 2016. *Veřejná služba v ČR: naplňování úkolu veřejné služby na příkladu České televize*. Praha. 119 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Vlastimil NEČAS.

EUROPEAN BROADCASTING UNION, nedatováno. *Empowering Society: A Declaration of the Core Values of Public Service Media* [online]. [cit. 16. 3. 2022]. Switzerland. Dostupné z: https://www.ebu.ch/files/live/sites/ebu/files/Publications/EBU-Empowering-Society_EN.pdf

EUROPEAN BROADCASTING UNION, 2016. *Public Service Media* [online]. [cit. 22. 12. 2021]. Dostupné z: <http://www3.ebu.ch/about/public-service-media>

GRYGAR, Jiří, 2000. Televize pod veřejnou kontrolou z pohledu první Rady České televize (1992–1997). In: *Česká televize – věc veřejná: sborník textů k diskusi o roli televize veřejné služby v české společnosti na počátku 21. století*. Praha: Česká televize, s. 90–94. ISBN 80-85005-31-X.

HENDL, Jan, 2016. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. 4. vyd. ISBN 978-80-262-0982-9.

HENDY, David, 2013. *Public service broadcasting*. New York: Palgrave Macmillan. ISBN 978-0-230-23895-4.

HOLLAND, Patricia, 2003. Conceptual Glue: Public service broadcasting as practice, system and ideology. In: *Television in Transition* [online]. Cambridge, USA: MIT. Dostupné z: <https://cmsw.mit.edu/mit3/papers/holland.pdf>

JAKUBOWICZ, Karol, 2007a. Public Service Broadcasting: A Pawn on an Ideological Chessboard. In: *Media between culture and commerce*. p. 115–137. Bristol: Intellect, Changing media – changing Europe series. ISBN 978-1-84150-165-9.

JAKUBOWICZ, Karol, 2007b. Public Service Broadcasting in the 21st Century. What Chance for a New Beginning? In: *G. F. Lowe, J. Bardoel: From Public Service Broadcasting to Public Service Media*. p. 29–50. Nordicom, Goteborg University Press.

JAKUBOWICZ, Karol, 2013. *Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza*. Přeložila Svatava Navrátilová. Zlín: Radim Bačuvčík – VeRBuM. ISBN 978-80-87500-38-5.

JAKUBOWICZ, Karol, 2017. *Média a demokracie v 21. století: hledání nových modelů*. Přeložila Svatava Navrátilová. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-8449-0.

JARMARA, Tomáš, 2015. *Snaha politických stran o regulaci médií veřejné služby*. CIVILIA. Odborná revue pro didaktiku společenských věd. Olomouc: Epocha s.r.o., 6 (1), 4–15. ISSN 1805-3963.

JIRÁK, Jan, 2000. Kontrola médií veřejné služby jako interpretační problém. In: *Česká televize – věc veřejná: sborník textů k diskusi o roli televize veřejné služby v české společnosti na počátku 21. století*. Praha: Česká televize, s. 95–99. ISBN 80-85005-31-X.

KLIMKIEWICZ, Beata, 2010. *Media freedom and pluralism: media policy challenges in the enlarged Europe* [online]. Budapest, Hungary; New York: Central European University Press. ISBN 978-963-9776-73-9. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=3gNHQelx3zYC&pg=PA206&lpg=PA208&focus=viewport&dq=%25+22wiiio%22+2004&hl=cs#v=onepage&q&f=false>

Kodex České televize, 2003. [cit. 21. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

Kodex Českého rozhlasu, nedatováno. [cit. 21. 3. 2022]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

LINDLOF, Thomas R. a Bryan C. TAYLOR, 2011. *Qualitative communication research methods*. 3rd ed. Thousand Oaks, Calif.: SAGE, c2011. ISBN 978-1-4129-7473-8.

LOWE, Gregory Ferrell a Jo BARDOEL, 2007. *From public service broadcasting to public service media*. Göteborg, Sweden: Nordicom. ISBN 978-91-89471-53-5.

NEČAS, Vlastimil, Roman HÁJEK, Milan ŠMÍD a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, 2015. *Posouzení hodnocení plnění veřejné služby Českou televizí*. B.m.: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky.

NEČAS, Vlastimil, Štěpán SEDLÁČEK a Věra BARTALOSOVÁ, 2017. *Veřejná služba v mediální sféře a doporučení k postupu Rady ČRo při systematickém hodnocení veřejné služby poskytované Českým rozhlasem*. Dostupné z: https://rada.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/03833740_1.pdf

PAVLÍK, Petr a Milan ŠMÍD, 2011. *Skladba a úloha rady zastupující veřejnost u média veřejné služby a aplikace německého modelu v České republice*. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze.

RABOY, Marc, 1995. The World Situation of Public Service Broadcasting: Overview and Analysis. In: *Public Service Broadcasting: Cultural and Educational Dimensions*. Paříž: UNESCO, s. 16–52.

RABOY, Marc, 1999. *Public Broadcasting for the 21st Century*. Luton: University of Luton Press. ISBN 978-1860200069.

ROYAL CHARTER FOR THE CONTINUANCE OF THE BRITISH BROADCASTING CORPORATION, 2016. ISBN 9781474138925. Dostupné z: http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/2016/charter.pdf

REIFOVÁ, Irena, 2004. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-926-7.

Sdělení komise o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání, 2009. Brusel.

SYVERTSEN, Trine, 1999. *The Many Uses of the “Public Service” Concept* [online]. In: NORDICOM Review. Vol. 20, Issue 1, p. 5–12. Dostupné z: https://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/kapitel-pdf/31_syvertsen.pdf

ŠMÍD, Milan, 2000. *Média, internet, TV Nova a já*. 1. vyd. Praha: ISV. Média. ISBN 978-80-85866-69-8.

ŠMÍD, Milan, 2011. *Vysílání veřejné služby v zemích Evropské Unie, jeho organizace a fungování*. Praha. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/VVSEU.pdf>

ŠMÍD, Milan, 2014. *Veřejnoprávní média v zemích EU: jejich řízení a kontrola, vymezení jejich činnosti*. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: Parlamentní institut.

ŠTOLL, Martin, 2018. *Television and Totalitarianism in Czechoslovakia, from the First Democratic Republic to the Fall of Communism*. New York: Bloomsbury.

TICHÝ, Luboš, ed., 2007. *Veřejná služba v České republice, Německu, Rakousku a Evropské unii*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta. Nakladatelství Eva Rozkotová – IFEC (Beroun). ISBN 80-85889-96-3.

VÁLOVÁ, Irena, 2000. Ne vládá lůzy ani elity, ale vládá lidu. In: *Česká televize – věc veřejná: sborník textů k diskusi o roli televize veřejné služby v české společnosti na počátku 21. století*. Praha: Česká televize, s. 108–111. ISBN 80-85005-31-X. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/publikace-ct/pdf/CT_vec_verejna.pdf?_ga=2.83002582.1307113826.1650660914-125549138.1641454404

VYSLOUŽILOVÁ, Kristýna, 2020. *Legitimita médií veřejné služby v 21. století: role analýzy publika*. Praha. Disertační práce. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Vlastimil NEČAS.

Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-231>

Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-483>

Zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-484>

Zákon č. 348/1991 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-348>

Zákon č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-517>

Teze Diplomové práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Tereza Gleichová	Razítko podatelny: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;"> Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd </td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;">27-07-2021 -1-</td> </tr> <tr> <td>Čj:</td> <td style="text-align: center;">155 Příloh:</td> </tr> <tr> <td>Přidělena:</td> <td></td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	27-07-2021 -1-	Čj:	155 Příloh:	Přidělena:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		27-07-2021 -1-							
Čj:		155 Příloh:							
Přidělena:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2020/2021									
E-mail diplomantky/diplomanta: gleichovat@seznam.cz									
Studijní obor/forma studia: Žurnalistika/prezenční									
Název práce v češtině: Náplň veřejné služby v ČR: veřejná služba očima členstva Rady České televize a Rady Českého rozhlasu									
Název práce v angličtině: The Content of Public Service in the Czech Republic: Public Service through the Eyes of the Membership of the Czech Television Council and the Czech Radio Council									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezi) LS 2021/2022									
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): <p>Z hlediska mediální teorie je pojem veřejná služba odbornou veřejností vázán na média veřejné služby. Těmi v České republice jsou Česká televize, Český rozhlas a Česká tisková kancelář (ta bude nicméně z důvodu specifického předmětu své činnosti, zaměřuje se primárně na obchodní klienty, kterým poskytuje služby za úplatu, v analytické části práce vynechána). Náplň veřejné služby a hodnocení poskytování veřejné služby jsou předmětem odborné diskuse, ale i debaty mezi širokou veřejností. Dosavadní zpracování tématu poskytuje odpovědi především na otázky týkající se definice veřejné služby, její náplně, změn chápání pojmu „veřejná služba“ a jeho vývoje (Lowe a Bardoel, 2007; Jakubowicz, 2017; Raboy, 1999; Hendy, 2013). Věnuje se i roli médií veřejné služby v současných demokratických společnostech (Jakubowicz, 2017; Raboy, 1999). Pojetí náplně veřejné služby ze strany autorů se ale liší – někteří definují parametry veřejné služby konkrétně (Raboy, 1999; Syvertsen, 1999), jiní obecně (Banarjee a Seneviratne, 2005). Tématem veřejné služby se zabývají i obhájené kvalifikační práce.</p> <p>Na média veřejné služby dohlíží kontrolní orgány. Ty prostřednictvím svých členů uplatňují právo veřejnosti na kontrolu činnosti příslušných médií. Jedním z úkolů je dohlížet na plnění veřejné služby – ta je v českém prostředí definována legislativními normami (zákon č. 483/1991 Sb. o České televizi, zákon č. 484/1991 Sb. o Českém rozhlasu, zákon č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání, úkolům veřejné služby se věnuje také Kodex ČT a Kodex ČRo), v některých bodech ale obecně a neurčitě – chybí například přesné a konkrétní vymezení jednotlivých úkolů a jejich konkrétních cílů pro každou službu a cílovou skupinu (Jakubowicz, 2017; Lowe a Bardoel, 2007; Nečas et al., 2017). Podle Douděrové jsou například požadavky stanovené v zákoně o České televizi velmi obecné a kritéria stanovaná Kodexem ČT často nereflktují aktuální problémy (2016). Náplň veřejné služby je tedy do značné míry záležitostí subjektivního názoru a hodnocení člena kontrolního orgánu, ale i veřejnosti. Hodnocení veřejné služby vyplývá i z těchto norem, nicméně z konstatování různých autorů vychází, že je komplikované, a právě proces finálního rozhodnutí v oblasti náplně veřejné služby Radou ČT je podle zjištění Douděrové problematický (2016). Dosavadní poznatky neodpovídají na otázku, co si pod náplní veřejné služby představují členové kontrolních orgánů. To je přitom zásadní, pokud usilují o pochopení kroků kontrolních orgánů vůči médiím veřejné služby.</p>									
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Navrhovaná diplomová práce si klade za cíl popsat jednotlivé přístupy k pojmu „veřejná služba“ a									

představy o konceptu veřejné služby v českém mediálním kontextu, a to prostřednictvím současných i bývalých členů kontrolních orgánů médií veřejné služby – Rady ČT a Rady ČRo. Podle Tichého je přítomnost veřejné služby ve společnosti nezbytná (2017). Existence médií veřejné služby je přítomností mnohými autory považována za zásadní (Jakubowicz, 2017; Hendy, 2013; Just, 2000). Téma veřejné služby a její náplň jsou odborně zpracovány (Raboy, 1999; Syvertsen, 1999; Banarjee a Seneviratne, 2005). Díky konkrétním parametrům veřejné služby zpracované i těmito autory spolu s legislativou, která náplň veřejné služby definuje, sestavím otázky určené členům kontrolních orgánů. Ti se dlouhodobě účastní fungování těchto institucí a jejich rozhodnutí na ně mají dopad. Veřejnou službu také hodnotí. Pro hodnocení médií veřejné služby je přítomností zásadní autonomie kontrolního orgánu a transparentnost celého procesu (Lowe a Bardoel, 2007). Nezbytné je přítomností podle autorů jasně vymezit úkoly, které jsou hodnoceny. Právě proces finálního rozhodnutí v oblasti náplně veřejné služby na příkladu Rady ČT je podle zjištění Douďerové problematický (2016). Pokud chceme pochopit kroky kontrolních orgánů médií veřejné služby, je zásadní zjistit, jak sami jejich členové veřejnou službu vnímají. Uskutečněny budou rozhovory se současnými i bývalými členy Rady ČT a Rady ČRo, jejichž cílem bude zjistit představy členstva o fungování média veřejné služby a jeho hlavních atributech – co konkrétně je pro radní náplň veřejné služby, jaké jsou podle nich hlavní úkoly médií veřejné služby a jak souvisí s digitální současností.

Výzkumná oblast: Pojetí konceptu média veřejné služby u členů kontrolních orgánů – Rady ČT a Rady ČRo. Metodou budou polo-strukturované rozhovory se současnými i bývalými členy Rady ČT a Rady ČRo.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod

- představení tématu (pozice a význam veřejné služby v českém mediálním prostředí), cíle práce

2. Teoretická část

- pojem „veřejná služba“ a k němu různé přístupy
- vývoj konceptu veřejné služby
- hodnocení veřejné služby
 - hodnocení veřejné služby u České televize
 - hodnocení veřejné služby u Českého rozhlasu
 - hodnocení veřejné služby na příkladu cizích zemí
- česká veřejnoprávní média a jejich kontrolní orgány
 - Česká televize
 - Český rozhlas
- současné postavení a problémy veřejnoprávních médií

3. Analytická část

- **Metodologie:** výzkumné cíle, výzkumné otázky, metoda zkoumání, vymezení analyzovaných dat
- výsledky výzkumu
- limity výzkumu
- diskuze

4. Závěr

- shrnutí získaných poznatků a závěrů, hlavní oblasti a názory na náplň veřejné služby mezi členy Rady ČT a Rady ČRo

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Současní i bývalí členové a členky Rady České televize a Rady Českého rozhlasu.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Kvalitativní výzkum – polo-strukturované rozhovory.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

- BANERJEE, Indrajit a Kalinga SENEVIRATNE. *Public Service Broadcasting: A best practices sourcebook* [online]. 1st ed. B.m.: UNESCO, 2005. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000141584>
- Kniha publikovaná pod záštitou UNESCO poskytuje možné shrnutí debat o úloze a budoucnosti veřejnoprávního vysílání. Popisuje základní koncepty veřejnoprávního vysílání ve vztahu k právním, regulačním, finančním a dalším aspektům. Dále poskytuje informace o klíčových pojmech veřejnoprávního vysílání. V knize jsou čtenáři nabízeny klíčové charakteristiky veřejnoprávního vysílání, rovněž tak je veřejnoprávní vysílání odlišeno od ostatních druhů vysílání.
- Česká televize – věc veřejná: sborník textů k diskusi o roli televize, veřejné služby na počátku 21. století. Praha: Česká televize, 2000. ISBN 80-85005-31-X.
- Sborník textů vydaných k příležitosti konference uspořádané v Kongresovém centru Praha v listopadu 2010. Texty sloužící k diskusi o roli televize veřejné služby v české společnosti na počátku 21. století.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
- Autor ve své knize dává návod, jak na kvalitativní výzkum – metody, jejich kódování, vyhodnocování a interpretaci. Rovněž autor poskytuje historický exkurz, jehož předmětem je také stručná charakteristika jednotlivých škol a teorií. Autor výklad doplňuje praktickými ukázkami a příklady.
- HENDY, David. *Public service broadcasting*. New York: Palgrave Macmillan, 2013. ISBN 978-0-230-23895-4.
- Britský profesor médií a komunikace David Hendy se ve své knize zabývá veřejnoprávním vysíláním, na jehož význam klade důraz. V jednotlivých kapitolách zkoumá vývoj veřejnoprávního vysílání a blíže rozebírá jeho problémy. Důraz klade také na opodstatněnost veřejnoprávního vysílání v současném světě.
- JAKUBOWICZ, Karol. *Média a demokracie v 21. století: hledání nových modelů*. I. vydání. Přeložila Svatava NAVRÁTILOVÁ. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8449-0.
- Shrnutí celoživotního profesního i osobního zaměření na vztah médií a společnosti polského politologa a mediologa Karola Jakubowicze. V prvních kapitolách autor sleduje vývoj demokracie a její krize, dále popisuje krizi médií. Pozornost nadále věnuje demokratizaci médií a médiím veřejné služby.
- LINDLOF, Thomas R. a Bryan C. TAYLOR. *Qualitative communication research methods*. 3rd ed. Thousand Oaks, Calif.: SAGE, c2011. ISBN 978-1-4129-7473-8.
- Autoři v knize provázejí čtenáře kvalitativním výzkumem – od přípravy výzkumného projektu, metod sběru dat, jejich analýzy a interpretace – až po sepsání závěrečné zprávy. Rovněž autoři představují trendy, které ovlivňují kvalitativní výzkum.
- LOWE, Gregory Ferrell a Jo BARDOEL. *From public service broadcasting to public service media*. Göteborg, Sweden: Nordicom, 2007. ISBN 978-91-89471-53-5.
- Sborník příspěvků je výstupem nizozemské konference, jejíž předmětem byly změny v podobách a fungování veřejnoprávního vysílání v 21. století. Tématem byl především přechod od veřejnoprávního vysílání ke konceptu médií veřejné služby.
- PAVLÍK, Petr a Milan ŠMÍD. *Skladba a úloha rady zastupující veřejnost u média veřejné služby a aplikace německého modelu v České republice*. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, 2011.
- Studie vzniklá na základě objednávky odboru médií a audiovizie Ministerstva kultury České republiky zhodnocuje problematiku ustavování a funkcí rady zastupující veřejnost u média veřejné služby a možnosti zavedení německého modelu v České republice.
- RAYBOY, Marc. *Public Broadcasting for the 21st Century*. Luton: University of Luton Press, 1999. ISBN 978-1860200069.
- Kniha popisuje vývoj a pojetí chápání vysílání v různých částech světa. Zaznamenává přechod od televizi národních kultur k multikulturalismu v mediálních obsazích a s tímto trendem spojené institucionální změny funkcí médií veřejné služby.
- SYVERTSEN, Trine. *The Many Uses of the "Public Service" Concept* [online]. In: NORDICOM Review, 1999. Vol. 20, Issue 1, p. 5–12. Dostupné z: https://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/kapitel-pdf/31_syvertsen.pdf
- Autorka se ve svém článku zabývá rolí konceptu veřejné služby v masové komunikaci. Koncept veřejné služby jako takový zaujal podle autorky ústřední místo ve fungování masových médiích.
- TICHÝ, Luboš, ed. *Veřejná služba v České republice, Německu, Rakousku a Evropské unii*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta. ISBN 978-80-85889-96-3.
- Autor se v publikaci zabývá pojetím a postavením veřejné služby v jednotlivých jmenovaných zemích. Rozebírá pojem veřejné služby, jeho vývoj a právní úpravu, zaměřuje se také na budoucnost veřejné služby.
- Diplomové a disertační práce k tématu** (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách)

za posledních pět let)

DANĚK, Viktor. *Diskuze o legitimitě České televize jako médiu veřejné služby v českém tisku*. Praha, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Jan JIRÁK.

DAVIDOVÁ, Michaela. *Pojetí médií veřejné služby v prostředí nových médií: případ České republiky*. Praha, 2010. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Jaroslav ŠVELCH.

DOUDĚROVÁ, Lucie. *Veřejná služba v ČR: naplňování úkolu veřejné služby na příkladu České televize*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Vlastimil NEČAS.

ULRICHOVÁ, Olga. *Úkoly a postavení České televize*. Praha, 2012. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra správního práva a správní vědy. Vedoucí práce Vladimír VOPÁLKA.

VYSLOUŽILOVÁ, Kristýna. *Legitimita médií veřejné služby v 21. století: role analýzy publika*. Praha, 2021. Disertační práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Vlastimil NEČAS.

Datum / Podpis studenta/ky

18. 7. 2021

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám. Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

PhDr. Vlastimil Nečas, PhD. 18. 7. 2021

..... Datum / Podpis pedagoga

Příjmení a jméno pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTIŠKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Otázky k rozhovorům

Příloha č. 2: Seznam současných členů Rady České televize a Rady Českého rozhlasu
(aktuální k 27. 4. 2022)

Příloha č. 3: Žádost o rozhovor

Příloha č. 4: Přepis rozhovoru – Respondent A

Příloha č. 5: Přepis rozhovoru – Respondent B

Příloha č. 6: Přepis rozhovoru – Respondent C

Příloha č. 7: Přepis rozhovoru – Respondent D

Příloha č. 8: Přepis rozhovoru – Respondent E

Příloha č. 9: Přepis rozhovoru – Respondent F

Příloha č. 10: Přepis rozhovoru – Respondent G

Příloha č. 11: Přepis rozhovoru – Respondent H

Příloha č. 1: Otázky k rozhovorům

- 1) Jaká je vaše motivace pro výkon funkce člena kontrolního orgánu média veřejné služby?
- 2) Jak vnímáte svoji roli jako radního?
- 3) Jaké jsou podle vás hlavní úkoly rady?
- 4) Jaká je role médií veřejné služby v současné české společnosti?
- 5) Jaká je role médií veřejné služby v informačně přesyceném prostředí? Jaká je role médií veřejné služby v souvislosti s existující nabídkou komerčních médií?
- 6) Jaké jsou podle Vás hlavní úkoly médií veřejné služby? Co z úkolů veřejné služby považujete za důležité?
- 7) Jak se stavíte k existenci médií veřejné služby na digitálních platformách? Jak vnímáte roli médií veřejné služby v éře síťových médií? Domníváte, že by měla média veřejné služby provozovat zpravodajské weby – konkrétně iRozhlas a zpravodajský web České televize? Mohou si média veřejné služby rozšiřování na různé platformy obhájit?
- 8) Měla by ČT a ČRo vynakládat větší finanční prostředky do rozšiřování se na nové platformy?
- 9) Jakým způsobem se veřejnost zapojuje do řízení médií veřejné služby? Je to dostatečné? Vnímáte trend, kdy se veřejnost více zapojuje do řízení médií veřejné služby (např. v případě v BBC)? Je problém, že v českém prostředí nic takového není?
- 10) Ocenili byste větší flexibilitu při stanovování úkolů veřejné služby – reflektujete problém, že zákon je velmi nepružný a neumožňuje hýbat s náplní veřejné služby podle aktuálních potřeb?
- 11) Je hodnocení veřejné služby z vašeho pohledu dostatečné? Podle čeho se rozhodujete, když hodnotíte plnění veřejné služby?
- 12) Jak se stavíte ke způsobu volby členů mediálních rad? Jaký jiný způsob byste případně navrhovali?
- 13) Jak se stavíte k finanční situaci médií veřejné služby? Jaká jsou možná řešení případného nedostatku financí médií veřejné služby?

Příloha č. 2: Seznam současných členů Rady České televize a Rady Českého rozhlasu
(aktuální k 27. 4. 2022)

Rada České televize

Pavel Matocha, předseda
Pavel Kysilka, místopředseda
Jiří Šlégr, místopředseda
Román Bradáč, člen
Martin Doktor, člen
Vladimír Karmazín, člen
René Kühn, člen
Tomáš Samek, člen
Lubomír Veselý, člen
Ilja Racek, člen

Rada Českého rozhlasu

Miroslav Dittrich, předseda
Tomáš Kňourek, místopředseda
Vítězslav Jandák, člen
Zdeněk Mahdal, místopředseda
Jan Krůta, člen
Marek Pokorný, člen
Ondřej Matouš, člen
Jiří Šuchman, člen
Jaroslav Šebek, člen

Příloha č. 3: Žádost o rozhovor

**FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD**
Univerzita Karlova

Vážený pane (jméno),

obracím se na Vás s prosbou o spolupráci při výzkumu, který se věnuje představám současných a bývalých členů Rady ČT a Rady ČRo o médiích veřejné služby. Výzkum je součástí magisterské diplomové práce, na které pracuji jako studentka oboru Žurnalistika na Institutu komunikačních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy. Vedoucím diplomové práce je dr. Vlastimil Nečas.

Cílem mého výzkumu je zjistit názory a postoje členů kontrolních orgánů médií veřejné služby na koncept veřejné služby a současné postavení médií veřejné služby v České republice.

Vzhledem k Vašemu současnému členství v Radě ČT/Rady ČRo si Vás dovoluji oslovit s žádostí o rozhovor. Preferuji osobní setkání, ale možná je také online forma. Bylo by možné rozhovor uskutečnit dne (datum a čas)? Pokud by Vám termín nevyhovoval, navrhněte prosím jiný. Časově se Vám přizpůsobím.

Veškeré získané informace jsou anonymní a budou použity pouze pro potřeby diplomové práce.

Předem děkuji za Vaši odpověď.

Tereza Gleichová

studentka 2. ročníku magisterského oboru Žurnalistika, Fakulta sociálních věd UK

Když se zeptám úplně ze začátku na vaši motivaci v Radě Českého rozhlasu působit – jaká byla? Jaké jsou vaše zkušenosti s působením v radě, co si z toho odnášíte?

To je hodně otázek v jedné. Možná ta motivace byla daná nějakou znalostí toho prostředí primárně, protože jsem spíš znal rozhlas z hlediska lidí v rozhlase, pracovníků i jako host v rámci své odbornosti. Tak člověk nahlédl maličko do kuchyně. Asi by mě nenapadlo samo o sobě jít do rady rozhlasu – spíš to byla vlastně záležitost kolegů v rozhlase, když se převolovaly rady, jestli to nezkusit. Takže ta motivace byla daná jistou znalostí toho prostředí. Myslím v té době mě vůbec nenapadlo něco jako rada televize a podobně, časy se mění. A to je jedna věc. A druhá věc je ta obecná zkušenost z té rady, možná to bude znít divně, ale rada rozhlasu je příliš malá. To je tak malý orgán, který fakt závisí na několika málo vztazích a vlastně je to zase otázka, že ty mezilidské vztahy tam hrají strašně velkou roli, ať už v motivaci lidí – takže to jedna věc. Devítičlenná rada – takhle maličká rada může mít velký problém velmi zapouzdřeného prostředí, kdy stačí vlastně velmi málo na nějaké vzájemné přehlasování a vyjednávání a tak dál. To je jeden moment, který určitě je důležitý. A pak spíše obecný princip zkušenosti práce v té radě – ona ta míra, jak je rada vlastně definovaná, co má dělat – já jsem vždycky byl v šoku, když se dělala slyšení ve Sněmovně, s čím lidé jdou do rady rozhlasu nebo televize, že vlastně vůbec neví, ani si nepřečetli zákon. Prostě neví roli – je to jako: sedneš si do rad, dostaneš třicet tisíc, když bude něco potřeba, vyřídíš to s ředitelem. Pardon jako. Tenhle způsob motivace nebo fungování mě fascinuje, protože tady je ten manévrovací prostor relativně omezený – vy máte dosah na samotné vedení rozhlasu, odvolat, jmenovat ředitele, hlídat věci stížností, předkládat Sněmovně výroční zprávu, která má být tím zrcadlem a vlastně diskutovat se zástupci lidu o tom, jak to médium funguje. Ale to jsou hranice. Vlastně vy nemáte ingerovat do přímých věcí vysílání, teze o tom, jak se radní budou věnovat tu vzdělávání, tu kultuře, smí vůbec? To je ta veřejnoprávnost – oni mají spíš něco jako hlídat, než by to měli sami nastavovat. A to já vidím jako hlavní nebo jeden z hlavních problémů, který tam je. A pak druhý problém, který jsem si asi prožil teda – ta rada je svým způsobem závislá na tom samotné médiu – prostě rada rozhlasu si musí definovat rozpočet, který jde z rozpočtu ČRo. Když chtěla dělat za mě nějaké analýzy, tak si vlastně musela složitě jednat s vedením rozhlasu, které má zároveň hlídat, jestli jí dá rozpočet na to, aby si zpracovala analýzy. Čili jako nesamostatnost fungování, jak je to definováno samozřejmě zákonem z devadesátých let, kdy se nejedná o nějakou samostatnou jednotku, ale je to takový zvláštní kočkopes. Tak to je jedna věc – jisté závislosti i rozpočtové. Pak si myslím, že jako druhá míra závislosti na té samotné rozhlasové instituci jsou právě vztahy s tím vedením, kdy samozřejmě v rámci osobních vztahů běžného fungování tam dochází k takovému srůstání vztahu, kde je hranice kontrolního orgánu a toho, že rada je vlastně společně s tím vedením. To je vždycky nebezpečí. Samozřejmě nějaký radní víc, někdo méně, někdo je kritičtější, někdo se začne kamarádit – prostě to je zase o osobních vztazích. Zároveň ta rada je z hlediska konkrétního radního naprosto neodpovědná, prostě jako špatně jim schválím rozpočet, nic se nestane, řeším odvolání nějakých šéfredaktorů, poškodí to veřejnoprávnost? Kdo to definuje – to je

jak Yetti, všichni o tom mluví, nikdo to neviděl. Takže to je spousta problémů v rámci toho, že ono se to tváří jako téměř výkonný orgán. A je to takový neformální hlídač a ještě, když se skamarádí s vedením, tak ani nehlídá.

Na to jsem se právě chtěla zeptat, jak vnímáte tu svoji roli jako radního. Jestli vám svým způsobem chybí i konkrétnější zákon, když jsme třeba u té služby veřejnosti, tak jaká je ta role a jestli vám nechybí pevnější opora v zákoně.

Opora v zákoně asi chybí z hlediska, řekněme, nějaké reálné pravomoci té rady nebo radních směrem k tomu obsahu. Ale to je ta jedna hranice, kdo teda pak ten rozhlas bude řídit – jestli ta rada, která bude říkat, že má být víc náboženského vysílání a méně jiného. Myslím, že proto zákonodárce byl tak obecný. Čím větší konkretizace, tím začne ta debata – je pořád stejná, je to o tom, kde je hranice mezi Sněmovnou, radou a vedením veřejnoprávního média. A do jaké míry je ta rada exekutivní nebo ne. Já myslím, že rozhodně v zákoně chybí třeba ta opora v té odpovědnosti radních, prostě ve chvíli, kdy máme odpovědnost za rozpočet a nemá ji jenom to vedení instituce. No tak, když něco uděláme špatně, tak bychom mohli být pohnáni k odpovědnosti – tohle by mohlo fungovat stejně. Ale jsem větší skeptik vůči té definici veřejnoprávnosti ve smyslu, co má v té radě být napsáno přesněji, aby věděla, co hlídá. To vlastně sám nevím... nebo ani po té zkušenosti si tím nejsem úplně jist. Spíše mi jde o nějakou míru pravomocí. V uvozovkách – třeba mít exekutivnější dosah na některá rozhodnutí generálního ředitele ve chvíli, kdy se tam odehrávají nějaké fatální přešlapy, personální přehmaty a tak dál – tam je to o nalezení nějaké síly té rady – to bych si v nějaké legislativní formě dovedl představit, takhle je to kromě vyhrožování odvoláním ředitele dost bezzubé.

Když jsme byli u té veřejné služby jako takové – tak jsou samozřejmě nějaké parametry v zákoně, ale co vy vnímáte jako to zásadní? Co vlastně – jaké hlavní úkoly médií veřejné služby vy vnímáte, že jsou?

Já to pořád беру tak, že zredukovat, vydestilovat veřejnoprávní službu na zpravodajství – tak to je takový čistě jenom úzký focus na to, co to médium vlastně dělá. Nehledě na to, že i komerční média můžou mít investigativní zpravodajství, které plní tu roli. Samozřejmě jiným směrem. Ale veřejnoprávnost, nebo ta veřejná role, je opravdu v mnohem širším záběru věcí, které by se neměly ztrácet v tom veřejném prostoru jenom proto – teď to řeknu škaredě – že nejsou komercializovatelné. A to je dobře – zase se dostaneme ke kultuře, vzdělávání, menšinám, náboženství, ale to je ta veřejná role. Jako, aby se neztratilo nic z toho, co v té společnosti je nebo se nějak rozvíjí nebo se někoho týká, aniž by to bylo, řekněme, zpoplatněno v rámci komerčního využití a reklamy.

Takže vnímáte tu roli médií veřejné služby spíše jako nějakou doplňkovou teda k médiím komerčním, protože teď jsme v současnosti, kdy existuje spousta médií vlivem digitalizace a vlastně mnoho lidí tvrdí, že média veřejné služby nejsou už v současné době potřeba. Kde je ta jejich role v současnosti?

Já myslím, že jejich role – jednak se dynamicky proměňuje, že dokonce i ty nové internetové a v rámci informačních technologií platformy mnohdy mají v sobě docela vysokou kvalitu včetně znaku veřejnoprávnosti – to jako určitě ano, ale neřekl bych, že se to doplňuje, ale spíše, že jsou tady pro to, aby se něco neztrácelo. Takový orientační bod – aby se nezredukovala, samozřejmě nechci být moc filozofický – ale, aby se vlastně to informační prostředí, ať už mediální a nemusí být jenom zpravodajské, nezredukovalo na jakoukoli formu zábavy. Jakoby ono má pobavit i to veřejnoprávní médium – má to v té své definici, ale my jsme ve světě, který je prostě rychlý, který je zábavný, který je komerční. A všechno ostatní, co propadává tímhle sítím by možná nepřežilo, pokud by tady nebylo médium veřejné služby. Nehledě potom na to, že když to zdestiluji úplně jinam – médium veřejné služby je tady mimo jiné pro krizové situace a tam, kde třeba rozhlas sehrával zásadnější roli byly povodně, ať už 1997 nebo 2002, kdy rozhlas se stává nositelem té veřejné informace.

Tak v současné době máme koronavirou krizi. Vnímáte třeba i tu roli Česká televize a Českého rozhlasu právě v zabránění panice, dezinformacím, misinformacím?

Myslím, že je tam velká snaha, ale nechci být zase kritický k tomu zpravodajství České televize. Jako je tam ohromná práce třeba na nějaké osvětě, ale na druhé straně prostě i ona naběhla, a to je fakt jako marginální téma, i ona naběhla na něco, čemu říkám covidová kalkulačka. Kde prostě nejdříve zkonfrontujeme společnost, kolik je nemocných, mrtvých, hospitalizovaných a pak se budeme věnovat zprávám. Mám pocit, že zpravodajství by nemělo být jen covidová kalkulačka.

Když jsme byli u té digitální současnosti a vlastně síťových médiích jako takových, jak se stavíte k existenci médií veřejné služby na těchto platformách? Dovedete obhájit právě třeba iRozhlas nebo web České televize?

To je zase to, že buď budeme zákonně formalistní a v roce 1991, když někdo maloval zákony, tak si ani nepředstavoval, že tady něco poběží v drátech. A pak je otázka, že legislativa většinou bude kulhat za realitou. To je další věc – ale ta média se přizpůsobila za mě velmi dobře. To by muselo být v souboji právníků, mediálních domů, co má nebo nemá dělat televize, jestli si smí vlastně za ten veřejný peníz, co vybírá od občanů vůbec dovolit dělat tyhle služby. Já myslím, že na tohle se dívám z hlediska fakticity než legislativy – iRozhlas je vlastně úžasné médium, které se rozeběhlo velmi dobře. Televize i v rámci toho digitálního prostoru zvládá třeba ty výukové věci v covidu – ukázala, že vlastně tohle funguje skvěle. Takže já tam nějaký fatální problém nevidím. Spíše je to prostě klasika – jsme v roce 2022, nejsme v roce 1991 – to je několikagenerační proměna a zase ten zákon je svým způsobem stabilní, protože sáhnout do mediálních zákonů je vždycky velká bouřka a teď

bude taky, pokud se budou měnit volby rad, takže jako ne všechny změny jsou vždycky k lepšímu.

Rozumím. Nicméně souhlasíte s existencí médií veřejné služby v internetovém prostředí?

Jednoznačně ano. Pokud by zákonodárce, když bude měnit zákony o volbách rad, ve smyslu Sněmovny a Senátu přidal jednu větu o digitálních platformách jako veřejnoprávních médií, asi se nic nestane.

Myslíte si, že by na to mělo být vyčleněno více finančních prostředků?

Já si myslím, že ano, protože nevalorizace tohoto veřejného poplatku už je docela mimořádná, u toho Rozhlasu je to vidět hodně, je to směšné svým způsobem. Je to směšné. Ale zároveň je to politikum, kdy samozřejmě veřejnoprávní média jsou pod palbou nějaké části politického spektra, které z nich dělají spíš hráče na něčí straně a je to velmi složité. Takže v případě poplatku jde věcnost stranou, byť si myslím, že by se měl zvednout.

Když jsme u tohoto informačně přesyceného prostředí, vy už jste to nakoušl, že ta média vnímáte jako svým způsobem orientační bod – je to opravdu ten orientační bod? Měla by tady existovat za tím účelem pomoci se tomu občanovi nebo člověku zorientovat?

Já si myslím, že jednoznačně ano. Protože pak už bychom museli rezignovat na úplně všechno. On je samozřejmě rozdíl té hranice – proto používáme veřejnoprávní a ne státní. Protože státní televize a státní rozhlas – to jsme trochu v jiném systému a jiném režimu. Pro lidi je Československá televize v roce 1988 podobně jako Jakub Železný ve Zprávách Dnes. Protože jsou tak zvyklí a říkají: „No, oni zase dělají pro tenhle režim.“ Ten pojem režim, který se v této souvislosti používá, je historicky vtipný. Ale podle mě jsme v situaci, kdy nám těch orientačních bodů ve společnosti zmizelo docela dost. A nechci říkat, že byly nějaké zlaté časy – žádné nebyly. Ale vlastně my jsme v chaosu informačního přehlcení a pokud někdo tady má držet alespoň základní kvalitu, základní orientaci v čase a prostoru a neutralitu, tak prostě kdo jiný než veřejnoprávní médium. Nedovedu si představit nic jiného, protože u toho komerčního média – to se může tvářit také investigativně, ale pořád je to postaveno na jiném principu.

Zaměřila bych se teď na řízení veřejné služby. Příkladem bývá dávána BBC, která uzavírá tzv. dohody. Chybí vám nějakým způsobem třeba flexibilnější stanovování cílů veřejné služby, aby právě mohly reagovat na současné prostředí, nebo to vnímáte, že je to naopak v pořádku – to, jak to definuje zákon?

Je to o hledání hranice. Každé vymezení působnosti nebo aktualizace vymezení působnosti tady v našem historickém prostředí s historickou zkušeností zavání tou státní politikou, a

když to bude rada, ale pořád jmenovaná Sněmovnou a rada třeba bude jednou za tři roky určovat priority zpravodajství, aktuality, stavu společnosti – no tak to přesně té části společnosti v hlavách způsobí, ale tak to řídí politici nebo to řídíte rozhlas. Ta média v těch devadesátých letech byla v dobrém objetí svobody ve smyslu dají-li co nejširší mantinely, aby tady nebylo státní zřízení – jo to je nějaká až filozofická myšlenka nad tím. Na druhou stranu se ten svět tak dynamicky mění, že nějaká ingerence tohoto typu by byla vhodná – otázka, kde ji najít, ale spíše bych si dovedl představit, že si rada stanoví, že podobné aktualizace bude předkládat vedení té instituce a třeba je bude trošku směřovat, v jakých oblastech si představuje, že se tímto vedení bude zabývat a bude se o tom s ní bavit. Takže, asi bych nesahal do zákona, nevymezoval bych to přímo, nechal bych to stejně. Já jsem pravdu skeptický k tomu dát v téhle zemi Sněmovně a radám o trochu více pravomocí tímhle směrem – zase je to o lidech a zkušenostech tady. Pokud budeme mít tradici anglosaského světa v BBC, ale my jsme ve střední Evropě.

Možná k tomu zapojování veřejnosti do řízení média veřejné služby. Domníváte se, že to dělají naše média veřejné služby – pomíneme-li ČTK – dostatečně? Nebo by měla řízení s ní více konzultovat?

Já si myslím, že to v podstatě až na formální kroky nečiní vůbec. To je moje přesvědčení. Já nemám zkušenost z televize, ale konkrétní zkušenost z Českého rozhlasu – v kombinaci jako stížností a několika permanentních stěžovatelů a kombinaci nějakého zapojování spíš třeba focusových skupin vůči něčemu – ano, to tak jako je, když se řeší třeba zpětná vazba. Ale vysloveně jako systematické, průběžné a opravdu funkční zapojování veřejnosti – to je prostě neexistující stav.

Máte nějakou představu, jak by to mělo fungovat – jestli by mělo a jak?

Priznám se, že nemám nějaký geniální plán a zároveň jsem maličko – možná ale to je kombinace toho, že jsem historik posledního století, jsem trošku skeptik vůči míře, jak to říct slušně – pasivity této společnosti. Buď to bude záležitost prostě účelového vstupu některých, kteří to chtějí sami modelovat, ale v uvozovkách normálního, prostého, a nemusí být prostý z hlediska inteligence, a normálního člověka bez zájmu v tom médiu dobrat k tomu, aby se měl vlastně věnovat zpětné vazbě zrovna v tomhle, proč? On nebude mít ten důvod. Myslím si, že nemáme prostředí, které by bylo vnitřně kultivované pro tuhle zpětnou vazbu.

Přesunula bych se k hodnocení. Vy jakožto kontrolní orgán jste odevzdávali výroční zprávu o činnosti, kde jste nějakým způsobem hodnotili veřejnou službu. Je to hodnocení dostatečné? Změnil byste na něm něco?

Já bych na něm změnil hodně, ale to souvisí s tím, že ta rada nemá žádný aparát. Kapacita rady je nějaká, každý má svoje zaměstnání, každý tam funguje nějak. Reálné podklady pro výroční zprávu dělá ta instituce. Z Českého rozhlasu, jak funguje ta výroční zpráva – prostě

z Českého rozhlasu přijde 200 stran nějakého textu, který bude hodnotit podle struktury z minulosti veřejnou službu, konkrétní regionální stanice zpravodajství, inovace, iRozhlas apod. Radní se shodnou, že každý si rozdělí nějakou část, kterou zpracuje kriticky – takže každý po svém spíše udělá buď editaci, nebo se doptá, nebo se mu tam něco nezdá – dobře, to už je nějaká míra zpětné vazby. Než se to složí dohromady, jeden člen rady – většinou předseda nebo místopředseda – je pověřen kompletací těch jednotlivých částí výroční zprávy. Pak se to zedituje a předává Sněmovně. Čili vy vlastně máte nějaký základní stupeň, kdy jste závislí z 90 % na tom, co vám řekne ten rozhlas sám a následně teprve děláte, a to jsem optimista z 10 % práci, když má třeba kritičtější pojem nebo vás zajímá nějaké téma, jste v něm hlouběji. Mně tam chybí třeba mezistupeň – dobře, je asi logické, že takhle velká instituce dává nějaké podklady pro svoji činnost ve výroční zprávě, to mi logiku dává. Neexistuje ale nějaký aparát rady, kde by byl analyticko-kritický útvar a v podstatě jednotlivé oblasti prošly nějakým posouzením ve smyslu zpětné vazby. Vlastně tam sedí devět lidí mezi farářem, historikem, konzervatoristkou a mediálním kuchařem a budou hodnotit veřejnou službu – tady něco chybí. Tak tohle si dovedu představit, že vlastně je slabina.

Podle čeho vy jste se rozhodoval, když jste hodnotil veřejnou službu?

Většinou to funguje tak, že si říkáte o části, které vás zajímají, ať už jste z nějakého regionu, tak se podíváte na to regionální studio nebo vás zajímá vzdělávání, nebo vás zajímá dětské nebo prostě kulturní a máte v tom nějakou svoji ambici a nějaký kritičtější pohled – to je v pořádku, každého radního zajímá něco jiného. To je v pořádku, proto to má být třeba trochu rozhozeno mezi profese nebo životní zkušenosti. Vlastně ale nemáte ten celkový pohled, respektive vždycky to je subjektivní pocit, subjektivní dotazy, protože nemáte kapacitu v podstatě přijít s nějakou kvantitativní analýzou, nedej bože kvalitativní. Anebo rada vlastně po čas toho, co jsem tam zasedal, tak prostě zavedla nějaké analýzy konkrétních věcí, kdy si dělala dlouhodobě tři, čtyři témata, která potom jako ozrcadlovala vůči výroční zprávě – i podle toho jsme se pak rozhodovali. Takže to bylo spíš složení několika podobných přístupů.

Spíš bych řekla, že možná je to hodnocení subjektivní záležitostí člena.

Je to čistě subjektivní. Není nějaká škála. Jako samozřejmě rada si třeba pro odměny generálního ředitele sama stanovuje nějaká kritéria – plnění plánu poslechovosti, teď se hádá o ta kritéria, hospodářský výsledek, pak mu dá odměnu, nedá mu odměnu, sníží mu odměnu. Tak to jsou kritéria, která si vlastně stanoví sama rada. Taky nejsou v zákoně vlastně definovaná – ona se odvíjí od zákona, ale rozhodně třeba jako míra poslechovosti v případě veřejnoprávního média, jestli podle průzkumu vyšlo, že Radiožurnál má 21 % nebo 19 %, tak to už je hodně subjektivní.

Vy už jste to nakoušl – téma voleb členstva mediálních rad, které jsou často kontroverzní. Jak se k tomu stavíte – připadá vám současný systém volby členů mediálních rad dostatečný, nebo byste ho nějakým způsobem změnil, popřípadě jak?

Tak těch teorií, jak to změnit, je víc. Ty debaty tady probíhají léta a desetiletí – německý model, další modely – britský model. My jsme byli – i Rada Českého rozhlasu třeba v ORF si udělat nějaké zrcadlo jejich fungování. Byli jsme ve Švédsku, kde mají nějakou zase svoji sílu – bylo to docela zajímavé, takže jedna cesta je třeba ty obligatorní členství v profesních organizacích, že prostě univerzity jmenují jednoho člověka, Akademie věd jednoho člověka – to chápu, dobře, může to být cesta. Myslím, že my jsme pořád v systému, který je vlastně vnitřně neupřímný ve smyslu, že nominovat mohou spolky, sdružení. Jasně, je to veřejnoprávní, ale bez toho, aby došlo k vnitřní politické dohodě v té Sněmovně, tak nikdo není zvolen. Za mě je to krycí manévr – tváříme se, že je nominují spolky, ale bez toho, aby se dohodly stranické sekretariáty, tak nebude nikdo zvolen. Tak realita je taková, ať se ty strany k tomu přiznají rovnou. Jako třeba, když se volí do rady ÚSTRu nebo jinam – ať v podstatě si to rozloží mezi Sněmovnu a Senát třeba, aby to bylo nejednobarevné. Když jsou volby do Sněmovny a řekne se, že tyto strany nominují své kandidáty přímo a zkusí si je prostě dohodnout a bude jasné, kdo tam za koho je. Takhle se odhaduje, kdo je víc lidovec, kdo přestoupil k ANO, když je tam nominován za Zahrádkáře Kerska – to je prostě absurdní.

Tak tam je skloňovaná volba rozdělená mezi prezidenta, Senát a Poslaneckou sněmovnu, kdy každou třetinu by volil jeden.

Já si myslím osobně, jako taková ta česká cesta... využijme toho, co tady máme a nevymýšlejme věci z jiných prostředí, které třeba nesedí v rámci společenského prostředí nebo mentálně. Já bych prostě využil obě komory parlamentu, to mě připadá pořád nejčistší.

A úplně poslední okruh. Jak se stavíte k finanční situaci médií veřejné služby? Dlouhodobě zaznívají názory, že média jsou podfinancovaná, že televizní poplatky nestačí, případně rozhlasové. Jak vnímáte tuto situaci a případně jak ji řešit?

Myslím si, že je to podfinancované na to, jak ten svět je čím dál modernější a jak ty investice jsou nutné. To prostě je nutné, pokud chceme nějakou kvalitu. My se držíme nějaké minulosti z hlediska výše poplatku, ale ono to prostě stačit nemůže a zároveň je tam jistá svázanost v rámci zase komercializace toho vysílání, prostě je to takový zase kočkoves. Řešení podle mě je zvednutí poplatků, ale to je zase, jsme si říkali, politicky neprůchodné. Ke schválení změny jsem skeptický. Myslím, že to jako nikdo nebude chtít úplně na první dobrou sáhnout lidem, byť pro 40 Kč, do peněženky znovu. Je to absurdní, protože jde o minimum, ale dá se to využít k politickému boji. To znamená nebudete si otevírat další frontu. A je to v krátkodobosti naší politiky. Tady se nedělají dlouhodobé plány a cíle, nebo minimum politiků... Všechno je to prostě ve zkratkovitosti čtyřletého volebního období nebo spíš dvouletého – třeba, když se dělá kampaň. Každý rok máte na něco jiného volby, kdy se vytáhnou, všimněte si, že třeba zdravotnické poplatky se vytáhly v krajských volbách.

Je úplně jedno, že nejde o Sněmovnu. To znamená jako zase moje skepse vůči politické realitě, že by někdo to chtěl zvedat a nechat si udělat bič na sebe, tak to asi moc nebude chtít.

Spíše, jestli vidíte třeba možnost změny zákona v případě procenta té reklamy. Jestli třeba tím by mohla získat více prostředků. Bylo by toto řešení možné?

Nevím, jestli je to reálné. Otázka je zase obsahová, jestli by to vlastně neovlivnilo i činnost těch médií. V tom případě prostě navýšíte časy té reklamy, přestanete to, už musíte se rozhodnout, které minuty budete vysílat – a vlastně trošku omezíte to, co děláte doposud z hlediska toho obsahu. A kde je ta hranice win-win, kdy prostě za těch pár minut denně, za pár milionů reklamy, vám stojí za to mít potom o jedno produkční studio víc? Já jsem v tomhle maličko skeptický, že to přiblížení se veřejnoprávního média té komerci, samozřejmě ta komerce bude křičet, protože jí to bere jejich časy a jejich reklamu, protože to je další boj, který v tom je, ale viděl bych to vlastně jako zároveň obsahové riziko. Tady jsem možná moc velký idealista a ne pragmatik, ale čím se tohle média reklamou přiblíží komerčnímu, tak se mu začnou přibližovat i obsahem. Takže za mě je to na poplatky – vypadá to socialisticky, ale myslím, že to tak z mého pohledu je.

Možná bych se vás ze začátku zeptala úplně obecně na vaši zkušenost s působením v radě – jaká je?

Tak to je obecná otázka. Tak zkušenost je to bezpochyby zajímavá. Taky díky tomu, protože tam jsem relativně dlouho – druhé období, které mi bude končit příští rok. Možná dříve, tedy uvidíme, nejsem v Parlamentu, takže to je také zkušenost jako různorodá v různých těch etapách časových. Já tvrdím, že ono to je vždycky o lidech, takže já jsem měl a tvrdím, že jsem měl poměrně štěstí na takové příznivé okolnosti po mnoho let. Já jsem roky zažíval složení té rady takové, že tam opravdu až na třeba dvě, tři výjimky... i v těch 15 lidech jsem měl štěstí na kolegy, já jsem tam zažil poměrně zajímavé lidi počínaje panem Uhdem, před lety Lubošem Berňákem, Honzou Bednářem, Jardou Dědičem, kteří tam byli poměrně dlouho. To znamená jako lidi, kteří mají zaprvé nějaký, řekl bych i vysoký morální kredit, samozřejmě ty reference jsou dobré v mnoha případech, to byli lidé s mnohaletou žurnalistickou praxí, což už určitě bylo vhodné pro to působení v Radě České televize, ale především to byli lidé, kteří stejně jako já dnes jsme se shodovali na pozici toho radního nebo na té odpovědnosti. Já se řadím mezi lidi, kteří opravdu jsou absolutním zastáncem existence veřejnoprávních médií. Samozřejmě úloha členů Rady České televize je především kontrolní, měla by být tak definovaná zákonem, ty kompetence radních zase nejsou v mnoha oblastech takové, jak si možná většina těch koncesionářů myslí, ale kromě toho si myslím, že má být ta úloha rady i konstruktivní v otázce komunikace s managementem České televize – konstruktivní ve smyslu rozvoje té instituce jako takové. Tzn. že ta spokojenost koncesionářů by měla plynout především právě z té pozice viditelného rozvoje a zvyšování kvality, řekněme, toho, co televize vysílá. To opravdu jsem zažil až do té slavné převolby před těmi dvěma a půl lety nebo kdy to bylo přesně. To já opravdu říkám – to byly šťastné okolnosti a řekl bych, že od slavné televizní krize v roce 2000, kterou jsem si připomněl mnohokrát za ty poslední měsíce, kde v jistém smyslu toho roku 2000, od té záležitosti, které to ovlivnilo i směrem vlastně k tomu, že ta rada potom měla jiný půdorys. Řekl bych, že i to politické prostředí České televizi v jistém smyslu dalo pokoj do jisté míry. Snažilo se kompromisně tam volit lidi konstruktivní nebo většinou to tak bylo opravdu v zásadě – byl do jisté míry klid, který se změnil, ale k tomu se asi ještě dostaneme. Ale k tomu – ta změna v podstatě, která je viditelná pro všechny, kteří se nějakým způsobem zajímají, je definována, především tím, že to byl jednoznačný útok. My jsme tomu první týdnů, takoví ti starší kolegové a já, kteří jsme tam byli, ne úplně věřili, že by to bylo až tak. Jak to nazvat cynicky, v jistém smyslu, ale to byla prostě snaha jako kdyby provést zásadní personální změny v České televizi. Já každé to prostředí v těch zemích bývalých socialistických, se kterými bychom to asi nejvíc měli porovnávat, protože ta historie a ty okolnosti jsou i desetiletí podobné. Tak já to přirovnávám k té polské a maďarské situaci v podstatě kolem těch veřejnoprávních médií. Já si myslím, že u nás by to mělo ty okolnosti možná jiné, ale principiálně o to jde v podstatě, protože my se pohybujeme posledních 10 let v měnícím se politickém prostředí – to se netýká jenom nás, týká se to v podstatě celého světa do jisté míry nebo toho demokratického, jestli mu tak říkáme a vidíme ten nástup toho politického

populismu, nebo velmi cynický přístup vlastně za lobbování těch médií, ať už komerčních, tak snaha o zásadní ovládnutí médií v podstatě veřejnoprávních v Evropě. Já tvrdím, že to je výsledek cynického politického marketingu, který se s tím nakonec nepáře. Okolnosti, jak jsem říkal, jsou vždycky v každé zemi trošku v něčem jiné, ale to si myslím, že byla inspirace částí politické scény české, že oni viděli, když to jde nějakým způsobem v Maďarsku, jistým způsobem to jde v Polsku, tak prostě se osmělili jednoduše a začal ten proces, kterého jsme svědky poslední 2 roky. Mě vždycky na tom zaráží, tedy, nechci ve svých letech vypadat jako úplný naiva, ale prostě se vždycky najdou lidé v podobě kandidátů, kteří do jisté míry jsou tu poptávku ochotni naplňovat, která směřuje, což bylo také jako jisté novum, protože já opravdu můžu říct jako z vlastní zkušenosti mnohaleté, můžete mi to věřit nebo nemusíte, ale já si nepamatuji člena rady, že by mě v podstatě nějakým horlivým způsobem oslovovalo politické prostředí. Předtím pochopitelně tu a tam se stalo, že se mnou někdo zkonzultoval kvůli nějakému názoru na tu věc, ale to byly jednotlivé případy, bylo to hrozně málo a tady vlastně pozoruji dva roky, že to je jednoznačný systém. V tom se to výrazně proměnilo.

(...)

Kdybych se zeptala na vaši počáteční motivaci do rady kandidovat, působit v té radě – tak jaká byla?

No, já budu úplně otevřený a upřímný. Víte, já jsem neměl nějakou speciální motivaci, ani by mě to asi nenapadlo. Já jsem člověk, který od mládí působí v privátní sféře. Dělam samozřejmě od mládí kolem médií v podstatě a dělal jsem a částečně ještě dělám marketing a dělal jsem i politický marketing v jistou chvíli atd. Tak se přiznám, že v jistou chvíli mě oslovili, tedy jsem Ostravák, jednak nějakí lidé z Ostravy, kteří se tady pohybovali kolem televizního studia. Samozřejmě se léta znám s panem Zaorálkem, který mi tenkrát říkal – že to tedy samozřejmě nemůžou nějak zaručit, že se to tak jako nedělá – ale, že by to pokládal, protože mě zná, za poměrně velmi dobrý nápad, kdybych se pokusil kandidovat. Řekl mi, že vždycky je dobré, když tam v podstatě jsou lidé s jakousi schopností vlastního úsudku, řekl bych nějakou snahou o pravdivé, objektivní pohledy na věc. Já jsem to nebral moc vážně. Nicméně to dospělo k situaci, kdy se mě Luboš Zaorálek tenkrát ptal, jestli mě někdo bude kandidovat – já jsem samozřejmě nic v tom podnikal. A už se blížil ten termín – poprvé jsem to připustil myšlenkově trošku v tom našem rozhovoru, tak v podstatě jsem se tady obrátil na ty lidi a já jsem s tím moc nepočítal vůbec s tím procesem, s tím, že bych byl zvolen se přiznám. Mě to poměrně dost překvapilo, že se tak stalo. Bylo to z toho důvodu, že jsem měl za to, že – takový idealistický pohled na věc – že tam budou novináři, rozumíte, lidi s praktickou zkušeností. Nesmíme zapomínat na to, že já jsem člověk z privátní sféry a z marketingu, a ne bývalý novinář. Můj úsudek tenkrát byl takový, že bych to jako moc neočekával. Považoval jsem se za jistého outsidera té volby a k mému překvapení se tak stalo, že mě zvolili. Paradoxně ta druhá volba, ta byla víceméně už trošku motivovaná tím, že, já se přiznám mezi námi, nechtěl kandidovat podruhé, a to z jednoduchého důvodu, že pokládám za správné jistou rotaci těch lidí v mediálních radách. Mé zvědavosti a zájmu bylo učiněno s prvním obdobím poměrně za dost, podle mě to fungovalo relativně slušně a neměl jsem tu ambici a tenkrát jsem měl krátký rozhovor – požádal mě o to tehdejší premiér Sobotka společně se Zaorálkem takovým zvláštním způsobem, protože já jsem říkal, tak

podpořte někoho jiného. Já jsem mu to vysvětloval a už to čekali asi tenkrát, protože oni říkali, že doslova chtějí lidi, kteří se nenechají nějak zlobovat v podstatě hnutím ANO a Andrejem Babišem. Oni to zjevně nějakým způsobem už očekávali. A mě bylo blbě odmítnout. Ale opět jsem s tím nepočítal, že bych prošel. Ale tak život je plný paradoxů, tak se stalo.

A následně jste v rámci rady řešili odvolání dozorčí komise, pokavad' si správně vybavuji.

Já už jsem byl předseda v tom prvním období, když nebyl předsedou Milan Uhde. Potom to nějak vplynulo v podstatě, když – zase jo, já jsem jako i příznivec třeba rotace. A v tom roce vlastně 2018 byl přelom, kdy vznikl poměrně paradox velký nebo zvláštní situace. Končil Honza Bednář jako člověk, který dělal ve dvou obdobích předsedu rady. Potom to dělal krátce Jarda Dědič, což byl zkušený kolega, řekl bych, taky to člověk jako posuzuje i řekl bych to pracovní nasazení jednotlivých těch členů, a to je poměrně různé. A Jarda Dědič byl jeden z nejpracovitějších lidí, které já jsem jako kolegu zažil. Ale tam ano, já jsem očekával, že po té převolbě, a poté, co skončil Honza Bednář, že ten Jarda Dědič automaticky by měl pokračovat, jenže kolega Dědič mi tenkrát řekl, že mu vlastně končil mandát, že by mu to nevyšlo. A říkal mi, že z toho důvodu to nechce nějakým způsobem dělat předsedu, že si myslí, že by to měl být někdo, kdo dodrží celý dvouletý mandát. A vzniká paradoxní situace, protože z těch bývalých, nebo, řekněme, z těch lidí v radě, kterým běžel mandát, tak jsem byl jenom vlastně já kromě Jardy, Tomáš Samek, Zdeněk Šarapatka, Martin Doktor a víceméně v těch kuloárech kolovalo, že se o to bude ucházet kolega Karmazín. Což jen shodou okolností bývalý člen managementu České televize letitý, který samozřejmě nějakým způsobem skončil s nástupem Petra Dvořáka, nebo po nástupu Petra Dvořáka. Takže je to tam jako mezi nimi jako osobní problém. My jsme se ocitli v situaci, kdy jsme nemohli, nebo jako mohli jsme dopustit, ale myslím, že by to bylo hodně nevhodné, aby vlastně byl jediný kandidát na předsedu člověk, kterého svým způsobem Dvořák vyrazil z televize. Já bych i uvažoval o Zdeňku Šarapatkovi teoreticky, ale zjevně po tom nástupu tam bylo zřejmé, že nemá šanci v té síle těch nových na ty hlasy, tak já bez ambicí teda na tu opozici jsem ale musel jako nějak zodpovědně k tomu přistoupit, tak jsem teda svolil se svou kandidaturou na pozici předsedy, ačkoliv se domnívám, že já se nepokládám za úplně nejvhodnější osobnost na to, abych vedl televizní radu. Měl jsem raději, když to byly výraznější a mnohem známější osobnosti s tou třeba prokazatelně žurnalistickou praxí, jak tomu bylo v minulosti. Nicméně ta situace byla taková a nic jiného nezbývalo, tak já jsem do toho šel a víceméně kolega Karmazín vycouval ze své kandidatury asi 5 minut před zahájením toho jednání, protože oni nějak asi dříve počítali hlasy, podle mě to bylo hodně vyrovnané, a tak jsem se stal víceméně jediný kandidát. Deset nebo jedenáct hlasů jsem měl asi. A teď vlastně začala ta má éra, tam ale během prvních měsíců bylo zřejmé, že tam prostě nehraje něco, že oni v podstatě do toho jdou poměrně dost agresivně a upřímně řečeno samozřejmě, že ti kolegové nesměle otvírali možnost změny členů dozorčí komise. Já jsem ale k tomu řekl, nejenom já, ale především já, že si zaprvé teoreticky umím představit určitou obměnu dozorčí komise, ale jako na úrovni třeba dvou tří členů.

Ne celkové odvolání.

Byly tam určitě dvě osobnosti, se kterými jsme měli vynikající zkušenost. Ale za druhé, že pokud přistoupíme k této změně, tak, že je logické, nebo, že očekávám, že to rada musí velmi důrazně zdůvodnit.

To ale neučinila.

A ještě v těch týdnech předtím, než se to stalo, tak už jsme viděli jisté ataky od Hanky Lipovské, která v podstatě chtěla útočit prostřednictvím dozorčí komise na některé konkrétní publicistické pořady. Samozřejmě dost legračně se projevoval současný předseda Matocha, který tam za našimi zády řešil spíše agendu podnětů a stížností. Takže jsme viděli, že to asi bude složité, ale celý ten akt s dozorčí komisí proběhl, a já jsem nakonec Ostravák, na kvazi vymyšleném argumentu na ostravském televizním studiu a pozemkách. A musím teda říct, že jsem hodně řval na poradě rady a hodně mě to urazilo. Věty kolegy Xavera Veselého – tam něco smrdí. Ti lidé o tom nevěděli vůbec nic. Oni v té Ostravě dokonce v životě nebyli. Nenechali si to vysvětlit. A víceméně asi 20 minut před začátkem toho konkrétního jednání jsem pochopil a dozvěděl jsem se na nějaké poradě rady, že oni se asi pokusí dozorčí komisi odvolat. Já jsem se jich jenom zeptal, jak to zdůvodníte.

Oni to ale podle zákona nemusí zdůvodnit.

Jasně, ale to je věc elementární slušnosti. Oni uvrhli vlastně to ostravské studio, tu Českou televizi, do obrovského problému, který se de facto vyřešil mimořádným jednáním o týden později. Zajímavé je, že to všichni ti lidé odhlasovali a v tom usnesení se změnilo jedno slůvko. Schvaluje na bere na vědomí. Jako v mých očích neuvěřitelné. A já jsem vlastně ten týden přemýšlel. Pochopil jsem, že když oni v podstatě se neštítí udělat už tohle, de facto zhavarovala komunikace uvnitř rady a prostě člověku nezbyvá nic jiného než přijmout fakt, že je tam prostě zhruba 9 členů rady – většina, která v tu chvíli jde tímto směrem, tak já jsem opravdu prožil dost složitý týden v tom, jak jsem uvažoval, jak k tomu přistoupit. A říkal jsem si, že jediné čestné řešení, jak na to upozornit ještě více, ale především, jak nedělat fíkový list, můžete hlasovat jinak, ale to by vypadlo dost směšně z pozice předsedy, tak vlastně rezignovat. Ale ještě to mělo jeden důvod – uvědomil jsem si, že v tu chvíli si trochu uvolním ruce na normálně ostrou debatu. A to jsem vůbec ještě netušil, co zažijeme během následujícího roku. Takže to byl víceméně ten důvod a já jsem to konzultoval před tím jednáním pouze s kolegou Dědičem, který byl místopředsedou, no a ten, řekněme, se ke mně vlastně přidal. A od té doby si myslím, že ono samozřejmě – já v tom nevidím žádnou odvahu – ale myslím, že tohle bylo jediné řešení čestné, které jsem mohl zvolit. Ale myslím si, že se to v tu chvíli od té situace dost pojmenovalo, jaké tam jsou ty příkopy, jaké hranice a v zásadě v tom módu to funguje svým způsobem do této chvíle, takže tolik takové historické okénko. Neměl jsem na začátku ambici něco takového dělat se přiznám, docela díky té okolnosti, kterou jsem, ale nikdy, rozumíte, já to říkám otevřeně, že ta moje vazba tady v Ostravě je letitá v podstatě. Já se znám s bývalým ministrem Zaorálkem léta letoucí a nikdy jsem se netvářil, že tomu tak není. Dokonce mám tu přímou zkušenost i v pozici, když byl teď nedávno Zaorálek ministr kultury, tak svým způsobem měl v gesci česko-televizní problematiku veřejnoprávních médií a těší mě po všech těch letech, že se k tomu

přistupovalo velmi zodpovědně a nebylo to na úrovni nějakého lobbismu, protože to opravdu odporuje jaksi našim zásadám. Proto mě to, vždyť ono je to možná z pohledu zákona o České televizi, který je v tom trochu vágní, by se to dalo vyhodnotit na hraně. Já jsem právě proto byl i otevřen a jako nemám problém nějakým způsobem to přiznat. Na druhou stranu, opravdu jsem nezažil léta letoucí víceméně nějaké konzultace s politickým prostředím na téma, co s ČT a podobně. Díky tomu mám poměrně otevřený přístup, když se mi někdo napříč politickým spektrem na to ptá, protože já jsem se několikrát veřejně vyjádřil k tomu, že nemůžeme čekat od politického prostředí, že bude mít rádo veřejnoprávní média. Jako já bych rád se toho dožil někdy, ale... V okamžiku, kdy prostě kdokoliv udělá jakoukoliv investigativní reportáž, která se dotkne kohokoliv z politického prostředí. Já tvrdím, od toho si platíme mimo jiné veřejnoprávní média. Důležitý kontext je taky, v jaké zemi žijeme a v jak velké zemi, protože v desetimilionové zemi nebude prostě trh na to, abychom si mysleli, že to částečně nahradí komerční média. I ve zpravodajství teda.

Na to se ostatně chci zeptat i v dalších otázkách. Je mi jasné, že své kompetence v rámci rady máte definované zákonem. Nicméně, jak vy tu roli vnímáte?

Víte co, já si myslím, v první řadě, že pokud člověk už jaksi je zvolen, dostane tu příležitost zasedat tady v tom kontrolním orgánu, tak očekávám v první řadě, že k tomu ti lidé přistoupí s jistou mírou zodpovědnosti a beru to samozřejmě podle své zkušenosti. Já se přiznám, že když jsem se stal radním, tak jsem během prvních dvou měsíců pochopil, že se musím snažit ještě více a co nejvíce se dozvědět o tom médiu. Tzn. já očekávám jako absolutní zájem těch členů rady, protože fungování v podstatě veřejnoprávní televize je hodně široké. To je, když řeknu jeden základní předpoklad, a taky jsem zažil a zažívám v podstatě přesný opak některých kolegů, což je pro mě tedy děsné zklamání a řekl bych ... jak to říct úplně obyčejně – člověk až nevěří kolikrát, že něco takového je možné, že to ti lidé ani nepředstírají v podstatě – ten zájem a tu nečinnost, jak jsem říkal. Léta jsem byl členem rady, kde to nebylo pravidlem, většinou. Teď to tak je. Podle toho se v podstatě snažíte zachovat kriticky nějaký odstup. Já, možná se k tomu dostaneme, taky se snažím kriticky vnímat řadu věcí a mám takovou větu trochu hloupou, ale ona do jisté míry sedí – já říkám, téměř všechna klišé o České televizi jsou pravdivá. O veřejnoprávní médiích. Ono to má spoustu jako kdyby problémů, vnitřních problémů, ta instituce je v určitých ohledech těžkopádná. Opravdu si myslím, že se ukázalo a jsem za to rád, že mám klidné spaní léta, že se Dvořák ukázal jako velmi schopný manažer z těch, kteří byli k mání. Myslím si, že vrátil instituci značné sebevědomí, což je velmi důležité.

Takže současného generálního ředitele vnímáte v pozitivním slova smyslu?

Ano. Dvořák je skutečně jeden z nejschopnějších manažerů, které jsem v životě viděl, a to se pohybují napříč sférami a prostředím díky své profesi. A v tom mediálním prostředí je zcela jistě jeden z top manažerů, kteří tady jsou. Já v tomto smyslu mám k němu velký respekt, ale nemíním samozřejmě mu ze své pozice stavět pomník. Já jsem rád, že se potvrdilo, že ty rady dvakrát po sobě vybrali dobře z toho, co ve výběru bylo. A ono to vychází z toho, že Petr Dvořák je cílevědomý, ambiciózní člověk. Tzn. ve spoustě ohledů ta televize opravdu rozkvetla. Vrátilo se jí sebevědomí. Já nechci poukazovat pouze na

sledovanost, která je mimořádná v posledních letech. Sledovanost není vše, ale jsem za ni rád, že zvláště poslední dva roky ta pozice instituce byla mnohem pevnější.

Myslíte si, že televize třeba i kvůli koronavirové krizi sloužila jako jistý orientační bod pro společnost?

Samozřejmě ta pandemie tomu do jisté míry pomáhala. Já nemyslím, že nějak zásadně – daleko víc má na to vliv ta koncepce. Víte, co České televizi především pomáhá? Investice do dramatiky, kterou v podstatě léta provází. Tzn. vyrábí v podstatě pořady.

Je to na úkor zpravodajství?

Zpravodajství je trošku jiná disciplína.

Spíše, jestli ta investice do té výroby, řekněme, je na úkor zpravodajství z hlediska třeba finančních prostředků?

Jak na to odpovědět... já vám řeknu, co si myslím – do jisté míry by se dalo říct, že trochu ano. Ale, není to tak, že by se do zpravodajství investovaly menší peníze, než tomu bylo třeba před 10 lety. Naopak, já jako jeden z drobných provozních důkazů řeknu investice do regionálních studií. V posledních letech neexistovaly studia v Hradci Králové, v Budějicích, v Ústí. My to vidíme z těch rozpočtů, ale fakt je, že já bych třeba přál zpravodajství o něco větší budget i na úkor třeba částečně dramatiky. Protože pokládám zpravodajství dost zásadně jako část veřejnoprávního média.

Je to ale jenom část...

Ale je to můj pocit. Já bych se tomu nebránil do jisté míry. Ale zase, otevřeně řečeno – procentuálně by to nebylo nic zásadního. Vlastně bylo by to spíš kosmeticky.

Když se vrátím ještě k té radě, vy máte úkoly stanovené zákonem, jaké jsou podle vás ale ty hlavní úkoly, kdybyste je z toho měl vybrat?

Tak z dokumentů, nebo z těch provozních záležitostí, kterými se opravdu kompetenčně rady zabývají podstatně provozně nejdůležitější je schvalování rozpočtu každý rok, pochopitelně příprava nebo nějakým způsobem odevzdávání výroční zprávy o činnosti a hospodaření do Sněmovny, protože ten předkládá rada a samozřejmě také debata schvalování dlouhodobých plánů, což je řekněme, vždycky strategický dokument na nějaký ten rok dopředu. A samozřejmě potom ty technické záležitosti jsou vlastně dvě – jmenování, odvolávání generálního ředitele jako klíčová věc v kompetenci rady, a to samé se svou dozorčí komisí de facto. Ale z toho provozního hlediska bohužel teď to tak nefunguje, ale zase do toho období před těmi dvěma lety to tak bylo. Klíčová je otázka komunikace s managementem České televize. Ono to probíhalo léta, takže my jsme skutečně měli během roku v průměru dvakrát měsíčně jednání rady – tzn. řekněme o prázdninách to bylo o něco méně, ale bylo to kolem 22, řekl bych jednání rady za rok. V rámci toho programu dne jsme vždycky dopoledne měli pracovní jednání s managementem České televize na různá témata podle agendy – od zpravodajství po sport, kde se to hodně komunikovalo. Oni nás seznamovali se záměry v podstatě nejvyššími. Jednak potřebujete podle mého názoru jako radní tady tu

komunikaci a jednak také víceméně proto se to posouvalo i v těch jednání, tak, jak to fungovalo. Oni nás někteří politici před časem napadali, že my jsme vlastně takový obranný val generálního ředitele. Ono to bylo hodně dáno tím, že my jsme si to vlastně zkomunikovali na těch pracovních jednáních a byla témata, kdy to nebylo příjemné. Teď tento systém de facto neexistuje. Což jako na jednáních rady je poznat zásadně, když odhlédnu od faktu, že ten počet jednání je vlastně snížený, než býval. Co mi na tom tedy zásadně vadí je, že ta rada prostě prokazatelně nepracuje v porovnání s těmi radami předtím.

Přítom ten mediální ohlas je takový, že to vypadá, že ta rada pracuje velmi.

To je populistické, tak oni kvůli tomu nastupovali, rozumíte. Já to opravdu jenom srovnávám ze své vlastní zkušenosti, kterou jsem prožil. Oni říkali o nás na těch předešlých radách, že nepracujeme – opak je pravdou, ale rozumíte, veřejné mínění i část mediálního spektra a část médií posuzuje a hodnotí nebo referuje o situaci v České televizi prostřednictvím názorů politiků. A tak to prostě je, v zásadě, co si budeme povídat, určitá nemalá část médií nevynechá příležitost, aby prostě nepotrápila veřejnoprávní média. U některých médií si myslím a v některých novinách, že je to třeba ovlivněno, jak to mám vysledováno tím, že je tam nějaká žárlivost, nějaké mindráky starší, někteří ti novináři kdysi působili v České televizi a nějakým způsobem tam třeba neuspěli. Je to mnohdy osobní a výsledkem toho je, že až na výjimky tady v tom veřejném prostoru vůbec není podle mě na téma veřejnoprávních médií příliš férová debata. Ta veřejnost dnes nechápe, proč je tady máme, proč jsou důležitá ta veřejnoprávní média.

Když se zaměřím na ty úkoly veřejné služby a médií veřejné služby, tak co to pro vás je, jaké jsou podle vás ty hlavní úkoly médií veřejné služby, co si pod veřejnou službu představujete?

Podívejte, já zkusím tu druhou část trochu zjednodušit, ačkoliv to není tak ideální. Zpravodajství – jasně, tam je to dáno. Teoreticky to ví i většina lidí, kteří to studují jako vy atd., tam to není třeba vysvětlovat, proč to je, jak to je, že to je vlastně stěžejní a důležité. Ta druhá část, v uvozovkách druhá část – já bych si dovolil ji trošku jako zjednodušit. Ta televize a v podstatě i Český rozhlas se mají samozřejmě zabývat žánry, tématy, které nemůžeme očekávat primárně od komerčního prostředí. Takže, pokud to vezmu napříč tím rozsahem současným třeba televizního vysílání atd., tak v případě tvorby dramatické, dokumentární tvorby, tak samozřejmě Česká televize by měla být významným hráčem a faktorem určujícím nějaký elementární vkus a řekněme i dát šanci talentům, talentovaným lidem v této oblasti, aby v podstatě se mohli realizovat, aby vytvářeli určitá díla, které nás jako diváka budou bavit, ale nejenom prvoplánově, ale i náročnější. Protože tak, jak to bude dělat Česká televize na desetimilionovém trhu, protože to je velmi důležitá okolnost, tak tady ona vlastně vytváří obecnou laťku, obecné měřítko, vkus. To je, myslím si, velmi důležité na takovém trhu. Pokud se podíváme na sportovní kanál a ve sportu si myslím v nejbližších letech zažijeme další pohyby, protože prostě ceny těch práv sportovních za ty nejatraktivnější obsahy jako třeba fotbal, co fanoušky sportovní nejvíc zajímá, neustále rostou, ta veřejnoprávní televize prohraje s těmi komerčními televizemi. Ale teď si vezměte, co s tím ostatním sportem. Českého sportovního fanouška možná zajímá primárně fotbal a

hokej, když to zjednoduším, ale Česká televize musí, ale já se i trochu těším, naplňovat a pokrývat přenosy ze sportů ostatních, byť to není divácky tak atraktivní, ale bez té televizní stopy ty sporty se v tom prostředí ocitají zase v řadě problémů, protože to má návaznost na nějaké jejich sponzory, vůbec na fungování těch sportů. Když to vezmu ještě dál, zřídil se dětský kanál, což jsme ještě v té bývalé radě a s nástupem Dvořáka hodně podporovali. Děti jsou důležité, v podstatě to znamená, že já, kdybych si měl vybrat čistě teoreticky určité finanční omezení, tak pokládám Děčko za důležitější veřejnou službu než třeba sportovní obsah.

Chápu to správně, že vnímáte roli České televize spíše jako doplňovací k těm komerčním médiím, že by měla působit tam, kde komerční média nejsou?

Doplňovací ne, rozumíte, všimněme si jedné věci – když je vždycky taková ta debata vzrušená kolem České televize, co zažíváme poslední dva roky, ať už u médií částečně, ať už v politickém prostředí, tak vždycky to lítá kolem zpravodajství, ale rozumíte, zpravodajství je svým způsobem zásadní a důležité, ale střípek toho, co Česká televize poskytuje. Český koncesionář a české prostředí si neuvědomuje jednu věc, a proto já velmi respektuji působení Petra Dvořáka a současného managementu České televize. Když to vezmu z pohledu koncesionáře a pustím si německou, rakouskou, švýcarskou, francouzskou veřejnoprávní televizi a vysílání a vím, kolik je poplatek, tak prostě česká veřejnost si vůbec neuvědomuje, a je to částečně chyba České televize, že Česká televize odvádí velmi slušný výkon pro koncesionáře z toho celého objemu. Český divák dostává za to, v tom poměru cena výkon, výbornou službu. Já jsem Ostravák, kterému je tolik kolik je. Ještě v osmdesátých letech jsme tady nechytali rakouskou nebo západoněmeckou televizi jako někdo ve Znojmě. Nebo v Chebu. Ale chtěli jsme samozřejmě polskou televizi. Dobré na tom bylo to, že na konci éry socialistické, komunistické v osmdesátých letech to polské prostředí bylo mnohem liberálnější už než české. My jsme hodně koukali na polskou televizi z různých důvodů, protože tam bylo mnohem víc amerických filmů, hollywoodských, byla tam lepší muzika. To mě jako teenagera zajímalo a v zásadě dost to ovlivňovalo moje názory. Řekněme, nějaký obecný vkus v muzice. To bylo nemyslitelné v Československé televizi. Obecně vysílání polské televize ještě v první polovině devadesátých let nebo v devadesátých letech bylo jednoduše mnohem atraktivnější pro diváka v různých žánrech. Dnes to už dávno není pravda, nejenom teď. Tady obecně divácká nabídka je velmi dobrá. Já často jezdívám do Švýcarska, znám poměrně slušně vysílání švýcarské televize. Uvádím to jako příklad z toho důvodu, bohužel je to Švýcarsko, je to nejdražší koncesionářský poplatek vůbec, tzn. oni platí opravdu dost, ale je to bohatá společnost. Já mám takový pocit, že to vychází v přepočtu v těch francích měsíčně...

Pardon, nemyslela jsem cenu, myslela jsem tu kvalitu.

Podívejte se, téměř ve všem se raději dívám, když to zapnu spontánně kdykoliv, na Českou televizi než na švýcarskou, protože je to prostě atraktivnější. První kanál švýcarské televize, když si pustíte v prime timu přes týden, tak naprosto ve většině případů vysílá normálně jako kdyby americké nebo vlastně kupované filmy. V mnohem menší míře dělá dramatiky. Já nechci říct, že vždycky člověka ta původní dramatika baví více než nějaké převzaté filmy.

Vy sama moc dobře víte, že filmové blockbastery se na televizní trh dostanou s určitým zpožděním. Takže všechny ty filmy, které máme rádi obvykle v mých letech už člověk viděl třeba 9× postupem let, a hlavně to je mnohem levnější, když si to koupíte. Jediné, co švýcarská televize má lepší jsou samozřejmě přenosy ze sjezdového alpského lyžování, protože když se jede sjezd, tak to je fantastický přenos celodenní. Ale to proto, že jaksí je to je logické. Byl jsem velmi překvapený, sleduji německou televizi, sleduji Rakušany, Francouze do jisté míry. Já nechci z České televize dělat úplně lídra, ale v rámci těch reálných možností finančních v tom poměru – Česká televize fakt z toho vychází velmi slušně, a myslím si, že i v EBU, Evropské vysílací unii, si to poměrně dost uvědomují, což je vlastně důkazem samozřejmě i schopností manažerských Dvořákových, že je v podstatě opakovaně více prezidentem EBU. Mezi námi nebyvalo zvykem a není zvykem, aby vás do té pozice, která je byt' čestná do jisté míry, navolili v podstatě zástupce tak malého trhu a takové země jako jsme my. Tam si v podstatě Francouzi, Němci, Angličané, Italové – ty větší země tam samozřejmě vždycky hrály prim. A Ivo Mathé se stal viceprezidentem v devadesátých letech, ale to bych řekl, že to bylo hodně ovlivněno všeobecným nadšením a sympatií k České republice v havlovské éře a takovým okouzlením. To tomu tenkrát pomohlo se vším respektem k panu Mathému.

Jak vnímáte deficit toho, že nemáte v tom zákoně jasně definovanou službu veřejnosti? Jak to vnímáte – je to v pořádku, nebo by to mělo být konkretizováno?

Dvě poznámky, já si myslím, že by to mělo být konkrétnější, ale musíme si uvědomit, že ten zákon je z roku 1991. Ten zákon se tenkrát nechal inspirovat samozřejmě těmi předlohami v hranici a je ve spoustě ohledů obecný, vágní, a dokonce v některých ohledech zastaralý. Proto je dobrá a potřebná snaha o novelizaci toho zákona obecně. Na druhou stranu se domnívám, že někdy jako legislativně z legislativního hlediska nemůžete připravit takový zákon, který by v tomto případě neobsahoval jisté obecnosti. Vy to studujete, budete v tom žít, pokud se té profesi budete věnovat – to je to slavné „15 minut Hitlera a 15 minut Žida“. Novinář podle mě si musí vnitřně nastavit svoje vnitřní vnímání k profesi, jak to opravdu dělat. Opravdu si nemyslím, že se to dá nějakým způsobem sepsat do nějakého dokumentu legislativně, který by to úplně vycizeloval tak, aby to bylo nezpochybnitelné. Ale samozřejmě normálním lidem ta obecnost jako v zásadě tomu neškodí. Problém je, že to někteří vlastně potom mají tendenci trošku ohýbat, a to se teď bavíme. V případě radních se to stalo s tím nešťastným, promiňte mi teď ten výraz – s tím svinstvem ohledně SPD v té loňské výroční zprávě, to se nedá jinak nazvat. Víte, jak to probíhalo? To je přesně to ohnutí.

Jak vnímáte existenci zpravodajských webů typu iRozhlas v případě Českého rozhlasu a webu České televize v případě České televize – mají média veřejné služby fungovat na digitálních platformách a mezi síťovými médii, i když to nemají přesně definované v zákoně?

To je oblíbená mantra komerčních médií v podstatě poslední doby. Otočme to tu vaši otázku řečnický a odpovězme na to z druhé strany. Umíte si představit, že by veřejnoprávní média měla nějakou jednoduchou homepage jenom na internetu?

Já ne, ale já tady nejsem důležitá.

Tak v této době by to byl obrovský nonsens. Ano, máte svatou pravdu. Mně přijde ta debata ze strany komerčních médií a některých vlastně jako legrační. Já nevím, jak definovat. Já si myslím, že by bylo dostatečné, kdyby česká veřejnoprávní média měla třeba jako za mě stopku na jakoukoliv komerční aktivitu na internetu, jakékoliv reklamní umístění spotů. Ale v tomto případě i sponzoringu třeba. Navíc v posledních letech se k tomu přidala zásadní problematika toho, čemu se říká video on demand, protože bez toho to prostě nejde.

Měla by tedy tím pádem Česká televize vynakládat větší finanční prostředky na existenci těchto webů, popřípadě na rozšiřování na další platformy?

No, tak to teoreticky ano. Shodneme se na tom, že kdybychom teoretizovali, tak zůstane u tvrzení, že by Česká televize ideálně měla věnovat větší finanční prostředky na cokoliv, co souvisí s její činností. Třeba na platy v některých oblastech. Když to trochu legračně vezmu z druhé strany. Samozřejmě jako jistě, ale na druhou stranu musí pracovat s tím budgetem, který má k dispozici. To je spíš vizitka pro komerční média, a proto si myslím, že jsou v desetimilionové zemi veřejnoprávní média prostě nesmírně důležitá, protože na to vy jste vlastně uhodila hřebíček na hlavičku – na tom internetu je to dobře poznat. Komerční média ve svém vlastním zájmu mají internet jako prostředí, kde můžou v podstatě se realizovat a vydělávat peníze. Osobně velmi chválím a pokládám za velmi zdařilý nástup zpravodajského servu serveru iRozhlas, který pokládám za ještě lepší než Českou televizi.

Možná proto, že Česká televize do značné míry překlápí obsah z vysílání...

Ale myslím si, že by si to Česká televize mohla v podstatě také zkvalitnit, protože oni vlastně ty střeva na to mají. Já to spíš chci porovnat s tím, jak vypadají ta jiná média na internetu, komerční. My jsme zvyklí chodit na zpravodajské servery... Teď trochu se snaží Prima CNN, ale to je takový spíš bulvární, řekl bych, zpravodajství. Je to špatná vizitka pro komerční média to srovnání. A Česká televize – tu nechci za internet moc chválit ve smyslu zpravodajství, protože není to špatné, ale nemůžeme střílet do vzduchu oslavné salvy, to v žádném případě. Už mé tvrzení, že si myslím, že iRozhlas je lepší o tom svědčí. Ale na druhou stranu, pokud se podíváme na platformu odloženého sledování a na to, že Česká televize postupně se snaží zkvalitňovat své iVysílání včetně archivu pořadů, tak ta Česká televize z toho nevyhází vůbec špatně, spíše naopak. To znamená, že to je prostě klasická ukázka, že investice komerčního prostoru, i když u novin teď očekávám určitý nástup a řekněme rozvojové období, což je zřejmé, že k tomu přistoupí a budou víc investovat, ale takže si uvědomují, že musí to také jako reinvestovat a tím ten zájem roste. Já bych čekal od komerčního přece jenom šikovnější nabídku.

No a Česká televize by tedy měla investovat více?

Myslíte do internetu? Teoreticky ano. Myslím si, že, pokud se nebude v dohledné době řešit otázka financování, tak na to nemá – prostoru finančního prostě nemá. Ještě jedna zajímavá věc. Jako dobrý příklad, jak vlastně funguje ten komerční sektor a nemůžeme očekávat, že to bude někdy zásadně lepší. Je to projekt zpravodajské stanice Prima CNN. Zprvu, je mám hrozně rád konkurenční prostředí, fandím mu. Zvláště ve zpravodajství, jakýmkoli

investicím, aktivitám tohoto typu. Já jsem se těšil na to, že v dobrém slova smyslu, že čtyřadvacítka dostane honícího psa menšího za zády, což je vždycky prospěšné i kvalitě. Pro hlavní zpravodajskou stanici, pro toho leadera trhu. A teď se vezměte, jak čeká, jak se k tomu přistoupí – oni si koupí vývěsní štít licenční. Ano, CNN už není CNN, která byla před 15 lety. A všimněte si, že oni to mají úplně na nic. Oni vlastně vyhodnotí čeští manažeři – oni řeknou tvrzení: „Zahraníční obsah českého diváka nezajímá. Nebo zajímá minimálně.“ To vlastně úplně směšné. Nehledě k tomu, že já jsem se třeba jako divák zvědavý na to. Ale oni to prostě v podstatě téměř ihned odpískají, z lenosti z nějakého alibismu. Je to chyba podle mě, já být jako investor, tak jim řeknu, že to je prostě příšerný ten přístup. Oni to ani nevyzkouší, nemají tu trpělivost. A nehledají časy, programová okna, vysílací okna, kde, jak pracovat s tím obsahem, který mají k dispozici, který by dost lidí zajímal si myslím, ačkoliv musím říct, že CNN se názorově posunula. Jo a ve státech, je to složitý z pohledu těch stanic, a tak dál, ale vedle toho vidíme, že to je prostě normálně bulvární zpravodajství, které zjevně, kdybychom dělali nějakou větší analýzu, tak z pohledu, a to je to, co už mě vadí, z pohledu třeba politické agendy nebo ekonomicko businessové agendy zjevně někomu v podstatě dělá PR. Já to jenom říkám z hlediska té teoretické platformy, takže člověk, který obecně tomu přeje takovým modelům, a mimochodem z toho důvodu ta čtyřadvacítka dostane zdravou konkurenci, to vlastně během voleb totálně vybuchlo. Jako český divák má k dispozici zbytečnou stanici, pokud je trošku vnímavý, na kterou nemá cenu koukat, protože to zpravodajství je, jak se říká lidově, cinklé. No a bohužel se hoši na malých Kavkách utvrdí v tom, že jsou prostě fantastičtí, což nikdo nejsme úplně, rozumíte. To je vlastně ten základní problém českého prostředí obecně – té desetimilionové země. To bychom i v jiných oborech, oblastech takhle našli. To je to, co mě trápí, ale snažím se to trochu zlehčovat a být trochu na věci, protože je pochopitelné z řady kolegů, ale toto je věc, která hrozně limituje, jako kdyby to české prostředí. Já tvrdím, rozumíte, já jsem zažil v devadesátých letech po revoluci zajímavou éru, která byla obecně šťastná pro lidi z mé generace, byla výjimečná, měli jsme v tomto ohledu velký štěstí generační a v žurnalistice jsem to zažil, tak to hodně definovala skupina určitých reemigrantů, kteří se vrátili ze zahraničí – Karel Hvizďala a další. Přišla éra takové svobodné novinářiny, která možná leckdy byla naivní trochu a ti lidé se to pod dohledem těch leadrů učili, ale byla principiálně poměrně zásadová a bylo to dobré, což po pár letech samozřejmě jako tak bývá... Prostě prestiž té profese, tak v těch devadesátých letech byla vysoká, enormně vysoká. Dneska, když vidím, za jakých podmínek mají ti lidé fungovat... A zase, kdybychom hledali, kdy se to začalo lámat, tak v těch devadesátkách na politicích jako je Václav Klaus, Miloš Zeman a další, kteří byli první, kteří dost jasně se začali vyhraňovat, začali jako speciálně dehonestovat těmi kecý, promiňte mi to, vlastně tu profesi jako takovou. Cynicky to začali obušovat. Dneska vidím v České televizi našťestí v posledních letech poměrně dost zajímavých mladých tváří, kteří se tam objevují, ale nemám ten pocit v celém žurnalistickém poli a myslím si, že to prostě nemají dneska ti absolventi příliš jednoduché s uplatněním. A myslím si, že nám to jako chybí v této zemi, protože vlivem sociálních sítí rovněž dezinformátoři – tady toho zaplevelení těmi dezinformacemi, v tom prostředí tak vidíme, že ten svět se celkem překotně vyvíjí a zrovna dneska v noci od včerejšího večera zase sledujeme dost zásadní v podstatě geopolitické, řekněme, dění. Cítíme, že by se to mělo

zkvalitnit, ale toto prostředí k tomu nevytváří moc podmínky, a to je ta role, a to je to působení veřejnoprávních médií – ještě důležitější v mých očích, než tomu bylo před pár lety. Nebo před, řekněme, 20 lety. Je na vlastně té společnosti celé, aby si uvědomovala, že je pro nás vlastně důležité mít v kondici ta veřejnoprávní média. Ale to víme, že to je dlouhodobě narušováno. Ta důvěryhodnost je teď kolem 70 %, což je velmi dobré číslo, ale mě znepokojuje těch 30 %, kteří se obávám, dříve jim to bylo jedno, dneska už tu instituci nenávidí. Díky marketingu.

Když jsme u diváků a veřejnosti – jak nahlížíte na řízení médií veřejné služby? Vnímáte trend, kdy se veřejnost v různých zemích třeba do řízení zapojuje více – například v případě britské BBC? Zapojuje Česká televize do svého řízení veřejnost dostatečně?

Na základě příkladu, který jste uvedla – britský model je v mých očích poměrně zajímavý.

V očích asi více odborníků bych si troufla říct, protože bývá označována jako ideál médií veřejné služby a jejich fungování.

Je to pochopitelné, tak co si budeme povídat, Britové to v podstatě vymysleli, to není jenom otázka toho, že ta BBC je ta pramatka a předobraz všeho.

A jak to funguje u nás tedy? Měli bychom mít něco takového?

Obecně ten systém by se mi velmi líbil, ale ten systém je budovaný léta na základě obrovské tradice a názoru britské veřejnosti, ten se nedá úplně aplikovat, obávám se, u nás, protože ta společnost není v tomto ohledu tak vnímavá, vyspělá jako britská.

Nicméně zapojuje tedy ta Česká televize tu veřejnost dostatečně nebo zapojuje jí vůbec?

Víte, upřímně řečeno, mohlo by to být samozřejmě v mnoha aspektech lepší. Ale také, ať jsem spravedlivý vůči managementu – Divácká rada vlastně vznikla na základě dohody před lety naší rady, kde já jsem byl, a managementu jako takový nápad. Je tam skupina zajímavých lidí, kteří by měli průřezově reprezentovat tu společnost. Ale co si budeme povídat, je to jenom vlastně, jak to říct – tam se to dozvíte pouze od určité množiny lidí. Je to jenom rozšíření vlastně reflexe pro management a radu ze strany těch lidí, ale tomu bych nepřikládal nějaký zásadní význam. Obecně, jak do toho vtáhnout, aby veřejnost měla pocit, že by mohla lépe vyjádřit nějaký svůj názor... Já si myslím, že by bylo dobré v tom smyslu vysílání zlepšit, ale také vím, ať jsem upřímný, že to je z praktického hlediska komplikované. To by musel být nějaký originální nápad, protože jinak, když cokoli otevřete, jakýkoli kanál, tak ten kanál je jenom v podstatě, a to vidím na těch stížnostech, toho využívá v naší společnosti prostě určitá skupina kverulentů nebo nespokojených. Problém té české společnosti je v tom, nebo problém... Nechci hanit, ale já jsem přesvědčený, že tu Českou televizi má hodně lidí rádo, v zásadě nemá problém s Českou televizí. Akorát oni samozřejmě nevidí důvod, proč by to někde jako vytrubovali v podstatě zuřivě jako ti odpůrci. To vždycky se ukáže, rozumíte, když se v této zemi cokoliv klíčového děje, všichni zapínají čtyřladvacítka, automaticky. Z pohledu sledovanosti, když to vezmeme ty zábavné

žánry a podobně, dětský kanál má dobré hodnocení i divácké. Vezměte si, že Česká televize, to mě velmi potěšilo, byla schopná s nástupem pandemické situace zareagovat, ne že spustili ten projekt UčíTelka – od toho si to mimo jiné platíme, aby něco vymysleli, aby vlastně udělali tu službu. Nehledě na tomu, že v některých jiných západoevropských, evropských zemích to ani nedokázali a toto bylo v mých očích fantastické, oni to vlastně zvládli za deset dnů. Teď si vezměte, že průměrný úřad v této zemi, u té pandemie, jsme měli všichni možnost sledovat, kdyby takhle fungovala třeba okresní hygiena nebo jakýkoliv úřad nebo ministerstvo? To mě trochu uklidňuje v tom jako radního, který za to nese určitě jistou zodpovědnost, že ta instituce vůbec nefunguje špatně. Tohle byl důkaz.

Nicméně vy jako radní byste ocenil větší flexibilitu ve stanovování úkolů veřejné služby jako to má například právě BBC? Pomohlo by vám to třeba i v následném hodnocení?

Já vím, že to je těžké, dokonce my se o tom kuloárně s lidmi z managementu bavíme několik let – já jsem osobně zastáncem názoru, že Česká televize by měla určitě ve vysílání být schopná koncesionářům vkusně a inteligentně vysvětlit, co všechno dělá a k čemu, a co si ti koncesionáři platí. Ono to trochu smrdí samochválou, ale v tom českém prostředí to nikdo neudělá. Nemůžeme se na tu veřejnost za to zlobit, i když člověk někdy našťvaný je, ale kdyby se udělal pregnantní průzkum v této zemi mezi koncesionáři o těchto hodnotách – co má Česká televize dělat, jaká je kompetence, co za ten poplatek musí dělat a podobně – ti lidé neví, ta neznalost obecně je příšerná. Já vám dám zase švýcarský příklad velmi zajímavý. Není to tak dlouho, já asi nebudu úplně přesný, ale není to ani 4 roky, spíše 3, kdy jsou v celé západní Evropě veřejnoprávní média terčem větších či menších ataků. Podívejte se na Borise Johnsona a jeho vztah k BBC v současné chvíli. Proč? Protože to je pro populisty, je to zajímavé téma pro některé. Dokonce i ve Švýcarsku to jistí populisté dotáhli k referendu o zrušení koncesionářského poplatku, který, jak jsem říkal, je nejvyšší v Evropě. A to je ten rozdíl a SRF měla – tam zavládla panika – teď začala vlastně v tom vysílání upozorňovat koncesionáře, oni si okamžitě stěžovali iniciátorovi toho referenda a vlastně Parlament jim to zakázal, že nesmí ovlivňovat koncesionáře až do doby, než referendum proběhne. Víte, jak to referendum dopadlo? Myslím 72 nebo 73 % Švýcarů se vyjádřilo, že vůbec nevádí platit koncesionářský poplatek, že i ta výše je normální. Ale já to říkám jako případ proto, protože umíte si představit takové referendum u nás, nejenom u nás, v řadě jiných zemí? Jak by asi dopadlo? To už bychom byli bez veřejnoprávních médií.

Přesunula bych se ještě k hodnocení – je hodnocení veřejné služby podle vás dostatečné? Jak se rozhodujete při hodnocení veřejné služby?

Jedna zajímavost na úvod – ona ta metrika, podle které my to děláme, tak vznikla z iniciativy rady, do které jsem nastupoval s tehdejšími kolegy Milanem Jankovcem a podobně. Do toho roku se ale hledal způsob – nechali jsme se samozřejmě inspirovat pro tu metriku, která se potom dělá vlastně na tom, jak to dělá léta BBC a holandská veřejnoprávní televize.

Takže jste spokojen?

Já to zmínil z toho důvodu, že do této doby to nikoho nezajímalo. Rady byly oprávněné, dělaly se nějaké průzkumy, sledovanost atd., ale to byla vlastně naše iniciativa tenkrát, ať

máme nějaký model. A je třeba říct, že velké uznání zasluhuje tým Renaty Týmové v České televizi, který se tím zabývá, protože bez nich by to nešlo a bez jejich profesionálního přístupu. To znamená, my jsme se ocitli konečně v prostředí, kdy se můžeme bavit nad výsledky jisté analytiky. Já jsem s tou analytikou v současné chvíli spokojený, protože pro mé posuzování je poměrně dostatečná a v mých očích také, ale také musím říct, že s ohledem na to, že Česká televize nemá zbytečné prostředky na to, abychom tu analýzu rozšiřovali za dané situace – koncesionáři neplatí ty peníze proto, aby se měřilo, jak to v podstatě jenom je.

Nicméně, jak tedy funguje ten proces hodnocení? Vy máte odevzdat vždy v březnu výroční zprávu o činnosti s tím, že vy si mezi členy rady rozdělíte dané oblasti?

Plus minus, ale v praxi to je tak – ano technicky je to tak, jak říkáte, je nás asi šest, myslím, vždycky kolem šesti lidí. Já mám léta letoucí jeden ten cíl – v podstatě nová média, vlastně rozvoj těch vysílacích služeb zpracovávám já. Ale faktem je, že my pro tu práci dostaneme ty analytické podklady, které z velké části dělá třeba Media Tenor, koho televize vytendruje. To dostaneme do rukou ty podklady. A máme rozdělené kapitoly, které v zásadě jednotlivě zpracováváme, tam je to zase případ od případu, všiml jsem si, že někteří kolegové v poslední době vlastně vezmou tu analytiku a de facto ji tam takhle strčí, já něco z toho vyhazují některé údaje, protože ta moje část je relativně obsáhlá, řada těch věcí je tam zbytečná. Snažím se to opatřit nějakým komentářem obecným atd., ale je to v zásadě takhle. Ale důležité je, že my pracujeme vlastně s podklady z té českotelevizní analytiky, z těch agentur vysoutěžených, které přesně zpracovávají tato měření, jako je Media Tenor a podobně.

Co říkáte na to, že vám nebyla teď schválena?

Rozumíte, já jako přímý aktér celé kauzy v podstatě jsem zažil hlavně, jak to proběhlo, to bylo opravdu do nebe volající. Pro pobavení – ta výroční zpráva se připravuje třeba měsíc a půl, řekněme, z toho našeho pohledu. Dostáváme ty podklady apod. Já to říkám z toho důvodu, že vždycky to má nějaký časový harmonogram, který určí předseda a podobně. Co se stalo v tom konkrétním případě za tu zprávu za rok 2020, kdy v podstatě necelý týden před plánovaným projednáním na radě poměrně nemálo dnů po tom, co podle harmonogramu všichni radní mají dodat připomínky atd. přišel tehdejší místopředseda Váňa s tímhle. Samozřejmě zajímavá okolnost je, že Váňovi končilo volební období (...). Všichni ti hoši za celé roky, co byli v Radě České televize neměli s ničím problémem v tomto ohledu a my jsme měli docela šílenou debatu na té radě, víte, tady skončila legrace. My jsme říkali kolegovi Váňovi, aby řekl, jak se na to přišel. A on tam začal něco koktat a z té analytiky vytáhl samozřejmě jeden graf nebo dva grafy, které se týkaly zastoupení SPD v Otázkách Václava Moravce, kde víme, že Moravec nezve v podstatě nebo zve jiné představitele SPD, kteří tam zase nechodí. A my jsme si to tam otevřeně řekli a říkám, ale hlavně i z pohledu toho zákona, kde – to teď zkoušel Matocha na poslední radě, kde by to skončilo, kdybychom hodnotili dílčí záležitosti? Logicky z pohledu zákona hodnotíte celek u toho vysílání v podstatě. Jinak to ani nejde. Na základě toho, jak dopadl ten volební výbor, tak Matocha přišel s nějakou aktivitou, aby to jako prokázali, což mu naštěstí nevyšlo, protože se to

neodhlasovalo. Já jsem říkal, kde jako skončíme, že se bude potom ve finále posuzovat třeba vysílání zpravodajství České televize v poslední hodině před uzavřením volebních místností, to je absurdní. My jsme to tomu pánovi říkali a samozřejmě jsme všichni tušili, odkud vítr vane. Váňa byl celý rudý, v podstatě bylo mu trochu trapně, ale asi za to dostal něco slíbeno, jak se ukázalo, jak znovu kandidoval. A odpověděl legendární větou, pro mě legendární už, když řekl: „No já nevím, no, tak asi jako ne no, ale já mám prostě pocit.“ Na základě tady toho se těch pět vět ocitlo v té výroční zprávě, což byl obrovský skandál v mých očích. A za druhé to ještě udělali tak, jak to prošlo hlasováním neuvěřitelně – protože to bylo v tom covidovém módu, tak někteří byli online – konkrétně Xaver Veselý byl online. My jsme tenkrát ta rada byla, protože jeden člověk už tam nebyl, čtrnáctičlenná. Jeden člověk se omluvil z jednání z nějakých zdravotních důvodů, takže nás bylo 13 a teď se hlasovalo a oni to vlastně s Lipovskou obrátili, že bychom měli hlasovat, kdo je pro to, aby se to vyhodilo z té zprávy. A teď šest nás bylo pro to vyhodit, Xaver Veselý záhadně zmizel z onlinu. Následně asi po 20 minutách se objevil a říkal, že byl čůrat. Dva lidé se zdrželi – Kysilka a Šlégr – a pouze 4 lidi, de facto technicky vzato, pouze 4 lidé zvednutím ruky vlastně hlasovali pro to, že to tam má zůstat, což je z pohledu procedurálního v podstatě jako vlastně neuvěřitelné. My jsme se tenkrát trochu pohádali, já jsem řekl, že to je skandální, my jsme to napadli. Dávali jsme minoritní stanoviska do zápisu. No a toto bylo díky tomu, jak v podstatě dopadly ty volby. A musím říct, že třeba pan poslanec Jakob, kterého já neznám a který to tam otevřel, to jsem dlouho nezažil mezi členy volebního výboru, že někdo byl tak připraven, tak, řekl bych, v obraze. Takže ho chválím a jsem za to rád, že tam je fundovaný člověk, tak to víceméně nedoporučili ke schválení, což je jako jasné, protože ono, když to vezmete do důsledku, tak je samozřejmě, že oni tam vkládali nášlapné miny pro to, ať můžou případně odvolat Dvořáka, protože to je v podstatě konstatování, že Česká televize porušuje zákon. Na základě populistů politických, prostě odporného, s prominutím, Okamury, kteří si dělají de facto politickou agendu na téma veřejnoprávní média – to je totálně skandální. A mezi námi, jak bývalý kolega Váňa, tak bývalý kolega Kratochvíl budou zítra a pozítří řečnit před volebním výborem, protože se znovu ucházejí o místo v televizní radě a Kratochvíl, který je tedy samozřejmě už starý pán, který je, řekl bych, úplně mimo. Tak vsadím své boty, že poslanci za ANO a jiní budou ho prostě podporovat, bohužel. Říkám si, máš to zapotřebí? To je obrovská ostuda, obrovská. Obrovská ostuda se takhle zachovat. To byla jako škola – nevěřil bych, že dospělý muž, jakýkoliv, se k něčemu podobnému sníží za určitý obnos.

Když jsme u té politizace – po dlouhou dobu se ozývají názory z různých stran, že je zapotřebí změnit způsob voleb členů rad. Jak se k tomu stavíte, souhlasíte se současným způsobem voleb členů rad? Jak byste ho případně změnil?

No, podívejte. Řeknu vám názor a znají ho samozřejmě během těch let mnozí lidé. Je třeba si uvědomit, že v tomto případě nikdy nikdo nevymyslí, nevynalezne klíč, který by byl v podstatě ideální, já tím narážím třeba na model nominace profesními svazy. Akademie věd by mi zrovna nevadila. Jsme u různých FITESů, ARASů apod. Já jsem kdysi na to téma s Hankou Marvanovou vedl diskuse, protože ta se hodně staví za tu novelizaci. Já jsem říkal ten svůj názor, že ten klíč nikde nikdo nenajde jako svatý, a teď je zajímavé, co probíhá. To znamená, myslím si, že se bude novelizovat a z velké části, že se změní ten klíč, že bude

třeba část volit Senát.

Mě zajímá, jak to vidíte vy, jestli je to vůbec potřeba.

Teoreticky si myslím, že by to nebylo zapotřebí, kdybychom nebyli svědky toho, že byl překročen Rubikon. A já to chápu v tuto chvíli, protože se vlastně v tomto ohledu vyvíjí jakási pojistka, protože i díky tomu, jak je Senát stavěn, jak má rotační způsob volby, jak se obměňuje po třetinách, tak si myslím, že to má za daných okolností jistou logiku, ale zase, dostanu se na začátek k tomu svatému klíči. Jakkoli bude vypadat v jakékoliv době vládní garnitura, tak bude napadána, že se to snaží ovlivňovat a naopak. Na začátku jsme o tom hovořili – nakonec to je stejně o lidech. A v zásadě spíš je zajímavé, že to třeba takových 15 let nebo o něco víc než 15 ten konsenzus nějakým způsobem fungoval, včetně toho, že si tam prostě podporovali lidi, kteří tam nedělali z toho nějakou estrádu. A zjevně ani nesloužili politicky. Byli vnímání spíš jako konzultanti toho prostředí. Já to vidím teď na těch koležích, my se bavíme třeba s Martinem Doktorem mezi sebou, že to pozorujeme, že oni zjevně chodí normálně někde pravidelně na kobereček a tam se připravují věci. Já jsem to tam za celé roky nezažil, rozumíte. My si z toho děláme soukromě legraci, já říkám Martinovi, umíš si představit, že by ti někdo takhle zavolal? A v zásadě mě se to stalo před lety třeba 2×. Slušně. Já jsem na to reagoval způsobem: no snad si nemyslíte, že vám budu někde něco, to přece nejde. Běhat tam někde. A on to pochopili ten dotyčný a byl klid. Kdo mě zavolal tu a tam z politiků, tak se mě zeptal na konkrétní věc, já jsem mu řekl konkrétní názor. Typická ukázka, tak já jsem mluvil o tom Luboši Zaorálkovi třeba v okamžiku, kdy se rozeběhla pandemie, tak jsem měl několik telefonátů od představitelů třeba ODS, kteří byli hrozně naštvaní, že jak začaly ty pandemické okolnosti, že vysílání čtyřadvacítky je permanentní vládní tiskovka. Já jsem je chápal – z pohledu opozičního politika je to pravda, ale zkusme být normální. Tak co mají v České televizi dělat? My se ocitáme v mimořádné situaci, obecně jako společnost prostě, jakýkoli ministr zdravotnictví nebo premiér prostě svolá tiskovku, tak to nemá Česká televize vysílat? Kdybyste byli u vlády vy... Jako já souhlasím s tím, že to jsou žvanírny. A pokud existovala, nebo z mé zkušenosti existovala, ta interakce v uvozovkách, mezi radním a nějakými lidmi z politického prostředí tak, že někdo zavolal, zeptal se mě na názor atd. A já prostě ten svůj názor řeknu, tak to mi přišlo jako celkem v pořádku, to nebylo tak, že někdo zavolal, já tam běžel. Samozřejmě, že se to třeba týkalo lidí tady poslanců v mém případě severní Moravy. Protože člověk nějakým způsobem s některými lidmi, já třeba znám Juchelku, současného předsedu volebního výboru, 20 let – déle, než se dal na politiku a také máme za sebou pár nepříjemných hovorů. Teď to opravdu sleduji, že oni zjevně někam chodí.

Dobře, nicméně v současné době tím, jak se to před dvěma lety nějakým způsobem změnilo, jak jste hovořil, tak byste uvítal nějakou změnu, ale nevíte přesně jakou? Protože jsem nepochopila, jak by z vašeho pohledu měla ta volba probíhat.

Ať už to bude vypadat jakkoli, tak stejně politické prostředí jindy v budoucnu to bude zase ohýbat. Zkusme si tu situaci představit. V současné době se mě třeba líbí ta parita Senátu a Sněmovny. Myslím si, že jako volič a občan této země jsem v posledních letech měl několikrát možnost na vlastní kůži zažít, jaký význam má třeba Senát, že to je dobrá pojistka

dění v Parlamentu. Z tohoto pohledu mě to vůbec nevadí. Oni jsou zákonodárci, oni jsou tvůrci legislativy, tak je to v pořádku v tom systému politickém. My můžeme pouze do jisté míry komentovat jejich konkrétní návrhy – když jsme u té konkrétní novelizace nebo respektive poslední verze, která mně se dostala do ruky. A nemusí být poslední. Ale na můj vkus se ta novelizace zákona o České televizi až příliš podstatně zabývá způsobem změny toho klíče – volby té rady. Okrajově řeší koncesionářský poplatek, a to je všechno. Já to třeba pokládám za chybu.

Tím mi skvěle nahráváte k poslední otázce, kterou mám, a to jsou finance. Pochopila jsem správně, že se domníváte, že financování médií veřejné služby je nedostatečné? Jak by se mělo financování těchto médií zlepšit?

Zprvė pro celý ten kontext té věci na začátku řeknu, že ten zákon je z roku 1991. V mnoha ohledech je zastaralý, a to jsme už u té otázky financování, pakliže bychom žili v ideálním světě a byla možnost ideální debaty opravdu těch pár odborníků, kteří tomu rozumí, tak by otázka financování samotného začala podle mého názoru u tvrzení, že my bychom v první řadě měli znovu definovat, kdo je poplatník. V tom je to naprosto zastaralé – my to máme vlastně, když to zjednoduším a řeknu lidově, tak je to domácnost, která přizná, že má doma televizi nebo rozhlas. Teď vidíme rozvoj internetu. Já si myslím, že pokud se má novelizovat, tak by toto nemělo být opomenuto. Na druhou stranu soukromě přiznávám, že si myslím, že se s tím nehne, že ta politická sféra nebude mít vůbec tendenci. Ale také, já jsem říkal, nemusíte vymýšlet, inspirujte se v Německu apod. To je typické české prostředí, říkám, nemusíte vymýšlet vymyšlené.

Nicméně se domníváte, že zvýšit příjmy by bylo potřeba?

Bylo by to lepší, protože by to bylo férové. Rozumíte, dneska... Zprvė, když by se to takhle předefinovalo, což jako já si myslím, že by měl tento poplatek platit každý dospělý člověk. Někteří lidi by nadávali samozřejmě, ale uvalil bych to jako přiznanou, otevřenou formu daně. Politici by měli možnost na základě toho teoreticky vyspecifikovat určité socioprofesionální skupiny, které by to mohly třeba mít levnější nebo jim to odpustit – třeba senioři, nechci to paušalizovat. Ta debata o financování by byla předefinovaná a poctivější z pohledu současnosti. To se asi nestane.

Přítom i podle části odborníků by to bylo potřeba...

Jako je to samozřejmě totální nezodpovědnost politická obecně. Bez výjimky všech těch, kteří si to myslí. Pokud se to nestane, jako, že se to asi nestane, tak vždycky ale budou ty řeči. My se z toho jako nevyhrabeme v podstatě z té debaty. Proto to říkám ze široka. Zadruhé, pokud jsme teď u konkrétního navýšení, nebo já jsem třeba osobně zastávce spíš indexace poplatků než jednorázového navyšování. Myslím si, že každý rozumný člověk chápe v podstatě, tím mimochodem vyhodíte tu cynickou politickou tancovačku v podstatě kolem toho. Zase jsem říkal, že by na to konto třeba měla být kontrolní činnost rozšířená o kontrolu NKÚ. I z pohledu kontroly hospodaření veřejnoprávních médií, tak my máme k dispozici pětičlennou dozorčí komisi, kterou dělají lidé samozřejmě renomovaní profesně, ale ve svém vedlejším čase. To je přece iluzorní, že tam 5 lidí zkontroluje úplně všechno.

Ačkoliv si nemyslím, že Česká televize je v nějakém nepořádku v podstatě účetním. Bylo by to logické. Paradoxní je, že všichni z politického prostředí, se kterými jsem kdykoliv na to téma hovořil, tak nikdo s tím nemá problém. Takže to je celé – a teď je otázka, kolik platíme, kolik případně budeme platit a co za to. Jaký by měl být ten rozsah veřejné služby? Pokud se to nebude řešit, tak je jasné, že současný rozsah, počet kanálů atd. do budoucna nebude možný. A to už je potom věc názoru – musí se to definovat, musí nad tím být debata. Já, kdybych to měl rozhodnout, kdyby to bylo pouze na mě teoreticky – dostal bych informaci, že dalších jako 7 let nebo 10 let nikdo nezvedne koncesionářský poplatek, jak to řešit, tak samozřejmě musí dojít v tu chvíli k personální optimalizaci. Někteří lidé, kde? Ale já jsem třeba zastánce názoru, že v tomto ohledu, tam by si Česká televize měla trošku nalít – to si myslím, že si ČT moc nepřizná, ale já si myslím, že personální optimalizace by byla možná do jisté míry, nechci spekulovat, jakým percentilem, ale nemůžu se zbavit dojmu, že v podstatě tam někteří nejsou extra potřební. Nemyslím si, jak plánoval ředitel Zavoral personální optimalizaci na zpravodajství nedávno Českého rozhlasu. Na druhou stranu, potom jako musíte strategicky rozhodnout, co ne. Já bych třeba, kdybych měl říct, co mi přijde zbytečné, tak to je ČT3, ale to je marginální záležitost. Ale kdybych z toho kanálu, z toho spektra já, ale díky tomu vývoji toho trhu a že to pokryjí z velké části komerční média, tak bych třeba odřízl sportovní kanál, i když bych hodně plakal. A taky si myslím, že pokud by se to teoreticky stalo, tak to ublíží poměrně hodně českému sportu – že by to byl hřích na českém sportu.

Úplně ze začátku bych se vás zeptala, jaké jsou vaše zkušenosti s působením v radě? Co si odnášíte z dosavadního působení?

Pro mě osobně je to zkušenost nebo i vzpomínka dobrá z toho důvodu, že já jsem celý život pracoval v médiích – z 80 % v rádiích, předtím v České televizi, také jsem byl v televizi Nova a v Lidových novinách. Takže pro mě to má taková osobní kouzla, že vlastně z pozice člena rady můžu kontrolovat nebo hlídat, což je úkol rady, jak ten rozhlas funguje, přičemž já mám do toho obrovský vhled, protože to znám úplně do detailu, všechna možná zákoutí té práce, nejen ve zpravodajství, ale i ve výrobě. Takže pro mě je to zkušenost vynikající, navíc zabarvená i osobně.

Lze to označit i za motivaci, proč jste kandidoval, proč jste chtěl být součástí toho kontrolního orgánu?

Určitě, mně to dokonce přijde, že by to tak mělo být – ne každý, tolik členů ty rady nemají. Že to má nějaký logický vývoj – když celý život děláte v médiích, zejména v tomto médiu...

Ale ne každý je tam z médií...

To je pravda, to vůbec ne. Mně to přišlo logické, že teď jsem v tom orgánu, který v uvozovkách moudře dohlíží nad těmi lidmi v uvozovkách, kteří dělají to, co jsem dělal já před tím. Pravda je, že v té radě zdaleka nejsou lidé, kteří působili v médiích, já si myslím, že by to asi tak mělo být, že by tam měli mít všichni nějakou mediální zkušenost. Dejme tomu, teď ji tam mají tak dva nebo tři.

Když jsme u té role radního, jak vnímáte tu svoji roli v rámci orgánu? Co považujete za to gró vaší práce? Jaké jsou podle vás hlavní úkoly rady?

Ten předseda – to je z poloviny taková administrativní práce, takže ten předseda je spíše takový administrativní koordinátor té rady, protože to není třeba vedoucí redakce, který řídí ty svoje jednotlivé redaktory. Ten předseda té rady sice řídí tu radu – ten chod, ale ti jednotliví členové jsou sami za sebe. Takže to není jako klasická vedoucí funkce ve smyslu, když třeba jste vedoucí redakce, šéfredaktor nebo tak. Tak to je jedna věc. Třeba ta moje role v té radě, ať už jsem byl člen, místopředseda nebo předseda, že jsem zaprvé víc viděl do ekonomiky, protože já mám ekonomické vzdělání a víc jsem viděl do některých oblastí jako je třeba zpravodajství, protože jsem v něm dělal, ale i výroby uměleckých pořadů. Takže já jsem se soustředil na tohle. Zase třeba kolega se zaměřuje spíše jakoby na tu kulturní stanici Vltava, někdo na tu publicistickou stanici Plus, někdo má blíž třeba k hudbě jako třeba kolega Krůta. Takže má to smysl, že jsou tam lidé z různých oborů, to je pravda, že jsou jako specializovaní v tom přemýšlení a v tom dohledu na nějakou oblast toho média.

Takže v rámci třeba i té kontroly, protože jednou z vašich povinností je i předkládání výroční zprávy o činnosti, je třeba to, že si rozdělíte dané oblasti podle toho, kdo má kde jakou odbornost nebo k tomu má blíž? Takhle probíhá ta kontrola a dohlížení na plnění veřejné služby?

Ano. My samozřejmě, a to víte, že ty rady nemohou detailně zasahovat do činnosti rádia nebo televize. Zákon to definuje a neumožňuje a je to dobře. My třeba nemůžeme detailně zasahovat do konkrétních pořadů, do konkrétního programového schématu nebo do konkrétních personálií. Třeba nemůžeme říct, že tento moderátor se nám líbil a ten ne. Můžeme to teda říct, ale nic s tím nesmíme udělat, což je dobře.

Když se bavíme o médiích veřejné služby a nějaké jejich roli v současnosti – jaká je ta jejich role podle vás v současné době? Co ona by měla dělat třeba právě v tom informačním přesycení za existence dalších komerčních médií?

Ta média samozřejmě jsou nějak definovaná – ten jejich program – ze zákona samozřejmě, ale všichni víme, že třeba v minulých deseti, patnácti letech měla trochu navrch komerční rádia, komerční televize, ale teď zejména v posledních dvou letech v souvislosti s tím koronavirem se ta pozornost občanů vrátila zase k veřejnoprávní médiím jako je Český rozhlas, Česká televize. Českému rozhlasu se opět podařilo dostat se na první místo v žebříčku stanic, ČT vlastně taky v uvozovkách drtí ten televizní trh, teprve za ní je Nova a Prima. Ta role je v tom, že nejen, že rozhlas a televize mají určitou roli jaksí informovat a dodávat informace a zábavu široké veřejnosti včetně menšin národnostních, náboženských apod., ale důležitá je i důvěra občanů v ta média a ta se právě zejména v té koronavirové krizi projevila, že to je informační zdroj, ke kterému je dobré se upínat.

Domníváte se tedy, že právě i ta důvěra veřejnosti v média veřejné služby, jak jste teď zmínil, je vysoká v současné době?

Ano, jsou na to průzkumy, které tady teď nemám. Ale ta důvěra se zvyšuje a když mluvíme konkrétně o ČRo, tak v několika posledních letech ta důvěra opravdu roste vysoko, tam jsou speciální průzkumy a můžete to posuzovat ze třech hledisek. Zaprvé z hlediska tzv. poslechového, nebo té návštěvnosti našich webových portálů a toho poslechu on demand. Pak je to skutečný průzkum důvěryhodnosti, to je speciální průzkum. To jsou ty dva hlavní pilíře – poslechové, včetně těch digitálních platform a plus ta vlastní důvěra.

K těm samotným úkolům médií veřejné služby – ony jsou nějakým způsobem definovány v zákoně, v některých případech ale obecně a neurčitě. Co vy osobně považujete za ty nejzásadnější úkoly médií veřejné služby?

Ta definice je přesně dána v zákoně o ČRo nebo o ČT, nebo v zákoně o rozhlasovém a televizním vysílání, to je jedna věc. A druhá věc je, že když jsme u Českého rozhlasu, tak musíme poskytovat veřejnosti samozřejmě pravdivé informace, vyvážené, ale nejdůležitější

věc je, aby ty informace byly nestranné. Prostě tři hlasy toho, tři hlasy toho, ono je to velice těžké posuzovat. Nemůžete v tom každodenním zpravodajském shonu přesně počítat, kdo měl kolik prostoru, kolik vteřin, minut. Takže nejdůležitější podle mého názoru je nestrannost. Nestrannost se bohužel vytrácí, mnozí novináři v sobě nedokážou potlačit to, že někomu fandí a dávají to najevo, a to i v těch komerčních televizích, rádiích. Opravdu nestranný novinář je vzácností, abyste nepoznala, komu fandí. Já vždycky říkám, že nejlépe se to pozná u sportovních komentátorů, když by měli komentovat Sparta vs. Slavia, když by za celou hodinu a půl nedali najevo komu fandí, tak to potom před ním smeknu, to je skutečně nestranný novinář. A tak to platí i o tom zpravodajství atd. Ale co se týče veřejnoprávních médií, tak to není jenom zpravodajství, které máme vyvážené, nestranné, ale samozřejmě i vzdělávání i zábava, to jsou další dva pilíře. Proto já říkám, že Česká televize nebo Český rozhlas zdaleka nejsou jenom zpravodajství, ale jsou to i ty další stanice, které vysílají prostě kulturu, zábavu, pořady pro děti, pořady pro menšiny atd.

Vy jste zmínil tu nestrannost jako takový pro vás zásadní pilíř. Jak ji měřit? Lze ji vůbec nějakým způsobem měřit, abychom se vyvarovali tomu stopování?

Když mluvíme o nestrannosti, tak nemusíte měřit nic, stačí si to poslechnout a sama slyšíte, nebo kdokoliv z nás, běžný posluchač, že ten moderátor nefandí ani tomu ani tomu, snaží se být spravedlivý. Takže to poznáte hned. Dokonce třeba i na vaší FSV jsou odborníci, kteří mají ty metody a dá se to i měřit, skoro bych řekl až jako vědecky, do jaké míry ten moderátor třeba dehonestoval nebo nedehtonestoval nějakého hosta, to všechno se může dělat a také se to dělá. Ale z normálního vysílání vy slyšíte, že to je nestranné.

Když jsme u toho zákona jako takového nebo zákonů, které zřizují ta jednotlivá média, tak opravdu zaznívá, že ta náplň té veřejné služby je definována velmi obecně. Vám osobně tam chybí něco, nějaká větší opora v zákoně, podle čeho potom tu veřejnou službu měřit, hodnotit, kontrolovat?

Ono se dokonce říká, že vlastně nikdo neví, co to je veřejná služba. Ale já si myslím, že jako nemusíte někde mít nějakou přesnou poučku nebo definici, prostě veřejná služba je služba veřejnosti a já si myslím, že lidé v českých veřejnoprávních médiích to vědí, to cítí a dělají to, že to je prostě služba pro veřejnost, pro tu nejširší veřejnost, nejen pro ty speciální skupiny, nejen pro ty menšiny, ale pro tu veškerou veřejnost. Třeba když si vezmete Český rozhlas, tak ten tu veřejnou službu poskytuje, dalo by se říct, beze zbytku tím, že to vysílání je přístupné veškerému obyvatelstvu ČR, třeba i z technologického hlediska, ale může si tam český občan najít na těch stanicích jakýkoli program od zpravodajství, publicistiky, přes zábavu, vzdělávání, sport, regionální zpravodajství, hudbu takovou, hudbu jinou. Není potřeba nějaká speciální definice si myslím já.

A jak to hodnotíte – poskytování té služby? Vy už jste to částečně nakoušl, jak si stojí média veřejné služby, z vašeho pohledu možná spíše Český rozhlas než Česká televize, ale možná i ta ČT. Jak jim to jde, zvládat tuto roli?

Já si myslím, že dobře. To nejenom, že si to myslím, po těch zkušenostech, ve kterých jsem v těch médiích působil, i v té České televizi – takže nejen kvůli tomu, ale i protože jsou k tomu důkazy, které vycházejí z těch průzkumů, jednak ta poslechovost nebo v případě televize sledovanost a potom ty další průzkumy, kde lidé hodnotí důvěryhodnost, užitečnost těch médií veřejné služby. Ty to dokazují, že to tak je. Samozřejmě, že u toho rádia nebo televize můžete najít různé oblasti, které by se mohly zlepšit nebo prohloubit. Třeba ČRo cítí takový malý dluh, že nemá stanici lidové hudby, ale není tím myšlena jenom dechovka, ale i folklór. Ne, že by se nevysílal na těch stanicích, ale dokonce se uvažuje o zřízení speciální digitální stanice s touto hudbou, takže ta veřejnoprávní média hledají ještě pořád něco, nějakou mezeru, čím to vylepšit. Nikdo nestojí na místě pochopitelně.

Vy už jste také zmínil existenci médií veřejné služby v rámci digitálního prostředí a obecně mezi síťovými médii. Myslíte si, že si média veřejné služby mohou obhájit existenci na těchto platformách a měla by na nich existovat?

Určitě. Já si myslím, že tou digitalizací je to, že všechny noviny dneska už máte v elektronické podobě a zejména převážná část té mladší generace se pohybuje v online prostředí, tak by bylo absurdní, kdyby ČRo nebo ČT v tom online prostředí nebyly. Proto my tady máme tyto platformy, jak jste říkala. Bez toho to prostě nejde.

Spíše, jestli si mohou ze zákona obhájit to financování, protože přímo v zákoně není zmínka o tom, že by si mohla dovolit vynakládat finanční prostředky na existenci těchto webů a na rozšiřování se. Tak mohou vlastně?

Tak samozřejmě ten zákon je z roku 1991, to je 31 let už, takže možná v tomhle smyslu by pochopitelně byla potřeba inovovat ten zákon nebo novelizovat, aby se už jenom z technologického hlediska jaksi stal zákonem pro 20. léta nebo pro současnou dobu. Ale tam jde o to, že ty digitální platformy vycházejí z toho, co se vysílá. To znamená, že to není nic navíc z hlediska obsahového, ale je to jenom v jiné technologické podobě.

Kromě iRozhlasu – ten tvoří i vlastní obsah. Mají média do rozšiřování se na nové platformy investovat více peněz – budou si to moct obhájit? Jestli právě třeba rada by jim pak neřekla, že tohle ne, že tam pro to není opora v zákoně.

Může se o tom vést nějaké debata, ale jak ČT, tak ČRo, tak ČTK, prostě bere se to tak, samozřejmě teda co právník, to názor, že ta veřejnoprávní média musí obsluhovat všechny technologické platformy. Takže by to neměl být problém.

Také už jste zmínil roli médií veřejné služby vedle těch komerčních. Jaká by měla být?

Prostě média veřejné služby by měla poskytovat, a to také poskytují, důvěryhodné, ověřené, nestranné, vyvážené informace. Tím vlastně jsou takovým pilířem v té informační době, a

proto tady vlastně existují, proto existuje tzv. ten duální systém, koexistence veřejnoprávních a soukromých médií, teda myslím hlavně rádia a televize. To je ta role veřejnoprávních médií, aby byla ta nejdůvěryhodnější, aby se lidé na ně mohli obrátit s důvěrou a důvěřovat těm informacím, které tam zazní. A to vlastně Rada ČRo právě hlídá mimo jiných věcí, prostě hlídají tu vyváženost, nestrannost atd. v tom globálním slova smyslu.

Měla by média veřejné služby zapojovat do svého řízení více veřejnost? Dělají to vůbec a je to dostatečné? Jak na to nahlížíte?

No já si myslím, tady je třeba nějaká divácká nebo posluchačská rada... Teda v České televizi byla nějaká Divácká rada, tady v Českém rozhlasu něco takového výslovně není, posluchačská rada. Média veřejné služby vlastně spolupracují s tou veřejností dnes a denně, vysílání je interaktivní pochopitelně – posluchači píšou různé stížnosti, ale i podněty, náměty a pochvaly a na to se reaguje. Na to dokonce ČRo má svého ombudsmana, televize už ho má také. A on kromě toho, že vedoucí pracovníci ČRo a i rada odpovídají na různé dotazy a stížnosti, tak i ten ombudsman s tou veřejností pracuje. To nejsou jen dotazy, proč ten pořad byl přesunut tam či onde nebo proč jste ho zrušili, ale to jsou komplexnější otázky, které třeba ten ombudsman řeší, nebo vůbec i lidi z ČRo a Rada ČRo.

Tam spíš jsem cílila na to, jestli by si třeba ČT nebo ČRo měly stanovat na nějaké určité období, já nevím, třeba tři, pět let, nějaké cíle veřejné služby a pak je měřit nebo jestli ten zákon stačí.

Zákon je základ a kromě toho, když budu mluvit za Český rozhlas, tak každoročně stanovuje vedení ČRo, a my to kontrolujeme, jaksi programové a další technologické záměry na každý rok. To je prostě vždycky taková bichle, takový obsažný materiál, který stanovuje, co se všechno bude řešit v tom roce programově, že se zaměří na tyto a tyto sportovní události – olympiáda, mistrovství světa nebo na historická výročí nebo že se bude zdůrazňovat ekologie. Na každý rok jsou různá témata, a to se kontroluje a my to kontrolujeme. Každý půlrok minimálně u těch programových záměrů se generální ředitel nám zpovídá, programové a další záměry – jestli se plní, a dokonce Rada ČRo každoročně hodnotí práci generálního ředitele, jestli splnil všechny ty úkoly, jak si předsevzal a my to schválili na začátku roku a na základě toho dostává i odměnu. To samozřejmě vychází i z různých podnětů posluchačů, že by se rozhlas měl zabývat víc tím a tím a na základě toho se právě dělají ty programové a jiné záměry na ten rok. Do toho my to kontrolujeme samozřejmě průběžně a pak souhrnně vždy jednou za půl roku.

Přesunula bych se k tomu hodnocení. Jak tedy probíhá to hodnocení, na základě čeho se vy rozhodujete o náplni veřejné služby, jestli byla naplněna nebo nebyla, protože jsem pochopila, že asi každý radní má nějakou oblast. Je hodnocení dostatečné?

To jo, ale je to tak, že naším partnerem je generální ředitel, potažmo celý rozhlas samozřejmě. A on má stanovená kritéria, asi 5 kritérií a my každý půlrok ta kritéria

hodnotíme a taková ta nejdůležitější jsou ta plnění programového záměru, plnění veřejné služby a jestli byl dodržen zákon o ČRo a Kodex ČRo, a to se detailně sleduje. Každý radní má nějakou oblast, to není oficiálně rozdělené, to je spíš, že tento kolega se vidí v kulturní oblasti stanice Vltava, ten zase něco ví o hudbě, nebo ne ví, ale trochu se tím zabývá z hlediska své profese. Ale to hodnocení je kolektivní a my opravdu sledujeme jednotlivé body, jestli ten ředitel prostě dodržuje to, co by jako šéf veřejnoprávního rádia měl dělat a dělá. Tzn. to se průběžně kontroluje.

A na základě toho vydáváte i tu výroční zprávu o činnosti, která potom putuje Poslanecké sněmovně?

Samozřejmě. A tam je úplně všechno.

Nicméně to prochází vaším orgánem a vy se musíte shodnout na té podobě.

Přesně tak.

Když jsme u té Poslanecké sněmovny, zeptala bych se na váš názor ohledně voleb členstva rad, protože 20 let tady zaznívají různé názory, že by se měly změnit. Volit by mohl jednu třetinu Senát, druhou Poslanecká sněmovna a třetí prezident. Jak na to nahlížíte, mělo by se to změnit?

Zaprvé, členové rady by vůbec neměli komentovat, jak jsou oni voleni, rozumíte...

Jasně, ale nedalo mi to se nezeptat.

To by si mezi sebou měli říkat poslanci. Já si myslím, že to jsou dvě věci – jednak, kdo může být nominován, kdybyste to omezila jen na určité organizace, tak které to budou, které vyberete. Mohla by v tom být nespravedlnost. Proto si myslím, že je dobře, že může kteréhokoli radního nominovat vlastně kdokoli. Já vím, že někdy je to třeba myslivecký spolek tam a tam...

Nebo možná i účelově založený spolek občas...

No, možná může být i účelový. Jak to chcete ale omezit? Copak myslivecký spolek není veřejná organizace? Já vím, že to někdy zní tak jako zvláštně, ale jak byste to dělala. Co teď říká ta nová koalice, že by to měli být lidé, kteří mají nějakou odbornost mediální, tak to je jeden z předpokladů, ale nemůžete omezit někoho, když třeba v těch médiích pracoval jen 5 let a někdo 25 let, tak kdo je lepší? Dobře, tak asi ten, kdo je tam delší dobu. Ale co se týče toho, kdo má být v radě televize, rozhlasu, četky, tak to může být skutečně ta Poslanecká sněmovna nebo Senát.

A že by se to nějak rozdělilo?

Ale proč?

Já nevím. Zaznívá, že stejně je to otázka politické vůle, kdo tam je a pokud se neshodne Poslanecká sněmovna, tak tam sebekvalifikovanější člověk nemůže sedět. Nevím, jestli by pomohlo, kdyby se to rozdělilo i do Senátu, mezi prezidenta, nevím.

No to já si právě myslím, že ne. To může být prezident nebo teoreticky další orgány státu. Já si myslím, že Poslanecká sněmovna je demokraticky zvolený sbor lidí, orgán – prostě občané si zvolili poslance v tomhle složení, tak proč by měl být problém, aby oni rozhodovali. To je výsostně demokraticky zvolený sbor lidí, tak ať oni rozhodují. Druhá věc je – někdy třeba se divíme my nebo kdokoliv, kdo všechno je v těch radách, ale my o tom rozhodovat nemůžeme a myslím si, proč ten systém měnit.

Pokud se to bude měnit, tak se domnívám, že to bude více než bouřlivé, protože cokoli se děje ohledně médií veřejné služby, tak je dost exponovaným tématem.

A to je špatně. Měl by to být skutečně nezávislý orgán bez ohledu na to, jaká je politická garnitura. Měli by tam být lidé, kteří skutečně mají nějaké mediální zkušenosti a neměli by nikomu fandit, měli by být nestranní. Já si myslím, že ten systém volby rad je prostě zavedený a pokud je nějaký problém, tak to není jenom tím, že ho volí jenom Poslanecká sněmovna. Já si myslím, že by ten systém volby radních měl zůstat tak, jak je.

Přešla bych k poslednímu tématu, a to je financování médií veřejné služby. Domníváte se, že jsou financována dostatečně? Případně pokud ne, jak by se to mělo změnit?

Podívejte se, Český rozhlas zhruba 95 % svých příjmů má z těch rozhlasových poplatků a televize tam je to asi 80 %, zbytek je reklama. Přibližně takhle to je, ale bohužel ty rozhlasové a televizní poplatky se nezměnily už od roku 2005, rozumíte, to už je dlouho. A také byla nějaká inflace atd. To znamená, že teď by bylo nutné, a o tom se teď mluví, aby se jednorázově zvýšily ty rozhlasové a televizní poplatky na určitou úroveň. Mluví se o 60 Kč u rozhlasu a 150 Kč u televize.

Je to dostatečné?

To by asi bylo dostatečné v této fázi, ale do budoucna by bylo dobré, kdyby byla zavedená tzv. indexace podle inflace jako třeba u důchodů.

Myslíte si, že to zvýšení projde?

Já myslím, že to dřív nebo později projít musí.

Protože to také nemusí být populární politický krok...

Je to nepopulární krok směrem k veřejnosti, ale zase na druhou stranu je pravda, že všichni politici i napříč politickým spektrem jsou si vědomi toho, že média veřejné služby tady musí být a musí být dostatečně silná i ekonomicky, aby mohla tu veřejnou službu vykonávat. Myslím si, že dřív nebo později by to projít mělo. A rozhodně by se měl změnit ten systém té indexace, aby se to třeba zvyšovalo jednou za dva roky, podle inflace.

Jak se stavíte k tomu zvýšit příjmy třeba z reklamy? Víím, že reklama je omezená určitým procentem. Mělo by se to procento navýšit, aby měla média veřejné služby víc peněz?

Ne. O tom se mluvilo dlouho a došlo se k tomu jistému procentu reklamy, které mohou mít ČT a ČRo a už by bylo asi nevhodné to navyšovat, protože je fakt, že reklama a sponzoring patří hlavně soukromým médiím, rádiím a televizním, a ta veřejná média by měla spíše být financována přes poplatky. Ono by to narušovalo také duální systém těch soukromých a veřejnoprávních médiích, protože to by nebylo dobře to navyšování reklamy.

Příloha č. 7: Přepis rozhovoru – Respondent D

(...)

To je i důvod k tomu, proč jste se ucházel o místo v Radě ČT?

Zdálo se mi to být dobrý nápad. Říkal jsem si... víte, já před mnoha lety jsem věděl, co asi nastane a asi jste si všimla, že nejsem zrovna konvenční typ a neumím si představit, že bych byl ředitel ČT.

Neumíte?

Ne. Ale šel jsem do té volby ne proto, abych byl generální ředitel, ne proto, abych nepřišel o práci, ne proto, abych vydělal nějaké peníze, ale šel jsem tam z jednoho, možná sobeckého, důvodu. Já jsem věděl, že je konec, chtěl jsem mít čisté svědomí sám vůči sobě, to zní divně, ale věřte mi, že mluvím pravdu. Udělal jsi všechno pro to, aby se ta televize nedostala tam, kam nechceš? Udělal, neudělal? Tam není žádné mezi, tam není prostor na vyjednávání. Jsem věděl, kam to půjde s Dvořákem, to není nic proti Dvořákovi, to jsou prostě dva odlišné pohledy na věc.

Takže jste to zkusil?

Takže jsem to zkusil, protože jsem si říkal, hele, když se dostanu mezi těch pět, tak někde možná zůstane zarchivovaný projekt, třeba někdy za dvacet let nějaké studenty to bude zajímat. Třeba je napadne, jak by se ta televize vyvíjela podle Garpa, ale hlavní důvod byl, že já jsem měl to čisté svědomí. Dvořák vyhrál, za přibližně tři měsíce nastoupil, den před tím, než nastoupil, tak já jsem dal výpověď a odešel z televize. To nebylo gesto, ale to bylo od začátku takhle jako... já bych nemohl dělat pro takové lidi, já to prostě neumím pracovat s těmito lidmi.

Takže jste s tím dopředu byl smířený a měl jste plán, že tam eventuálně nebudete?

Šel jsem na pracák, neměl jsem žádnou práci. Začal jsem barák dostavovat a bourat ty chlívký...

A po nějakém čase jste se dostal do rady...

Ne pak jsem se dostal... pak ten blázen...

Já jsem přeskočila spoustu vašich profesních milníků.

To bylo strašně důležité, moje roční působení s cvokem, se Soukupem, bylo ale super. On říkal, já ti dám rozpočet a postavíš mi zpravodajství, ale low cost, rozumíš. Ale tam není žádné zpravodajství, on nemá výrobu. Ale s ním to bylo dobré, zjistil jsem, že za suché z

nosu se dá dělat televize, když máte dobré lidi, nebo alespoň motivované lidi, kteří chtějí být lepší. Tak se to dá dělat i relativně dobře, zase pro danou cílovou skupinu. Pro tenhle typ lidí, kteří nejsou žádní velký tryskáči, většinou ženský, většinou venkov, většinou nižší příjmové skupiny, tak je to docela jako bavilo. Tam nebyla žádná taková divadla, jako co se dělají třeba v České, my jsme ty mozky, oni jsou nic. To jsou obyčejní pinglové jako jsou tihle. Frajer je ten, kterému to patří, frajer jsem tady já, protože on kolem mě musí běhat a já mu za to zaplatím. Ale to jsme odběhli, ptejte se, ať vás nezdržuji. Já jenom vidím, že jste chytrá holka. Jenom vám chci říct, abyste o tom přemýšlela, 15 % mi stačí, když tam zůstane. Patnáct procent mi stačí a zbytek si obalíš, když nejsi blbý nebo zaslepený nebo plný strachu.

Jak vnímáte svoji roli jakožto radního Rady ČT?

Já to vnímám, že mám nějakou míru zodpovědnosti za věci, které patří k veřejné službě. Druhý takový úhel pohledu je, že teď trošku neskromně si myslím, že bych v té radě mohl zúročit zkušenost, kterou vůči té instituci mám, protože všechna taková ta legrační slova, která zaznívala, když já jsem kandidoval, že člověk zevnitř nemůže být ředitel televize, považuji za naprosto hloupé. A to tehdy hodně říkal Uhde, ano pane Uhde, bylo to hloupé. Přes vaši autoritu, kterou tedy u mě nemá žádnou od té doby. A takže to je asi druhá věc a poslední věc – je to nějaká míra zodpovědnosti, schopnost predikce, co může být, neříkám, že bude, ale může nastat a to předjímání, ta zkušenost, tak si myslím, že já jsem jeden z těch lidí, kteří mohou vzít tu míru té zodpovědnosti do dlaní, i když mě to deptá. Protože mě tam asi málokdo může věšet bulíky na nos, protože já přijdu do toho baráku a sejdu se s pěti lidmi, kteří jsou tam déle, než jsem byl já, třeba o dvacet let a řeknu: „Hele, Jaruško, co je? Tě někdo fízluje?“ „To ty nevíš, jak to teď tady chodí, já ti to povím, pojď někde na kafe.“ Ale dozvím se všechno, dozvím se, co je trápí, že se o ně nestarají, jak vlastně špatně s nimi zachází. Teď vlastně jedna paní tam byla, potkal jsem ji teď na radě, 50 let je v televizi a neposlali jí ani dopis – díky, že tady jste 50 let, půl století. Taková lidskost... ta televize, sama víte, že to je taková rezervace, a ti lidé třeba mé generace, zvukaři, osvětlovači, tak hekají o tom, jak jsem vám říkal, o tom schwarzáku. Tady Pepik je tady dva roky, ty ho to naučíš a on vypadne na volnou nohu a vydělává třikrát více než já. Říkám: „Ty vole, běž na volnou nohu.“ Říká: „Zbláznil ses? Já tady jsem 30 let. Patnáctého nebo kolikátého mi dojde něco na ten účet, sem tam si ten kšeft udělám a já to neumím už otočit, já na to nemám koule.“ Já to naprosto chápu, z těch lidí, z těch expertů – scénika třeba, neexistují tady už takoví borci. Holky kostymérky – to jsou otroci a ty vám neřeknou nic jako oficiálně, protože se prostě jenom bojí a takhle já nechtěl dopadnout. Všechno zjistím.

Když jste se zmínil o veřejné službě, jaké jsou podle vás hlavní úkoly médií veřejné služby? Jak na ně pohlížíte?

Zcela určitě, to jsme si ukazovali, to je docela dobré, to šestero – tam je třeba kultura, sport. Záleží na tom, jak na to nahlížíte. Necháme stranou úplně zpravodajství, jednoznačně – veřejná televize by měla být garantem nezávislého zpravodajství, nikoli objektivního, ale prostě vytváří content, který je nějakým způsobem poměrně velmi intenzivně opracovávan

objektivizačními nástroji, nestranností, vyvážeností. A pak můžeme mluvit o něčem, co se blíží ideálu objektivitu, jinými slovy, já používám rád to slovo nezávislé médium. Ale na druhou stranu ono je vždycky závislé, sami se k tomu dostáváme, protože třeba radní volí Parlament. Je ještě ta instituce nezávislá? No, záleží na osobnostech těch radních. Na ničem jiném nezáleží. Ale otázka, zvolí ti politici nějaké borce, kteří skutečně jim tam nebudou skládat účty? Já za sebe říkám, že já nikomu účty neskládám, ani skládat nebudu, já to nedělal nikdy, ani za bolševika. Radši jsem opustil historii a šel jsem studovat kulturu a sociologii, než bych se tam někde hrbil tenkrát, a to mi visela ta gilovina dva roky vojny, a to si sakra každý rozmyslel. Ale zpátky k tomu, takže to zpravodajství samo o sobě, jasně, to by mělo být jediné, jedinečné, včetně toho streamovaného zpravodajství ČT24 komplet. Na druhou stranu si myslím, že to zpravodajství by se mělo nějakým způsobem vždycky čas od času obrodit, jakmile se to zakonzervuje jako je to teď, v podstatě 15 let, tak to je takový tlustý smradlavý kapr, který je nejsilnější v rybníce, nikdo ho nepřepere, ale přitom nepřináší nic jiného. Už ta produktivita, ten testosteron... Ty lidi zbožští sami sebe a uvěří tomu, uvěří v nějakou svoji nesmrtnost. Zpravodajství nechám stranou. Kultura, jasně je, že když sem přijede, já nevím co... třeba Madonna. Tak to nějak osloví všechny, to je komerčně zajímavá záležitost bez diskuse. Co Labutí jezero v Národním divadle? Kdo to bude vysílat? Pošlete přenosák, to je 25 lidí, než to tam natahají, než to tam nasvítí. Kde je reklama? Kde jí prodají? Kdo se na to bude koukat? Někdo, nějaký blázen to možná zasponzoruje, jednou, ale víckrát ne. Přesto to někam patří. Vezměte si, že tamhle někde, nechci být hnusný, ale někde Slezsko, v té vesnici bude 90 % diváků Barrandova cílová skupina, ale budou tam 3 borci, kteří by rádi viděli Labutí jezero a nemají kam jet. To je role té České televize – ta vyváženost té nabídky, kultura. Nejsilněji se to ukazuje v současnosti ve sportu, protože drtivá většina contentu, který mnoho let odvysílal Jirka Ponikelský, tak vůbec nepatří na veřejnou televizi. A i když se kouknete do programových schémat obdobných sportovních stanic u veřejných institucí, tak zjistíte, že ta nabídka je velmi chudíčká. Na druhou stranu, neumím si představit, že komerce, a musím říct, že Zach jako příznivec basketbalu a spolujednatel klubu, tak se snažil vysílat basket a nešlo to, nešlo to zaplatit. Ale někdo by ten basket měl vysílat, protože z těch bannerů, které ta televize sejme a má to třeba sledovanost jedno procento, tak vlastně ten sport žije a také to vede ty děti. Třeba s Jirkou Šlégrem mám úplně stejný názor na ten sport ve smyslu vrcholový sport ano, protože to nese emoci. Ale sport není marketing, sport je sociální věc. Když lidé budou sportovat, nebudou nemocní, nebudou tak žrát z toho, nebudou tak tlustí. O tom by se mělo mluvit, když vidíte třeba tu nabídku. Já se třeba s Jirkou Ponikelským, jinak my jsme kamarádi a já se s ním fakt hádám, říkám, ty máš archiv, tam to teče okny a vy nejste schopný udělat tři pěkné dokumenty, ale pěkné, ne nějaké blbosti, jak dělal Ota Černý. Jinak teda Otíček... proč nevezmeš nějakého mladého kluka...

A co vám na to řekne?

Na to není čas, prachy... říkám, zkusel jsi to, kolik za to ti kluci budou chtít? Navíc si to můžeš nasponzorovat u Jirky... říkám, dejte tam místo mladým filmařům a najdu ti tam určitě 4 kluky, kteří budou chtít točit sport, navázat na tu starou tradici sportovního dokumentu. Ještě to udělají třeba z koleje. Regiony a menšiny – no jasně, kdo bude tady

dělat věci pro lidi, kteří nevidí, neslyší. Já teda nemám nic proti komerci, že by nedělali charitativní věci...

Nicméně, když vám do toho vstoupím, vidíte ta média veřejné služby jako doplněk k těm médiím komerčním?

Nelíbí se mi slovo doplňovat. Já bych to možná otočil ten spin. Já jsem mnoho let říkal, že Ivo Mathé udělal strašnou chybu a zase to vzniká z toho zatraceného testosteronu, z ega, nějaký strašpytel tady ve Vladislavce, kde byla televize před 20 lety, nemůže vyválcovat 3 500 tisíce maníků zaběhlých, cvičených, komplet vybavených na Kavkách. A říkal jsem vám, jak to dopadlo. 68, 69 % za rok. Problém byl jiný... jak na to reagoval ten Mathé? Místo toho, aby upevnil autoritu té jedinečnosti instituce... Mathé mohl udělat, my jsme vlastně jedineční. A ten se měl ptát, co je ta veřejné služba v 1996 třeba. Kdy už věděl, že to prohrál, co se týká sledovanosti. Tehdy jako Vofka debilizoval národ... bylo to fascinující, zeptejte se rodičů, vidět mrtvoly v detailu. Já jsem se tenkrát dopustil myšlenky a říkal jsem, hele, já to cítím jinak. Hokej. 90 procent lidí, když řeknu hokej, tak vidí bílou barvu. To není veškerý hokej, existuje pozemní hokej, stejně se to jmenuje a je to úplně odlišný sport. A teď bacha – mathéismus. Pokud si vezmeme Třinec, to je mistr ligy loňské a postavíme ho proti nějakému, možná dokonce ženskému týmu, v tom pozemním hokeji podle pravidel pozemního hokeje, tak si troufnu říct, že zcela jistě Třinec nezvítězí. Co udělal ten Mathé a to je ten mathéismus. Nechal se vlákat na ten led, kde vlastně ta komerce logicky nemohla prohrát, nemohla, protože ti lidé chtěli ty mrtvoly, ty blbosti, ty barevné věci a tobě to dneska sluší a co jsi dělala o víkendu – ten moderátor, ten infotainment. To je ten mathéismus. Ta veřejná televize není proto, aby něco doplňovala, to není doplněk. Ona tady vytváří vlastní segment. Ale je to obráceně. Komerční televize by měla doplňovat veřejné televize. Proto to není o sledovanosti, je to o vizi. Jaký vliv máte na národ, co si o tom budou myslet, co budou chtít, jak se budou chovat, kdo je skutečně osobnost, kdo je autorita. Je autorita ta spoluobčanka u nás ve vsi – ta Špagáta Hanychová? Že se tady vyčurí na náměstí na veřejnosti, tak to je celebrita? Není. Tady v té zemi žádné celebrity nejsou, ale mohly by tu být autority. Jenže ty autority jsou likvidované, právě z tohoto pohledu, protože je válcují ti kašpaři s rolničkami. A ta televize tohle neměla dopustit, ale to jsou dávno rozbité hrnky, co s tím teď? Já nevím.

Jaká je poté ta role rady?

Rada jenom dohlíží. Rada je strašně bezpohlavní. Vy nemáte vlastně téměř žádný nástroj, jak do toho tvrdě zasáhnout. A musím říct, že třeba rada, když já jsem byl v kolegiu generálního ředitele, měla, řekněme, daleko větší přístup k informacím, ke zdroji. Co není předepsáno v zákoně, třeba zákaz vjezdu, tady žádný zákaz vjezdu není, tzn., že my vám jako vstříc nevyjdeme. Aby rada dostala relevantní informace potřebné k tomu, aby skutečně mohla nějakým způsobem kontrolovat, tak to je strašně těžké. Já osobně cítím obrovskou nechuť, pátrám po tom, proč. Já si nepamatuji, že bychom něco takového dělali my vůči naší radě.

A čím to je tedy?

To ale spekujuji... já si myslím, že je to možná strach.

Myslíte, že kdyby vám dali kompletní podklady, tak vy nějakým způsobem rozhodnete, respektive to napíšete do výroční zprávy, a to by bylo špatně?

Typický příklad, když se podíváte na květen 2020, já jsem tam na té radě jedné z prvních říkal, že ČT nehospodaří vyrovnaně. „To není pravda, vůbec to tady neříkejte...“ Říkám, hele, tak já to řeknu natvrdo, ČT je jako Titanic, pomalu se potápí, ale na palubě hraje hudba. Se mohl zbláznit. Najednou začínáme mluvit o tom, že se bude zvyšovat poplatek.

A co si o tom navyšování poplatku myslíte? Co si myslíte o finanční situaci médií veřejné služby?

To je jednoduché děvče. Máte babičku? Tak si představte, že po babičce zdědíte. A teď si řeknete, já bych si chtěla koupit nějaký byt, nebo autíčko nebo botičky. A teď si jako vyděláte, podíváte se, co vám zůstane a z toho si začnete třeba šetřit a najednou zjistíte, že co si vyděláte, tak nepokrývá náklady, třeba si vezmete hypotéku. Takže budete jíst rohlíky nebo nic, nebudete chodit k holiči. Po té babičce nebo prababičce máte někde ve sklepě zapáskované nějaké štůsky, bankovky, no a co udělá Tereza? Skočí a vezme si ty peníze. Problém je v tom, že navenek Česká televize pracuje podle systému fondového hospodářství – nula, každý rok. Nemůžete schovávat, takže neustále dorovnávejte. Ale problém je, že z mínusu chodíte do toho sklepa a berete to a dorovnávejte, plus odpisy. Takže najednou vlastně zjistíte, že ta firma je takové termiště, které navenek je celé shnilé, stačí jeden velký liják a je to celé v háji. A to je také důvod jeden, proč jsem do té rady šel, protože jsem si říkal – já jsem viděl totiž někdy na podzim 2019 byl seminář ve Sněmovně a ke mně se dostalo nějaké video. Já jsem se na to díval a říkal jsem si, že to není možné, protože tam byli radní a ti hájili neobhajitelné, to bylo jasné, že to není pravda. Televize je v pohodě, všechno je sluncem zalité... no, jak vidíte, není to sluncem zalité.

Jak byste tu finanční situaci řešil vy osobně? Sám jste předtím řekl, že je dost žalostná, tak zvedl byste televizní poplatek, popřípadě rozhlasový?

A jsme zase zpátky... Já osobně bych si nedovolil přijít za lidmi a říct, hele, dejte mi víc, pokud bych si nebyl stoprocentně jistý, že jsem ty peníze správně investoval. A já si jistý nejsem, já nemám ani jako radní informace o tom, že ty finance jsou správně investované.

Ale zároveň říkáte, že to financování je nedostatečné...

To jsou dvě věci. Vy jste se ptala, co bych dělal. A něco je věc stávající – tzn. míra zodpovědnosti současného managementu za nedobrou situaci finanční ČT, to je to prolezlé. Jak z toho ven – moje cesta – já si myslím, že bychom měli udělat – a to je to dějà vu 2002

– ČT Věc veřejná. Roku 2009, když jsem se vrátil z Ameriky, dělal jsem tehdy takové semináře ve Sněmovně. Já jsem myslel, že se to jako posune. Blbec. A teď znova blbec v radě. Ale pořád je to jeden topic. Což je ta veřejná služba, kam až sahá, kde jsou ty její hranice. Mně nejde o to říct, tohle je rigidní hranice, tady je čára – ne, vždycky tam bude příhranice a mlha, ale ne takováto. Je to těžké, protože vy musíte zároveň udržet autoritu. Autorita není, že budete hrát jenom Labutí jezero, to nejde. Zvlášť když jsme ty lidi rozmazlili, jak jsme je rozmazlili. A nejlíp to teď v budoucích měsících uvidíte na ČT sport, ti lidé budou ječet hrozně. Ale co s tím? Říct, je toto brčko ještě veřejná služba? Asi nějaký board hlav pomazaných – Jiráček, Trampota, nějaký frajer z BBC a chvíli si o tom povídat. Měla by tam být nějaká kritéria nastavená, která mluví třeba o jedinečnosti, společenské závažnosti, práce s menšinami, to by asi nebylo těžké vymyslet pro tyhle lidi. A bonita – ano, tohle brčko prošlo. A v tu chvíli přijde ten ekonom, který řekne, výroba toho brčka dlouhodobě stojí tolik a tolik, potenciální vývoj cenový u výroby toho brčka do pěti let je tolik a tolik. Budete mít brčko, skleničku, stoleček, všechno veřejná služba. Suma sumárum – dostanete se na nějaké číslo, třeba 6 miliard. Teprve v tuhle chvíli já jsem ochoten říct ano, nastal čas. Jsou lidi, kteří támhle vyskakují na Milion chvilék, já jsem mimochodem signatář Milion chvilék, protože se spoustou věcí souhlasím, ale ne s doktrínou, to je hloupé. To je občanská snaha zasáhnout do funkce společnost, trochu zoufalá, ale přerostla v aktivismus, hloupý politický aktivismus, už nešlo o téma, už šlo o figury. Oni pak si tady bijí ta prsa a pak vidíte, že dodávkou jezdí do té České televize, protože vědí, že v tom špajzu ty prachy dochází a je dobré si je odvést k sobě do toho špajzu. Trojan třeba. Kdybyste viděla, jak se ti lidé chovají, tak ztratíte veškeré iluze. Ale Terezo, tohle, co jsem vám popsal, je jediná spravedlivá cesta. Pak je samozřejmě taková diktátorská cesta to zvýšit bez ohledu na to, co zjistíte, ale nepomůže to tváři té televize, té image. Ti lidé budou říkat, já to musím platit a vždyť se na to ani nedívám. Mimochodem ten zákon – snad víte, že iVysílání je minimálně zpolailegální.

Jaký je váš pohled na postavení médií veřejné služby v digitální současnosti? Jak se stavíte k existenci iRozhlasu v případě Českého rozhlasu a webu ČT v případě České televize? Mají právo na existenci, oceňujete tuto existenci?

Má to dvě tváře... První věc je, pokud by ČT – vaše babička si bude platit tu službu, ale má jenom anténu, chytá si tady Žižkov a kouká se tam jen na Haničku Zagorovou. Nechci babičku podceňovat, ale řekněme. A někdo jí najednou sdělí nějakým kraulem, že Haničku Zagorovou uvidí jenom na iVysílání. No dobře, ať je na iVysílání, ale ta televize pak musí poskytnout nějakým způsobem ten transport, aby to babička dostala. Pak je to ok a zákon mě nezajímá. Pokud to nechtějí dělat, tak samozřejmě je tady nějaká díra v zákoně a někdo pracuje na jeho hraně, možná trochu za hranou, protože já, pokud si budu platit nějakého broadcastera, tak oni to tam budou dávat, no tak to trochu kulhá, zvlášť vůči třeba těm starším lidem, není to fér. Je to pro všechny. Moji studenti – první větu, co se učí, že ČT je televize všech a pro všechny.

Rozumím tomu. Měla by ale ta média být zároveň i na tom internetu? Protože někteří potom tvrdí, že nejsou konkurenceschopná, tím, jak se vyvíjí svět a technologie...

Já myslím, že jo.

A mohou se to tedy obhájit před vámi jakožto radou? Vynakládání větších finančních prostředků do rozšiřování se na další platformy?

Blbá zpráva, život strašně rychle uteče. A vy musíte vidět trochu, co bude. A to iVysílání je prostě budoucnost. Problém je, že to nikdo neřeší. Ta televize tady podle jde trochu partizánsky do něčeho, co je na hraně, ale co já osobně logicky vnímám jako přirozený vývoj.

Tak zákon je z roku 1991...

Tak to je logické, že nic takového nebylo. Ale já bych to samozřejmě podpořil. Ale to je věc těch politiků. Teď se ptám, proč ti politici tohle nechtějí udělat?

Protože se to velmi špatně vysvětluje veřejnosti, je to politicky nepopulární.

A nemáte pocit, že je za tím něco víc? Že třeba špatně to bude interpretované, protože někdo řekne, hele, někdo z toho chce mít politický profit. Bude nás to tedy stát trochu víc, ale celou noc budeme svítit na ulicích, čímž se sníží kriminalita, je to o argumentech, je to o vysvětlování. To je problém těch aktivistů. Ti aktivisté tady nejsou proto, aby spasili svět, to jsou lidé, kteří pracují, minimálně polovina z nich, pracuje pro nějakou myšlenku, která je úplně jiná, odlišná, schovaná. To je takové to, když chytáte ryby a borci nahánějí v těch sítích a stahují ten rybníček a hrabou se v tom smradlavém bahně, to dělají oni. Blbé je, že oni se ještě tváří, že spasí svět, to mě tedy deptá. 32 tisíc neziskovek v téhle zemi, já bych jim dal. Co asi tady chtějí řešit? Ať jdou pracovat někam, šmejdi.

Když se zaměřím na řízení médií veřejné služby, jak ho v případě České televize hodnotíte? Například BBC si stanovuje určité úkoly veřejné služby na určité časové období. Myslíte si, že něco takového potřebujeme i v našem prostředí?

Hele Terezo. Ti Britové... je potřeba vědět jednu věc, tam je kontinuita. Druhou věc, kterou je třeba vědět – také ta BBC není úplně nedotknutelná, jak byla třeba před 25 lety. Toto – ta smlouva mezi výrobcem, tím, kdo vytváří tu společenskou smlouvu, a tím objednavatelem, tzn. tou společností, je podle mě věc nevyhnutelná a její upgrade je věcí určité míry slušnosti, kdy vlastně i já se ptám těch lidí, co vlastně ode mě chtějí, co jim chybí, co očekávají. Ale bacha, souvisí to s kontinuitou.

Ptá se Česká televize, případně Český rozhlas dostatečně? Zapojuje tu veřejnost dostatečně?

Ne, nikoli. Celá léta... hloupá sledovanost, sledovanost není žádným hlavním kritériem. Všimněte si, že oni často otáčejí, protože tohle je fakt slabý bod. Já se nemohu honit za sledovaností, viz hokej a hokej – já to prostě nevyhraji na té hlině, já nemohu tu komerci porazit ve sledovanosti. Sem tam jo, viz Devadesátky, ale pracuji s důvěryhodností, vytvářím si autoritu, krásně to funguje v ČT ve zpravodajství, víte, že když je nějaký průšvih, tak lidé se koukají na zpravodajství ČT, když se nic neděje, tak koukají na ten infotainment – v pořádku, tak to má být, nikdo z nás nechodí jen do divadla a nechte jenom Kafku.

Nicméně, jak tedy zvýšit to zapojení veřejnosti do řízení médií veřejné služby? ČT má například Diváckou radu...

Ale Divácké rady... to je jenom kamufláž za mě, to je řízené managementem, kteří řeknou, že podle Divácké rady... Vždycky si vezmou nějaký další plán, než ta veřejnost to pochopí, a ještě to hájí. A jakmile začnete torpédovat třeba ombudsmana, tak vždycky nějaký aktivistický spolek řekne, že to je útok na svobodu. Jako jaký útok na svobodu, co to je za kecy?

Ale jak to tedy udělat?

Já už jsem se o to pokoušel dvakrát, dvakrát to skončilo průšvihem, nebo respektive do vytracena. A teď se mě nějaká studentka ptá na stejnou kravinu přesně po 22 letech a já stejně nic nevím, i když je starší. Já si myslím, že to fakt začíná a končí v ochotě toho Parlamentu, proto jsem dělal ty semináře, tam byli lidé z venku, ale i ti poslanci, a já jsem si říkal, teď už jsem kousek jenom, teď už se to povede, skoro spojuji ty substance. Ale jak na to, těžko říct, já si myslím, že bychom se měli opřít o nějaký model, který je možná pro nás zajímavý, srovnatelný, za mě třeba Němci, úplně jiný potenciál. Víte, jak jsou tam dlouhé zprávy? 15 minut. Hlavní německé zprávy jsou čtvrt hodiny. Šámalovy 57 minut, a ještě je jim to málo.

Když se přesunu k hodnocení, je z vašeho pohledu hodnocení médií veřejné služby dostatečné?

Kdo jako to má hodnotit?

Myslím vy, kteří děláte výroční zprávy, které poté odevzdáváte. Myslím ze strany rady.

Jsou dvě výroční zprávy.

Ano. Jak ale to hodnocení probíhá?

Dostaneme podklady z výzkumu. Tohle dělá Renata Týmová. Z těch podkladů začnete vybírat a skládat nějaká data podle kapitol, tzv. cílů – těch je šest, co tam jsou. Já třeba mám tu jedničku – právě ta vyváženost apod. A dostanete se k nějakým číslům. Loni kolega Váňa

tam na poslední chvíli dal dodatek, že je asi špatně, když do toho pořadu k Moravcovi se v podstatě nezvou SPD.

Myslíte, že se nezvou?

Ale nechodí a my k tomu nemáme žádný doklad, že nechodí, protože ti Okamurovci řvou, že by tam chtěli chodit, a to není pravda. A vy stojíte mezi dvěma a kdo teď lže? Umím si představit, kdo lže teda, fakt, ač teda Okamuru... A nezapomeňte na jednu důležitou věc, když máte těchto věcí třeba na každého těch radních 5, přidáte k tomu ten atribut toho času, tak najednou zjistíte, že se to začíná hromadit, no a co ti lidé dělají? Vzniká jakási dohoda mezi tou radou a ředitelem, takový pakt o neútočení, který teď nefunguje, protože je tam část lidí, kteří ještě možná chvíli vydrží.

Teď se vlastně budou volit noví členové, že ano.

Já se na to stejně chci vykašlat, já už toho mám plné zuby, protože mě to otravuje, já chci ještě točit, než umřu a po tomhle pak nemám energii, protože tohle mě úplně sžírá mentálně. Víte, moje žena vždycky říká, hele, běž s tou spravedlností už do háje. A já si myslím, že spravedlnost je základní princip, který motivuje lidi, který motivuje moje studenty. Já, kdybych se k někomu choval, protože je hezká nebo ošklivá, tak je to samozřejmě špatně, protože nevím, jestli ta hezká je třeba stejně kvalitní na práci, kterou bych já chtěl. A tohle se s člověkem táhne. A já se snažím být člověkem spravedlivý, ale v této době...já si někdo přijdu jako Don Quijote.

Kdybych se ještě vrátila k tomu, jak vnímáte to hodnocení – je dostatečné či nikoli? Popřípadě jak ho změnit?

V rámci možností je hodnocení dostatečné a pokud by mělo být ještě podrobnější, tak by musela být ČT, patrně i ČRo, vůči té radě daleko otevřenější. Ona nedělá nic nelegitimního, ale také nedělá nic navíc, aby tu kontrolu umožnila. Tam je jiná otázka... proč oni to dělají, proč to vlastně brzdí? Já to nevím, tuším, ale nevím, a kdyby to tušení se dostalo na veřejnost a třeba by se to tušení prokázalo jako skutečnost, tak si neumím představit, že by lidé platili 135 Kč jenom proto, aby se někdo měl dobře. Tak jsem to asi naznačil...

My už jsme se bavili – o té politizaci a o způsobu voleb členů mediálních rad. Co si o tomto způsobu myslíte?

Na tuto otázku se mě zeptal někdo během toho slyšení... To je strašně těžká věc. Máte tady kontinuitu, a to je jako vlak, když ho rozjedete. To se táhne opravdu od začátku, od špatného nastavení té veřejné služby a vydefinování té smlouvy, o čemž jste mluvila vy – BBC apod. To je výborné – to je možná krok, kterým bych úplně začal. Ale my se spíš ptáme na jakýsi důsledek, ptáme se, jak v jedoucí mašině vyměnit posádku. No těžko, protože jsou tady

nějaká pravidla a pokud ta pravidla chceme změnit... Já osobně bych to změnil celé z gruntu, když už, tak už.

Jak byste to změnil?

Začal bych skutečně tou definicí. Ono to slovo definice není dobré, ale rozumíte, protože je jiná doba, skutečně jiná doba, než byla v tom 1991, ale i jiná doba, než byla v roce 2010. Ta společnost mládne, teda stárne, mládne, ale z pohledu České televize mládne a zeptejte se svých spolužáků, kdo na to kouká. A to jste experti, odborníci. Kdybyste se zeptala na nějakých Dejvicích, ČVUT, ale o tom teď nechci mluvit. Já jsem bytostně přesvědčený, že veřejná televize tady má své místo, ale bude minoritní a vždycky měla být minoritní, ne většinová, to je ta základní chyba. To je premise a k tomu my se musíme dostat. A teď pozor, tam je spousta takových těch, co jim tam jede business, nebo kteří tam mají to ego, nebo těch, kteří tam dávno nejsou a říkají: „Nikdy nepřiznám, že jsem udělal chybu.“ Mathé. Když to změním, tak opravdu od začátku, až pak můžeme mluvit o změně nominace radních nebo jiného pohledu na fungování televize. Ale primárně za mě by vlastně na to měla koukat jako samotná veřejnost. Vezměte si, že vás tam nominuje třeba Kuželkáři Jičín, no ale ruku nezvedají Kuželkáři Jičín, zvedá to nějaká banda po nějaké dohodě.

A to vám nepřijde absurdní?

Absurdní mi to přijde... a znovu jsme u těch politiků, Sněmovní 4. I když tam přijde člověk jako jsem já, já jsem opravdu, a fakt říkám s naprosto čistým svědomím, nezávislý člověk, já pošlu do háje kohokoli, je mi to úplně jedno, pokud budu přesvědčený, že mám pravdu, a že jsem spravedlivý, ale oni ne.

Takže záleží ve finále na politické shodě. Tím pádem je to zpolitizované?

Je to zpolitizované, já teda nikomu účty neskládám a myslím si, že minimálně dva další kolegové také ne.

Minimálně dva? To je dost málo.

Vůči ostatním to nevím. Ale vím, že někteří ty účty skládají, ale myslím si, že spíš skládají ty účty řediteli než těm blbcům v té Sněmovně. Pokud já dostanu v šedé zóně nějaký business, vy jako Tereza budete zastupovat moje zájmy v ČT, tak já samozřejmě řeknu: „Hele, hoši, budeme spolu vyrábět ten dokument, já budu jako společník, ale nikde nebudu napsaný, ale vy mi za to zaplatíte tolik a tolik, piece of cake.“ To je jeden podpis a nikdo, žádná rada, žádný audit do nenajde. Všimněte si, jak se bojí toho NKÚ, to je jediné, čeho se bojí – extrémně. Samozřejmě jsou teď takové ty nápady, že by to měly, třeba jak dělá Hanka Marvanová, ty profesní skupiny. To mi ale přijde až legrační.

Například, že by jednoho člena nominovala třeba Akademie věd, druhého někdo další?

Asi by se to dalo vymyslet, ale pořád se dostanete do stejné hry, ta Akademie věd nominuje Jirku Vopičku, který o televizi ví, že je jednička.

Ale stejně to tedy budou volit ti poslanci. Myslíte si, že by se do toho měl víc zapojovat i ten Senát, případně prezident?

První věc, která by měla být – být radní by měla být čestná funkce. Bez nároku na odměnu. Já tedy, až asi na ty tři odměny, to dávám na nějaký děcák. To je první, co jsem řekl na tom slyšení, když se mě na to zeptali. BBC, pokud se nemýlím, tak to má jako čestnou funkci – tím vlastně vyeliminujete obchodníčky. Mně tam teče asi 25 tisíc čistého měsíčně, což je nic. Ale za co?

Ze začátku bych se vás ráda zeptala úplně obecně na vaše zkušenosti s působením v radě. Jaké jsou?

Tak je to prostě, řekněme, orgán složený z různých typů lidí a tím způsobem volby je to dopředu dané. Pro mě to trochu jiná zkušenost, než jsem zvyklý normálně ve sportu, tzn. že já to vnímám veskrze jako pro mě pozitivní zkušenost, ale někdy mě tam některé věci překvapí, to se musím přiznat.

Jaká byla vaše motivace jít do Rady České televize?

No myslím, že tam je to úplně jasné – přece jenom v České televizi relativně velký kus toho, co se tam dělá, zabírá nejenom ČT sport, ale vůbec sportovní vysílání. Takže víceméně moje motivace byla, že by to sportovní prostředí mělo mít svého zástupce v radě, abychom tam prostě prosazovaly zájmy toho sportovního prostředí – nejde o to jenom prosazovat zájmy, ale i udržet si nějaký standard, který je v současné době v podstatě druhý nejlepší v Evropě po Švýcarech, kteří tedy mají trošku jiné televizní poplatky a podobně. Takže v těch veřejnoprávních televizích ve sportovních kanálech jsme v podstatě skoro nejlepší, takže tam si myslím je důležité, aby tam sportovní prostředí mělo svého zástupce a jaksí drželo ten standard.

Rozumím. Jak vnímáte svoji roli radního, když se potom účastníte těch jednání nebo obecně dohlížíte na média veřejné služby? O co všechno se snažíte?

Tak já teď v současné chvíli vnímám svoji roli třeba v tom, že trošku kopu za Českou televizi, protože teď v poslední době mám pocit, že nevím, z jakého důvodu, jestli politický, nějaký zájmový nebo byznysový, tam je skupina lidí, kteří management České televize těžce podkopávají a já s tím naprosto nesouhlasím. Protože oni tu svoji práci dělají extrémně dobře, kdyby takhle někdo vedl jakoukoliv firmu, tak bych mu jí svěřil. Prostě kolem Petra Dvořáka opravdu jsou lidi, kteří tomu rozumí. Občas mám pocit, že jaksí se to někomu nelíbí. Já jsem spíše na straně České televize, protože si myslím, že to dělají správně, že teda mezi námi – za ty prachy v uvozovkách – ten objem služeb, který oni dodávají do veřejného prostoru je obrovský.

Myslíte si, že se to změnilo třeba poslední volbou nových členů? Protože i díky tomu byla třeba Rada České televize dost exponovaná v médiích, její jednání atd. Mělo to na to nějaký vliv?

No, bohužel asi jo, tam je zásadní chyba. Celý ten proces volby Rady ČT je trochu postavený na hlavu, protože se snažíme o to, aby ČT nebyla jaksí postižena politikou a vlastně základní orgán, který nad ní dohlíží, tak tou politikou postižený je. Protože ti lidé, co tam fungují, jsou voleni politiky, tak to je celé vlastně postavené na hlavu. Když v tom minulém období ten výbor, který to má na starosti, byl trošku v područí SPD, tak potom i třeba výstupy některých kolegů byla tím jaksí poznamenány. Když tvrdili, že ne, tak to prostě není pravda – a je to samozřejmě škoda, protože ti lidé, povětšinou, kteří tam byli, jaksí mají svoji erudici

v těch oblastech. V momentě, když na ně někdo tlačí politicky, tak to asi není úplně fajn. To je celé o tom, jak by to mělo být nastaveno, ale to nevím, jestli někdo vymyslí, aby to bylo správně, protože ono to vždycky bude na něco narážet. Je to velká zájmová skupina – síla té České televize je ohromná, tzn. tam vždycky se budou tlačit lidi, aby si tu sílu malinko uzmuli pro sebe.

Já se na samotný proces volby chci ještě ptát, ale možná, když už jsme to nakousli, tak se zeptám rovnou. Pochopila jsem z toho, co jste říkal, že s tím asi úplně nesouhlasíte. Zaznívají přitom názory, že by se rady měly volit jinak – část by mohl volit Senát, část prezident, měly by se na tom podílet nějaké zájmové organizace. Jaký je váš názor na to, jak by členové měli být voleni a kým případně?

To je vlastně otázka jednoduchá, ale složitá odpověď, protože rozhodně tomu nepomůže, když to bude volit ještě Senát nebo ještě někdo další, kdyby do toho vstupoval – to bude ještě horší. To doopravdy si nemyslím, že by bylo lepší. Jde o to, že tímto způsobem, jak je rada volená, tak je to hodně politicky ovlivnitelné, a to není správně. Protože samozřejmě v současném systému nebo, řekněme, systém, který by třeba i zohledňoval to, že by to volil Senát, tak by vždycky na to měli vliv politici – tzn. ty mohou říct, hele já tě zvolím, ale ty mi za to příště uděláš tohle, což je špatně samozřejmě. Ale jde o to vlastně, kdo by měl tedy správně tu radu volit. Ono to není tak jednoduché. Můžeme říct, měli by to být zástupci koncesionářů, jenže na druhou stranu, kdo to je, těch koncesionářů je strašně moc. A i kdyby to volil kdokoliv, tak je to vždycky politický nástroj, vždycky by tam do toho vstupovalo to politikum, že by ten člověk musel na svou stranu získat nějaké lidi, což není správně. Takže osobně si myslím, že ten systém současný není ideální. Ale za b) rozšíření o to, že to bude volit Senát je podle mě blbost. To bude ještě horší než před tím, ale to je můj názor.

Uvidíme, s jakou podporou se setká v současnosti chystaná novela...

Mě to čeká, nevím, za rok a něco, kdy mi vlastně končí mandát. Já pravděpodobně to budu zkoušet, ale zase pro mě to je takové, že to pro mě není existenčně tak důležité, že to spíš dělám z toho důvodu, že mě to baví. Tak jako pro mě se svět nezbortí. Ale jak by to bylo udělané? Že by někteří kandidáti přednášeli svoje vize ve Sněmovně a ti druzí v Senátu? Nebo by to bylo jako najednou, že by to přednášeli dvakrát? Takže, jinými slovy, myslím si, že ti, kteří říkají, že to takhle má být, tak ani nemají vymyšlenou třeba proceduru té volby. Od toho by se mohlo začít.

Když přejdu k samotné funkci té rady, tak, jaké jsou podle vás hlavní úkoly rady? Já vím, že jsou stanovené zákonem, ale, jaké jsou podle vás ty hlavní, co považujete za nejdůležitější?

Tak je to, řekněme, kontrola a podpora, České televize – má to obě stránky.

Ale někdo teda spíš zastává tu kontrolu než podporu, jak jsem od vás vyrozuměla.

No asi jo, prostě ruku v ruce. Tak je jasné, že Rada ČT je takový trochu dozorčí orgán, na druhou stranu Rada ČT by měla být ta, která už je spjatá s tou politikou tím způsobem, že by měla třeba tlačit na politiky, že Česká televize svoji práci dělá dobře, takže prostě

potřebujeme zvýšit poplatky a podobně. Ono je to obojí, rozhodně to neberu jenom tak, že tam má být nějaký dráp a peskovat management za to, že někde něco utratí navíc a podobně. Ta kontrola, mezi námi, je tam několikanásobná ze všech stran, že jakoby veškeré ty kauzy, které vyjdou ven, tak většinou mají trochu jiný důvod nebo tu motivaci pro to, aby se to ven dostalo. Osobně si myslím, že prostě Rada České televize není jenom kontrolní orgán, že je to prostě orgán, který má Českou televizi i podporovat v tom, co dělá.

Jedním z úkolů médií veřejné služby je poskytovat veřejnou službu. Co to je podle vás?

Veřejná služba? Docela na tom sportu je to jednoduše vysvětlitelné – tzn. vysílat Ligu mistrů, ale i okresní přebor. A v tom je řečeno vše.

Takže nějaká tedy vyváženost, objektivita? Jaké jsou úkoly médií veřejné služby?

Nejenom to, ale prostě dostupnost třeba pořadů pro minoritní skupiny, což se v komerční televizi nedá udělat, protože komerční televize všechno jede na business, na zisk a tady díky bohu se nemusí, takže je to přesně jak říkám – poskytneme lidem Ligu mistrů, ale zároveň okresní přebor – prostě oboje. Nebo někde třeba přebor v kuželkách, o tom to je.

Vnímáte nějakým způsobem, že nemáte náplň veřejné služby jasně definovanou? Zaznívají hlasy, že je to poměrně obecné a nemáte přesnější vodítka, podle čeho hodnotit. Chybí vám přesněji definovaná veřejná služba v zákoně?

Každý rok k tomu vyjede od agentury, která to dělá výrazně dobře, prostě dvě stě stránkový materiál. My jsme to řešili teď nedávno, zrovna tu výroční zprávu jsme řešili minulý týden. Prostě já, když chci hodnotit veřejnou službu v oblasti sportu, tak prostě k tomu mám podklady na 15 stran a takhle k té každé oblasti tam je doopravdy relativně sofistikovaný výzkum, sofistikované grafy atd. To znamená to, že nakonec se napíše nějaká zpráva, kde je tedy konstatované, že Česká televize plní veřejnou službu, tak to se prostě musí udělat, ale tohle doopravdy se kontroluje velice důkladně. Z těch materiálů je vidět, že to není jenom sledovanost, ale je to právě ta spokojenost s tou službou a o tom, jestli jsou do toho zapojené ty minoritní skupiny, a ty detaily k tomu – to všechno je relativně dobře podchycené.

Jak se stavíte k existenci médií veřejné služby na síťových a digitálních platformách? Je obhajitelné, že třeba Český rozhlas má iRozhlas, že Česká televize má web České televize?

Stoprocentně ano, prostě není to tak, že tady máme televizi a ta televize nemá držet krok s dobou, prostě naopak – musí. Tzn. včetně sociálních sítích, včetně všeho, co k tomu v současné době patří, tak ČT nebo ČRo musí držet krok s dobou. Jinak by byla blbost, to by nemohlo fungovat.

Ptám se na to z toho důvodu, že to není v zákoně – tak, jestli třeba, když média chtějí zvýšit finanční prostředky právě do rozvoje svých služeb na těchto platformách, jestli si to můžou obhájit u vás před radou.

Kdybychom měli dělat všechno podle toho, jak je to přesně napsané v zákoně, tak se nikam nedostaneme. Ten zákon má nějaký rámeček, určuje tu veřejnou službu, ale podle mého názoru

jsou v tom skryté i ty další věci a opakuji – ta televize nemůže být mimo realitu. V tom, jak funguje současná generace mladých... když to nebude dělat, tak skončí jako nějaký moloch a jako přežitek doby, což samozřejmě nikdo nechce. Takže není nutné pro všechno hledat přesnou podporu v zákoně, ten zákon se dá brát jako rámcový základ a všechno to ostatní se pod to dá skrýt. Ale rozhodně bych to neviděl, že co tam není přesně do tečky napsané, že se nesmí dělat, to je blbost – tak by to fungovalo a ta ČT by skončila. Ona musí fungovat v současném prostředí, v současné atmosféře, tak to je.

Měla by zároveň do rozšiřování na tyto platformy dávat více finančních prostředků?

No určitě ano, protože třeba zrovna co se týká toho iVysílání, tak ten vývoj ve světě je naprosto jasný – třeba s tím odloženým sledováním a podobně. Ta Česká televize na to musí reagovat, ti lidé jsou zvyklí fungovat malinko jinak, než fungovali dřív. Já to vidím sám na sobě, prostě přijdu domu a zprávy si pustím, až já chci. A na tohle ta ČT musí reagovat, to je logické.

Když jsme u toho informačně přesyceného prostředí – jaká je role médií veřejné služby v tomto informačně přesyceném prostředí? Jaká je jejich role v dnešní době obecně?

Na to je asi trochu složitější odpověď. Jasně, že by v každém případě veřejnoprávní média měla být nezávislý bod. Protože samozřejmě u komerčních médií ty tlaky z různých stran tam mohou být různé a prostě někdo to, jinými slovy, někdo to platí, takže ten může chtít, jak to má vypadat. Když tady to platí koncesionáři. V každém případě by veřejnoprávní média měla být nezávislá, aby nikdo neurčoval to, co se tam má říkat. Ono je to složité, protože to napojení na tu politiku tam je, takže občas se samozřejmě stává, že nezávislost je drobně potlačována od politiků tím, že různými způsoby tlačí na televizi. Ten propojenec tam je, ale nezávislost znamená i to, že nebude zbytečně aktivistická, tzn. i na druhou stranu zbytečně nešířit ten názor, který se zdá být ten pravý. Doopravdy nezávislost a v tom by ta veřejnoprávní média měl být vůdcem. A tkví to v tom, že říkám informace bez toho, aniž bych za tím něco někde měl.

My jsme se bavili o politickém tlaku, který ovlivňuje řízení médií veřejné služby. Jak hodnotíte zapojování veřejnosti do samotného řízení veřejné služby? Zapojuje Česká televize, případně Český rozhlas veřejnost dostatečně, aby se podílela vlastně na chodu té instituce?

Víceméně ano, protože ČT musí dělat to, co veřejnost chce. To, jestli tam je nějaká Divácká rada a podobně, to jsou věci navíc. Já osobně jsem k tomuto trochu skeptik – k těmto tělesům, která mají nějakým způsobem třeba ne řídit tu televizi, ale mají dávat názory, tak tam se hlásí právě ti aktivisté. Tam normální člověk, který sleduje televizi, prostě nepůjde, takže mě spíš zajímá ten názor toho normálního člověka, který sedí u televize a který, když se mu to nelíbí, tak to přepne – tak jako mě zajímá, proč to přepnul, ale tento člověk nepůjde do žádné rady, nepůjde do žádné divácké diskuse nebo něčeho podobného, ani náhodou. A mě spíš zajímá názor tohoto člověka než toho, který je jako aktivista a třeba jde říct, že Česká televize někde udělala chybu v barvě vlajky nebo co.

A dá se vůbec tenhle názor zjistit podle vás?

Ted' mě nenapadá, jakým přesným způsobem, nicméně existují na to nějaké výzkumy apod. Ale nevím, jak přesně to uchopit. Je fakt, že vždycky, když slyšíte někde nějaký názor, tak to je už člověk, který se prostě jakoby musí vyslovit veřejně. A znovu opakuji, mě spíš zajímá ten, který se vyjádří tím, že to vypne a řekne, tak to mě nebaví. Tam bychom spíš měli cílit, ale asi existují nějaké výzkumy, ale v tomhle já nejsem úplně kovaný.

Já jsem narážela třeba na to, že veřejnost zapojuje více do svého řízení třeba britská BBC. Měla by mít Česká televize něco podobného? Měla by mít možnost flexibilněji stanovovat úkoly veřejné služby?

Všechno je asi možné udělat, ale stále myslím, že to u nás funguje relativně dobře. Takže hledat věci, jak by to mělo fungovat líp, ano, to se má vždycky, ale na druhou stranu osobně si myslím, že i z hlediska toho hodnocení, když se porovnávají veřejnoprávní televize v Evropě, tak ČT je na tom velice dobře. Byl bych velice ostražitý k tomu měnit nějaký systém, který tady je nastavený.

K tomu hodnocení – podle čeho vy sám se rozhodujete? Podle čeho hodnotíte veřejnou službu v rámci výročních zpráv? Jak to funguje obecně – je hodnocení dostatečné?

No tak v Radě ČT jsou lidé z různých oblastí – tzn. přirozeně já si rád vždycky vezmu na starost tu oblast sportu, a prostě vysílání ČT sport a sportovního vysílání, protože k tomu mám co říct. Stejně tak ostatní kolegové, někdo je třeba ekonomicky zdatný, tak má na starosti zprávu o hospodaření a podobně. Takhle to je dané. Ve výsledku potom všichni hodnotíme celou tu zprávu jako takovou, nicméně ty jednotlivé kapitoly do toho dodáváme každý ten kolega, ve které oblasti funguje.

A vy sám třeba v případě toho sportu, když zpracováváte potom to hodnocení, na čem vám nejvíc záleží, co tam nejvíce hlídáte?

Mám nějaké podklady. Plus mám k tomu nějaký vlastní vhled, mám k tomu zprávu, která jde od ČT sport a na základě toho udělám nějakou souhrnnou zprávu. Z větší části je to podložené fakty a třeba nějakými grafy a podobně. Z menší části do toho vždycky musí zasáhnout ta osobnost toho radního, který tu zprávu zpracovával. Mělo by to být víceméně minimální, protože by se tam měly zpracovávat ta daná fakta. To, co jsem říkal, jestli tam funguje ta vyváženost mezi tím, že dáváme službu pro velký dav lidí a jestli se snažíme o to, abychom potřeby každého z nich nějakým způsobem pokryly. Třeba zrovna v tom sportu my nemáme být konkurenční vůči komerčním stanicím, ale máme být tak tradičně – jsme dodavatelem v případech, kde třeba by se komerční stanice na to vyprdla, protože by si řekla, že to je nerentabilní.

S tím souvisí i moje poslední otázka, která se týká financování. V jakém stavu je financování České televize? Podle vás je dostatečné, případně mělo by se třeba zvýšit? Měly by se zvýšit televizní, popřípadě rozhlasové poplatky?

Stoprocentně by se měly zvýšit, proč se nezvýšily X let? Dodáváme tady službu ve stejné kvalitě, ne-li lepší, ale za míň peněz a prostě dlouhodobě to je neudržitelné – a ta křivka se

takhle rozjíždí. Prostě politici musí v příštích dvou letech nejdéle udělat rozhodnutí k tomu, aby se do České televize a Českého rozhlasu dostalo víc peněz, protože ta kvalita toho, co se produkuje, není dlouhodobě udržitelná, pak se prostě musí snížit. Jestliže do toho nedáme víc peněz, tak se sníží to, co těm divákům dodává ČT, a to bych nechtěl. Nechtěl bych být ani u toho, takže já si myslím, že jediné možné rozhodnutí, které je, je zvýšit televizní poplatek. Jako mezi námi, v současné době, když půjdu v Praze na čtyři piva, zaplatím víc, než platím za měsíc za televizi. Asi tak bych to postavil.

Šel byste na to tedy hlavně přes televizní poplatky, neuvažoval byste třeba o tom, že by se měl změnit zákon a mělo by se třeba zvednout procento reklamy jako další možný příjem toho média?

Ty poplatky jsou podle mě jako nejčistší cesta, pak je možnost teda samozřejmě reklama. Myslím, že se musí revidovat také to, kdo je vlastně poplatník, protože řada lidí už sleduje televizi prostě na internetu a vlastně nemá ten televizní přístroj – nemusí platit. Takže těch věcí je tam víc, není to jenom o tom televizním poplatku, ale ve výsledku to můžu zestručnit na zvýšení televizního poplatku, protože to v sobě zahrnuje skoro vše. Myslím si, že teď už to nezachrání, kdybychom redefinovali to, kdo je poplatník, z části ano, ale ve výsledku stejně to zvýšení poplatků tady je dané, že se to musí udělat, akorát politici na to nemají odvalu. Ale prostě budou to muset udělat.

Příloha č. 9: Přepis rozhovoru – Respondent F

Úplně ze začátku bych se vás ráda zeptala, jaké jsou vaše zkušenosti s působením v radě?

Já si vůbec nemůžu stěžovat, co se rady týče, protože to jsou konstruktivní jednání. Ta pozice té rady je ale strašně složitá, v podstatě naše jediná taková funkce, kam dosáhneme, je to, že vlastně odvoláváme nebo jmenujeme ředitele, plus schvalujeme na jeho návrh šéfy regionálních stanic, jinak svým způsobem nemůžeme mluvit do programu, nemůžeme mluvit do personálních věcí, takže jsme takový jako dohlížecí výbor. My jsme vždy seznámení, co se tam děje samozřejmě v tom rádiu každý měsíc, to můžeme připomínkovat, ale zase ty pravomoci výkonné jsou na generálním řediteli a podle toho ho posuzujeme. A prostě nemáme šanci do toho nějakým způsobem zasáhnout, teda kromě tohoto jediného bodu. Ale nicméně tam je velmi dobré, že každý tam je za jinou oblast. Někdo si hlídá strašně tu politiku – tamhle jakýsi můj známý z městečka Trnávka, což je kousek od nás od Moravské Třebové. On byl původně tiskový mluvčí pana kardinála Duky, tak ten naprosto jednostranně neustále vyžadoval od vedení rozhlasu, kolikrát se zjevil ve vysílání název strany SPD, kolikrát ti a kolikrát tamti, jestli to je správné – tak já jsem říkal, podívejte se, já jsem tady zase za úplně jinou skupinu lidí. Já jsem tady v uvozovkách za kulturní frontu, takže já se budu ptát, kolikrát zaznělo ve vysílání Národní divadlo, kolikrát Vinohradské divadlo, kolikrát Divadlo Josefa Kajetána Tyla v Plzni. Když tam bude někdo za sport, tak se bude ptát, kolikrát zazněla Slavia, kolikrát zazněla Sparta, vždyť je to přece nesmysl. Rozumíte, protože když je někdo ve vládě a je nějaký problém, tak pochopitelně se k tomu vyjadřuje ten odborník, který to v té vládě řeší. V tu chvíli je mi jedno, jestli je z SPD nebo z ANO nebo odněkud, ale zajímají mě jeho pohledy a jeho odpovědi. Zrovna se řeší, jak byl covid, tak samozřejmě tam byl ministr zdravotnictví neustále a byl za nějakou stranu a tím pádem už jako měl čárku. Tak přece se nebudu ptát šestého náměstka, protože je v jiné straně. Takže to mě tak jako trošičku rozčilovalo svým způsobem, protože si myslím, že to není úkolem rady tahle záležitost.

Máte pocit, že v posledních, já nevím vlastně v jakém období, ale v posledních letech, se to zhoršilo? Že možná to lpění v uvozovkách právě na té extrémní vyváženosti prosazují členové třeba více než v minulosti?

No tak já to nemůžu posoudit, jsem tam 2,5 roku a v podstatě během této doby, tak tato zkušenost, o které jsem teďka mluvil, byla za kolegy Nerušila, což je tak asi rok zpátky. Předtím takové požadavky nebyly – tam se řeší samozřejmě stížnosti hlavně, což třeba Česká televize, to jsem zaslechl někde, že mají snad přes 2,5 tisíce nevyřízených stížností. My máme vyřízeny všechny. A docela pečlivě se tomu věnujeme. Nepředáváme to ombudsmanovi, protože když to je napsané na nás...

Ale funguje v rozhlasu ombudsman, že ano?

Ano, funguje, ale kdo má dotaz na ombudsmana, napíše to jemu, kdo má dotaz nebo stížnost na radu, napíše to radě. S tím, že z 90 % chceme vyjádření Českého rozhlasu – vedení ČRo. A myslím, že nenastává žádný střet – všechno to je v pohodě, i když jsou posluchačky –

jedna extra, ta je srandovní. Tak to obdivuji, protože ta nedělá nic jiného. Ta ví slovo od slova, ta poslouchá všechny schůze, ta si dělá čárky, kdo kolikrát promluvil. Říkám, ale to je kontraproduktivní na těch schůzích mluvit, tam jenom mluví ti, kteří se chtějí zviditelnit, tam podává zprávu generální ředitel, tam nám podávají zprávu, jak to vypadá s vysíláním, jaká je poslechovost – jsme nejposlouchanější rádio v České republice. Máme 28 %, což je něco neuvěřitelného, to nikdy nebylo v Českém rozhlasu, všechny stanice tedy dohromady, že naprosto tvrdě porážíme soukromý sektor. A já pocházím ze soukromého sektoru a je mi to také s podivem, že se to takhle zadařilo, ale je to asi dobrým managementem nebo dobrou volbou, nevím, ale přeji jim to. Přeji nám to. Ale hlavně jsem chtěl říct, že my máme před každou veřejnou schůzí, což už je takový výsledek, pracovní jednání, kde v podstatě ty názory se jakoby sjednotí a vlastně už není potřeba je komentovat na schůzi. Pak tam máme jednoho kolegu, který na ty pracovní schůzky buďto nechodí vůbec. To je teď nový příchodivší – buďto nechodí vůbec, nebo, když přijde, tak mlčí, jakoby mlčení je souhlas, a začne se prezentovat na té veřejné schůzi, což bych se zbláznil, protože ředitel řekne, máme poslechovost 27,5 %. On se tak jako zamyslí a řekne: „Víte, pane řediteli, já mám takový dotaz. Já si myslím, že to je v pořádku a jaká je ta poslechovost?“ A teď začne opakovat to, co před chvílí zaznělo jenom kvůli tomu, aby měl čárku, že hovořil na veřejné schůzi, tak to mě může omýt.

Já se domnívám, že to se může dít i v Radě ČT. Například dění v Radě ČT bylo v poslední letech velmi mediálně exponované...

U nás takový názorový střet jako nikdy nebyl – ten je až teď poslední dobou s příchodem posledního kolegu, který vystupuje v newsroomu a haní nás. Já také vždycky používám jeho slova, protože on tvrdí, že rada řeší anekdotické připomínky posluchačů – tak jsem říkal, když se řeší něco zásadního, tak říkám, tak já k tomu zásadnímu bodu mám jednu anekdotickou připomínku. Já bych ho zabil jako s prominutím. To je, za tím byste měla jít – ten by vám povyprávěl. Oni nás všichni podezřívají, že jsme všichni za ANO. Já si myslím, že tam vůbec nejsme za ANO, my tam jsme každý za svůj obor a ne za politickou stranu. To není politický orgán.

Jaká byla vaše motivace jít do rady?

To bychom museli začít od začátku, proč vlastně dělám to, co dělám, že dneska vlastně jsem herec, provozuji dabingová studia. Všechno to je věc náhod a jak já říkám, kolik kamarádů máš, tolikrát jsi člověkem, takže žijete v nějaké sociální skupině a tam se něco řeší. A já jsem se ocitl najednou na sklonku svého žití a bytí v nějaké sociální skupině, kde už jeden můj letitý kamarád v té radě byl, byl to Ivan Vodochodský, no a slovo dalo slovo. A jak říkám, já jsem prošel dvěma velkými soukromými rádii. První bylo hned na počátku devadesátých letech Radio Vox, což založil Karel Svoboda a Karel Gott a kameraman Ondříček a posléze jsem přestoupil do rádia Alfa v Plzni, které se začalo jmenovat Nová Alfa. A byl jsem tam spíkr, jsem spíkoval asi 6, 7 let. Dneska to je Impuls vlastně, z Alfy se stal Impuls a plus minus ten formát se příliš nezměnil za těch 20 let. Shodou okolností tam generální ředitel rádia Nová Alfa byl člověk, který byl potom generálním ředitelem Českého rozhlasu – zase jsem byl v jedné sociální skupině s těmi lidmi, protože jsme chodili

na večírky, na pivo, vzpomínali jsme na rádio Alfa, takže jsem ty lidi znal, že přicházeli z toho soukromého sektoru, jak lidi z Novy přechází do České nebo obráceně, tak takhle v podstatě i já přišel z toho soukromého sektoru do toho koncesionářského, do veřejného prostoru. Takže jsou to spíše náhody a je to o tom, koho kde potkáte – že bych já jako tady seděl ve studiu, řešil dabingy a řekl si: „Já půjdu do rady, ne.“ Ale když s těmi lidmi jste v kontaktu a teď posloucháte tu problematiku, tak slovo dalo slovo a šel jsem to zkrátka zkusit, jak už jsem šel zkusit kdysi dávno přijímačky na JAMU, tak tohle byla složitější, protože musíte projít jako předkolem u volebního výboru a pak ještě musíte projít celým Parlamentem.

Vy už jste částečně nakoušl tu roli rady jako takové, že nemá úplně mnoho pravomocí. Nicméně, jak vy vnímáte svoji roli radního, na co se hlavně zaměřujete, o co vám hlavně jde?

Jak jsem říkal, my v podstatě za komedianty jsme tam dva. Já a Slávek Jandák za herce a pak jsou tam novináři, pak jsou tam lidé z různých oborů – textař je tam a tak. V podstatě každý si plus minus hlídá svoje a připomínkuje to svoje tím, že jsme v neustálém kontaktu s vedením Českého rozhlasu, takže vlastně na sebe recipročně působíme, a to ani na těch veřejných schůzích jako příliš není znát, ale nicméně tím, jak jsme v tom kontaktu a teďka pravda, se nikam nejezdilo, dříve se jezdilo na služební cesty poznávat, jak to chodí na Slovensku, jak to chodí ve všech těch oblastních rádiích, takže znám všechny ty oblastní ředitele. Takže se snažíme nějakým způsobem zasahovat do interního života toho rádia, ale spíše v tom osobním kontaktu než v tom oficiálním, protože v tom oficiálním nemůžeme nic, my nemůžeme říct, natočte víc inscenací, natočte víc četby.

Nemáte k tomu tu kompetenci danou zákonem...

Kompetenci k tomu nemáme. Ale můžeme se domluvit s generálem nebo s kluky z managementu, jestli by nebylo možné náhodou, aby se tady poměr sil změnil, aby opravdu bylo víc toho a toho a můžeme se bavit i o honorářích. Herců třeba v mém případě. Takže nenápadně se snažím tlačit a jakoby lobbovat za tu moji sociální skupinu.

A když se zeptám obecněji na tu roli českých médií veřejné služby v současné společnosti – jaká je podle vás?

Tak já si myslím, ne kvůli tomu, že jsem člen Rady České rozhlasu, ale myslím si, že tu funkci, konkrétně Český rozhlas plní opravdu stoprocentně, že tam slyšíte levou i pravou stranu a máte právo si udělat nějaký obrázek. Teď se to vlastně vyhrotilo s tím covidem – toho bylo všude hodně, ale jak jde život, tak samozřejmě nikdo nevěděl ze začátku, co to je. Lidé říkají: „Ono to asi přikázala strana a vláda, aby se mluvilo takhle, tam nic jiného není.“ Ne, tam šlo o to, že lidé byli nemocní. A někdo na to i umřel.

Prý si i hodně politiků stěžovalo na to, že z tehdejších opozičních stran jim nebyl dáván dostatečný prostor, ale že to byla vlastně permanentní tiskovka vlády. Ale má to dvě strany, jak říkáte.

Tak já se přece nebudu ptát poslance ze šesté řady kvůli tomu, že je z té strany, která

nezazněla týden, ale zeptám se Kováře – nebudu chodit ke Kovaříkovi. Protože o tom ví méně než ten dotyčný, takže proto se ptáme těch nejvyšších pochopitelně, kteří to směřují tu politiku.

Nicméně teda tu roli médií veřejné služby vnímáte teda převážně ve smyslu poskytovat vyvážený obsah? Co vnímáte jako ty zásadní úkoly?

Úkoly má – má osvětovou, kulturní, zábavnou, vzdělávací – všechny tyhle činnosti samozřejmě by měla veřejnosti poskytovat, což nemusí ta soukromá sféra splňovat – tam nemusí dělat Učitelku, jako dělá Česká televize, jako když byl COVID, tak se děti učily u televize, takže to jsou takové vlastně nepopulární věci, a jsou pro ty menší skupiny lidí. Minulý týden jsme odsouhlasili ve zrychlené volbě jenom po mailu, že DAB rádio bude vysílat ukrajinské rádio, takže to je teďka novinka týdenní, a to vzniklo v neděli odpoledne a v pondělí to jelo, takže tyhle věci jdou velmi rychle, což jako v případě soukromého sektoru je nemyslitelné, aby soukromý sektor vysílal na svých vlnách, které platí, ukrajinské rádio. Takže vlastně musíme vyplnit tu díru na trhu, kam ten soukromý sektor ne, že nedosáhne, ale nevyplatí se mu to ekonomicky a my tím, že jsme placení tím koncesionářem, tak vlastně každý si zaslouží, aby si tam něco našel. Dvacet tři stanic, které máme – teď je naladíte všude na každém telefonu, takže když chci poslouchat dechovku a jsem ze severu Čech, můžu si krásně najít jihočeské rádio, kde ta dechovka má daleko větší procento zastoupení nebo Brno na folklor a Ostrava také na folklor než ostatní. Takže nemusím bydlet v Brně a v Jihočeském kraji, abych si mohl muziku najít, když po tom půjdu, tak si to vždycky najdu, a ten Český rozhlas má tak široký záběr, že si tam každý najde to své. Kdo chce jenom politiku, má Rádio plus, kdo chce takový informační servis, má Radiožurnál, kdo se chce také sem tam pobavit, tak má Dvojku, která má teď vzrůstající tendenci poslechovosti. No a kdo se zajímá o regionální věci, tak všechny regionální rádia vysílají zajímavosti, co se děje v tom jejich kraji a každý ten formát toho rádia je plus minus jiný, všude se hraje jiná muzika. Radiožurnál má svoje, Dvojka má svoje pro ty starší trošičku, no a ty regiony tam mají daleko větší procento té místní muziky, takže každý si může vybrat a je to, říkám, vyplnění díry na trhu, aby kdybychom to nechali jenom v soukromém sektoru, tak samozřejmě zde nebude spousta věcí.

Vy jste naznačil přítomnost těch informačních technologií. Jak se stavíte k přítomnosti médií veřejné služby právě na internetu a na různých platformách? Protože, abych to dovysvětlila, tak pro to není úplně pevná opora v zákoně. Nicméně mnozí, a nejen odborníci, tvrdí, že samozřejmě musí, tak jak se k tomu stavíte vy?

Já myslím, že to je ruku v ruce a kdo by to neakceptoval ten vývoj techniky, tak by byl jakýsi zpátečník. To se musí. Já vím, že moře takových připomínek nám přichází na iRozhlas. Moře připomínek, že se diví, proč to provozujeme. Ale to je součást vlastně toho mediálního dění a když ta možnost je, tak proč ji nevyužít. Proč může soukromý sektor Seznam být kde chce, tak na druhé straně veřejnoprávní sektor, nechť má také platformu, kde se může ukázat levá i pravá strana.

Spíše, jestli si před radními potom to médium může obhájit, že právě do toho investuje třeba víc finančních prostředků, když pro to nemá tu oporu v zákoně?

Kdybyste viděla, jak vzrůstá sledovanost. Takže to jsou rok od roku desítky procent. Takže si myslím, že to je správná cesta, že to stojí za to a je to správné. Já s tím nemám problém. Jo a ty finanční náklady...

Právě – rozšiřoval byste finanční prostředky?

Oni nejsou moc veliké, to je jedna redakce, tak je to, já nevím přesně, tak bych kecal, jakože 5, 10 lidí, tak to v nákladech jsou opravdu promilové částky a menší než promilové částky, ale nicméně tu službu, co to vykonává, ta je obrovská teda.

A to iRozhlas má ještě svoji redakci, že ano? Protože většinou Česká televize, která má svůj web, tam hodně překlápí věci, co odvíjí, kdežto rozhlas pracuje více na vlastních kauzách.

Ta technika umožňuje neuvěřitelné věci. Na Můj rozhlas najdete pořady třeba rok, 10 let staré, pakliže to je ošetřené autorsky, některé tam nenajdete, protože třeba na to nejsou autorská práva, ale nicméně můžete si pustit jako co chcete. Samozřejmě to vyžaduje velká disková pole, ale zase to nejsou takové náklady, které by někoho mohly ohromit a aby někdo řekl kvůli penězům to dělat nebudeme. To si myslím, že vůbec a navíc, co se financí týče v rozhlase, tak my jsme teďka schvalovali to vyúčtování loňského roku a byli jsme v přebytku asi šest nebo sedm milionů.

Co vy si myslíte o financování českých médií veřejné služby? Je dostatečné? Měly by se zvednout poplatky?

To se řeší poslední 2 roky, protože zatím má rozhlas i televize výjimku odpočtu DPH. V momentě, a ta výjimka byla teď prodloužená, tuším, že o 2 roky, až tohle skončí, tak vlastně každoročně se vybere přibližně odhaduji kolem dvou a půl miliardy korun na koncesionářských poplatcích a teď, když od toho odečtete 21 %, tak to nějakých 400 milionů zmizí. Ty budou chybět, takže do té doby se musí něco stát. Do té doby se musí něco stát, protože nedá se předpokládat, že by Parlament znovu ještě odsouhlasil tuto výjimku, že by byly osvobozené tyhle instituce od DPH.

Takže byste byl pro navýšení?

Není jiná možnost.

Ještě se třeba ozývají hlasy o tom, že by se za cílem zvýšení financí médií veřejné služby mělo zvýšit procento reklamy...

Kdybych do toho mohl mluvit, tak tohle bych nechal tak, jak to je, protože to je něco tak odporného ty reklamy. Já to nemám tak rád, takže jsem šťastný, když si pustím ČT 2 a vidím ten film v celku, než si pustím na Nově Titanic. Ten Titanic má normálně 3 hodiny a teď oni mi ho vysílají a on končí o půl druhé v noci, protože každých 20 minut mi to na 10 minut vypnou. No a já jako kuřák, tak já vykouřím 30 cigaret, protože je tam 30 pauz, na které se nechci koukat. Teď nějakých 45 Kč – to je strašně málo.

Ano, tak proč to ještě nestalo – proč politici v posledních letech to neodhlasovali?

Ten poplatek je třináct let, mezitím inflace něco udělala. Mně to přijde jako absolutně

přirozené. Takže by se to mělo na těch 55, 60 Kč zvednout. Je to nic – ta hodnota těch 45 Kč, jaká byla před 13 lety, tak dneska to je vlastně 25 díky inflaci, takže za 25 Kč živit 22 stanic, byť kolega Jandák říká: „Je jich hodně těch stanic, já bych to zredukoval.“ Já si to nemyslím, protože ano, tak samozřejmě stanice typu Wave a Vltava – ty poslouchají menšiny, ale jak jsem říkal, musí ten záběr být široký proto, aby si tam každý to svoje našel – mladý, starý, holka, kluk. Všechny sociální skupiny bez rozdílu věku, pohlaví, vyznání.

My jsme se bavili o těch stížnostech – jak obecně nahlížíte na to, jak Český rozhlas zapojuje veřejnost do svého řízení? Zapojuje ji dostatečně?

Z 90 procent ty připomínky nejsou takové... my se tím musíme zabývat samozřejmě, ale jsou to takové drobnůstky, jakože někde nějaký moderátor řekl něco. A že se mu to nelíbilo, ale není tam nic zásadního, co by si žádalo nějakou důkladnou analýzu, aby to někam poskočilo a nějak to změnilo tvář veřejnoprávního média. Ty připomínky jsou marginální.

Já to spíš myslím v tom směru, jestli by neměl Český rozhlas s tou veřejností nějak víc kooperovat. Třeba, jak je to v případě BBC.

A kdo to je veřejnost? S kým se chcete dohadovat – jako s davem? Jak to provést? My jsme zástupci veřejnosti. Já nemám nic společného s žádnou politickou stranou, nikdy jsem v žádné straně nebyl. Já jsem tam za svůj obor jako kulturní a v uvozovkách, kulturní pracovník. Já si hlídám svoje, kluci, co jsou novináři, tak se hlídají svoje, takže my jsme ti vlastně volení zástupci, v uvozovkách, lidu, což jako zní samozřejmě hrozně, ale my bychom tam měli hlídat tuto záležitost. My jsme ten dav vlastně, my jsme reprezentanti toho davu, takže jak jinak se domlouvat s veřejností?

Možná, jestli by si Český rozhlas neměl stanovovat nějaké konkrétní úkoly veřejné služby? Já nevím – třeba na 5 let se chceme zaměřit v oblasti veřejné služby na toto a toto. Měl by mít rozhlas něco takového, protože ten zákon je obecný.

Ale když si vezmete obsah toho, co je účelem veřejnoprávní stanice, tak, že objektivně informovat o skutečnostech, které se dějí, budou dít nebo se udály, a to si myslím, že je nekonečný cíl, který se musí plnit každodenně a nemá smysl ho rozšiřovat na pětiletky nebo dvouletky. Máme vyšší cíl zaujmout. Jediné kritérium hodnocení toho rádia je, jestli to lidé poslouchají. V momentě, když já jsem nastupoval, měli jsme 21,5 procenta, dneska má skoro 28 % jako share, poslechovost, tak to o něčem svědčí, že asi to má smysl, to je to měřítko. My si dáváme za cíl, a to jsou i kritéria hodnocení generálního ředitele, mimo jiné je tam také to, že on je hodnocen za to, sice jenom 10 procenty, jaká je poslechovost rádia a jak si plní, a to je třeba 60 %, funkci jako ředitel, aby to byla opravdu služba veřejnosti. Takže podle toho on je potom hodnocený od nás jednou za půl roku odměnami, ale že by dával nějaký konkrétní cíl, tak to mně přijde jako slovíčkaření a tam je jeden hlavní úkol – podávat objektivní informace z levé i z pravé strany, ať si posluchač může udělat obrázek.

Jak probíhá ve vašem případě konkrétně hodnocení veřejné služby? Jak probíhá obecně v celé radě?

Každý dostane jeden dílek – ten dostane Radiožurnál, ten dostane ČRo 2, ten dostane Plus a

já mám všechny regiony. Takže já dostávám zprávu od všech regionálních ředitelů, kdy oni popisují svoji činnost, co za ten rok udělali a neudělali, jaké jsou ekonomické výsledky, jaká je poslechovost. A když se hodně chválí, tak je na mě, abych to seškrтал. Mám právo do toho zasáhnout, což se děje velmi zřídka.

Nicméně vycházíte z nějakých podkladů, které vám poskytne rozhlas?

Ano. Tohle dělají jenom ředitelé těch jednotlivých stanic a my si potom, to už je jiná kategorie, necháváme vyrábět analýzy. Takže vždycky se vezme nějaký časový úsek, třeba od 1. dubna do 30. října, kdy třeba byly volby, vypíše se na to tendr a různí zájemci. My dáme požadavky, v jakém rozsahu to má být, co od nich vlastně chceme. A je tam vždy zadané nějaké konkrétní téma, třeba zastoupení politických stran ve vysílání od prvního do třicátého v předvolebním boji. Oni pošlou nabídky, my dáme finanční rozmezí, kolik na to plus minus máme, no a pak se to hodnotí. Vždycky se jich přihlásí tak 4, 5 do toho tendru. A teď jsme zadali dva – v podstatě byli všichni vyrovnání a ve výsledku se to hlavně lišilo cenou, že tam byl rozptyl asi 400 000 Kč, 300 000 necelých, takže pak jsme museli jako správní hospodáři volit nižší ceny, ale jinak odborně ten návrh na to zpracování měli všichni velmi kvalitní.

Nicméně problém s tím hodnocením asi není – vzhledem k tomu, že vám teď schválili výroční zprávy tři roky po sobě? Takže potom i ta shoda na té finální zprávě v rámci rady není nějak napjatá?

To schválíme, jestli s tím souhlasíme nebo nesouhlasíme, upravíme to, pak to předseda dá dohromady a napíše k tomu jeden odstavec – naše hodnocení jako činnosti. Ale spíš to je ohodnocení jednotlivých těch regionálních stanic a Radiožurnálu, Dvojky, Vltavy atd.

Úplně poslední věc, na kterou bych se vás chtěla zeptat, jsou volby členstva rad. Souhlasíte s tím způsobem voleb členstva rad nebo by měl být nějaký jiný, popřípadě jaký? Protože to naráží na to, že je to zpolitizované.

Právě. Od minulého týdne existuje nový návrh zákona, který jsem pročetl a vůbec mi nedělá radost, protože 22. července bychom my jako členové rady měli skončit. Já si myslím, že to v těch devadesátých letech bylo chystané dobře. Zvolilo se 8 členů do Rady Českého rozhlasu. Z toho se vylosovalo, že někteří budou na 6 let někteří na 4 a někteří na 2 – právě proto, aby se to nekrylo s volbami. Když přijde nová garnitura volební, tak tam zůstávají někteří, co byli zvoleni touto vládní garniturou, ale další už se dovolují lidi podle nové vládní garnitury, takže to bylo zabezpečené vlastně kontinuálně. Kdyby to někdo chtěl zpolitizovat, tak nikdy nepřevládala většina z jedné strany, vždycky se to promíchalo a najednou vznikl požadavek teď v Senátu, že Senát nechce stát bokem a že budou 4 lidé voleni v Senátu a čtyři lidi v Parlamentu. Nevím, tak je to návrh. Samozřejmě já si myslím, že v téhle době by se měli řešit trošku zásadnější problémy. Ne jak uchvátit moc v masmédiích.

Několik odborníků pak zmiňuje možnost rozdělit volbu ještě mezi prezidenta.

No, abych měl pana Nejedlého v radě a další ruské kamarády, to bych nedoporučoval. Když to volí masa, když to je přímá volba, tak ti nevidí ty souvislosti, no tak oni volili vlastně

podle sympatií – tak Zeman jim byl sympatický, tak ho zvolili.

To je takhle asi s více politickými představiteli...

Teď já z toho vysloveně cítím politický tlak, protože Senát i Parlament jsou v jedněch rukách a vlastně si to chtějí ošetřit. Spíš to vidím jako politický boj, než že by šlo někomu o veřejnoprávnost a nezávislost.

Spíše jsem narážela i na způsob těch nominací, že členy nominují jednotlivé spolky. Neměly by členy nominovat spíše nějaké předem dané organizace typu například Akademie věd?

Když tam bude Akademie věd, tak to bude jednostranný takový orgán, a tady pozor – to je požadavek zase znovu toho nového zákona, že to budou moct nominovat pouze právnické osoby, zatím to byly spolky. Já si myslím, že to je taková formalita, tam jde o to, do jaké míry tam přichází nějaká osobnost nebo někdo má do něčeho mluvit, má nějaké zkušenosti a je jedno, jestli vás tam nominuje spolek ochotníků nebo Akademie věd. Tam jde o to, aby to bylo členité, že tam byla Helena Fibingerová, teď je v Radě ČT i hokejista, místopředseda Jirka Šlégr, kamarád. Takže o tomto já si myslím, že to jsou lidé z různých oborů a nejsou to jenom absolventi mediálních studií. To rádio také poslouchají obyčejní lidé, takže zástupci obyčejných lidí ho kontrolují. A když to bude z Akademie věd, tak to bude intelektuálština a budeme se tam hrabat ve slovíčkách, že jo.

Jaké jsou vaše pocity z působení v radě? Jak to vnímáte za tu dobu, co tam jste?

Velmi rozporuplné. Takový celkově velký obrázek, co jsem za ty 2 roky pochopil, je, že je potřeba změnit zákon, ale úplně jinak, než se o tom politici baví. A ten úplně základní bod, pokud má rada vykonávat kontrolu, tak musí mít vlastní právní subjektivitu, to je Alfa Omega všeho, protože současná situace, kdy rada nemá právní subjektivitu, tak znamená, že my si sice schválíme rozpočet. My se dohodneme, že bychom chtěli a že potřebujeme právní služby, nebo že potřebujeme analýzu nějakého pořadu, ale ten, kdo to zadává, je generální ředitel. Takže si představte, že kontrolor jde poprosit kontrolovaného, jestli by mu zadal nějakou odbornou analýzu, ale komu se to zadá, vlastně si rozhodne ten kontrolovaný a ten kontrolovaný je pak, který proplácí fakturu. Takže ten – moje zkušenost a netýká se to jenom médií, všeho – všichni takzvaně nezávislí posuzovatelé a experti jsou nezávislí jenom do určité míry a samozřejmě závisí na tom, kdo je platí. Proto, když budete mít právní posudky na jakoukoliv věc, tak se budou, nebo mimo jiné proto, tak se budou diametrálně lišit a bude to nejenom kvůli tomu, že každý právník může mít jiný názor, ale asi se tam i nějak objeví to, kdo je ten zadavatel toho posudku. Proto u těch soudů předkládají posudky obžaloba, obhajoba a tak. Bez právní subjektivity rada nemůže efektivně fungovat a je to velmi problematické. To je první takový ten nejzákladnější bod, který jsem zjistil.

To znamená, že má rada de facto málo kompetencí k tomu něco dělat?

Rada ze zákona má kompetencí strašně málo. Rada ze zákona v podstatě může ingerovat jenom do osoby generálního ředitele, určuje mu plat, schvaluje mu odměny, může ho odvolat, odvolat ho může jenom ve striktně zákonem stanovených případech a pak volí nového generálního ředitele. A kromě toho, když se kouknete na ten zákon, jistě ho znáte, tak tam je, že kontroluje naplňování kodexu atd. My jako současná rada jsme na minulém jednání konstatovali, jsme projednávali nějaké stížnosti, že Reportéři ČT v nějaké reportáži porušili kodex a citovali jsme tam, které paragrafy toho kodexu opakovaně byly v té reportáži porušené. To rada může udělat, dát to na vědomí generálnímu řediteli, ale jak on s tím naloží, s tím vlastně rada už nemůže nic udělat. To já si myslím, že vlastně není špatně, že to je správně, že stačí, když rada to jako posoudí a konstatuje a pokud generální ředitel ty nálezy rady bude ignorovat, tak by to mělo být vlastně jako jeden z možných důvodů pro odvolání generálního ředitele. Ale co je problém – že i vlastně jako relativně malé pravomoci, které má, pokud je chce naplňovat řádně, tak samozřejmě potřebuje mít některé externí expertizy, externí zdroje, ať už jsou to právníci, mediální analytici a ty si musí být schopná rada sama vybrat a k tomu potřebuje mít tu právní subjektivitu. Já bych řekl, že vlastně ty pravomoci klidně necht' zůstanou takové, jaké jsou, ale musí rada mít právní subjektivitu, aby mohla si sama získat nástroje, aby mohla naplňovat ty relativně vlastně slabé úkoly, které ze zákona má.

Když se vrátím ještě k vašemu působení v radě – jaká byla motivace do rady jít, proč jste se ucházel o to, abyste byl součástí kontrolního orgánu médií veřejné služby?

Já od roku 1992 pracuji v médiích a s řadou přátel, známých, jsme situaci na mediální scéně

opakovaně diskutovali a kritizovali, kriticky jsme se k tomu vyjadřovali. A u soukromých médií tam je vlastně jednoduchá odpověď, když se ti to nelíbí, tak je nakupuj nebo si založ své soukromé médium – prostě soukromé médium je soukromé a ten člověk, který ho vydává, to dělá z nějakých důvodů a klidně to může mít ten člověk postavené tak, že si to kupuje jako nějaké vlivové médium, ale je to komerční médium. Pak jsou veřejnoprávní média, kde ale vlastně tuto optiku odmítáme přijmout, tu nechceme přece, a proto je hodnotíme mnohem kritičtěji a chceme od nich mnohem čistší výkon, nějakou nezávislost, objektivitu, a proto když jsme se s přáteli o tom bavili a diskutovali, tak samozřejmě jsme se primárně bavili o České televizi a Českém rozhlase. A pak, když koncem roku 2019 byla znovu vyhlášena místa do rady, tak to bylo akorát v situaci, kdy jsme zase vedli nějakou tuhle diskuzi, a vlastně jeden z nich byl právník, se kterým jsem to probíral, tak říkal: „Tak jenom o tom nevyprávěj a zkus do té rady kandidovat.“ Vlastně 30 let se těm médiím věnuji, fungoval jsem jako novinář, dlouho externě spolupracoval s Českou televizí, takže jsem to i nasál, jak to funguje zevnitř, a říkal jsem si fajn, tak přihlásím se a uvidím.

O ono to dopadlo.

Ono to dopadlo. Vlastně jsem si upřímně téměř žádné šance nedával, protože se hlásilo asi 100 lidí na šest míst a u některých bylo známo, že to byli nominanti nějakého poslaneckého klubu. Což jako inside se to vědělo, takže těch míst, která se rozdělovala, kde tam nebyla jako ta jasná podpora a dohoda, bylo míň a mezi nimi jsem byl i já, mezi nimi mimochodem byla i nešťastná Lipovská. Takže bych si nesázel na sebe, že projdu, ale nakonec jsem nějak přesvědčil poslance a dostal jsem myslím, že to byl historicky třetí největší počet hlasů, co vůbec kdy radní dostali.

K tomu vašemu vnímání té role v radě, máte nějaké úkoly stanovené zákonem, ale jak vy sám vnímáte tu vaši roli, co považujete za nejdůležitější?

Tak moje role je specifická, takže je jasné, že pokud bych bral jenom mojí roli osobně, tak musím tu radu nějak vést, řídit, hledat shodu s ostatními radními, protože rada je kolektivní orgán a vlastně všechno, co má rada rozhodnout, udělat, posunout, tak musí udělat hlasováním, tzn. musí se pro to vyslovit většina radních, jinak to možné není a ani předseda nebo místopředsedové se nemůžou rozhodnout, že já nevím, napíšu – my na minulé radě jsme schválili podnět na Českou advokátní komoru, aby prošetřili chování partnera Martina Klimpla. Jeden z kolegů radních říkal, no tak měl to na starosti tady místopředseda Šlégr, předseda Matocha s místopředsedou Šlégrem dostali úkol od rady, ať to řeší tak, že oni dva to jenom podají. A já jsem na to říkal, pozor, to nejde, protože takovéto podání, když má být jménem rady, tak to musí schválit všichni, takže to bych řekl, že ta moje role je v tom specifická. Nicméně asi spíš se ptáte, jak vnímám roli celé rady, co má dělat, no a tam je jasné, že v rámci těch mantinelů, které má, co má dělat, tak každá rada vnímá nějaké priority, co chce posouvat. My, když jsme byli dovoleni a přišli jsme tedy v tom roce 2020, jako nejsilnější prioritu jsme měli a vlastně se tak táhne, že je potřeba se podívat na hospodaření České televize a tam vlastně těch důvodů bylo několik a těch řešení přijatých taky – jeden je jednoduchý pohled na historii financí, na historii hospodaření České televize posledních let, kde vidíte, že z jakéhosi rezervního fondu, byť se nejmenuje rezervní fond, ale funguje to

jako rezervní fond naakumulovaný v době, kdy televize mohla ještě vysílat reklamu v úvodním objemu a měla už navýšené koncesionářské poplatky, tak z toho rezervního fondu se každý rok několik set milionů vlastně přesunulo do hospodaření a utratilo se. A teď my, když jsme se to tak promítlo dopředu, tak bylo jasné, že to jedním okamžikem skončí a že ten okamžik je velmi blízko a pak televize najednou narazí do zdi, protože už nebude mít z čeho čerpat a bude nastavená na ty rozpočty, když se čerpalo, takže se vlastně přijímala nějaká stopka, aby to postupně ten rozpočet, respektive ten deficit, aby klesal v roce 2024, aby televize byla schopná mít vyrovnané hospodaření. Ještě doplním ty priority, takže to hospodaření bylo jako jednou z priorit, proto jsme také vlastně hned v září, nebo už možná v létě 2020, zadali, že si televize má nechat udělat hloubkový audit nákladů, který snad v dubnu, příští měsíc, konečně bude hotový a dostaneme ho. Takže to je jeden z úkolů. Druhá priorita, kterou jsme tam viděli, že tam byla v šíleném nepořádku agenda stížností a podnětů. Jednak bylo hodně nevyřízených. Já vám případně dám k tomu tu závěrečnou zprávu. Problém byl ten, že téměř nebyla evidence nebo evidence byla vedená blbě. Některé podněty se neevidovaly s absurdním zdůvodněním, že když to přijde mailem a odesílatel tam napíše svoji fyzickou adresu, tak se tím rada nezabývá. To byl jeden důvod, pak jsme zjistili, že některé, což bylo a mě nikdo nepřesvědčí, že to nebylo, že to bylo omylem ze seznamu – ty už byly zaevidované, to byla excelovská tabulka – a z prostředka excelovské tabulky se najednou mezi dvěma jednáními rady ztratil řádek, což byla zrovna stížnost na konflikt zájmů generálního ředitele. Prostě vypadl, nejednou tam nebyl. A takže první byla evidence, že jsme říkali, to je potřeba dát do pořádku. Druhé bylo to, že ten můj předchůdce předseda – prakticky tam za půl roku vyřešil čtyři stížnosti.

To byl René Kühn?

René Kühn. Takže ta agenda vlastně jenom narůstala a my pak jsme to převzali, tak jsme říkali, no to nejde – to vnímáme jako selhání rady vůči koncesionářům, my jsme tady kontrolní orgán veřejnosti a vlastně ta rada ignoruje podání té veřejnosti.

Tady čtu, že Zdeněk Šarapatka chtěl řešit pouze stížnosti týkající se generálního ředitele.

To je na záznamu taky, o tom jsme tam měli několik vášnivých debat, kdy Šarapatka argumentoval, že ze zákona máme povinnost řešit stížnosti na generálního ředitele, protože když ho odvoláváme, tak kdo jiný, ale my jsme na to argumentovali, že ze zákona také máme dohlížet na naplňování kodexu. To znamená, že nemáme řešit jenom stížnosti na generálního ředitele. Takže pak jsme měli ten obrovský balík, který bylo potřeba celý projít.

To jste si nějak rozdělili nebo jste to řešili na jednání?

My jsme založili pracovní skupinu, tu jsem svolal k tomu, kam se mohl přihlásit kdokoliv z radních. Ta pracovní skupina aktuálně má 4, původně bylo 6 lidí, ale byli tam ještě Dan Váňa a Hana Lipovská, kteří už nejsou, takže teď je aktuálně čtyřčlenná. Já jako předseda jsem tedy přečetl všechny, jestli všichni ostatní přečetli také všechny, to nevím, a měli jsme pravidelná setkání, kdy jsme se bavili a dohadovali jsme, aby bylo jasné, že ta rada nemůže projednat a vyřešit dva tisíce stížností, by nedělala nic jiného, stejně by to časově nezvládla.

Rada nemá aparát, a tak dál, takže jsme vybrali podle nějakých kritérií vlastně to, co chceme řešit. Ukázalo se, že ty stížnosti jsou i užitečné podněty pro radu, co má rada řešit.

Nebyli to jenom chroničtí stěžovatelé?

Byly tam i velmi konstruktivní, racionální stížnosti nebo podněty. A plus druhá věc, která se ukázala, že jsme říkali, hele, my musíme ten stav vyřešit a musíme nastavit takový systém, který nedopustí, aby to do toho znovu dopadlo, aby se to vrátilo, a to jsme vyřešili. Přijali jsme vlastně celá nová pravidla řešení stížností a podnětů a tam je základní kritérium – stejně jako máte, když si budete stěžovat na Českou poštu, tak si nemůžete rovnou stěžovat u Českého telekomunikačního úřadu, ale musíte nejdřív se obrátit na poštu a na někoho. Takže stejně tak jsme říkali, že s tou radou to musí být stejně, jestli divák je nespokojen s vysíláním České televize, má k tomu Divácké centrum, když je nespokojen s vyřízením Diváckého centra, je televizní ombudsman. Kdyby se lidé mohli obracet rovnou na radu, no tak nemusí být Divácké centrum, nemusíme mít ombudsmana. Rada je vlastně třetí odvolací orgán, takže teď od té doby, co jsme vlastně ta nová pravidla přijali, tak pak jsme ještě návrh dali jako jedno oko manuál přehledný, a když stejně řada diváků prostě se obrátí rovnou na radu, tak dostávají zpátky odpověď, že podle pravidel žádáme, aby se nejdřív obrátili na Divácké centrum, pak na ombudsmana a v případě, že ani pak to není řešeno, nejsou spokojení, tak pak na radu a pošlou nám vlastně to, co si komunikovali s Diváckým centrem, ombudsmanem, a my jako rada už máme potom mnohem víc informací k tomu, jak s tím naložit, to zaprvé. Zadruhé, také se tím vyřeší to, že někomu se něco najednou nelíbí, a tak někam napíše a třeba druhý den už by to nenapsal, ale rada by to musela řešit, takže postupně určitě se tím sníží ten nápor těch podnětů na radu. Zatím to vypadá, že to funguje, že ta rada vlastně to pak bude schopná řešit.

Když přejdu k médiím veřejné služby jako takovým – jaké jsou podle vás jejich hlavní úkoly v současné české společnosti?

Zaprvé bych řekl, že já to vnímám tak, že úkoly médií veřejné služby nejsou zjevená pravda, nebo objektivní danost, jakou Ohmův zákon, jako něco, co objevíme a pak už platí, ale je to společensko-politická dohoda. My jako společnost prostřednictvím politických reprezentantů jsme se dohodli, že chceme mít média veřejné služby, že je budeme nějak financovat, že chceme, aby něco plnila. To zaprvé a zadruhé, a to s tím vlastně také souvisí, vyvíjí se to v čase prostě. V době před internetem byly jistě jiné požadavky, které jsme kladli na televizi veřejné služby, než klademe dnes. Já bych za sebe řekl, že klíčové je zpravodajství, a to zpravodajství, které je vykonáváno v rámci přísných kritérií, že má být nestranné, objektivní, vyvážené atd. Nemůže se stát, že moderátor veřejnoprávní televize bude zároveň moderovat politický kongres nějaké politické strany a nebo, že moderátor televize, který dělá ekonomické zpravodajství, se nechá zaplatit na nějaký byznys, večírek nějaké firmy, o které pak bude referovat. Takže to zpravodajství si myslím, že je základ. A teď. Je řada dalších úkolů, které se nějak historicky pod úkoly veřejné služby řadí a myslím, že teď je ta doba, kdy se má diskutovat, jestli tam jsou nebo nejsou. Ke zpravodajství se dost, tak skoro jako souvětím, dodává aktuální publicistika a potom máme třeba podporu českých filmů a české kultury, podporu sportu, nějaký servis pro náboženské menšiny nebo menšiny

obecně, věřící lidi, pro handicapované, regionální zpravodajství. Protože pro komerční televize samozřejmě nedává smysl jezdit kvůli nějaké banální věci nebo mít nějaké regionální štáby. Tady to vymezení, co tedy ty úkoly veřejné služby jsou, může být opravdu velmi široké – a mělo by to být propojeno s tím, kolik na to televize bude dostávat peněz. Proto já říkám, že teď, když se intenzivně začala znovu diskutovat otázka navýšení koncesionářských poplatků, tak já říkám, no to je ale až druhý krok. První krok by mělo být, pojdme se dohodnout jako společnost, jako politické reprezentace, co od té České televize vyžadujeme. Chceme všichni a myslíme si, že je správné, že má vydávat tolik peněz do nových filmů?

Protože zákon je v tomto velmi obecný. Myslíte, že by bylo na místě třeba upravit zákon tak, aby to konkrétněji definoval?

Já si myslím, že zákon to má definovat konkrétněji a že se má vlastně definovat to, co všechno tam je. Já jsem celoživotní sportovec a jsem přesvědčen, že sport kromě jeho prospěšnosti pro fyziku i psychiku jednotlivce, je velmi užitečný pro společnost a vlastně to vidíme, jaké jsou nenávisti, když se vysílá něco politického nebo společenského, jak se vedou kulturní války a že ten sport, je jedna z mála věcí, co vlastně spojuje ti lidi a také propojuje tu společnost mezi třídami. Normálně lidé se potkávají ve svých bublinách, ve svých společenských vrstvách, kdežto, když půjdete na fotbal, na stadion, nebo na hokej, nebo kamkoliv, tak se tam potkáte s manažerem a pánem, který dělá někde za přepážkou na úřadě a nějakým dělníkem. A vlastně všichni se tam baví, mají v tu chvíli jednu společnou věc, a to je ten fotbal nebo hokej, který sledují, a tu společnost to propojuje. Ale ta otázka je legitimní – je opravdu vysílání sportu úkolem média veřejné služby, když to vlastně dělá tolik komerčních televizí? O tom se musí vést diskuze. Potom dojde k nějakému závěru, politici řeknou, tak my si myslíme, že úkoly veřejné služby jsou to a to – to bude v tom zákoně. Podle mě má být také odvozeno v zákoně, jestli je nebo není v současném znění otázka počtu kanálů – tam najdete paragraf, který mluví vlastně, myslím, že o dvou kanálech, jakože terestriálním vysílání na dvou kanálech, pak tam najdete paragrafy, kde se říká, jak to může být s reklamou, které hovoří o čtyřech kanálech. Ale televize má v současné době 7 kanálů, tak, jak je to s reklamou na těch třech zbývajících? A může si televize otvírat nové a nové kanály, jak je napadne, nebo to má definováno v zákoně a mají tam být promítnuty ty úkoly veřejné služby, podle toho je nějaký počet kanálů a podle toho budou peníze, které televize bude dostávat, tak si myslím, že by to mělo být.

Ono to asi také souvisí s tím, že ten zákon je z roku 1991...

Ale byl mnohokrát novelizován, takže některé věci, třeba zrovna kolem té reklamy, se řešily. Ne v roce 1991, ale dva tisíce něco. A teď by stálo za to ho celkově přepsat, tedy říkám z hlediska rad tam musí být právní subjektivita rad, pak je řada dalších otázek a problémů, ale tady to je jeden z těch jednotlivých důležitých bodů a pak se pojdme bavit o tom, co jsou ty úkoly a od toho musíme odvinout to, jak bude ta televize financovaná. Za mě osobně – když se člověk sám sebe zeptá, co vlastně od televize veřejné čeká? Tak já říkám, že čekám primárně, že dostanu nějaké nestranné, nezávislé, objektivní zpravodajství. A kromě tady těch atributů toho zpracování ještě říkám, že by tam měl být kladen velký důraz na relevanci

zpráv, což je věc, kterou rada podle současného znění zákona vlastně moc ovlivňovat nemůže, protože rada nesmí vlastně ingerovat do programu. A za mě tady to je jedna z věcí, kde televize selhává, protože, když se vlastně občas jede v takových kampaňovitých vlnách a vy tu informaci z té televize jednu a tu samou dostáváte mnohokrát 5× přežvýkanou a vlastně pořad je stejná a pak je spousta důležitých věcí, které tam zařazeny nejsou, nebo jsou až na nějakém dvacátém osmém místě hrozně krátce. A říkám, tam by měl ten editor říkat, co je zásadní pro orientaci těch lidí ve světě, pro rozhodování, pro život a říct, co je podružné. Typický příklad byl covid, jak televize byla úplně zahlcená covidem. A teď je to Ukrajina, ale potřebujete to ke svému životu? Tak samozřejmě všichni jsme chtěli nějakou informaci o vývoji covidu nebo Ukrajině, ale to lze zvládnout v pěti minutách, k tomu nepotřebuji mít 40 minut. Pro mě je důležité, aby televize mnohem více než dnes a lépe referovala o zahraničí, že jako taková ta zahleděnost – oni referují a zdroje mají téměř výhradně z Evropy nebo ještě ze západního světa, ale ten svět mnohem širší. Já s rodinou hodně cestujeme i na delší doby, a když člověk projíždí Indií nebo na Filipínách jsme byli, tak najednou vidí ten svět z jiné perspektivy, řeší se tam jiné věci. Indie bude brzo, nebo možná to už je, nejpočetnější národ a je to obrovský trh a Číně se věnuje vlastně také jenom z pohledu západu. A jak se věnuje Africe? Koukněte se, jak Čína si podmanila africké nerostné zdroje, co o tom vysílá Česká televize? Tady vysílá o elektromobilitě, jak si svazácky EU dá úkol, ale aby řekla, pozor, k výrobě baterií do auta potřebujeme ty vzácné kovy. Ty jsou pod kontrolou Číny, jsou tady na těch místech planety, jsou vzácné, protože jich je málo, proto se to jmenují vzácné kovy, a jednoduchým propočtem zjistíme, že nemůžeme všichni přesehnout do elektro aut jenom, protože bychom nebyli schopní mít tolik baterií do těch elektroaut. A to je jedna z věcí za druhou. Nebo teď se tady baví o korespondenční volbě. Já, když jsem tady studoval, jsem se učil španělsky a chodila tady za mnou jedna učitelka španělštiny. A ta je jedna byla z Jižní Ameriky, a tak mi tam dávala nějaké články a ukazovala, jak tam byly zmanipulované korespondenční volby, servery, na kterých se to sčítalo, byly někde na Kubě...

A o tom myslíte, že by měla Česká televize, případně Český rozhlas, informovat, aby si ten divák udělal větší představu?

Když se bavím o korespondenční volbě, tak tady jediný kontext se udávalo, jak to bylo při posledních amerických volbách. Jako jediný kontext, který se tu dává. Ale tu zkušenost s korespondenční volbou mají na více místech světa, tak nám to zprostředkujte a ukazujte, co jsou a pak si myslím, že by ten pohled měl být jako inside z těch jiných kultur, že já bych chtěl slyšet, co si myslí Číňani, čínští představitelé, Indové a indiští a brazilští, ale nakonec i jako ruští, že vlastně teď jsme v tom konfliktu válečném a já říkám, je to hrozně nešťastné, že my se tváříme pomalu, že tu válku také vedeme a vlastně dozvídáme se 10× častěji, co říká Zelenský, než co říkají Rusáci. Já přece jsem na straně Ukrajiny.

To možná má své odůvodnění... Neměli bychom v uvozovkách tomu dobru dávat více prostoru?

Já říkám, že ve zpravodajství se tady ta hra hrát nemá. Já přece chci slyšet, abych se mohl nějak rozhodnout, nakolik hrozí třetí světová válka, co bude s ekonomikou, vždyť bereme z

Ruska plyn, ropu atd., co říkají Rusáci. Nejenom, co říká Putin a co říká Šojgu a co říkají ruští oligarchové – já s nimi nemusím souhlasit. Toto je taková malá odbočka – my jsme měli takovou diskuzi jednou na radě, kde bylo něco, že se jako bere na vědomí a jeden z kolegů hlasoval proti, nebo se zdržel. Já mu říkám: „Hele, ty jsi špatně slyšel nebo jako prostě, co znamená, že hlasuješ u usnesení rada bere na vědomí zprávu o..., že hlasuješ proti, nebo jestli ses zdržel?“ A on mi říká: „Já s tím nesouhlasím s tou zprávou.“ Říkám, ale ta otázka není, jestli rada schvaluje, že bere na vědomí, to znamená, že jsem to slyšel, že o tom vím. Když něco беру na vědomí, tak to neznámá, že s tím ani souhlasím, ani nesouhlasím. Tím konstatuji, že jsem to slyšel a můžu v budoucnu se odkázat a říct, já jsem to slyšel, já o tom vím. A proto si myslím, že i v té televizi vlastně my budeme brát na vědomí – my nebudeme souhlasit s Putinem, ale my budeme slyšet, co on říká a zpravodajství nemá tady v tom se stavět na stranu jako dobra, ale má nám přinášet ty informace a na základě těch informací my, jejich konzumenti, se postavíme na tu stranu dobra, ne že někdo za nás rozhodne, že strana dobra je tato. Teď Ukrajina, předtím očkování proti covidu, předtím záchrana klimatu, prostě ne, to nemá být. Mají nám dávat informace a každý z těch lidí se má rozhodnout. A posouvá se to celosvětově, ta média k tomu, že vlastně chtějí nám říkat, co je dobro a vést tu kampaň a podle mě to, co zároveň sledujeme – ta vzrůstající vlastně nedůvěra vůči médiím, je způsobená tady tím. Když se kouknete, doporučuji se podívat do Ameriky, jak tam klesá sledovanost televizí a jak třeba roste sledovanost těch podcastů Joe Rogana, což je úplně neuvěřitelné. Vezměte si, že jeden člověk Joe Rogan má sledovanost každého podcastu přes 10 000 000 lidí – každého. Má větší sledovanost než CNN. Syn to poslouchá, tak já jsem se s ním o tom bavil, on říká: „Hele táto, podle mě ten důvod je ten, že ten Joe Rogan prostě ke každému tématu si bere vždycky obě strany nebo všechny čtyři strany, a když jednou dá v jednom podcastu slovo zastánci očkování, tak v dalším je ten, kdo argumentuje proti. Vždycky si vybírá experty, netlačí tam svoje názory, vede s nimi rozhovory a lidé to poslouchají.“ To, že všichni si fňukají, že médiím klesá počet čtenářů, říkám, není to, protože prostě ti novináři to dělají blbě tu svojí práci?

Když jste zmínil podcasty... jak se stavíte k existenci médií veřejné služby na digitálních platformách, měla by na nich existovat? Měla by do toho média dávat víc peněz?

Určitě, tam není možné, aby nebyla na digitálních platformách. Česká televize to dělá, rozšiřuje to, dává do toho víc peněz a myslím, že to je správně.

I když to nemá přímo v zákoně?

No právě, a to je jeden zase k tomu zákonu. Zákon musí konstatovat zcela jednoznačně, že vlastně všechna pravidla, která spadají na klasické terestriální vysílání České televize, tak zároveň se musí aplikovat na všechny digitální platformy, v tom bych byl striktnější než třeba současné vedení České televize. A to včetně soukromých účtů jednotlivých moderátorů na sociálních sítích, postavil bych se k tomu stejně jako nový ředitel BBC, když nastupoval v září 2021, tak si svolal všechny zaměstnance BBC a řekl: „Hele, nikdo neomezuje vaši svobodu projevu, ale musíte se rozhodnout, jestli chcete být zaměstnanci BBC, pak musíte být nestranní, neutrální a nesmí o vás posluchač vědět na čí straně stojíte, koho volit atd.

Nebo, jestli se chcete vyjadřovat ke všem společenským a politickým problémům a dělat o tom statementy a posty – můžete, ale pak nemůžete být součástí BBC. Je to jednoduché a podle mě by to tak být mělo a pak to také zvýší důvěryhodnost televize i v těch skupinách, které nevěří a nevěřím těm redaktorům, podle mě i proto, jak se vyjadřují na sociální sítích.

Myslíte si, že by do toho Česká televize a Český rozhlas měly dávat víc peněz?

Já si myslím, že do toho dávají čím dál víc peněz, že to je v pořádku, ale jako posoudit, kolik do toho má jít a posoudit, jestli ty peníze, které tam jsou, jsou vydané efektivně, to nelze od stolu a vlastně k tomu by bylo potřeba mít nějakou analýzu, která to zhodnotí a tu analýzu by si musela zadat rada sama, ne, že jí to zadá generální ředitel. Když děláme třeba to posuzování nebo hodnocení plnění veřejné služby – to dostáváme jako každý rok od Renaty Týmové, od generální ředitelky, ale provedl to tým Renaty Týmové, a tam máte milion grafů různých. Na základě toho pak děláme i výroční zprávu o činnosti, a to můžete najít, je to na webu, dá se to snadno stáhnout, ale všechna tady ta data dostane rada od České televize – od toho, koho kontroluje.

To znamená, že vám třeba může něco zatajit?

Tak může. Jasně, že může, a už první zkreslení bude to, že Česká televize je ten, kdo si ty externí dodavatele vybere, dá jim zadání a zaplatí jim za to. Media Tenor, ale i ti jednotliví akademici. A druhé zkreslení, že pak Česká televize udělá výběr z toho, co pošle radě a co radě nepošle. Občas tam něco uteče, tak, když jsme měli jednání na podzim na volebním výboru, který doporučil neschválit tu minulou, tak tam zaznělo, jak ta rada je blbá, že po televizi chce statistiku nejenom, jak se jednotliví politici objevovali, ale i jak byli zvaní.

To byla ta kauza s SPD?

To byla kauza s SPD – že přece to není vůbec možné, aby televize takovouto statistiku měla. Teď je obecná otázka – má nám televize dávat statistiky celkově pozvaných, takže v tom budou i ti, kteří odmítají? Nebo jenom to, co se objeví? Já říkám, tak, pokud to, co se objeví, nesouhlasí s tou vyvážeností, kterou bychom čekali ze zákona, protože prostě máme nějaké výsledky voleb a od toho odvíjíme, jak by se mělo proporcionalně vystupovat třeba v Otázkách Václava Moravce. No a jestliže to tam je jinak, že SPD tam je například mnohem méně a televize jako říká: „No to je, protože my je zveme, ale oni odmítají účast.“ Takže Rada České televize, aby to mohla posoudit, tak má od televize dostat počty všech pozvaných. Oni říkali, že to nejde. Na tom volebním výboru tam dokonce někteří ti poslanci zjevně nabířovaní Českou televizí, tak říkali, to je přece úplně absurdní, takovou statistiku televize nemůže vůbec mít. Z analýzy předvolebního vysílání, kde podle mě jako jim to tam uteklo a nechali tam tady tu poznámku pod čarou (pozn. ukazuje mi v dokumentu), hosté Událostí, komentářů a teď, protože to tam zjevně něco nevycházelo, tak tady je stanovisko redakce: „Statistiku účasti představitelů jednotlivých stran ovlivňuje míra jejich ochoty přijmout pozvání do vysílání. Česká televize disponuje statistikou pozvaných osobností.“ Tak já říkám, jestliže ji mají, tak ať ji radě dají. A teď čekáme – na předminulé radě jsme schválili, že chceme statistiku zvaní jenom Tomia Okamury do otázek Václava Moravce, a to z toho důvodu, že Tomio Okamura tvrdil opakovaně, že nebyl už 7 let pozván.

A na jednání rady vystoupil René Kühn a řekl, když má SPD v programu zrušení veřejnoprávních médií, tak se nemůžeme divit Václavu Moravcovi, že ho nechce zvat. Na to vystoupil Xaver – Luboš Veselý a říkal: „Počkejte, to přece televize, moderátoři ani my tady nejsme od toho, abychom lustrovali, co má kdo v programu, jestliže ta strana je v Parlamentu, nebyla zrušena jako extremistická, tak musí reprezentovat i jejich voliče.“ A na to konto Xaver navrhnul, ať hlasujeme a Xaver říkal, já tomu nevěřím, oni ho určitě zvali a on odmítal a pomlouvá tady televizi, tak, ať nám dají ta data a my se postavíme za Českou televizi a řekneme: „Pan Okamura nemluví pravdu, on jenom nepřišel.“ No a my jsme teda toho 2. března o to požádali, termín jsme dali, že chceme tu statistiku, tak říkáme, tak dejte nám jenom Tomio Okamura Otázky Václava Moravce, protože tam on tvrdí, že nebyl pozván za posledních 7 let nebo kolik. A 14. byl termín a nedostali jsme to, dostali jsme jenom dopis od generálního ředitele, že si k tomu ještě musí svolat editoriální panel a nedal nám to. Já říkám, jaký editoriální panel? Tak jako tu statistiku máte, tak nám to dejte, my k tomu nepotřebuje stanoviska editoriálního panelu, takže já si myslím, že tam je nějaký další závažný důvod, proč nám tu statistiku nechťejí dát.

Že ho třeba opravdu nezvou?

Já si myslím, že může být, že ho třeba fakt nezvou. Tak jako představte si, že máte statistiku, která ukáže, že vy děláte všechno správně, tady ta statistika ukazuje, co je na obrazovce, co je statistika z obrazovky a tady se ukazuje, že vy vlastně straníte, že jedete ve prospěch Topky, tak ta vždycky jako je nadhodnocená a že naopak zařezáváte SPD. Jako to, co se tam mnohokrát opakovalo, to nebyla ta analýza toho pana Křečka, a vy k tomu máte data, která by řekla, ale Topka ta ze 100 % pozvání přijala 95 %, průměrně strany přijaly 80 a SPD jenom 30, tak, když budete mít tady tu statistiku, tak řeknete, hele je to jasné – nikdo nemůže po České televizi chtít, aby unesla reprezentanta SPD do studia a řekla teď budeš jako mluvit.

My tady máme nějaký duální systém – vedle sebe existují komerční a veřejnoprávní média. Jaká je role veřejnoprávních médií právě vedle těch komerčních médií?

Jsou dva pohledy, jeden pohled říká, že média veřejnoprávní by vlastně měla dělat jenom to, co nejsou schopná dělat média komerční, což ale potom, řekněme si, popravdě nutně musí vést k závěru, že veřejnoprávní média nepotřebujeme, protože ta komerční média jsou vlastně schopná dělat téměř všechno. Anebo je jako druhý pohled, který říká, neřívejme se na to, co dělají a nedělají komerční média, řekněme si, že to zpravodajství nebo obecně informace, vysílání, je nějak důležité, vlastně veřejný statek, který financujeme stejně jako financujeme silnice z daní, tak koncesionářský poplatek je jinou formou daní, tak to vysílání budeme financovat také z daní. Bude potom už k dispozici zadarmo všem, stejně jako silnice jsou nebo chodníky – nechodíme a nejezdíme bahnem, a potom si teda nadefinujeme vlastně, co chceme, kolik tady chceme mít dálnic a jaké chceme mít zpravodajství. Já si myslím, že máme jít tady tou druhou cestou. Já si myslím, že si máme říct, co od médií veřejné služby čekáme, za to budeme jako společnost médiím platit, aby to mohla vytvářet, a to, co dělají komerční média, to nechme stranou a můžeme potom při vyhodnocování vlastně to poměřovat. Já jsem tady měl spoustu lidí, kteří třeba kritizovali Českou televizi, její hospodaření v poměrových ukazatelích vůči komerčním televizím. Říkali, podívejte se,

kolik lidí dělá ve zpravodajství České televize, kolik lidí dělá na Nově nebo vezměte si počet hodin, které se odvysílají ve zpravodajství a aktuální publicistice na Primě a kolik to dělá lidí, jaký je celkový rozpočet, kolik je na Nově, kolik je na České televizi a zjistíte, že Česká televize vlastně je násobně, 2× nebo, 3× méně efektivní a dražší. K tomu, abychom se bavili o tom, jestli to tam televize nedělá efektivně, tak tomu necht' slouží ty komerční televize, ale nepoužíval bych to k tomu, abych říkal: „Hele, tak komerční televize dělají zpravodajství také, tak vlastně zpravodajství ČT nepotřebujeme.“ Opačně, my si nadefinujeme, co chceme od médií veřejné služby, na to jim dejme peníze, to kontrolujeme, ať to dělají správně a ty komerční jsou úplně stranou, ale líp kontrolujeme. Třeba to hodnocení veřejné služby, jak se to promítá do té výroční zprávy, hodně vychází z metodiky vypracované BBC a ta má 4 aspekty, které hodnotí a různě měří. Česká televize přejala jenom 3 a to funguje 10 let. No a teď já, když jsme naposledy bavili o té výroční zprávě o činnosti, tak já jsem se zeptal generálního ředitele: „Hele, my jsme tady relativně noví. Tady to je věc, kterou Česká televize historicky dělá takhle, ale já jsem se koukal – tady to jsem udělal fotku z reportu BBC. BBC tam kromě toho RQI má ještě V, což je Value a vlastně hodnotí náklady, například jeden pořad kolik má diváků a kolik stála výroba toho pořadu a pak různě na jeden kanál atd. To je docela užitečný nástroj a když jste ho nezařadili, proč jste ho nezařadili nebo neměl by být zařazen?“ Zdá se, že nebyl zařazen tehdy, protože samozřejmě by to byl hrozně tvrdý nástroj na posuzování efektivity, že by říkali, no tak tady ten pořad nikdo skoro nesleduje, nemá žádný význam a stojí tolik peněz, tak pak je nesmysl, naopak třeba tady u toho pořadu to vychází hrozně efektivně, no tak ho ještě posilme, protože to sleduje hodně lidí, má to super hodnocení a náklady, které na to dáváme, jsou relativně nízké. To je další z úkolů, co já mám jako svůj úkol, jako jednu ze svých priorit, že bych chtěl, aby se to příští rok rozšířilo tady o tu hodnotu Value.

Jak vy sám hodnotíte veřejnou službu? Jak probíhá to hodnocení obecně?

Když děláme výroční zprávu, tak si rozdělíme ty jednotlivé hodnotící kapitoly – vlastně každý z radních byl zpravodajem jedné, kterou zpracuje a na pracovních jednáních se to potom projednává. Já mám přečtený celý ten materiál a další materiály, které dostaneme, mám k tomu vypracované své poznámky a bavím se tedy potom s těmi kolegy, jaké grafy oni z toho použijí. Jaké závěry oni si k tomu udělají. Tady to, co dělám já, podle mě mají dělat všichni radní, pak se o tom diskutuje na těch pracovních jednání, co tedy, jaký graf by tam ještě měl být, jaké jsou závěry, jestli to odpovídá a potom, když vlastně většina radních řekne OK, už žádný další připomínky nemám, tak pak se hlasuje o tom celku. Takže já jsem měl také jednu kapitolu, tak samozřejmě tu kapitolu, kterou máte, tak o té přemýšlíte více detailně, když z toho musíte něco vybírat, psát nějaký text, tak se tomu musíte samozřejmě mnohem intenzivněji věnovat a objevují se vám, jakmile potřebujete myšlenku formulovat a formulovat na papír, tak musíte ji mít lépe zargumentovanou než když to je jenom nějaký pocit nebo v nějaké ústní diskuzi dáte nějakou námitku, on vám něco řekne, vy si řeknete okay, to vlastně dává smysl. Pak z toho máte udělat odstavec a vy najednou řeknete, že to vlastně jako logicky neodpovídá. Takže když to píšete, tak tomu věnujete mnohem větší pečlivost, mnohem více času a dojdete k nějakému závěru. To hodnocení veřejné služby nějak vychází z toho obecně formulovaného zákona, co by ta Česká televize vlastně měla

dělat v rámci té veřejný služby, co by měla podporovat. Pak máme ty výzkumy, které to hodnotí a my z toho děláme nějaký závěr. To, co já třeba jsem nově do té své kapitoly přidal – tak tady mám schválenou verzi té výroční zprávy. Já, když si tady najdu tu svoji kapitolu, já jsem dělal to první, to RQI. Tak jsem tam dal podle mě jako zásadní odstavec, který tam nikdy dříve nebyl: „Rada České televize přitom vychází z dat, které jí k hodnocení poskytne Česká televize.“ A to si myslím, že to je potřeba zdůraznit, protože když si tady to přečtete, tak jsou tam některé hraniční věci typu, já nevím, SPD u Václava Moravce, nebo něco takového, ale vy se na to koukáte v kontextu celého roku řekneme, tak tady to asi trochu neseď, to je divné, na to se můžeme kouknout, ale máme udělat závěr. Jasně, i ta výroční zpráva, kterou volební výbor doporučil k neschválení, podle mě úplně jako absurdně, přece konstatuje to, co oni tam chtěli, že Česká televize zákon splnila a byla tam jedna jako dílčí výhrada tady k tomu SPD – no ale já říkám, ty grafy té minulé výroční zprávy jsou jasné, tak, jestli vy tam nevidíte problém v těch grafech, já ho vidím. Zároveň uznávám, že jinak celkově Česká televize podle těch dat všechno plnila, tak, jak měla, nebo v rámci nějakého intervalu – nikdy není nic stoprocentní, vždycky prostě, když mám 3000 zaměstnanců a vysílám na sedmi kanálech a na spoustu z nich 24 hodin denně, tak jasně, že někde něco nevyjde, tak, jak jsem chtěl, ale to neznamená, že ta Česká televize nespĺnila vlastně ty zákonné úkoly, které má. Ale pořád, stejně jako právníci třeba nebo auditoři, všichni vám dávají takový právě jako disclaimer, že říkají: „Vycházíme z informací, které jsme dostali jako od klienta.“ U auditorů, u právníků, je to tak normální, to je prostě najatý tou firmou poradce a jinak to být nemůže. Ale my jako rada jsme ze zákona kontrolní organ veřejnosti, jsme volení ne generálním ředitelem, jsme volení Poslaneckou sněmovnou, tak bychom měli mít vlastně větší odpovědnost a možnosti, než jenom to, co nám dá Česká televize – my bychom měli být vlastně jako schopni nějak ověřit, jestli tady to všechno sedí, jako já bych měl mít schopnost nebo rada by měla být schopnost říct: „Hele, my to sledujeme každý z nás ty Otázky Václava Moravce nebo pořad Nedej se nebo cokoliv a zdá se nám, že to je trochu jinak, než to vychází z těch dat. Zadejme si kontrolně firmě, kterou my si vybereme, ať nám udělá jednu dílčí takovou analýzu, ať si porovnáme, jestli ta data, která jsme dostali od České televize, sedí nebo neseď.“

Jenže to byste museli mít tu právní subjektivitu.

A to bychom museli mít právní subjektivitu a pokud ji nemáme, tak si myslím, že je fér, abychom poslancům a všem čtenářům prostě řekli, my ale tu právní subjektivitu nemáme, jsou to data, která jsme dostali od kontrolovaného subjektu a z ničeho jiného vycházet nemůžeme, tak o tom přemýšlejte. Jinými slovy, ten kontrolor, když má data jenom od kontrolovaného, tak ten kontrolovaný subjekt může leccos skrýt. Proto třeba kontrolování hospodaření – my máme svůj poradní orgán dozorčí komisi, která je poradní orgán pro kontrolu hospodaření, ale to je 5 lidí, kteří to mají jako hodně minimální část svého normálního pracovního úvazku, protože lidi typu Zuzana Prokopcová, kteří dělají v top auditních výborech Monety bank a Allianz pojišťovny, tak můj odhad je, že jejich průměrný měsíční příjem bude přes 200 000 Kč a v televizi dostávají třicet nebo kolik za práci v dozorčí komisi. A teď, když vezmete tuto částku a porovnáte to, tak si řekněte, no, tak to je vlastně jako zhruba desetina jejich úvazku, co zjistíte? Proto podle mě má smysl jeden z těch

bodů, co politici mají, současná koalice to má v programu, minulá to měla v programu, možná i předminulá, že chtějí umožnit Nejvyššímu kontrolnímu úřadu, aby kontroloval hospodaření České televize. Já říkám, to je správné. Česká televize z 90 nebo z 85 % hospodář s veřejnými penězi. No, tak to má Nejvyšší kontrolní úřad, kde je spousta úředníků, je to správní orgán, jsou na to školení, tak ty to mají kontrolovat a ty tam pak mají přijít a udělat nějakou hloubkovou kontrolu, protože ta dozorčí komise nebo rada to vlastně nikdy nemůže do takovéto detailu zkontrolovat. Ale jestli to schválí nebo neschválí, to nevím, protože říkám, mělo to být změněno už mnohokrát.

To je jak s volbou členů rad... jak na to nahlížíte? Měl by se způsob volby členů rad změnit nebo je to takto v pořádku? Případně jak změnit?

Podle mě je to jako v nějaké hierarchii těch problémů, co je potřeba řešit, úplně někde pod čarou rozlišování, že to ten význam toho, jakým způsobem bude probíhat ta volba, jestli to můžou být spolky, které nominují, které fungují 10 let nebo které fungují jenom 2 dny, jestli to volí Poslanecká sněmovna, nebo jak teď je návrh, aby třetinu volil Senát. Si myslím, že to na ten konečný výběr nebude mít vliv, to zaprvé. Zadruhé jsem přesvědčen, že záleží vlastně primárně na zodpovědnosti těch jednotlivých lidí, ať už jsou to volitelé, tedy poslanci nebo zákonodárci, tak volení, když vidím, že jeden z nejhlasitějších kritiků naší rady a ten, který se snaží, aby se změnila ta volba...

Myslíte pana Šarapatku?

No to je magor. Myslím teď senátora Smoljaka – když se kouknu, v době, kdy já jsem kandidoval v té volbě, to se dávaly, byl leden 2020, myslím, se dávaly ty nominace. Tak senátor Smoljak si založil nějaký spolek a na poslední chvíli ten spolek byl zapsaný – ten den, kdy končila lhůta pro podávání kandidátních návrhů. A ten spolek první den, co byl zapsaný, navrhnul někoho a senátor Smoljak byl jednajícím a zakládajícím osobou toho spolku.

Není to tedy zpolitizované? Neměla by se už kvůli tomu změnit ta volba?

Já říkám, senátor Smoljak, který nejvíc křičí a nikdo jiný tady to neudělal, nikdo jiný si to nedovolil. Takže proto říkám, záleží na těch osobách a teď, jak to jako je nebo není zpolitizované. Má-li to být kontrolní orgán veřejnosti, tak si myslím, že nejlepší je, aby to volila Poslanecká sněmovna nebo Poslanecká sněmovna a Senát nebo Poslanecká sněmovna a prezident, protože to jsou orgány a instituce, které vznikly z demokratických voleb, lidé je volili a jejich reprezentanti tedy pak vyberou reprezentanty do těch orgánů. Nedokážu si představit, že by to bylo jinak lepší. Zaprvé. Zadruhé – volí to zákonodárci, reprezentanti politických stran, samozřejmě to vždycky nějak zpolitizované bude, to není možné, aby nebylo. Myslím si, že je správně, že tam je, a to je hodně správně, že tam je tajná volba, protože kdyby tajná volba nebyla, tak to bude totálně zpolitizované, tak se prostě udělají dohody v rámci jednotlivých poslaneckých klubů a ti lidé si pak už neodvážejí vlastně hlasovat jinak. Když je to tajná volba, tak to umožňuje nějakou osobní zodpovědnost těch poslanců, že oni si řeknou, no, tak sice náš klub říká, že budeme hlasovat tady toho, ale já o něm vím, že to je podvodník nebo, že je líný a tady tomu nerozumí, tak já ho volit nebudu, budu volit někoho jiného. Takže to, necht' tam zůstane, ale to, jestli to bude jenom

Poslanecká sněmovna nebo Poslanecká sněmovna a Senát, myslím, že je fakt jedno zaprvé. A zadruhé, možná vlastně to má spíš víc negativních než pozitivních aspektů, protože zaprvé naprostá většina všech takovýchto rad, komisí, je volena jenom Poslaneckou sněmovnou – ať je to RRTV, nebo ať to je zemědělský fond nebo fond kinematografie. Česká televize a rozhlas nebo jejich rady by to měly jít jinak. A teď, komu by ten orgán zvolený byl odpovědný? Poslanecké sněmovně nebo Senátu? A oni ti navrhovatelé přišli jakoby s šalamounským řešením, protože to je logická otázka, takže oni řekli: „No, byl by každý ten člen rady odpovědný tomu orgánu, který ho volil. Takže 6 členů rady by bylo odpovědných Senátu a zbytek Poslanecké sněmovně.“ No, ale já říkám, počkejte, vy jste se tady v tom úplně zbláznili, protože Rada České televize, Rada Českého rozhlasu je kolektivní orgán, může rozhodovat pouze kolektivně, ne jinak, takže musí mít odpovědnost jako celek jako kolektivní orgán vůči někomu. Není možné, aby ji neměl, protože přece velmi snadno je ta individuální odpovědnost člena rady jasná. Pokud prostě ten člověk se začne, typu Lipovská, angažovat politicky, no tak je to nějak v rozporu s duchem zákona, byť teda podle mě s literou to nebylo – kdyby bývala to Lipovská napadla u soudu, tak asi jako musela vyhrát, protože kandidování za politický subjekt není v těch bodech, co radní mít nemůže, takže by to bývala jako vyhrála, ale všichni cítíme, že to prostě radní dělat nemá, takže má být nějaký mechanismus, jak v takovýchto individuálních selháních konkrétního radního odvolat, a to klidně by mohlo být jedno – Sněmovna nebo Senát, kdo ho volil, ale potom je to přece jako selhání rady jako celku. Například rada přestane jednat, kdo jí tedy odvolá? A teď úplně jednoduchý elementární příklad – v zákoně je, že rada je usnášenischopná, pokud je tam alespoň nadpoloviční většina lidí a mezi nimi musí být buď předseda, nebo místopředseda, je jeden předseda teď a dva místopředsedové a rada ze zákona má jednat každý měsíc. Když by předseda a ti 2 místopředsedové na příští jednání a další jednání nepřišli, tak rada bude jednat jednou za čtvrt roku. Ostatní členové rady nemají možnost s tím něco udělat, protože nebudou mít usnášenischopné jednání rady, takže nemůžou je vyměnit, a zároveň Poslanecká sněmovna, když by nebyla ta rada jako celek nikomu odpovědná, tak jí nemůže odvolat a vlastně celé to bude paralyzované, a kdyby Poslanecká sněmovna odvolala jenom ty tři – tak zaprvé, ty může odvolat, až když 3× za sebou nepřijdou, takže kdyby to dělali, že 2× nebudou, jednou budou, tak to nejde, ale i kdyby je odvolala a dovolila nové, no tak ale pořád ta rada nemá toho předsedu a ty místopředsedy. Jediné řešení takovéto situace je, že Poslanecká sněmovna odvolá celou radu, navolí novou a tam pak jsou mechanismy, když je nová rada, tak se na první schůzi vlastně ustanovují orgány. No a jestliže oni změní ten systém, že to takhle jako rozštípnou a vlastně nebude možnost odvolat podle stávající novely celou radu, tak tuto situaci jako nevyřeší a celé to vzniká úplně z absurdního, podle mě zbytečného důvodu, že si myslí, že tím, že teď koalice má dlouhodobě v Senátu větší většinu, tak, že je to pro ni výhodné. Říkám, ale to může být po příštích volbách úplně jinak, jako přece na to se nemůžete koukat, nechte to prostě klidně na Sněmovně. Nechte to, jak je a řešte ty zásadní otázky, které tou novelou je potřeba řešit. Typu definujte, co je veřejnoprávnost, na to navažte ty peníze, dejte právní subjektivitu radě a jako několik takovýchto bodů a neřešte, jestli to má řešit ten, nebo jen jestli část jich bude volit Senát.

Rozumím. Ráda bych se vás zeptala ještě na financování. My už jsme to trochu nakousli, vy jste nicméně ale hovořil o tom, že zvýšení koncesionářského poplatku by bylo až druhým krokem. Jak se na to díváte – měl by se televizní poplatek zvýšit? Je financování České televize dostatečné?

Tak zaprvé si myslím, že je selhání generálního ředitele, že není navýšený koncesionářský poplatek po dobu, která už je tuším 14 let nebo jak to je.

A tak to je na Poslanecké sněmovně, na politické vůli...

Jasně, ale on je statutární orgán a on má přesvědčit zákonodárce, aby to navýšili. Stejně jako já jsem tady jednatel společnosti a já jsem odpovědný za to, že seženu zdroje, že přesvědčím zákazníky, aby si koupili službu, kterou já nabízím, že seženu sponzory na nějakou akci, kterou pořádáme. A také můžu říct, no, ale to rozhodují zákazníci, to rozhodují sponzoři, ale já je mám přesvědčit, a to měl udělat generální ředitel.

Takže je chybou, že se televizní poplatek ještě nezvýšil?

Je selhání generálního ředitele, že za celou tu dobu jeho mandátu, on teď končí už druhý mandát, tak, že za 11 let, co on už tam je, že nedokázal přesvědčit Poslaneckou sněmovnu, aby navýšila.

Což je potřeba podle vás?

To si myslím, že každá instituce samozřejmě potřebuje peníze pro svůj provoz a dokáže prožrat téměř jakékoliv množství peněz. Když bych vycházel z toho, že televize funguje efektivně a že dělá, co má, no tak pak je jasné, že už jenom kvůli inflaci to, co za ty peníze mohla dělat před 10 lety, nemůže dělat teď, protože ty vstupy vzrostly. No a teď tedy ta druhá otázka, jestli je potřeba ty koncesionářské poplatky opravdu navýšit – z hlediska pohledu České televize, z hlediska generálního ředitele, z hlediska zaměstnanců – samozřejmě ano. Z hlediska nás jako společnosti, která si platí televizi veřejné služby, tak tam už to jasné není. Záleží na tom, co si řekneme, že budou ty úkoly, které televize má plnit. Pokud si řekneme, že to má být všechno to, co dělá teď, no tak pak samozřejmě je potřeba navýšit. Pokud si řekneme, že toho má být méně, tak pak třeba ne. Druhá věc, i pokud si řekneme, že se má navýšit, že zachováme vlastně ty úkoly média veřejné služby, jak jsou teď, jenom je přesně nadefinujeme, tím pádem máme vyrovnat ten inflační propad, tak to neznamená, že máme zvýšit koncesionářský poplatky, protože těch metod financování je více zaprvé, a za druhé, protože z hlediska krátké budoucnosti můžeme zjistit, a na těch číslech už to začíná být vidět, že problém je s definicí poplatníka. Definice poplatníka je držitel televize, když to zjednoduším, televizního přístroje, ale spousta mladých lidí sleduje televizi na tabletu, nebo sledují jenom její digitální aplikace a ty nemusí ze zákona platit.

To znamená, že je potřeba změny definice toho, kdo je poplatník?

A tam to můžu udělat, tak, jak to bylo zmíněno v Německu, kde to změnili, že poplatníkem je domácnost. Říkám, tak je to daň, netvařme se, že ne, dejme to a ono to pak má i spoustu pozitivních věcí, třeba teď v době covidu spousta hoteliérů musela mít zavřeno a stejně musela platit koncesionářský poplatek z každé televize na každém pokoji, takže si vezměte,

že máte hotel, který má 100 pokojů a on musí platit každý měsíc za každou tu televizi, i když tam nemá jediného hosta a z rozhodnutí vlády má zavřeno, ale ze zákona musí platit koncesionářský poplatek. Takže můžeme to udělat jako to je v Německu, nebo to můžeme udělat jako to je ve Finsku, kde je to navázáno na státní rozpočet, respektive na inkasy nějaké daně a je řečeno, že vždycky je to ale 0,35 % třeba inkaso z DPH. Což pak znamená, že vám roste ekonomika, tak automaticky vlastně se zvyšuje tedy i výběr té konkrétní daně a tím pádem i těch 0,35 % před 10 lety bylo méně, než je teď a nemusí ta Poslanecká sněmovna a nikdo řešit valorizaci toho koncesionářského poplatku, protože se valorizuje automaticky. To nesmí být navázáno na státní rozpočet, protože to budou politické handly. Já říkám ne, když je to navázáno jako jasné procento, tak se nic nevyjednává, prostě každý rok mandatorně to musí být tolik. Ale tedy samozřejmě všechno má své plusy a minusy, tak negativní tam máte to, že pokud bude ekonomický propad, no tak bude propad i v příjmech České televize, ale na to zase říkám, hele, to je docela fér, jestli je propad celé ekonomiky, tak proč by neměl být propad v příjmech České televize, takže rozhodneme-li se, že chceme přidávat, že teda televize má tolik úkolů z hlediska veřejné služby, co měla doposavad, my je jenom lépe nadefinujeme, tzn. mají dostat víc peněz, aby to televize mohla naplňovat, tak pak ale ještě si řekněme, jestli ten způsob, jak ten koncesionářský poplatek, nebo to financování je definováno, je v pořádku a jestli by nebylo efektivnější teď při té změně buď změnit definici poplatníka, a nebo to rovnou navázat na nějaké jako daňové inkaso. Vzhledem k hysterii, která tady panovala, si myslím, že spíše průchozí je ta první varianta, ale udělejme to, protože teď se tedy chceme bavit o nějaké zevrubné novelizaci toho zákona, tak to udělejme pořádně a nedávejme tam, že tedy navýšíme koncesionářský poplatek, dáme tam inflační doložku a za 5 nebo 10 let přijde Česká televize a řekne: „Hele, ale ono tu televizi už najednou sleduje ne 6 000 000 lidí, ale jenom 4,5. A nám tady vypadla čtvrtina všech příjmů. Tak nám to musíte zase navýšit.“

Jaké máte pocity z dosavadního působení v Radě ČRo?

No, ne úplně nejveselejší. Za ty dva roky... já si myslím, že to je dané tou skladbou, ta je taková, jaká je. Je to o neustálém vyjednávání, neustálém přetahování. Myslím si, že profil těch radních není úplně šťastný. Můžu to porovnat s jinými radami a institucemi, ve kterých jsem působil. Tady jde veřejný zájem stranou. Mám vlastně pocit, že stojím sám proti té radě. Jsem tam takový osamocený.

Jaká byla vaše motivace ucházet se o místo člena Rady Českého rozhlasu? Co vás k tomu přivedlo?

Byla to nějaká poptávka zvenku od lidí – lidí, kteří hledali někoho, kdo by odpovídal nějakému kompromisnímu vyjednání. Někdo, kdo si uvědomuje váhu veřejné služby a není nějak vyhraněný. Musím říct, že to nebyl můj osobní záměr. Jak mám kolem sebe přátele, padla řeč i na toto téma. Oni mi říkali, že bych tam měl jít, protože mě i nějakým způsobem znají, znají moji vnitřní integritu. Mně by to ze začátku ani nenapadlo, ale musím se přiznat, že později jsem o tom začal tajně uvažovat. Uvažoval jsem ale, že pokud by přišla taková nabídka, tak bych ji asi neodmítnul, protože mě zajímá veřejné sféra. Já sám jsem měl tu čest řídit nebo podílet se na chodu veřejných institucí a veřejnou službu pokládám za extrémně důležitou. Ta mě zajímá. Také jsem působil profesně v médiích, převážně v 90. letech a troufl bych si říct, že do toho trochu vidím. Musím říct, že jsem po nástupu do rady koukal, opravdu mě to překvapilo. To jsem nečekal. Ta politizace je tam zřejmá. Evidentně těm lidem tam nejde o to médium. Spousta z nich tomu ani nerozumí.

Jak vnímáte svoji roli v kontrolním orgánu? Popřípadě, jaká je role té rady?

Role rady je nějaká výkonná, pak je nějaká ideální a pak je nějaká ta, která funguje v realitě. Rada kontroluje, dohlíží na ten rozhlas. To, že nemůže zasahovat do programu je jediné správně. Kompetence rady jsou poměrně široké, neřekl bych, že jich máme málo. Odvolání ředitele a výroční zprávy jsou dostatečně silný nástroj. Navíc vedle nás působí ještě dozorcí komise. Já bych se velmi bál rozšiřovat kompetence rady. My máme nějaký budget, se kterým pracujeme. Ale v dnešním prostředí bych se toho velmi bál. Já vím, že by se to mnohým líbilo. Mně třeba zajímá kultura a ty věci s ní spojené samozřejmě. Druhou ale takovou oblastí, o kterou se víc zajímám je to regionální vysílání, regionální studia. Protože to je ta blízká žurnalistika lidem. Tam prostě referují o tom, co se děje v těch regionech, to tomu posluchači opravdu slouží.

Považujete kompetence rady, které máte dané zákonem, za dostatečné? Nebo by bylo potřeba je rozšířit?

Já si myslím, že velní silnou kompetencí je volba a odvolání generálního ředitele a výroční zprávy – hlídání té veřejné služby. To si myslím, že je poměrně silný úkol rady.

Měla by rada dostat nějakou právní subjektivitu?

Já bych se toho prostě bál.

Jaká je podle vás role médií veřejné služby v současné české společnosti? Jak byste ji popsal?

Roli médií veřejné služby vidím především v komplexní péči o ty oblasti, které jsou nezajímavé pro soukromá média – tedy to, co komerční média z principu nezajímá, nebo se jim nevyplatí, a to zejména s ohledem na udržení i konstrukci povědomí společenského celku a sdílených hodnot. Dlouhodobě se může samozřejmě někomu zdát jejich působení téměř neviditelné a jakoby nadbytečné, nicméně jejich skutečný význam pro společnost se ukáže v krizových situacích, jak to ve vyhrocené podobě vidíme v posledních dvou letech poznamenaných pandemií a nyní ruskou agresí na Ukrajině s jejími důsledky. Slouží velmi komplexně občanům, pomáhají mu nejen se orientovat v situaci, ale také mu poskytují zcela praktickou informační pomoc. Tím, že nemusí brát ohledy na zisk, mohou své kapacity využít velmi diverzifikovaně a zároveň nepominout méně exkluzivní či posluchačsky méně vděčná témata. Jsou v ideálním případě důvěryhodným orientačním bodem pro široké spektrum uživatelských skupin a vytvářejí určitý typ sdíleného povědomí o světě. Jejich role je extrémně důležitá, třeba já jsem absolutním zastáncem médií veřejné služby. Nejsou totiž pouhým doplňkem komerčním médiím. Mají v určité míře poskytovat všechno, co ona dokážou ta soukromá – a ještě něco navíc.

Když jsme u té role – jaké jsou pak podle vás hlavní úkoly médií veřejné služby v současnosti?

Není to jen o zpravodajství a publicistice, o něž se obvykle vede spor nejčastěji. Média veřejné služby by měla plnit úkoly i v dalších oblastech, kterými se komerční média nezabývají – třeba vysílání pro menšiny, kultura apod. Nicméně důležité je obsloužit tyto oblasti v určitém kontextu. Velký potenciální přínos vidím například v regionálním vysílání, které je de facto jediným, na místní politické reprezentaci a byznysu nezávislým zdrojem informací a lokální publicistiky. Na druhou stranu se mi zdá jako legitimní otázka, proč má současný Český rozhlas tolik specializovaných stanic (sportovní, pro mladé, hudební atp.). Tady je podle mě určitě prostor pro diskusi. Každá z nově zřízených stanic je samozřejmě obhajitelná, ale v celku za jejich přidáváním a rozvojem nevidím srozumitelnou dlouhodobou strategii.

Jak se stavíte k existenci médií veřejné služby na digitálních platformách? Co říkáte na existenci webu iRozhlas v případě Českého rozhlasu a webu České televize v případě ČT? Mají tady existovat? Mohou si média před vámi jako před radním obhájit to, že do těchto platforem investují finanční prostředky?

Média veřejné služby by určitě měla existovat na digitálních platformách. I když tedy iRozhlas nepovažuji za úplně nejšťastnější... Měla by ale mít ideálně jednu platformu, nefungovat roztržtěně. Na radě se nikdy nestalo, že by někdo kritizoval, že do toho dávají peníze.

Měla by média veřejné služby více investovat do rozšiřování na další digitální platformy?

Já se domnívám, že Český rozhlas vynakládá dost. Ten budget není malý. Spíše je to o tom řízení a jak se s tím naloží. A právě to řízení nepovažuji za úplně optimální.

Právě na řízení médií veřejné služby bych se chtěla zeptat. Domníváte se, že Český rozhlas zapojuje do svého řízení veřejnosti dostatečně? Jak jste spokojen se řízením média obecně? Třeba v BBC fungují tzv. dohody – určí se nějaké oblasti veřejné služby, na které by se mělo soustředit. Chybí něco takového podle vás i v českém prostředí?

Veřejnost se do řízení Českého rozhlasu nezapojuje prakticky vůbec. Stížnosti na vysílání je pouhá pění dní. Třeba ještě před lety tady byla vůle pořádat panely k některým obecnějším otázkám týkajícím se rozhlasového vysílání, prostě snaha vybudovat nějaké širší diskusní platformy, jichž se samozřejmě nemůže účastnit úplně každý občan, ale primárně osobnosti, kteří reprezentují odbornou i občanskou veřejnost. Zpětná vazba tohoto typu chybí často jednak samotnému rozhlasu, jednak radě. Zdá se mi však, že právě tohle Český rozhlas a jeho rada v současné situaci nechtějí. A vlastně se debatě s dalšími aktéry brání. Rozumím tak do jisté míry potřebě rychlého prosazení novely zákona o Českém rozhlase, která předpokládá pozměněný způsob volby členů rady Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Nicméně bych zároveň v zákoně taxativně vyjmenoval ty subjekty, které vůbec mohou potenciální členy rady navrhopvat. Na takové seznamu by musela být politická shoda a měl by se v určitém cyklu buď potvrdit, nebo pozměnit. Dnes tu máme jen formální kritéria, která nic nevypovídají o vaze a postavení nominujícího subjektu ve společnosti. Analogii, docela solidně funkční, najdeme v Německu. V principu mi však současný model řízení připadá v pořádku. Nemyslím, že by bylo například účelné dát radě právní subjektivitu a uměle posilovat její pravomoci. Spíše se mi zdá, že ani s těmi, které má nyní k dispozici, není schopna či ochotna pracovat – třeba ve vztahu ke strategickému rozhodování vedení rozhlasu a některým aspektům ekonomického řízení instituce. Co se týče definice naplňování veřejné služby, mám docela v oblíbě příklad z oblasti, která je mi blízká, tedy poskytování veřejné služby kulturní institucí. Ve Francii uzavírají některá muzea jistý typ smlouvy se státem, v níž jsou vyjmenované nějaké oblasti a kvantitativní i kvalitativní parametry, které musí instituce naplnit – a stát se zároveň zavazuje poskytnout finance v určitém objemu v určitém období. A to mi přijde docela vhodný nástroj, který ne zcela v detailech, ale přece jen poměrně konkrétně určuje základní kritéria pro evaluaci poskytování veřejné služby.

Jaký je stav financování Českého rozhlasu? Domníváte se, že je dostatečné? Nebo by se měly zvýšit rozhlasové, respektive televizní poplatky? Jak to vnímáte?

Já s tím vůbec nemám problém, aby se poplatky zvýšily. Máme inflaci, ty poplatky byly stanovené před více než 10 lety, je to citlivá věc, ale když se zvednout o 10–15 Kč... Zdá se to být ale politicky neprůchodné. Na druhou stranu za stávajících poplatků je rozpočet hodně robustní, a to k čemu jsem se kvůli těm excesům v radě nedostal více za ty dva roky – fakt by mě zajímala ta debata o tom, jestli prostě ty investice nebo struktura rozpočtu je stanovená dobře, aby třeba vydržela i přes to, že se nenavýší poplatky, třeba dalších 5 let. Ale podle mě není místo šetřit na lidech. Nejcennější, co rozhlas má, je lidský kapitál, stabilizace toho personálního zázemí, ať už to jsou nejenom redaktoři, ale i ty technické profese, které vlastně fungují úplně jiným způsobem – oni to know how dokážou prodat někde na trhu, ale ten čas, který je placený za to, aby to dělali dobře a věnovali to úkolům, které nikdo jiný nedělá, tak my teď ztrácíme tu kvalitu, návyky. Dříve byl režisér každé blbosti, dneska to tam není, a to není věc, která je úplně v pořádku. Ale ono je to fakt vidět na tom, jak se co stříhá.

Proto jsem se na to ptala. Zaznamenala jsem hlasy, že česká média veřejné služby jsou podfinancovaná...

Nejsem si úplně jistý, že jsou podfinancovaná... televizi nedokážu hodnotit, u toho rozhlasu si myslím, že celkový budget, ten objem peněz, je dostatečný... Spíš je to o nějakém řízení té instituce. Teď přijde kolega Šebek, tak ten na sebe vezme jiné věci. Já se chci podívat s nějakou zpětnou vazbou na něco jiného – mě přijde, že mediální kampaně, které Český rozhlas dělá, jsou prostě neefektivní, zaplatili za to lidi, který dneska vyhazují.

To jsem také zaznamenala – tlaky na personální optimalizaci.

Oni se vyhazovali. Tam je zase mínus... první reorganizace, tam odešla asi 100 lidí, teď jich máme na stole 70, to už je 200 lidí mínus. To už je znát. A ten rozsah roste a teď je otázka, jestli je to nezbytně nutné. Když děláme kampaň na Vltavu za desítky milionů korun. V zásadě ta poslechovost nějak stagnuje, nebo je v podstatě držena jenom tou kampaní. Ať se ustálí poslechovost Vltavy o jedno procento níže a ušetříme 70, 80 milionů. Tam si myslím, že ty mediální kampaně nejsou nejlepší, ale nejsem expert. Peněz zoufale málo není, to nemůžu říct, myslím si, že pro nějaký rozvoj nebo pro nějaký klid, kdyby se zvýšily poplatky, tak jsou zase média v luxusním postavení, a to je správně. Nikoho to tolik bolet nebude, je to spíše politické rozhodnutí.

My jsme se bavili o řízení, teď bych se chtěla zeptat na hodnocení. Jak probíhá ten proces hodnocení veřejné služby? Je mi jasné, že děláte výroční zprávy, které se pak musí schválit... ale jak to konkrétně ve vašem případě je?

Nijak. Tam se hodnotí jenom vyváženost zpravodajství a jediným kritériem je, jestli je ve vysílání dostatek poslanců SPD a ANO. That's all. To je jediný hodnotící aspekt, který byl

přítomný za poslední dva roky. To je zase hodně interní věc, která, když si pustíte ty veřejné záznamy schůzí rady, tak z toho se to dá posoudit. Ale na to já už tam nemám kapacitu... Ta strategie nebo taktika toho vedení je zahlcovat radu informacemi a sebehodnocením, tzn. vyplnit ten čas obsluhou té rady, která se tam evidentně nechce příliš do ničeho pouštět, zdržovat, chce to mít rychle za sebou a udělat si jenom pár svých věcí, ale není tam nějaký otevřený přirozený prostor pro to, aby alespoň z pohledu těch radních hodnotily kvalitativní aspekty plnění veřejné služby z nějakého jejich pohledu, alespoň to.

Vy vlastně dostáváte podklady od toho samotného média zpracované nějakou externí vytendrovanou firmou...

My si můžeme... máme nějaký rozpočet a můžeme si zadat různé typy průzkumů apod.

A to vám slouží jako podklad k tomu hodnocení, které děláte?

Ale tam je ta tendence ty obsahové věci předkládat jako evaluaci, kterou nějakým způsobem dělá to médium samotné, ale je to primárně postavené na kvantitativních ukazatelích. Ty také slouží jako klacek nebo obrana vůči diskusi o vyváženosti, ale těch strategických nebo spektrálních výkonech v oblasti médií veřejné služby je víc – to si myslím, že si ani většina kolegů ani neumí představit, co to může znamenat. Byly doby, kdy na každé radě, kdy každý radní měl přidělenou nějakou stanici a referoval o tom, co tam vnímá, že je tam špatně, z čistě subjektivního pohledu – a není to o tom, že mi tam chybí vysílání něčeho, nebo že je tam více Karel Gott nebo méně Karel Gott.

A to tam teď není?

Vůbec, to nikoho nezajímá. Z mého pohledu je hodnocení veřejné služby nedostatečné.

Vy jste hovořil o politizaci, že cítíte nějaké tlaky. Souhlasíte s tím současným způsobem volby členstva nebo byste to nějakým způsobem změnil?

Já myslím, že by se do volby měl přidat i Senát, že to je v pořádku. To je vlastně i v té novele. To je poměrně logická úvaha, samozřejmě jako chápu ten tlak vzhledem k profilům těch rad – vyměnit ty rady jako kompletně, ale to si nemyslím, že je úplně šťastné. Ale zase tomu politicky rozumím. Byl bych trochu zdrženlivý, možná bych udělal nějakou částečnou obměnu, ale to je jejich boj. Ale to, co je klíčové a co je podstatné jsou nominace. Ty nominace mají být samozřejmě osoby a osobnosti angažované z nepolitické občanské sféry, ale pomocí taxativně vyjmenovaných spolků. To znamená určit deset, patnáct, dvacet spolků a ti budou nominovat. Ale ty spolky jsou na různých úrovních, jako zahrádkáři fajn, ale nevím, jestli tam mají mít svoje zastoupení. To je něco, co myslím si, že existuje v Německu, to je ze zákona vyjmenované a určitě není zase problém revidovat seznam těch spolků každých sedm, osm let, tzn. něco vypadne něco nevypadne. Je to asi zase politická dohoda, hlavně asi jako losováním, nebo na základě nějakého konsensu. Aby bylo jasné, jaký typ

zástupců veřejnosti nominuje ty osoby pro závěrečnou volbu. Ten výběr by měl mít nějakou logiku a transparentci. Časem by se mohly ty spolky revidovat, tam by měla být nějaká perioda, třeba po osmi letech.

Tzn. spíše teda změna volby v tom smyslu, kdo to navrhuje, než kdo to volí?

Tak. Zase si neumím úplně představit... jako těch modelů nebo variant je asi možné vymyslet víc... ale s ohledem na nějakou tradici, s ohledem na nějaká očekávání a samozřejmě s ohledem, že politická reprezentace to nebude chtít pustit z rukou, spíš najít další filtr, který do toho finále dostane osobnosti, které mají určitou kredibilitu, relevanci, vůbec proto, aby byly v té volbě. To je to, co by se mi zdálo dobré. Ale zase jsem k tomu skeptický. Já jsem zase říkal, okey, chcete, abych do toho šel, mě to zajímá, ale já nemám kapacitu na to si vyjednávat někde moji podporu. Takže někde se domluvili lidi... ale to také není dobře. Vy prostě – buď vás má oslovit nějaká entita nebo já prostě chci, tak prostě nabídnu služby a musí to projít nějakým procesem přes lidi, kteří za mnou stojí. Ne, že bych si nevážil členů Společnosti Jindřicha Chaluppeckého nebo lidí, kteří to s ní jako domluvili.

Vás volilo hodně poslanců...

U mě to byla poslední výjimka, kdy si to opozice dojednala s koalicí. Teď už žádné dohody neplatí. A je to asi dané tím, že jsem dělal spíš odborného poradce v oblasti kultury pro Petra Fialu, bez aktivního členství. Naopak, já si myslím, že se jako v mnoha ohledech rozcházíme, já jsem spíš na středolevé straně spektra a mentálně jsem anarchista, tak to je spíše shoda na té odpovědnosti. Tak tím, že mě znali a mohou ode mě očekávat nějaký přiměřený výkon. Moje osobnostní integrita je nějaká, ale jak to ověřit? To mohou ověřit jenom tím výkonem, ale vždycky je tam nějaká pochybnost. Kolegové mají pocit, že tam přináším nějaká témata, které si domlouvám na nějakých sekretariátech. Já jsem se z ODSky s nimi viděl teď před Vánocemi náhodou, protože tam byla nějaká společenská akce a mezitím jsme si ani netelefonovali, ale to mohu říct a nedá se to ověřit. Ze mě tam jsou nervózní, protože neví, co si mají myslet. Já už jsem dost starý na to, abych hrál tyhle hry a mám nějaké svoje hranice.